

Nositelj korištenja financijskih sredstava iz proračuna PGŽ	Visina planiranih sredstava u naredne 3 godine		
	2022.	2023.	2024.
Vatrogasna zajednica PGŽ	2.750.000,00	2.350.000,00	2.800.000,00
Specijalističke postrojbe civilne zaštite PGŽ	178.000,00	175.000,00	178.000,00
Udruge od značaja za civilnu zaštitu (HGSS stanica Rijeka i Delnice, udruge od značaja za sustav civilne zaštite PGŽ)	272.000,00	280.000,00	280.000,00
Društvo Crvenog križa PGŽ	1.259.156,00	1.259.156,00	1.259.156,00
UKUPNA SREDSTVA (kn):	4.459.156,00	4.064.156,00	4.517.156,00

VI.

Ovaj Plan stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Službenim novinama Primorsko-goranske županije“.

KLASA: 024-04/22-01/2

UR.BROJ: 2170-01-01/5-22-20

Rijeka, 17. ožujka 2022.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Županijska skupština

Predsjednik

Marko Boras Mandić, v. r.

65.

Na temelju članka 39. stavka 1. i 41. stavka 1. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19), članka 28. točke 23. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13, 25/13–pročišćeni tekst, 5/18, 8/18–pročišćeni tekst, 2/20 i

4/21) i članka 84. i 91. stavka 2. Poslovnika Županijske skupštine Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 26/09, 16/13, 25/13 - pročišćeni tekst i 4/21), Županijska skupština Primorsko-goranske županije na 8. sjednici održanoj 17. ožujka 2022. godine donijela je

Z a k l j u č a k

1. Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine.

(Izvješće je sastavni dio ovog Zaključka).

2. Ovaj Zaključak i Izvješće objavit će se u „Službenim novinama Primorsko-goranske županije“.

KLASA: 024-04/22-01/2

UR.BROJ: 2170-01-01/5-22-21

Rijeka, 17. ožujka 2022.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
Županijska skupština

Predsjednik

Marko Boras Mandić, v. r.

primorsko
goranska
županija
eksuzeroč

IZVJEŠĆE

O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE
Ž U P A N I J E
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Elaborat

Izvešće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Osnova za izradu

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19)

Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvešća o stanju u prostoru (NN 48/14 i 19/15)

Izrada

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Ravnatelj

Adam Butigan, mag. ing. geod.

Odgovorne voditeljice

Sanja Turk, dipl. ing. arh. (do 24. 3. 2021.)

Gordana Uroda, dipl. ing. arh. (od 24. 3. 2021.)

Radni tim

Dado Jakupović, mag. geogr.

Zvonimir Jelušić, mag. ing. aedif.

Vedrana Petrović, mag. oec. spec.

Vedran Radić, dipl. ing. građ.

Ines Tomadin, dipl. ing. geod.

Gordana Uroda, dipl. ing. arh.

Suradnici

Jasminka Dimšić, mag. geogr.

Robert Heberling, mag. ing. arch.

Vedrana Vrcić Žigo, mag. oec.

Vanjski suradnici

Zlatko Magdalenić, dipl. san. ing. (RIEKO LAB d. o. o.)

Mara Kučan Smešny, dipl. ing. arh. (Urbanistički studio Rijeka d. o. o.)

Vrijeme izrade

rujan 2020. – studeni 2021.

IZVJEŠĆE

O STANJU U PROSTORU

PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Javna ustanova **Zavod za prostorno uređenje**
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Listopad, 2021.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

SADRŽAJ

POPIS KRATICA	8
1 POLAZIŠTA	9
1.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA	10
1.2. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR	11
1.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE	14
1.3.1. Prirodna i geografska obilježja	14
1.3.2. Administrativno-teritorijalni ustroj	18
1.3.3. Stanovništvo	20
1.3.3.1. Razmještaj stanovništva i gustoća naseljenosti.....	20
1.3.3.2. Prirodno i mehaničko kretanje stanovništva	22
1.3.3.3. Struktura stanovništva prema dobi i spolu.....	25
1.4. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOGA UREĐENJA DRŽAVE	27
1.4.1. Razine dokumenata prostornog uređenja	27
1.4.2. Institucionalni okvir	29
2 ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA	31
2.1. PROSTORNA STRUKTURA PLANIRANE NAMJENE I KORIŠTENJA POVRŠINA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE	33
2.1.1. Površine za građenje.....	33
2.1.1.1. Građevinska područja naselja.....	34
2.1.1.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja	37
2.1.1.3. Izdvojena građevinska područja gospodarske namjene	40
2.1.1.4. Prikaz planirane prostorne strukture korištenja i namjene površina po gradovima/općinama.....	42
2.1.2. Prirodna područja	44
2.1.2.1. Poljoprivredno zemljište.....	45
2.1.2.2. Šumsko zemljište	45
2.1.2.3. Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.....	46
2.1.2.4. Površine voda i mora.....	46
2.2. SUSTAV NASELJA.....	46
2.2.1. Sustav središnjih naselja.....	47
2.2.2. Urbana aglomeracija Rijeka.....	48
2.2.3. Društvena infrastruktura	49
2.2.3.1. Javne službe.....	50
2.2.3.2. Zdravstvena skrb.....	52
2.2.3.3. Socijalna skrb.....	56
2.2.3.4. Ustanove prosvjetnih djelatnosti.....	60
2.2.3.5. Ustanove za kulturu i umjetnost	68
2.2.3.6. Građevine i površine za sport i rekreaciju.....	72

2.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI.....	75
2.3.1. Kretanje bruto domaćeg proizvoda	75
2.3.2. Struktura gospodarstva Primorsko-goranske županije	76
2.3.3. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Primorsko-goranskoj županiji.....	77
2.3.4. Zaposlenost.....	82
2.3.4.1. Kretanje zaposlenih po mikroregijama Primorsko-goranske županije.....	83
2.3.4.2. Struktura zaposlenih prema djelatnostima Nacionalne klasifikacije djelatnosti	83
2.3.5. Kretanje nezaposlenosti na području Primorsko-goranske županije	84
2.3.6. Vanjskotrgovinska razmjena	85
2.3.7. Turizam Primorsko-goranske županije	87
2.3.7.1. Intenzitet turizma	89
2.3.7.2. Turizam u mikroregijama.....	89
2.3.8. Obrtništvo	90
2.3.9. Vrednovanje društveno-gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije i njezinih mikroregija	92
2.3.9.1. Indeks razvijenosti Primorsko-goranske županije.....	92
2.3.9.2. Indeks gospodarske snage Primorsko-goranske županije.....	95
2.3.10. Gospodarske zone poslovne i proizvodne namjene planirane u prostornim planovima	95
2.3.11. Marikultura.....	97
2.3.12. Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Primorsko-goranske županije	98
2.4. OPREMELJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM	101
2.4.1. Prometna infrastruktura	101
2.4.1.1. Cestovna infrastruktura	101
2.4.1.2. Biciklistička infrastruktura.....	109
2.4.1.3. Sustav željezničke infrastrukture	110
2.4.1.4. Pomorski promet i lučko-terminalna infrastruktura	114
2.4.1.5. Infrastruktura zračnog prometa	123
2.4.1.6. Sustav elektroničke komunikacije.....	124
2.4.2. Energetska infrastruktura	126
2.4.2.1. Elektroenergetski sustav.....	126
2.4.2.2. Cjevovodni promet (nafta i plin)	128
2.4.3. Vodoopskrba i odvodnja.....	133
2.4.3.1. Vodoopskrbni sustav	133
2.4.3.2. Sustav javne odvodnje.....	139
2.4.4. Gospodarenje otpadom.....	146
2.4.4.1. Gospodarenje komunalnim otpadom.....	146
2.4.4.2. Gospodarenje neopasnim i opasnim otpadom.....	147
2.4.4.3. Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest.....	147
2.4.4.4. Centralna zona za gospodarenje otpadom Marišćina.....	147

SADRŽAJ

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

2.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČENJA	149
2.5.1. Zaštita prirodnih vrijednosti u Primorsko-goranskoj županiji.....	149
2.5.1.1. Ekološka mreža Natura 2000	149
2.5.1.2. Javne ustanove za zaštitu prirode u Primorsko-goranskoj županiji.....	151
2.5.1.3. Ugroze vrijednih sastavnica prirode uzrokovane prirodnim uzrocima.....	153
2.5.1.4. Zaštita prirode u prostornim planovima i neke od mogućih smjernica za poboljšanje stanja	154
2.5.2. Mjere zaštite i očuvanja krajobraza i kulturnih dobara u prostornim planovima	155
2.5.2.1. Zaštićena kulturna dobra na području Primorsko-goranske županije.....	155
2.5.2.2. Konzervatorske podloge.....	155
2.5.2.3. Obnovljena nepokretna kulturna dobra	156
2.5.2.4. Ugrožena nepokretna kulturna dobra na području Primorsko-goranske županije.....	157
2.5.2.5. Problematika mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara u prostornim planovima.....	158
2.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša	159
2.5.3.1. Zaštita zraka	159
2.5.3.2. Vode	164
2.5.3.3. Kakvoća mora za kupanje	173
2.5.3.4. Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš.....	174
2.5.4. Obalno područje i more.....	175
2.5.4.1. Pomorsko dobro	175
2.5.4.2. Granice pomorskog dobra	175
2.5.4.3. Koncesije i koncesijska odobrenja na pomorskom dobru.....	177
2.5.5. Razvojno specifična područja	178
2.5.6. Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća	179
2.5.6.1. Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće	179
2.5.6.2. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće te nesreće u kapacitetima u kojima se proizvode, skladište, prerađuju, rukuju, prevoze, skupljaju i obavljaju druge radnje s opasnim tvarima	182
2.6. OBVEZNI PROSTORNI POKAZATELJI.....	184
3 ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I OSTALIH DOKUMENATA.....	189
3.1. INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA	190
3.2. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA.....	194
3.2.1. Prostorni planovi na snazi	194
3.2.1.1. Prostorni planovi područja posebnih obilježja.....	194
3.2.1.2. Prostorni plan Primorsko-goranske županije.....	195
3.2.1.3. Prostorni planovi uređenja gradova/općina	195
3.2.1.4. Generalni urbanistički plan Grada Rijeke.....	201
3.2.1.5. Urbanistički planovi uređenja	201
3.2.1.6. Detaljni planovi uređenja	205
3.2.1.7. Provedbeni urbanistički planovi	206

SADRŽAJ

3.2.2. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja.....	208
3.2.3. Prostorni planovi izvan snage.....	211
3.2.4. Izvješća o stanju u prostoru jedinica lokalne samouprave.....	211
3.3. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA.....	213
3.3.1. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova na županijskoj i lokalnoj razini	213
3.3.2. Legalizacija bespravno sagrađenih objekata.....	215
3.4. PROSTORNI PLANOVI U ODNOSU NA OSTALE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR.....	216
3.4.1. Dokumentacija bitna za prostor Primorsko-goranske županije izrađena u razdoblju 2017. – 2020.....	216
3.4.2. Studije o utjecaju na okoliš za zahvate na području Primorsko-goranske županije izrađene u razdoblju 2017. – 2020.	217
3.5. PROVEDBA ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI, ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE	222
3.5.1. Ostvarenje smjernica, prijedloga i mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru	222
3.5.2. Provedba mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru	229
3.5.2.1. Davanje mišljenja o usklađenosti prostornih planova uređenja s <i>Prostornim planom</i> Županije	230
3.5.2.2. Izrada prostornih planova regionalne i lokalne razine.....	231
3.5.2.3. Vođenje dokumentacije prostora	232
4 PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA S OSNOVNIM PREPORUKAMA MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE	233
4.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG RAZVOJA ŽUPANIJE, S OZBIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE.....	234
4.2. OCJENA POTREBE IZRADA NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR ŽUPANIJE	245
4.2.1. Izmjene i dopune prostornih planova do uspostave novog sustava	245
4.2.1.1. Izmjene i dopune <i>Prostornog plana Primorsko-goranske županije</i>	245
4.2.1.2. Izmjene i dopune prostornih planova uređenja grada/općine	245
4.2.2. Izrada i donošenje prostornih planova „nove generacije“	246
4.2.2.1. Izrada i donošenje novog <i>Prostornog plana Primorsko-goranske županije</i>	246
4.2.2.2. Izrada novih prostornih planova uređenja grada/općine	246
4.3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJE	246
LITERATURA	249
PRILOZI	253
POPIS SLIKA	258
POPIS GRAFIKONA	259
POPIS TABLICA	261

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

POPIS KRATICA

BDP: Bruto domaći proizvod	MBO: Mehaničko-biološka obrada
BDV: Bruto dodana vrijednost	OSPULO: Ocjena o potrebi strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš
CGO: Centar za gospodarenje otpadom	PGDP: Prosječni godišnji dnevni promet
DGU: Državna geodetska uprava	PGŽ: Primorsko-goranska županija
DPU: Detaljni plan uređenja	PLDP: Prosječni ljetni dnevni promet
DZS: Državni zavod za statistiku	PP PGŽ: Prostorni plan Primorsko-goranske županije
FINA: Financijska agencija	PPPPPO: Prostorni plan područja posebnih obilježja
GKR: Gradska knjižnica Rijeka	PPUG/O: Prostorni plan uređenja grada/općine
GP: Građevinsko područje	PUP: Provedbeni urbanistički plan
GUP: Generalni urbanistički plan	RH: Republika Hrvatska
HAKOM: Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti	ROO: Registar onečišćavanja okoliša
HGK: Hrvatska gospodarska komora	SRF (RDF): Gorivo iz otpada
HKA: Hrvatska komora arhitekata	UPU: Urbanistički plan uređenja
HZJZ: Hrvatski zavod za javno zdravstvo	Zavod: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
HZMO: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	ZERP: Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas
HZZ: Hrvatski zavod za zapošljavanje	ZOP: Zaštićeni obalni pojas
HZZO: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	ZPU: Zakon o prostornom uređenju
IOSUP: Izvješće o stanju u prostoru	ZZO: Zakon o zaštiti okoliša
ISPU: Informacijski sustav prostornog uređenja	ZZP: Zakon o zaštiti prirode
JLS: Jedinica lokalne samouprave	ŽS: Županijska skupština
JU: Javna ustanova	

1 | POLAZIŠTA

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Izrada i razmatranje četverogodišnjeg *Izvešća o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije* obveza je utvrđena *Zakonom o prostornom uređenju* (dalje: Zakon) kao dio sustavnog praćenja stanja u prostoru.

Temeljem članka 27. *Zakona, Izvešće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine* (dalje: *Izvešće*) izrađuje Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije (dalje: Zavod), a razmatra Skupština Primorsko-goranske županije.

Izvešće se izrađuje prema *Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvešća o stanju u prostoru* (dalje: *Pravilnik*), gdje je propisan sadržaj *Izvešća*, obvezni prostorni pokazatelji te način sudjelovanja javnopravnih tijela u izradi *Izvešća*.

Izvešće se izrađuju u odnosu na *Strategiju prostornog razvoja Republike Hrvatske* i ostale strateške, razvojne, planske i programske dokumente i pokazatelje od utjecaja na održivi razvoj u prostoru Županije, prethodna *Izvešća* i prostorne planove.

Posljednje *Izvešće o stanju u prostoru* izrađeno je za razdoblje od 2013. do 2016. godine. Ovim *Izvešćem* razmatra se razdoblje od 2017. do 2020. godine.

1.1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

Cilj je izrade *Izvešća* dobiti sveobuhvatan pregled prostornog razvoja i planiranja prostora Primorsko-goranske županije, prikazati instrumente prostornog planiranja te učinkovite mjere što su ih nadležna tijela poduzela u proteklom razdoblju na svim razinama planiranja.

Izvešće analizira stanje i promjene u prostoru koje nastaju pod utjecajem različitih društvenih procesa. Prikazuje utvrđene probleme u prostoru, predlaže rješenja za poboljšanje stanja i ukazuje na mogućnosti daljnjeg usmjerenja prostornog razvoja.

U okviru *Izvešća* također se ocjenjuje učinkovitost planskih mjera za unaprjeđenje sustava prostornog uređenja, daje se osnova za određivanje smjernica prostornog razvoja Primorsko-goranske županije te određuje potreba izmjene i dopune važećih i/ili izrade novih strateških dokumenata prostornog uređenja područne (regionalne) razine i ostalih dokumenata te razine.

1.2. ZAKONODAVNO-INSTITUCIONALNI OKVIR

Predmetno razdoblje ovog *Izvešća* obilježeno je prvenstveno izmjenama i dopunama zakona i podzakonskih akata donesenih u prethodnom *Izvešću* te nastavkom usklađivanja zakona s normativima Europske unije.

Ovo poglavlje daje kratki pregled obavljenih izmjena i dopuna postojećih zakonskih propisa koji utječu na prostor i gradnju te novih zakonskih i podzakonskih akata donesenih u predmetnom razdoblju ovog *Izvešća*.

Nakon što je 1. siječnja 2014. godine stupio novi *Zakon o prostornom uređenju*¹ koji je znatno promijenio sadržaj i hijerarhiju prostornih planova, isti je zakon u predmetnom razdoblju 2017. – 2020. četiri puta izmijenjen i dopunjen. *Izmjenama i dopunama Zakona o prostornom uređenju*² određena je obveza da se uz već propisani *Državni plan prostornog razvoja* donesu prostorni planovi za morski prostor (ZERP i epikontinentalni pojas Republike Hrvatske). Novim su izmjenama i dopunama propisani i uvjeti za planiranje morskog područja, uveden pojam urbane sanacije te je regulirana mogućnost izgradnje reciklažnih dvorišta izvan građevinskih područja naselja. Izmjene i dopune iz 2019. godine uvode i pojam zelene infrastrukture – zelenih i vodnih površina te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi, dok se većina izmjena i dopuna odnosi na postupke vezane uz lokacijske dozvole, izdavanje posebnih uvjeta i sl.

Temeljem odredaba *ZPU-a* donesen je i *Pravilnik o Državnom planu prostornog razvoja*³. U svibnju 2018. donesena je *Odluka o izradi Državnog plana prostornog razvoja*⁴ kojom je određena dinamika prikupljanja podataka i izrade *Državnog plana*. Osnovni preduvjet za donošenje „planova nove generacije“ bilo je donošenje *Državnog plana prostornog razvoja*. Međutim, izmjenama i dopunama *ZPU-a* iz travnja 2019. godine te su odredbe brisane, te je za provedbu novih prostornih planova područne (regionalne) razine ostao preduvjet donošenje *Pravilnika* kojim će se odrediti pobliže njihov sadržaj i standard elaborata. Navedeni *Pravilnik* još nije donesen.

*Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama*⁵ je u predmetnom razdoblju doživio još dvije izmjene i dopune⁶.

*Zakon o zaštiti okoliša*⁷ je u 2018. godini izmijenjen dvaput. Novim izmjenama i dopunama *Zakona o zaštiti okoliša*⁸ jasnije je definirana obveza o provedbi

¹ NN 153/13

² NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19

³ NN 122/15

⁴ NN 39/18

⁵ NN 86/12 i 143/13

⁶ NN 65/17 i 14/19

⁷ NN 80/13, 153/13 i 78/15

⁸ NN 80/13, 153/13 i 78/15, 12/18 i 118/18

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš te kako je 2018. godine Hrvatska agencija za okoliš i prirodu postala sastavnim dijelom Ministarstva zaštite okoliša i energetike, prenijeto mu je zaduženje za skupljanje podataka o sastavnicama okoliša i pritiscima na okoliš, odnosno izvješćivanje o stanju okoliša. Novim izmjenama i dopuna *Zakona* propisano je i donošenje nove *Strategije održivog razvitka Republike Hrvatske* (zadnja je donesena u veljači 2009. godine), a do donošenja *Strategije* ostaje na snazi *Plan zaštite okoliša Republike Hrvatske za razdoblje od 2018. do 2020.*

*Zakon o zaštiti prirode*⁹ mijenjan je dvaput u 2019. godini. U 2019. godini stupila je na snagu *Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže*¹⁰ čime je prestala važiti prethodno donesena *Uredba o ekološkoj mreži*, dok se *Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu*¹¹ u razdoblju 2017. – 2020. nije mijenjao. Donesena je i nova *Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine*¹².

Ostali zakoni koji su indirektno vezani za prostorno uređenje su:

- *Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*¹³ mijenjan je u 2017. i 2018. godini. Izmjenama iz 2017. godine uvodi se kategorija urbanog područja i među njima razlikuju aglomeracijska područja i ostala urbana područja te se uvodi strategija razvoja za urbana područja ističući tako potrebu za strateškim planiranjem razvoja širih aglomeracijskih područja i ostalih urbanih područja. Temeljena na ovom *Zakonu*, u 2017. godini donesena je i nova *Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti*¹⁴.
- 2017. donesen je *Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske*¹⁵, koji uređuje sustav strateškog planiranja Republike Hrvatske i upravljanje javnim politikama, odnosno pripremu, izradu, provedbu, izvješćavanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja za oblikovanje i provedbu javnih politika koje sukladno svojim nadležnostima izrađuju, donose i provode javna tijela.
- Donesen je novi *Zakon o brdsko-planinskim područjima*¹⁶ temeljem kojeg su sve jedinice lokalne samouprave u Gorskom kotaru zadržale status brdsko-planinskog područja, pri čemu četiri jedinice istodobno imaju status

⁹ NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19

¹⁰ NN 80/19

¹¹ NN 146/14

¹² NN 72/17

¹³ NN 147/14, 123/17 i 118/18

¹⁴ NN 132/17

¹⁵ NN 123/17

¹⁶ NN 118/18

POLAZIŠTA

brdsko-planinskog i potpomognutog područja: Brod Moravice, Mrkopalj, Skrad i Vrbovsko.

- U 2017. godini donesen je i *Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*¹⁷ čijim je stupanjem na snagu prestao važiti stari *Zakon*. Novim su *Zakonom* znatno promijenjeni način i izvori financiranja sredstava za poslove samouprave županija, općina i gradova.
- *Zakon o cestama*¹⁸ izmijenjen je i dopunjen 2019. godine te je donesena i nova *Odluka o razvrstaju javnih cesta*¹⁹. U izvještajnom razdoblju donesen je novi *Program građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2017. do 2020. godine*²⁰.
- *Izmjenama i dopunama Naredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Primorsko-goranske županije*²¹ 2020. godine izbrisana je luka Lipica u Kraljevici.
- U predmetnom razdoblju izmijenjeni su *Zakon o energiji*²², *Zakon o energetskej učinkovitosti*²³ i *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama*²⁴.
- Novim *Zakonom o vodama*²⁵ prestao je važiti stari *Zakon* i donesen je *Zakon o vodnim uslugama*²⁶ odvajanjem poglavlja vezanim za vodoopskrbu i odvodnju, koje su prije bile uređene *Zakonom o vodama*.

¹⁷ NN 127/17

¹⁸ NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14 i 110/19

¹⁹ NN 17/20

²⁰ NN 47/17

²¹ NN 3/15 i 47/20

²² NN 120/12, 14/14, 95/15, 102/15 i 68/18

²³ NN 127/14, 116/18 i 25/20

²⁴ NN 158/03, 100/04, 141/06, 38/09, 123/11 – OSRUH, 56/16 i 98/19

²⁵ NN 66/19

²⁶ NN 66/19

1.3. OSNOVNA PROSTORNA OBILJEŽJA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

1.3.1. Prirodna i geografska obilježja

Primorsko-goranska županija smještena je u zapadnom dijelu Hrvatske te se nalazi na razmeđi dviju velikih fizionomskih regija Hrvatske, jadranske Hrvatske i gorske Hrvatske, što je jedan od temeljnih faktora raznolikosti prirodnih te društveno-gospodarskih značajki Županije.

Na sjeveru Županija graniči s Republikom Slovenijom, na istoku s Karlovačkom, na jugoistoku sa Zadarskom i Ličko-senjskom te na zapadu s Istarskom županijom.

Kopneni dio površine Županije obuhvaća 3.589 km², dok pripadajući akvatorij iznosi 4.344 km². Površina akvatorija obuhvaća unutarnje morske vode koje se protežu od obalne linije do granice teritorijalnog mora koje se prostire 12 nautičkih milja (22,2 km) jugozapadno od otoka Suska.

Teritoriju Primorsko-goranske županije pripada 15 otoka, 36 otočića te 98 hridi od kojih je samo njih 9 stalno nastanjeno (Cres, Krk, Rab, Lošinj, Ilovik, Unije, Susak, Vele Srakane, Male Srakane), 7 povremeno nastanjeno (Sv. Marin, Zaglav, Koludarc, Košljun, Maman, Sv. Petar, Trstenik), dok je preostalih 133 nenastanjeno.²⁷

Dužina obalne linije Primorsko-goranske županije iznosi 1.235 km, od čega je 168 km obalni dio kopna, a 1.067 km obalni dio otoka. Kao i većinu hrvatske obale, tako i obalu Primorsko-goranske županije obilježava izrazita razvedenost.

Na prostoru Županije nalazi se hrvatski gorski prag, koji je najveće reljefno suženje između jugoistočnog dijela Alpa i dinarskoga gorsko-planinskog prostora. Zbog toga ovim predjelom prolaze važni prometni pravci koji povezuju srednju Europu s jugoistokom Europe te širi prostor Podunavlja s Jadranom. Osim povoljnoga prometnog položaja na kopnu, prostor Kvarnera ima i povoljan pomorski položaj, što ovaj prostor čini raskrižjem važnih pomorskih pravaca.

Prema fizionomskoj regionalizaciji, Primorsko-goranska županija može se podijeliti u tri mikroregije:

- Gorski kotar
- Kvarnersko primorje (priobalno područje) – Priobalje te
- Kvarnerski otoci (otočno područje) – Otoci.

²⁷ Registar otoka, <https://registar-otoka.gov.hr/>, stanje na 1. 11. 2021.

Gorski kotar

POLAZIŠTA

Gorski kotar smješten je u sjevernom i sjeveroistočnom dijelu Primorsko-goranske županije i obuhvaća 35,5 % ukupne površine Županije.

Geomorfološki oblici koji karakteriziraju prostor Gorskog kotara jesu: visoravni, gorski masivi te dolinske zone. Većina prostora ima nadmorsku visinu između 700 i 900 m što ukazuje na malu dinamiku reljefa tog prostora. U sjeverozapadnom dijelu izdiže se nekoliko planinskih masiva koji se svojim planinskim vrhovima izdvajaju iz gorske visoravni, kao što su Snježnik (1506 m), Risnjak (1528 m) i drugi.

Prostor Gorskog kotara unutar Primorsko-goranske županije može se prostorno raščlaniti na dvije osnovne cjeline: dolinski prostor Čabranke i Kupe te uži (središnji) Gorski kotar. S obzirom na to da fizionomska cjelina Gorski kotar ne prati administrativno-teritorijalne granice Primorsko-goranske županije, važno je napomenuti da krajnji sjeveroistočni dio Županije fizionomski pripada sjevernom krškom Pokuplju, dok manji dio jugoistočnog dijela Županije pripada prijelaznom prostoru Drežnice prema širem ličkom prostoru.

Dolinski prostor Čabranke i Kupe obuhvaća uski sjeveroistočni dio Gorskog kotara te predstavlja razmjerno široku dolinu koja jedino na području dolomita ima obilježja kanjona. Na predjelu užega Gorskog kotara prostiru se središnje visoravni iz kojih se na sjeverozapadu izdiže Risnjak, a u jugoistočnom dijelu gorski masiv Velike Kapele. Na području Velike Kapele smješteno je ujedno i najviše stalno nastanjeno naselje u Hrvatskoj, Begovo Razdolje (1060 m n. v.). Najzastupljenije stijene su mezozojske (trijaske, jurski i kredni dolomiti i vapnenci) te u nešto manjem dijelu paleozojske (karbonske). Na dodiru vapnenačkih te karbonskih stijena izražena je pojavnost krških polja (npr. Lič polje) te zaravni u kršu.

Krški reljef uvjetovao je siromašno površinsko otjecanje, zbog čega su rijeke na području Gorskog kotara kraćeg toka i završavaju ponorima. Najveća i najznačajnija rijeka Gorskog kotara je Kupa, dok rijeka Dobra predstavlja najveću ponornicu. Osim rijeka, na području užeg Gorskog kotara nalaze se dva značajna akumulacijska jezera: Lokvarsko jezero i Bajer.

Prostorom Gorskog kotara prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima (Cfb), dok u je višim predjelima Risnjaka, Snježnika i Velike Kapele zastupljena snježno-šumska ili vlažna borealna klima sa svježim ljetom (Dfc). U nižim prostorima Gorskog kotara srednje srpanjske temperature su niže od 20 °C, a srednje siječanjske oko 0 °C ili niže, dok su u višim predjelima srednje srpanjske i siječanjske temperature niže za oko 2 – 3 °C u odnosu na niže predjele. Gorski kotar obilježava jaka naoblaka, relativna vlaga i magla, a na uskom potezu od Snježnika i Risnjaka u smjeru južnog Velebita zabilježeno je najviše godišnjih dana s oborinama u Hrvatskoj. Srednja godišnja količina oborina iznosi više od 2.000 mm, dok područje Risnjaka bilježi čak do 3.700 mm

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

oborina godišnje, zbog čega se ovaj prostor često uvrštava u jedan od najkışovitijih dijelova Europe.

Najrašireniji tip tala na prostoru Gorskog kotara jesu smeđa tla na vapnencima i dolomitima te smeđa kisela tla koja su uglavnom neplodna, zbog čega Gorski kotar nije pogodan prostor za razvoj poljoprivrede. Fitogeografski, mogu se izdvojiti tri tipa vegetacijskih zona: zona šume bukve i jele prekriva najveći dio Gorskog kotara; zona kontinentalnih bukovih šuma u nižem sjeveroistočnom dijelu; te zona klekovine i planinskog bora u najvišim dijelovima Risnjaka i Velike Kapele. Šumski fond na području Gorskog kotara je u velikoj mjeri sačuvan te zauzima 2/3 ukupne površine Gorskog kotara.

Priobalje

Priobalje zauzima 36,4 % površine Županije te obuhvaća priobalni pojas koji se proteže polukružno uz Riječki zaljev i Vinodolski kanal, od Brseča na istoku do Sibirja Krmpotskog na zapadu, te neposredni zagorsko-planinski prostor Kvarnera.

Priobalni pojas može se podijeliti na riječki urbanizirani primorski prostor, opatijsko primorje, vinodolsko priobalje te kvarnersku velebitsku primorsku padinu, dok zagorsko-planinski prostor uključuje osojni prostor Učke i Čićarije, Kastavštinu i Grobništinu s Klanom, vinodolsko flišno zaobalje te višu kvarnersku zonu velebitske padine do glavnog grebena.

Dominantno rasprostranjene stijene su karbonati kredne starosti što ukazuje na prisutnost krškog tipa reljefa, s iznimkom pojasa Klana – Vinodol gdje je zastupljena flišna zona s nepropusnim stijenama (pješčenjaci, lapori i konglomerati).

Riječki urbanizirani prsten je produženi dio Vinodola kojemu je i pripadao prije nego što se preoblikovao u zaseban urbani sustav. Reljefno se ističu primorski hrbat i flišna udolina kojom teku manji vodotoci poprečno presijecajući primorsko bilo strmo usjećenim dolinama. Bakarski potok je primjer jednoga takvog vodotoka gdje je potapanjem donjeg dijela doline nastao Bakarski zaljev. Značajan vodotok za riječko područje je rijeka Rječina koja prolazi kroz grad Rijeku te opskrbljuje vodom obalne gradove i naselja. Područjem Vinodola prolazi rijeka Dubračina koja je površinski nastavak ponornice Ličanke.

Zona opatijskog primorja nalazi se u mrtvom kutu Kvarnera s ekspozicijom prema istoku zbog čega je ovdje utjecaj bure najslabiji na Kvarneru. Osim toga, opatijsko primorje je i područje poslijepodnevnog zasjenjenja s obzirom da Učka prelazi 1000 m n. v. Znatno manje isparavanje zbog manje poslijepodnevnih količina sunca uzrokovalo je izrazitiju vlažnost zemljišta i time specifičan biljni pokrov koji karakterizira pojava kestena i lovora.

POLAZIŠTA

Kvarnersko-velebitska primorska padina pojas je najintenzivnijeg djelovanja bure, što se odrazilo i na krajobrazu koji je većinom ogoljeli krški kamenjar. Hidrološki gledano to je izrazito bezvodno područje, no zahvaljujući izgradnji vodovoda ovaj predio danas vodom opskrbljuje otoke Rab, Krk i Pag.

Zagorsko-planinski prostor je oštro odvojen od unutrašnjosti planinskim okvirom Učke, goransko-primorskog bila te Velebita. Najviši dijelovi pripadaju području Učke (Vojak 1394 m) koja je zaštićena kao istoimeni park prirode.

Priobalni pojas Kvarnera karakterizira umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetima (Cfa), dok u zagorsko-planinskom prostoru prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima (Cfb), a na najvišim dijelovima Učke snježno-šumska klima (Df). Priobalni pojas ima srednje srpanjske temperature veće od 22 °C, srednje siječanjske oko 0 – 4 °C, dok prosječni godišnji hod oborina za priobalni pojas iznosi u prosjeku od 1.000 do 1.500 mm. Međutim, oborine nisu ravnomjerno raspoređene tijekom godine nego većina padne u hladnom dijelu godine. Zagorsko-planinski prostor ima nešto niže srednje srpanjske (20 – 22 °C) i siječanjske temperature (-2 – 0 °C), ali povećani prosječni godišnji hod oborina (1.500 – 2.000 mm).

Na prostoru Priobalja, kao i većini Županije, prevladavaju smeđa tla na vapnencima i dolomitima, a od vegetacije najrasprostranjenija je šuma i šikara hrasta medunca i bijelog graba te primorska bukova šuma.

Otoci

Kvarnerski otoci dijele se u dva niza otoka: cresko-lošinjsku skupinu te otoke Krk i Rab s pripadajućim manjim otocima. Cresko-lošinjska skupina je najveća geografska skupina otoka, a otoci Cres i Krk su površinom najveći otoci u hrvatskom akvatoriju.

Cresko-lošinjska otočna cjelina obuhvaća sedam naseljenih otoka: Cres, Lošinj, Unije, Ilovik, Susak, Male Srakane i Vele Srakane. Otoci Cres i Lošinj odvojeni su umjetno prokopanom prevlakom između Osorskog zaljeva i Lošinjskog kanala preko kojeg je sagrađen pokretni most. Geomorfološki gledano, cresko-lošinjska otočna cjelina, izuzev južnoga lošinjskog dijela, dio je istočnoga brdskog područja Učke i Čičarije. Iz tih razloga na ovom su prostoru najzastupljenije stijene vapnenci i dolomiti. Prostorom dominira krajobraz degradiranoga vapnenačkog kamenjara, osim na krajnjem sjevernom i južnom dijelu Lošinja. Unije i Susak se po geomorfološkim karakteristikama izdvajaju od ostatka skupine jer su karbonatne naslage prekrivene eolskim naslagama lesa. Prostor karakterizira nedostatak stalnih tokova, što je posljedica nepostojanja nepropusnih flišnih naslaga. Na prostoru se ističu dvije reljefne udoline nastale na dolomitima: Vransko jezero i potopljena Valunska draga. Nepropusni dolomiti Vranskog jezera omogućavaju zadržavanje podzemne vode i kišnice do razine vapnenca, zahvaljujući čemu Vransko jezero služi za vodoopskrbu Cresa i Lošinja.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Otok Krk ima nešto raznovrsniju prirodnu osnovu u odnosu na cresko-lošinjsku skupinu te se može podijeliti na dvije reljefne cjeline: nisku vapnenačku zaravan na sjeveru, te visoku vapnenačku zaravan na jugu koju presijeca flišna udolina Baške. Izražena raznolikost sjevernog i južnog dijela Krka prisutna je i u vegetaciji, pa tako na sjeveru prevladava kultivirana šuma hrasta medunca i graba, dok na jugu prevladavaju kamenjarski pašnjaci. Na prostoru sjeverne krške zaravni nalaze se dva akumulacijska jezera, Ponikve i Jezero. Krku pripadaju i manji otoci Plavnik i Prvić, koji se nalaze u neposrednoj blizini Krka, od kojih su pojedini služili stanovništvu za obradu zemlje i ispašu stoke.

Na otoku Rabu prevladavaju flišne i vapnenačke zone. Flišno područje zaštićeno je vapnenačkim Kamenjakom od bure, što je pogodovalo razvoju agrarnih djelatnosti. Na dodiru fliša i karbonatnih stijena izvire oko 300 vrela, što Rab ujedno čini otokom s najviše izvora na području hrvatskog akvatorija. Međutim, domaći izvori vode ne zadovoljavaju potrebe suvremenoga turističkog razvoja otoka, zbog čega se vodovodom (ogranak Hrvatsko primorje – Hrmatine) voda dodatno doprema s kopna.

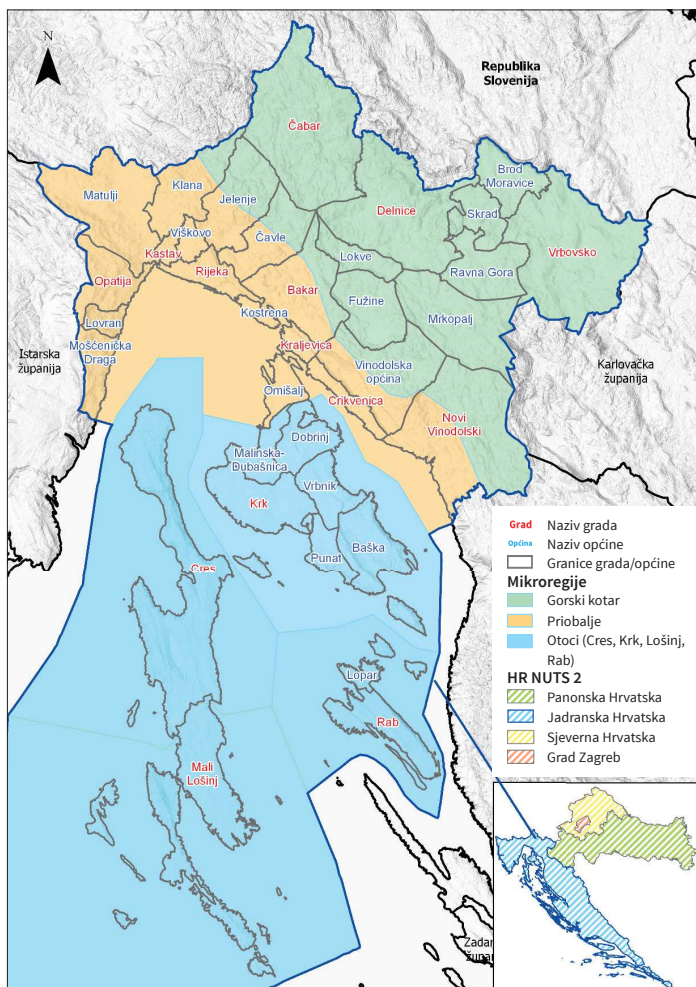
Na prostoru većine kvarnerskih otoka prevladava umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetima (Cfa) gdje je srednja srpanjska temperatura viša od 24 °C, a srednja siječanjska iznosi od 2 do 6 °C. U južnim dijelovima kvarnerskih otoka javlja se sredozemna klima s vrućim ljetima (Csa) gdje su i srednja srpanjska i srednja siječanjska temperatura nešto više nego kod Cfa klimatskog tipa. Srednja godišnja količina oborina za Kvarnersko otočje iznosi od 1.000 do 1.500 mm, dok samo uski zapadni pojas Cresa i Lošinja ima srednju godišnju količinu oborina nižu od 1.000 mm.

Kako klimatski, tako i fitogeografski, sjeverni dijelovi otoka Cresa, Krka i Raba imaju obilježja submediteranskog podneblja, dok Lošinj te južni dijelovi Krka i Raba pripadaju mediteranskom prostoru. U skladu s time, najzastupljenije biljne zajednice na sjevernim dijelovima Cresa, Krka i Raba jesu zajednice hrasta medunca, bijelog graba i crnog graba, dok je na Lošinj te južnim dijelovima Krka, Cresa i Raba rasprostranjena makija hrasta crnike.

1.3.2. Administrativno-teritorijalni ustroj

Primorsko-goranska županija administrativno čini regionalnu jedinicu samouprave te obuhvaća 36 jedinica lokalne samouprave (JLS) od kojih su 14 gradovi te 22 općine. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku te Državne geodetske uprave, na teritoriju Primorsko-goranske županije 2020. godine evidentirano je 509 naselja od kojih je prema procjeni broja stanovnika, 2020. godine 59 nenaseljeno. Županijsko je sjedište smješteno u Rijeci, koja je i prema broju stanovnika najveće gradsko naselje u Županiji. Analizom Registra prostornih jedinica iz 2017. te 2020. godine uočene su sljedeće izmjenne administrativnih granica jedinica lokalne samouprave: dio naselja Njivice (Općina Omišalj) pripao je naselju Sršići (Općina Malinska-Dubašnica); naselje

POLAZIŠTA

Slika 1. Administrativno-teritorijalni ustroj Primorsko-goranske županije s NUTS 2 klasifikacijom

Izvor: DGU (Središnji registar prostornih jedinica); PP PGŽ; Nacionalna klasifikacija statističkih regija, NN 125/19

Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

Mavrinci (Općina Čavle) i naselje Kukuljanovo (Grad Bakar) sporazumno su izmijenili granice; dio naselja Saršoni (Općina Viškovo) pripao je naseljima Trnovica i Baštijani (Općina Jelenje).

Pristupanjem Europskoj uniji, 1. srpnja 2013. godine, Hrvatska je podijeljena u tri razine statističkih regija (NUTS klasifikacija²⁸), pri čemu je Primorsko-goranska županija kod NUTS regija druge razine (NUTS2) pripala Jadranskoj Hrvatskoj. Prema NN 125/19 dogodile su se promjene vezane za strukturu NUTS regija druge razine, no Primorsko-goranska županija je i dalje ostala unutar NUTS2 regije Jadranska Hrvatska (NN 125/19) (Slika 1.).

²⁸ NUTS klasifikacija ili Nacionalna klasifikacija statističkih regija je „statistički standard koji se koristi za prikupljanje, upisivanje, obradu, analizu i diseminaciju podataka regionalne statistike prema razinama prostorne podjele Republike Hrvatske“. (NN 125/19)

1.3.3. Stanovništvo

Demografske analize izrađene su na razini jedinica lokalne samouprave i mikroregija Gorski kotar, Priobalje, Otoci (podaci sumirani za otoke Krk, Cres, Lošinj i Rab) te Grad Rijeka. Iako Grad Rijeka funkcionalno pripada mikroregiji Priobalje, zbog svoje demografske veličine i specifičnosti u demografskim je analizama promatran kao zasebna prostorna cjelina. Općina Omišalj, koja pripada otočnom dijelu (otok Krk), zbog funkcionalne povezanosti s priobalnim dijelom i podjele utvrđene Prostornim planom Primorsko-goranske županije, u daljnjem tekstu bit će analizirana kao dio mikroregije Priobalje.

1.3.3.1. Razmještaj stanovništva i gustoća naseljenosti

Procijenjeni broj stanovnika 2020. godine za Primorsko-goransku županiju iznosi 280.064, što PGŽ prema broju stanovnika pozicionira na 4. mjesto u odnosu na preostale hrvatske županije. Kao i cijelu državu, tako i Primorsko-goransku županiju obilježava proces depopulacije. U razdoblju od 2017. do 2020. godine Županija je izgubila 8.264 stanovnika, što u relativnom smislu predstavlja smanjenje od 2,9 %. U razdoblju prethodnog Izvješća (2013. – 2016.) Županija je izgubila 6.739 stanovnika, što ukazuje da se trend smanjivanja ukupnog broja stanovništva još više intenzivirao u razdoblju ovog Izvješća (2017. – 2020.). Iz Tablice 1. vidljivo je da sve županijske mikroregije bilježe apsolutni pad broj stanovnika 2020. godine u odnosu na 2016. godinu, osim Otoka gdje je zabilježen zanemariv porast. Najniži indeks promjene broja stanovnika (indeks = 92,9) bilježi Gorski kotar što znači da se broj stanovnika Gorskog kotara smanjio za 7,1 % u odnosu na 2016. godinu.

Tablica 1. Broj stanovnika po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2016. do 2020. godine

Mikroregija	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Indeks promjene 2000./2016. ²⁹	Apsolutna promjena 2000./2016.
Gorski kotar	20.728	20.56	19.873	19.484	19.256	92,9	-1.472
Priobalje	108.914	108.258	108.313	108.563	108.686	99,79	-228
Otoci	37.831	37.757	37.804	37.903	38.066	100,62	235
Grad Rijeka	120.855	119.161	117.415	115.995	114.056	94,37	-6.799
Ukupno	288.328	285.432	283.405	281.945	280.064	97,13	-8.264

Izvor: Gradovi u statistici – Stanovništvo, procjena i prirodno kretanje, 2021., DZS RH, Zagreb

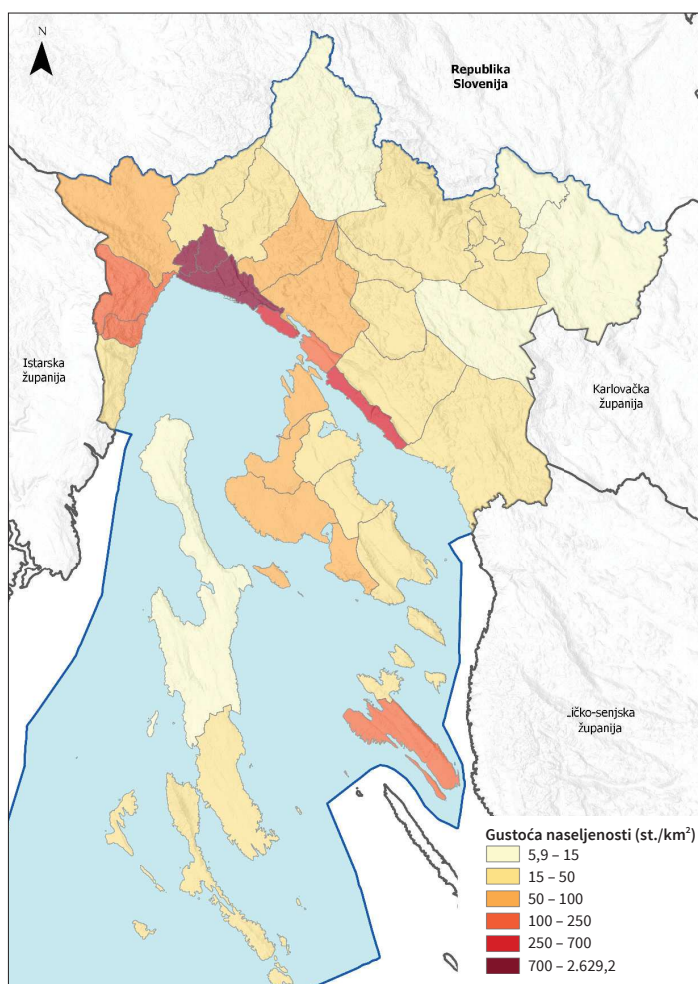
Na razini jedinica lokalne samouprave porast broja stanovnika 2020. godine u odnosu na 2016. bilježe jedinice smještene u okolici Rijeke: Kastav (4,51 %), Viškovo (3,93 %), Kostrena (3,73 %), Klana (1,22 %) te većina jedinica na oto-

²⁹ Indeks promjene broja stanovnika predstavlja relativni odnos procijenjenog broja stanovnika 2020. u odnosu na 2016. godinu.

POLAZIŠTA

ku Krku: Dobrinj (6,26 %), Krk (5,53 %), Malinska-Dubašnica (3,54 %), Vrbnik (1,71 %) i Cresa: Cres (1,79 %). Najveći pad broja stanovnika imaju općine i gradovi na području Gorskog kotara: Vrbovsko (-10,42 %), Mrkopalj (-9,77 %), Čabar (-9,36 %), Brod Moravice (-8,28 %) i Ravna Gora (-6,88 %).

Osim procesa depopulacije, Županiju obilježava i proces prostorno-demografske polarizacije stanovništva. Većina stanovništva koncentrirana je u županijskom središtu Rijeci te njezinoj urbaniziranoj okolici (Bakar, Čavle, Jelenje, Kastav, Kostrena, Viškovo), dok je najmanje naseljeno područje Gorskog kotara (Brod Moravice, Skrad, Lokve, Mrkopalj).

Slika 2.

Gustoća naseljenosti
Primorsko-goranske županije
2020. godine

Izvor: Gradovi u statistici –
Stanovništvo, procjena i prirodno
kretanje, 2021., DZS RH, Zagreb

Izrada: JU Zavod za prostorno
uređenje PGŽ

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Neravnomjernost razmještaja stanovništva može se prikazati uz pomoć demografskog pokazatelja gustoće naseljenosti³⁰. Prosječna gustoća naseljenosti Primorsko-goranske županije iznosi 78,03 st./km² što je više od državnog prosjeka (71,32 st./km²). Međutim, ukoliko analiziramo gustoću naseljenosti prema mikroregijama, onda su samo Priobalje (85,85 st./km²) te Grad Rijeka (2.629,18 st./km²) iznad državnog prosjeka, dok su regija Gorski kotar s prosječnom gustoćom naseljenosti 15,13 st./km² te Otoci s 37,81 st./km² ispod državnog prosjeka. Izraženost prostorne polarizacije stanovništva najbolje se očituje u činjenici da su najgušće naseljene jedinice lokalne samouprave Grad Rijeka (2.629,18 st./km²) i njezina urbanizirana okolica: Kastav (976,74 st./km²), Viškovo (908,75 st./km²) te Kostrena (382,05 st./km²), dok najmanju gustoću naseljenosti u Županiji imaju jedinice na području Gorskog kotara: Mrkopalj (5,85 st./km²), Čabar (10,97 st./km²), Brod Moravice (11,43 st./km²) te Otoka: Cres (10,14 st./km²) (Slika 2.).

1.3.3.2. Prirodno i mehaničko kretanje stanovništva

Biodinamičke značajke populacije za razdoblje od 2017. do 2020. godine bilježe negativne trendove u pogledu pokazatelja prirodne promjene i stope prirodne promjene u svim mikroregijama Županije. Za razdoblje od 2017. do 2020. godine ukupan broj rođenih iznosi 8.404, dok broj umrlih iznosi 15.450, odnosno rođenih je za 7.046 manje u odnosu na umrle. Vitalni indeks³¹ Županije za razdoblje *Izješća* iznosi 54,39 što znači da na svako rođeno dijete umiru dvije osobe (Tablica 2.).

Tablica 2. Prirodna promjena, stopa prirodne promjene i vitalni indeks po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Mikroregija	Rođeni				Umrli				Prirodna promjena 2017. – 2020.		
	2017.	2018.	2019.	2020.	2017.	2018.	2019.	2020.	PP ³²	pp ³³ (‰)	Vitalni indeks (%)
Gorski kotar	121	141	130	135	390	371	404	384	-1.022	-12,96	34,02
Priobalje	836	858	849	868	1.298	1.205	1.223	1.295	-1.610	-3,71	67,93
Otoci	323	305	288	321	482	508	496	488	-737	-4,86	62,66
Grad Rijeka	877	822	790	740	1.781	1.688	1.623	1.814	-3.677	-7,88	46,76
Ukupno	2.157	2.126	2.057	2.064	3.951	3.772	3.746	3.981	-7.046	-6,23	54,39

Izvor: Gradovi u statistici – Stanovništvo, procjena i prirodno kretanje, 2021., DZS RH, Zagreb

³⁰ Precizniju gustoću naseljenosti daje analiza u poglavlju 2.1. jer u obzir uzima građevinska područja naselja, odnosno stvarne površine dostupne za naseljavanje.

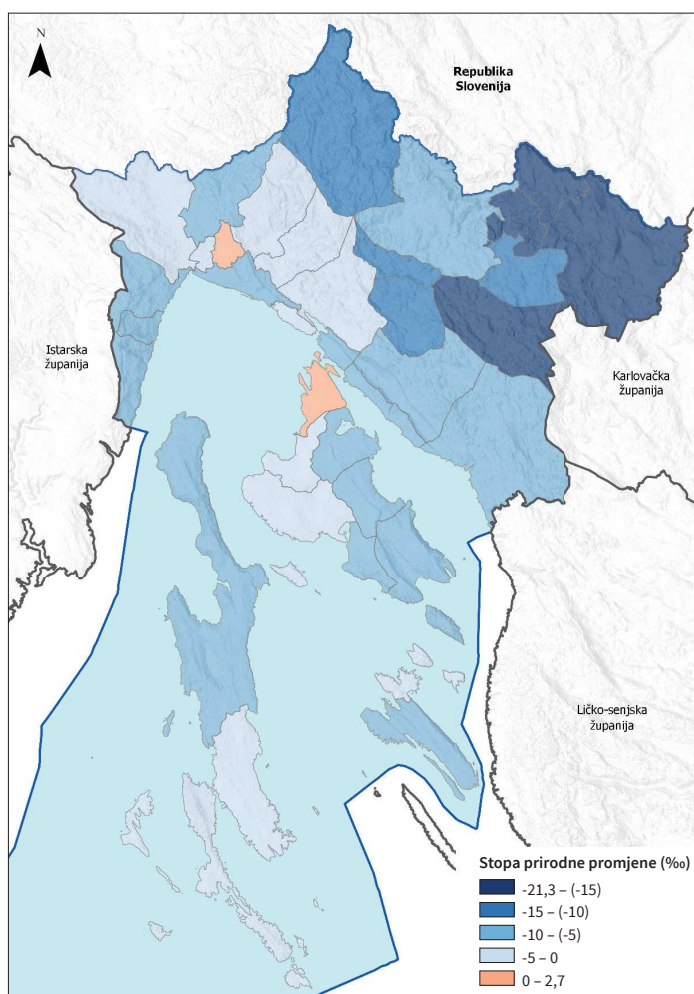
³¹ Vitalni indeks predstavlja odnos broja živorođenih na 100 umrlih za razdoblje od 2017. do 2020. godine.

³² PP – apsolutna prirodna promjena broja stanovnika za razdoblje od 2017. do 2020. godine.

³³ pp' – prosječna godišnja stopa prirodne promjene za razdoblje od 2017. do 2020. godine izražena u promilima.

POLAZIŠTA

Analizirajući prosječnu godišnju stopu prirodne promjene na razini jedinica lokalne samouprave zaključak je da samo dvije imaju veći udio rođenih u odnosu na umrle: Općina Viškovo (2,66 ‰) i Općina Omišalj (1,46 ‰). Sve ostale jedinice bilježe veći udio umrlih u odnosu na rođene, pri čemu najveći udio umrlih u odnosu na rođene bilježe jedinice na području Gorskog kotara: Brod Moravice (-21,43 ‰), Mrkopalj (-20,13 ‰), Skrad (-18,35 ‰) i Vrbovsko (-16,45 ‰) (Slika 3.).

Slika 3.

Prosječna godišnja stopa prirodne promjene po jedinicama lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji od 2017. do 2020. godine

Izvor: Gradovi u statistici – Stanovništvo, procjena i prirodno kretanje, 2021., DZS RH, Zagreb

Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

U usporedbi s razdobljem prošlog *Izvjješća* (2013. – 2016.) 29 od ukupno 36 jedinica ima regresiju prosječne godišnje stope prirodne promjene, što je izrazito zabrinjavajući podatak jer su još u prethodnom razdoblju pokazatelji prirodnog kretanja bili izrazito nepovoljni za Županiju. Unutar razdoblja prošlog *Izvjješća* (2013. – 2016.) u Županiji je umrlo 4.949 (pp = -4,2 ‰) stanovnika

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

više u odnosu na ukupan broj rođenih, a u razdoblju ovog *Izvešća* taj broj se još više intenzivirao (pp = -6,23 %). Takvi biodinamički trendovi ukazuju na stalnu prisutnost procesa prirodne depopulacije, odnosno trend smanjenja ukupnog broja stanovnika u Županiji koji je uzrokovan izrazito niskim natalitetom i visokim mortalitetom zbog nepovoljne starosne strukture.

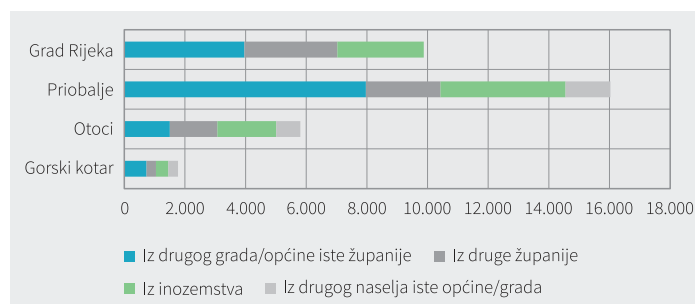
Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u razdoblju od 2017. do 2020. godine Županiju je napustilo 1.218³⁴ stanovnika više nego što je uselilo. U razdoblju prošlog *Izvešća* (2013. – 2016.) ova je brojka iznosila 1.792, što znači da je proces emigracije i dalje izraženiji u odnosu na imigraciju, ali slabijeg intenziteta u odnosu na razdoblje od 2013. do 2016. godine.

U razdoblju od 2017. do 2020. Gorski kotar i Grad Rijeka imaju negativan migracijski saldo, dok Otoci i Priobalje imaju pozitivan migracijski saldo. Najveći apsolutni gubitak stanovništva bilježi Grad Rijeka (MS = -3.122), gdje je najveći udio stanovnika odselio u drugi grad ili općinu Primorsko-goranske županije (43 %), zatim u inozemstvo (34 %) te u druge županije Republike Hrvatske (23 %). Uzimajući u obzir navedeno, može se zaključiti kako je nastavljen proces redistribucije stanovništva iz Grada Rijeke u okolne jedinice riječke suburbane regije (Grafikon 1., Grafikon 2.).

Grafikon 1.

Doseljeno stanovništvo
 Primorsko-goranske županije
 po mikroregijama od 2017. do
 2020. godine

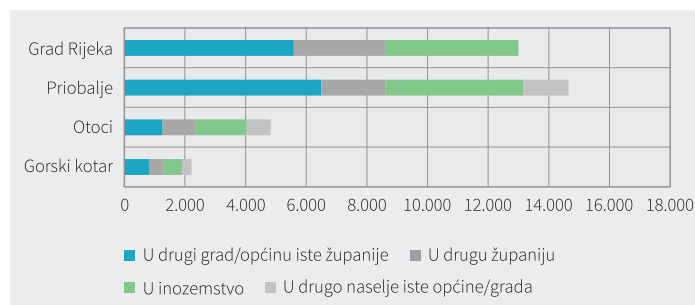
Izvor: *Gradovi u statistici –
 Doseljeno i odseljeno stanovništvo,
 2021., DZS RH, Zagreb*

Grafikon 2.

Odseljeno stanovništvo
 Primorsko-goranske županije
 po mikroregijama od 2017. do
 2020. godine

Izvor: *Gradovi u statistici –
 Doseljeno i odseljeno stanovništvo,
 2021., DZS RH, Zagreb*

³⁴ Brojka od 1.218 odnosi se na saldo vanjske migracije s drugim županijama RH te inozemstvom.

Istodobno, upravo pozitivan migracijski saldo na području mikroregija Priobalje (3,18 %) i Otoci (6,41 %) utjecao je na činjenicu da ove regije imaju i progresivnije trendove općeg kretanja stanovništva u odnosu na Gorski kotar i Grad Rijeku koji su u apsolutnom i relativnom smislu izgubile najveći broj (udio) stanovništva.

Iako Županija ima negativan migracijski saldo za razdoblje od 2017. do 2020. godine, migracijski saldo ima progresivan trend na razini svih prostornih cjelina u odnosu na razdoblje prošlog *Izvešća*. U posljednje dvije godine Županija je zabilježila veći broj doseljenih (8.998) nego odseljenih izvan nje (8.733) (Tablica 3.).

Tablica 3. Migracijska bilanca i stopa migracijske bilance po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Mikroregija	Migracijski saldo (MS) ³⁵					Stopa migracijskog salda (ms) ³⁶
	2017.	2018.	2019.	2020.	2020./2017.	2020./2017. (%)
Gorski kotar	-203	-153	-115	21	-450	-5,63
Priobalje	-194	402	624	550	1.382	3,18
Otoci	85	250	307	330	972	6,41
Grad Rijeka	-790	-880	-587	-865	-3.122	-6,69
Ukupno	-1.102	-381	229	36	-1.218	-1,07

Izvor: *Gradovi u statistici – Doseljeno i odseljeno stanovništvo, 2021.*, DZS RH, Zagreb

Za razliku od prethodnog *Izvešća* (2013. – 2016.) kada su samo dvije jedinice lokalne samouprave imale pozitivan trend godišnje stope migracijske bilance, u posljednje četiri godine godišnja stopa je pozitivna u većini lokalnih jedinica Županije (19/36). Također, i kod migracijske bilance ističe se prostorna polarizacija gdje pozitivna migracijska bilanca prevladava na području Priobalja i Otoka, dok je negativna migracijska bilanca u najvećoj mjeri prisutna na području Gorskog kotara. Takvi migracijski trendovi ukazuju na potencijalnu demografsku obnovu imigracijom; stoga je potrebno provoditi mjere koje će poticati daljnji nastavak ovakvih procesa.

1.3.3.3. Struktura stanovništva prema dobi i spolu

Analizom dobno-spolnog sastava stanovništva Županije 2016. i 2020. godine može se uočiti smanjenje udjela mladih (0-19), dok se udio starog stanovništva (+65) povećava. Godine 2016. ukupan procijenjeni broj starog stanovništva (+65) bio je veći za 32 % (indeks starosti = 132), u odnosu na

³⁵ Migracijski saldo stanovništva (MS) predstavlja razliku broja doseljenih i broja odseljenih za određeno područje u određenom razdoblju.

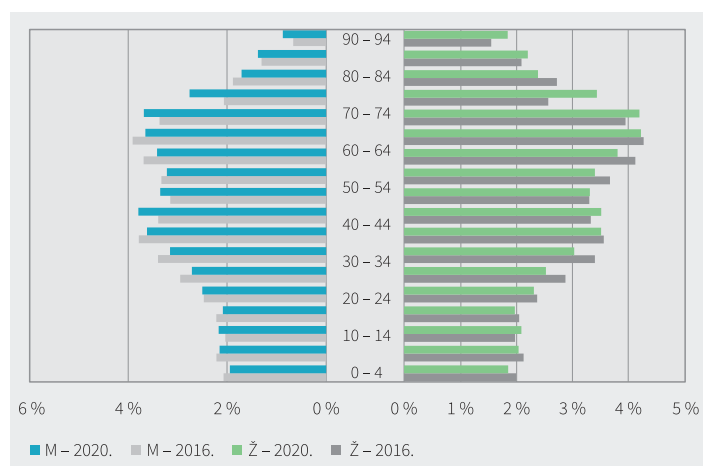
³⁶ Stopa migracijskog salda (ms) predstavlja udio migracijskog salda u ukupnom broju stanovništva izražen u promilima. Primjerice, stopa migracijskog salda od -7,87 % označava da se na svakih 1.000 stanovnika njih 7,87 odseli.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

mlado stanovništvo (0-19). Za 2020. godinu omjer starog naspram mladog stanovništva još se više povećao pa je tako starog stanovništva više za čak 50 % (indeks starosti = 150), u odnosu na mlado stanovništvo (Grafikon 3.).

Grafikon 3.
 Dobno-spolna struktura
 Primorsko-goranske županije
 za 2016. godinu i sredinom
 2020. godine

Izvor: Procjena stanovništva prema dobnim skupinama i spolu po županijama, 31.12. 2017., DZS RH, Zagreb; Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021., DZS RH, Zagreb, Baze podataka

Ocjena demografskog stanja

Prema procjenama DZS-a, broj stanovnika Županije smanjio se 2020. godine na 280.064 u odnosu na 2016. godinu kada je ta brojka iznosila 288.328 stanovnika. Smanjenje broja stanovnika za 8.264 prvenstveno je uvjetovano prirodnom depopulacijom. Iako mehaničko kretanje cijele Županije ima negativne trendove, oni su ipak manjeg intenziteta te postoje prostorne diferencijacije gdje kvarnersko priobalje i otočje bilježe pozitivnu migracijsku bilancu, dok Grad Rijeka i Gorski kotar bilježe negativnu migracijsku bilancu. Sukladno tome, na prostoru Županije izražena je demografska polarizacija između naseljenijeg te demografski progresivnijega Priobalja i Otoka i s druge strane slabije naseljenog te izrazito depopulirajućeg prostora Gorskog kotara. Povećanje udjela stanovništva starijeg od 65 godina te smanjenje udjela mlađih od 19 godina ukazuje na prisutnost demografskog starenja Županije. Ovaj proces je zahtjevan izazov za Županiju s obzirom na to da manji broj mladih označava i manji broj radno sposobnog stanovništva, dok s druge strane povećanjem udjela starijeg stanovništva povećava se i opterećenost sustava socijalnog osiguranja i skrbi te zdravstvenog sustava.

1.4. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA U OKVIRU PROSTORNOGA UREĐENJA DRŽAVE

*Zakonom o prostornom uređenju*³⁷ propisan je sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj. Sustav čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, određivanje uvjeta i načina izrade, donošenja i provedbe prostornih planova te uređenja građevinskog zemljišta. *Zakonom* je određen stupanj nadležnosti dokumenata prostornog uređenja kojima država, županije, gradovi i općine usmjeravaju razvoj svojih područja putem prostornih planova koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

1.4.1. Razine dokumenata prostornog uređenja

*Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske*³⁸ temeljni je državni dokument za usmjeravanje razvoja u prostoru. Njime je utvrđen opći cilj (vizija) prostornog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s razvojnim polazištima te s prioritetima, usmjerenjima i okvirom za provedbu. Sve to u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem i svim drugim temeljnim državnim razvojnim i strateškim dokumentima.

Prostorni planovi donose se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

Prostorni planovi državne razine su:

- *Državni plan prostornog razvoja* – donosi se za područje države
- *Prostorni plan područja posebnih obilježja* – donosi se obvezno za područje ZERP-a; epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske; nacionalnog parka i parka prirode određeno posebnim zakonom te za područja određena *Državnim planom prostornog razvoja*
- *Urbanistički plan uređenja državnog značaja* – donosi se obvezno za područje određeno *Državnim planom prostornog razvoja*.

Prostorni planovi područne (regionalne) razine su:

- *Prostorni plan županije* – donosi se obvezno za područje županije
- *Urbanistički plan uređenja županijskog značaja* – donosi se obvezno za područje određeno *Prostornim planom županije*.

³⁷ NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19

³⁸ NN 106/17

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Prostorni planovi lokalne razine su:

- *Prostorni plan uređenja grada/općine* – donosi se obvezno za područje grada, odnosno općine
- *Generalni urbanistički plan* – donosi se obvezno za građevinsko područje naselja i izdvojeno građevinsko područje izvan naselja središnjeg naselja velikog grada
- *Urbanistički plan uređenja* – donosi se obvezno za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju unutar građevinskog područja.

Državni i svi županijski planovi će, kada se izrade po važećem *Zakonu o prostornom uređenju*, biti provedbeni planovi, bez obzira na razinu i mjerilo izrade, a za one elemente koji su od značenja za pojedinu razinu prostornih planova, prema posebnoj *Uredbi o određivanju građevina, drugih zahvata u prostoru i površina državnog i područnog (regionalnog) značaja*³⁹.

Uspostava novog sustava prostornih planova propisanog ZPU-om trebala je započeti donošenjem *Državnog plana prostornog razvoja*, a potom (izmjennom ZPU-a 2019.) donošenjem *Pravilnika o prostornim planovima*, koji još nije donesen.

Temeljem *Odluke o izradi Državnog plana prostornog razvoja*⁴⁰, pokrenuta je izrada *Državnog plana prostornog razvoja RH*. *Državni plan prostornog razvoja* još nije donesen te još nije započela izrada i donošenje planova „nove generacije”: novih županijskih prostornih planova, a potom izrada i donošenje novih prostornih planova JLS-a (PPUO/G-a, GUP-a i drugih planova). Još nije donesen ni *Pravilnik o prostornim planovima*, sukladno ZPU-u, prema kojem bi se izrađivali planovi nove generacije područne (regionalne) i lokalne razine.

Prostorni plan Primorsko-goranske županije je dokument kojim se planira uređenje prostora Županije, a donosi ga Županijska skupština. Važeći PP PGŽ donesen je 12. rujna 2013. godine i objavljen u *Službenim novinama Primorsko-goranske županije*, br. 32/13 te je mijenjan i dopunjavan:

- 2017. godine ispravljena je *Odluka o donošenju Prostornog plana Primorsko-goranske županije* vezano uz područja ugostiteljsko-turističke namjene u Općini Lokve.
- 2018. godine PP PGŽ mijenjan je i dopunjavan radi stvaranja planskih preduvjeta za provedbu kombiniranog golf-igrališta na lokaciji Matalda na Puntima Križa na otoku Cresu i povećanja proizvodnje uzgajališta plemenite ribe na lokaciji kod otoka Plavnika⁴¹.

³⁹ NN 37/14, 154/14 i 30/21

⁴⁰ NN 39/18

⁴¹ SN PGŽ 41/18

POLAZIŠTA

- U prosincu 2019. godine pokrenut je postupak II. izmjena i dopuna PP PGŽ-a radi stvaranja prostorno-planskih uvjeta za rekonstrukciju sustava naftovoda, planiranje državnog brodogradilišta u Kraljevici, izgradnju lječilišta u Dobrinju i rekonstrukciju marine Privlaka u Malom Lošinjju.
- U lipnju 2020. izrađen je *Nacrt prijedloga II. izmjena i dopuna Plana*, temeljem kojeg je župan utvrdio *Prijedlog II. izmjena i dopuna Plana*, o kojem je vođena javna rasprava u razdoblju od 15. srpnja do 13. kolovoza 2020. godine.

U javnoj raspravi Općina Omišalj dala je negativno očitovanje i zatražila da se procedura donošenja II. izmjena i dopuna *Plana* u potpunosti obustavi u dijelu koji se odnosi na zahtjeve tvrtke JANAF. Iz tog razloga, daljnja procedura donošenja II. izmjena i dopuna *Plana* zaustavljena je do usuglašavanja stavova između Općine Omišalj i JANAF-a oko razvoja terminala u Omišlju.

1.4.2. Institucionalni okvir

U okviru djelatnosti prostornog uređenja na županijskoj razini sudjeluje župan kao izvršno tijelo Županije, Županijska skupština kao predstavničko tijelo Županije, Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša kao upravno tijelo Županije i JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije kao stručno tijelo Županije.

Župan sudjeluje u prostornom uređenju Županije utvrđivanjem prijedloga i konačnih prijedloga prostornih planova županijske razine te donošenjem ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije.

Županijska skupština sudjeluje u prostornom uređenju Primorsko-goranske županije donošenjem odluka o izradi i odluka o donošenju prostornih planova županijske razine, odnosno odluka o njihovom stavljanju izvan snage, razmatranjem i usvajanjem *Izješća o stanju u prostoru* Županije te donošenjem ostalih akata koji utječu na djelatnost prostornog uređenja na području Županije.

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša obavlja poslove izdavanja akata prostornog uređenja i gradnje i poslove zaštite okoliša u Županiji za koje je nadležan temeljem *Zakona o prostornom uređenju* i *Zakona o zaštiti okoliša* i drugih posebnih propisa.

Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije obavlja stručne poslove prostornog uređenja za Županiju koji obuhvaćaju:

- izradu, odnosno koordinaciju izrade i praćenje provedbe prostornih planova područne (regionalne) razine
- izradu *Izješća o stanju u prostoru*
- vođenje informacijskog sustava prostornog uređenja i upravljanje njime u okviru njegovih ovlasti

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- pripremu polazišta za izradu, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova užiš područja
- pružanje stručne savjetodavne pomoći u izradi prostornih planova lokalne razine
- davanje mišljenja o usklađenosti prostornog plana uređenja grada, odnosno općine s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*
- izradu prostornih planova područja posebnih obilježja i prostornih planova gradova i općina, generalnih urbanističkih planova, urbanističkih planova uređenja od značenja za državu, odnosno Županiju, te obavljanje stručnih analitičkih poslova iz područja prostornog uređenja, ako to zatraži Ministarstvo ili župan
- ostale poslove u skladu sa *Zakonom o prostornom uređenju* i Statutom Zavoda.

2 | ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Predmetno razdoblje ovog Izvješća obilježeno je donošenjem *I. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije* i izmjenama i dopunama PPU-a gradova i općina kojima su pojedine jedinice lokalne samouprave usklađivale elemente svojega plana s novim zakonskim propisima i *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*.

Stupanjem na snagu važećeg *Zakona o prostornom uređenju*⁴², utvrđena je obveza JLS-a (članak 201. ZPU-a) da u prostornim planovima uređenja razluče neizgrađene neuređene dijelove GP-a od neizgrađenih uređenih dijelova.⁴³ Ukoliko to JLS-i ne naprave, svi utvrđeni neizgrađeni dijelovi GP-a smatraju se neuređenima, a ako za te prostore nije donesen urbanistički plan uređenja, na njima se ne mogu izdavati akti za građenje novih građevina.

U razdoblju od 2016. godine do kraja 2020. godine, 28 od 36 JLS-a na području Županije uskladilo je svoje prostorne planove s člankom 201. ZPU-a. Općine i gradovi koji to još nisu učinili su Općina Skrad (u postupku usklađivanja) i Grad Vrbovsko za mikroregiju Gorski kotar, 3 od 6 JLS-a na području mikroregije otok Krk (Općine Baška i Dobrinj te Grad Krk), Općina Lopar i Grad Rab na otoku Rabu te Grad Rijeka u Priobalju.

Nadalje, člankom 43. stavak (6) ZPU-a nalaže se da izdvojena građevinska područja izvan naselja za koje u roku od 7 godina od dana njihova određivanja nije donesen UPU ili do kojih nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaju biti građevinska područja.

Županijski *Plan*, kao što je naglašeno u prošlom *Izvješću*, na drukčiji je način u odnosu na prethodni plan strukturirao korištenje i namjenu površina. To se u prvom redu odnosi na izdvojene zone ugostiteljsko-turističke namjene smještene u naselju ili neposredno uz naselje (priključuju se GP-u naselja) i gradnju izvan GP-a. Važećim *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* planiranje GP-a sportsko-rekreacijske namjene omogućeno je samo za sportske centre određene u županijskom *Planu* i za golf-igrališta, a za ostalu sportsko-rekreacijsku namjenu, za eksploataciju mineralnih sirovina, infrastrukturnu namjenu, posebnu namjenu (kompleksi i građevine u funkciji obrane RH) ne formira se GP, već se u PPUG/O-u takvi sadržaji planiraju izvan građevinskog područja na građevinskim zemljištima i prirodnim područjima.

U predmetnom razdoblju samo je 10 JLS-a cjelovito uskladilo svoje prostorne planove s odredbama županijskog *Plana*. Većina jedinica lokalne samouprave (26) nije cjelovito uskladila svoje prostorne planove sa županijskim *Planom*.

⁴² NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19

⁴³ Zakon je definirao neuređena građevinska područja kao neizgrađeni dio građevinskog područja određen prostornim planom na kojemu nije izgrađena planirana osnovna infrastruktura (prometna površina preko koje se osigurava pristup do građevne čestice odnosno zgrade, građevine za odvodnju otpadnih voda prema mjesnim prilikama određenim prostornim planom).

U ovom poglavlju provedena je analiza GP-a naselja te izdvojenih GP-a izvan naselja za cjelokupni prostor Županije. Cilj analize bio je dobiti stanje izgrađenosti građevinskih područja.⁴⁴

2.1. PROSTORNA STRUKTURA PLANIRANE NAMJENE I KORIŠTENJA POVRŠINA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

Namjena prostora sukladno županijskom *Planu* dijeli se na dvije osnovne kategorije: antropogena i prirodna područja. Antropogena područja namijenjena su čovjekovim aktivnostima i zahvatima u prostoru, a u planskom smislu odnose se na površine za građenje. Prirodna područja su ostala područja u kojima su zahvati u prostoru ograničeni i strogo regulirani. U odnosu na planirane aktivnosti, cjelokupni prostor Županije podijeljen je na:

- površine za građenje (površine naselja i površine izvan naselja za izdvojene namjene)
- prirodna područja (poljoprivredno i šumsko zemljište, ostalo poljoprivredno i šumsko tlo te vode i more).

2.1.1. Površine za građenje

Površine za građenje namijenjene su građenju i uređenju i u pravilu se određuju kao građevinska područja. Građevinska područja (GP) razgraničavaju se u prostornim planovima gradova i općina, temeljem smjernica i kriterija utvrđenih županijskim *Prostornim planom*. U ovisnosti o funkcijama koje se smještaju u pojedino građevinsko područje (stanovanje, rad, odmor), njihovom intenzitetu i međusobnim odnosima, razlikuju se dvije vrste GP-a:

- građevinska područja naselja
- izdvojena građevinska područja izvan naselja.

Izvan GP-a može se graditi na planom određenim građevinskim zemljištima i na prirodnim površinama.

Građevinska područja zauzimaju ukupno 24.652,5 ha (3,1 %) ukupne površine Županije ili oko 6,9 % njezinoga kopnenog dijela. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, ukupna površina GP-a na razini Županije smanjila se za 1.304,0 ha (5 %), najviše u Gorskom kotaru za 1.204,7 ha (21,8 %).

Najveći udio u površini GP-a ima mikroregija Priobalje sa 62 %, a najmanje Gorski kotar sa 17 % (Grafikon 4.).

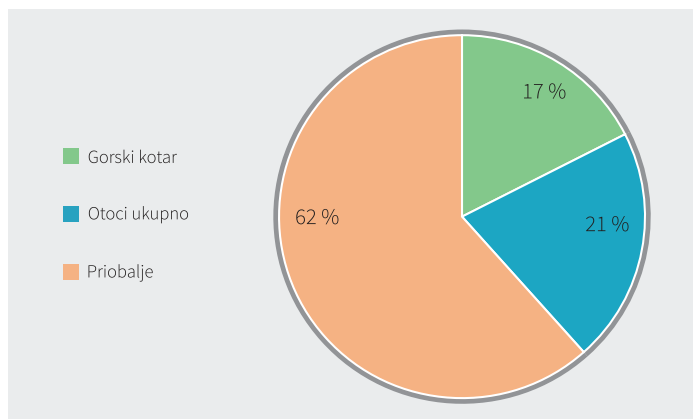
⁴⁴ Analiza obavljena temeljem kartografskog prikaza br. 4 u mjerilu 1 : 5.000 PPUO/G-a (stanje na dan 31. 12. 2020.)

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 4.

Udio građevinskih područja u Primorsko-goranskoj županiji po mikroregijama

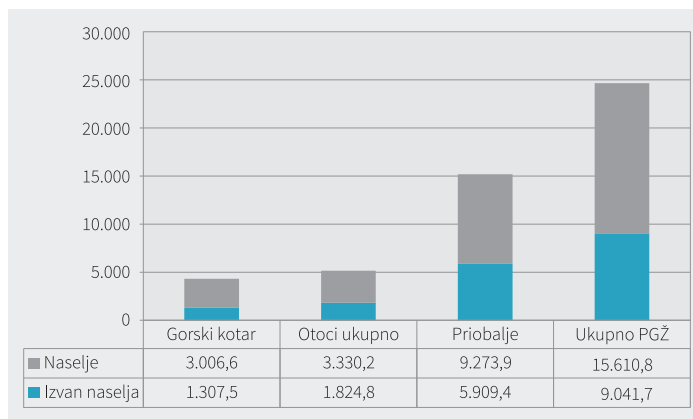
Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

Grafikon 5.

Ukupna površina građevinskih područja (ha) na području Županije

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

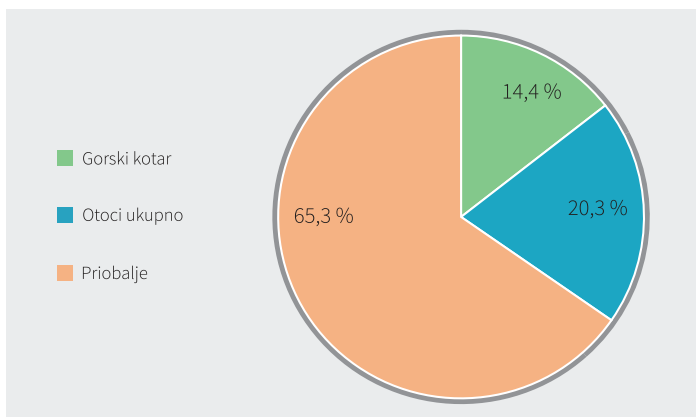

Ukupno prevladavaju građevinska područja naselja s otprilike 63,3 % svih GP-a na području Županije dok ostatak otpada na izdvojena GP-a izvan naselja (Grafikon 5.).

2.1.1.1. Građevinska područja naselja

Građevinskih područja naselja u Županiji ima ukupno 15.610,8 ha, od toga je najveći dio smješten u Priobalju 9.273,99 ha (2/3) (Grafikon 6.).

Usporedba ukupnih planiranih površina GP-a naselja u PPUO/G-u s podacima iz prethodnog Izvješća (stanje na dan 31. 12. 2016.) pokazuje povećanje površina ukupne površine GP-a naselja za 363,2 ha (2,4%). Najveći ukupni porast GP-a naselja odnosi se na mikroregije Gorski kotar 139,1 ha (4,9 %) i Priobalje 181,4 ha (2,0 %) što je najvećim dijelom rezultat usklađenja prostornih planova sa županijskim Planom odnosno priključivanja GP-a ugostiteljsko-turističke ili sportsko-rekreacijske namjene naseljima. Na Otocima, površina GP-a povećala se za 42,8 ha (1,3 %), od toga najviše na otocima Cresu i Lošinj 36,4 ha.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

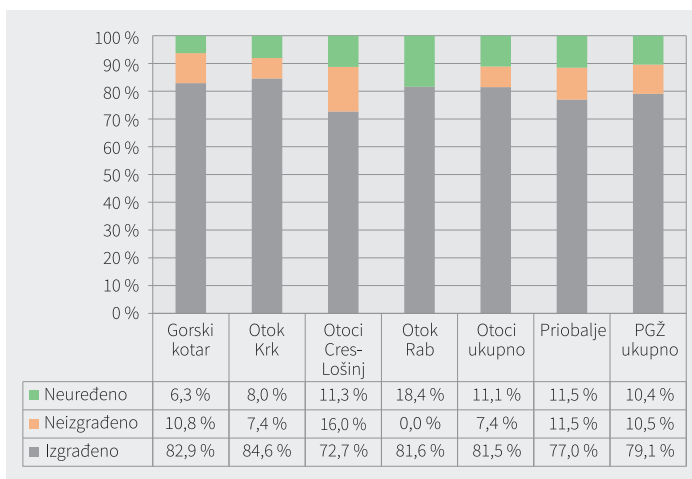
Grafikon 6.

Udio građevinskih područja naselja po mikroregijama

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

Izgrađenost građevinskih područja naselja

Na razini Županije je 79,1 % svih građevinskih područja naselja izgrađeno dok je neizgrađenih GP-a naselja oko 21 %, od čega neuređenih 10,4 %. U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje, povećala se izgrađenost GP-a naselja, najviše na Otocima, 159,8 ha (6,3 %) a najmanje na Priobalju, 25 ha (0,4 %) (Grafikon 7.).

Grafikon 7.

Izgrađenost građevinskih područja naselja

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

Uređenost građevinskih područja naselja

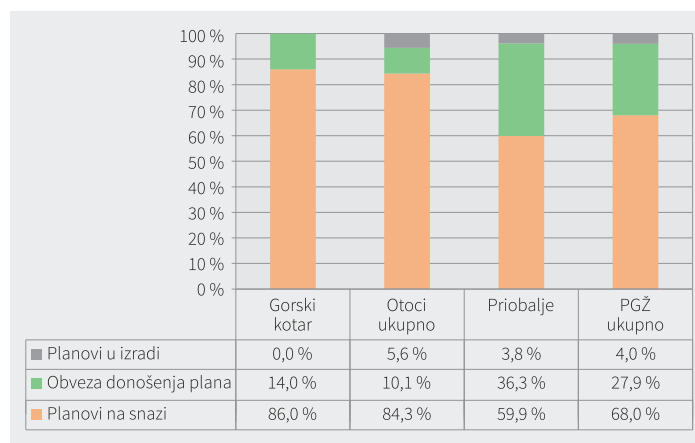
Neizgrađena-neuređena područja čine 1.628,5 ha (10,4 %) površina GP-a naselja. Po udjelu, najviše ih je na Otocima, najviše na otoku Rabu. Većina neuređenih GP-a obuhvaćena je nekom vrstom plana užeg područja (u pravilu UPU-om, DPU-om koji su još na snazi za manji dio GP-a). Najmanja je

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

pokrivenost u Gorskome kotaru (57,6 %) dok je najveća na Otocima gdje je za sva neuređena građevinska područja naselja predviđena izrada ili je već na snazi plan užege područja (Grafikon 8.).

Grafikon 8.
Građevinska područja naselja
obuhvaćena planom užege
područja

Izvor: Obrada GIS baze podataka
Zavoda

Među GP-ima obuhvaćenim izradom plana užege područja, samo za 68 % površina postoji UPU/DPU na snazi, dok za 27,9 % postoji obveza donošenja u nekom budućem razdoblju. Najviši postotak površina neuređenih GP-a za koje je donesen plan užege područja je u Gorskom kotaru (86 %) i Otocima (84,3 %).

Obveza izrade urbanističkih planova uređenja za građevinska područja centralnih naselja

Prostornim planom Županije (člankom 371.) propisana je obveza izrade urbanističkih planova uređenja (UPU-a) za građevinska područja centralnih naselja, odnosno u pravilu za središnja naselja pojedinih JLS-a na području Županije te za naselje Gerovo u Gradu Čabru i naselje Rupa u Općini Matulji. U razdoblju od 2017. do 2020. godine većina JLS-a donijela je UPU-e za svoja središnja naselja ispunivši tako obvezu propisanu županijskim *Planom*. Gradovi i općine koji još nisu izradili UPU-e za svoja naselja su Čabar (naselja Gerovo i Čabar) i Mrkopalj u Gorskom kotaru, Dobrinj na otoku Krku, Lopar na Rabu, Kraljevica, Mošćenička Draga i Jelenje (naselje Dražice) u Priobalju, dok je u tijeku izrada UPU-a naselja Omišalj.

Gustoća naseljenosti građevinskih područja naselja

U ovom poglavlju razmatra se koncentracija stanovništva na određenom prostoru, odnosno unutar samih izgrađenih GP-a naselja. Korištena je procjena broja stanovnika na dan 31. 12. 2020. godine. Na temelju procijenjenog broja stanovnika te podataka iz prostornih planova općina i gradova, izrađena je analiza naseljenosti izgrađenih dijelova GP-a naselja.

Analiza je pokazala da je gustoća naseljenosti na razini Županije 22,7 st./ha, što je 0,9 stanovnika manje u usporedbi s prošlim izvještajnim razdobljem. Na Priobalju je prosječna gustoća 31,2 st./ha dok je bez Grada Rijeke gustoća 20,06 st./ha; na Otocima gustoća stanovništva iznosi 14,03 st./ha, a najviše na području Grada Malog Lošinja 22,44 st./ha. Na području Gorskog kotara zabilježena je najniža gustoća naseljenosti 7,72 st./ha, a najgušće naseljena jedinica lokalne samouprave u ovoj mikroregiji je Grad Delnice s 14,92 st./ha.

Najgušće naseljeni gradovi i općine na razini cijele Županije su: Rijeka 66,2 st./ha, Viškovo 33,9 st./ha, Kastav 30,83 st./ha, Kraljevica 24,8 st./ha i Kostrena 24,34 st./ha, dok su najrjeđe naseljeni Mrkopalj 4,43 st./ha, Dobrinj 5,73 st./ha, Čabar 5,92 st./ha i Brod Moravice sa 6,24 st./ha.

Usporedno s prošlim izvještajnim razdobljem nedvojbjen je kontinuitet pada gustoće stanovništva, što je u skladu s generalnim demografskim padom na razini Županije, ali i povećanja površina GP-a naselja. Tek 7 od 36 JLS-a ima povećanje gustoće stanovništva, a znatno povećanje u usporedbi s prošlim *izvješćem* bilježe tek Općina Omišalj +7,97 st./ha i Grad Kastav (+1,822). Najveći pad u gustoći stanovništva imaju Grad Cres -6,41, Općina Lovran -4,94, Grad Rijeka -4,67, Grad Kraljevica -3,30 i Općina Lokve -3,01. Na razini cijele Županije gustoća naseljenosti smanjila se za 0,94 st./ha a pad u gustoći je i na razini svih mikroregija, odnosno -1,1 st./ha za Priobalje (tek -0,07 st./ha bez Grada Rijeke), -0,84 st./ha u Gorskom kotaru i -0,14 st./ha na Otocima.

2.1.1.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja

ZPU određuje da je „izdvojeno građevinsko područje izvan naselja područje određeno prostornim planom kao prostorna cjelina izvan građevinskog područja naselja planirana za sve namjene, osim za stambenu“. Županijski Plan odredio je da se izdvojena građevinska područja izvan naselja formiraju za:

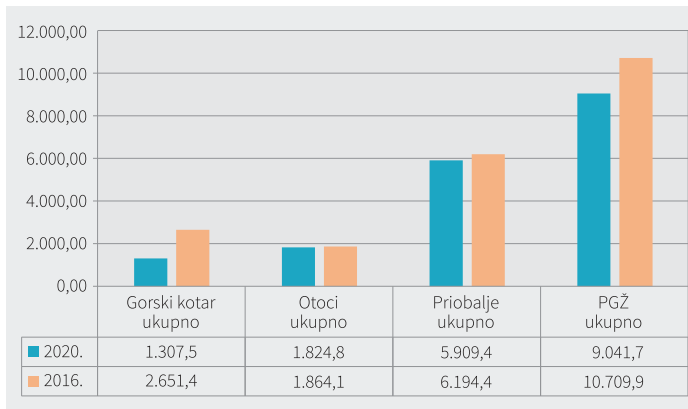
- gospodarsku namjenu (proizvodnu, poslovnu, i ugostiteljsko-turističku)
- sportske centre (golf-igrališta i sportske centre određene *Prostornim planom* Županije)
- groblja i
- površine za gospodarenje otpadom.

U odnosu na 2016. godinu, ukupna površina izdvojenih GP-a izvan naselja smanjila se za 1.668,1 ha (15,6 %), što je rezultat usklađenja sa županijskim *Planom* (Grafikon 9).

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 9.
 Usporedba površina (ha)
 planiranih građevinskih
 područja izvan naselja
 2020. – 2016.

Izvor: Obrada GIS baze podataka
 Zavoda

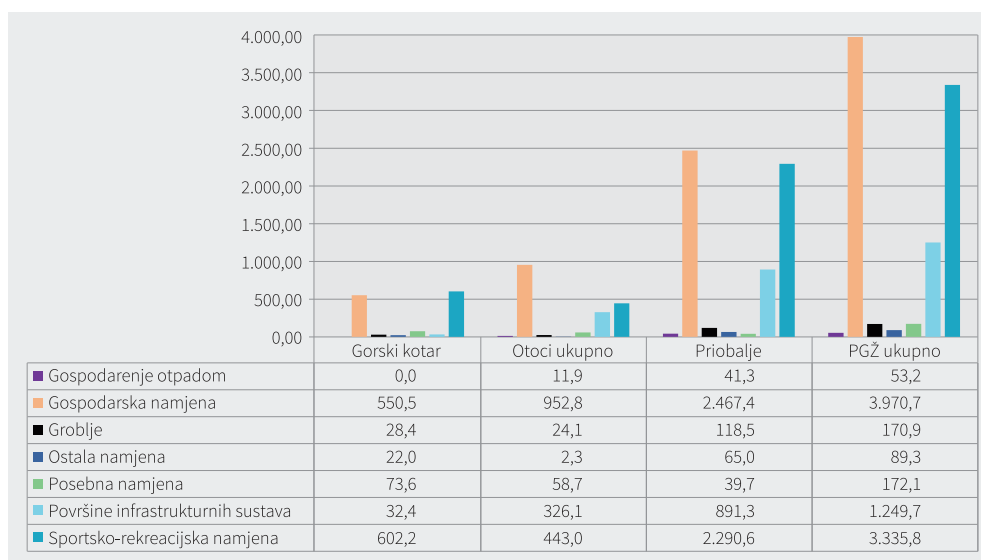

Prema namjeni, najveći dio površina otpada na gospodarsku namjenu (43,8 %) te sportsko-rekreativne namjene (36,8 %) koje zajedno čine 80,6 % svih površina GP-a izvan naselja na razini Županije.

U odnosu na 2016. godinu, smanjile su se površine infrastrukturnih sustava, usklađenjem PPU-a s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*. Dijelom su postale gradnja izvan građevinskog područja, a dijelom su označene kao površine za gospodarenje otpadom, kategorijom koja nije bila prisutna u prethodnom *Planu*. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, najveće smanjenje površina izvan naselja odnosi se na sportsko-rekreativna područja (-28,4 %), površine infrastrukturnih sustava (-11,2 %) te gospodarsku namjenu (-5,8 %). Najveće smanjenje GP-a je u mikroregiji Gorski kotar te otoku Krku, a namjena površina u usporedbi s 2016. godinom ostala je gotovo nepromijenjena na otoku Rabu.

Grafikon 10.
 Struktura namjene površina
 (ha) građevinskih područja
 izvan naselja

Izvor: Obrada GIS baze podataka
 Zavoda

Izdvojena GP-a izvan naselja namijenjena gospodarenju otpadom imaju povećanje površine zbog usklađenja s *Prostornim planom* Županije. Dok ih 2016. godine nije bilo, u 2020. godini ukupno je planirano 53,15 ha ovakve namjene, ali samo u Priobalju (41,27 ha) te na otoku Krku (18,85 ha).

Na području PGŽ-a ukupno je 9.041,7 ha izdvojenih GP-a izvan naselja. U Priobalju se nalazi 65 % svih izdvojenih GP-a izvan naselja, dok ih je na Otocima 20 %, a u Gorskom kotaru nalazi se tek 15 % ukupne površine izdvojenih GP-a izvan naselja (Grafikon 10.).

Izgrađenost izdvojenih građevinskih područja izvan naselja

Izgrađeno je tek oko 36 % izdvojenih GP-a izvan naselja, dok je većina, čak 64 % neizgrađena. Najveći postotak izgrađenosti imaju izdvojena GP-a izvan naselja čija je namjena gospodarenje otpadom, dok je najmanje izgrađeno onih izdvojenih GP-a izvan naselja čija je namjena sportsko-rekreativna⁴⁵ (13,3 %).

Najviše neizgrađenih izdvojenih GP-a izvan naselja nalazi se u mikroregiji Gorski kotar 60,4 %, dok je izgrađenih izdvojenih GP-a izvan naselja samo 23,3 %. Mikroregija s najvišim postotkom izgrađenosti je Priobalje s 38,8 %. Otoci skupno imaju postotak izgrađenosti od 35,9 %, ali značajna je razlika između otoka Cresa i Lošinja gdje je izgrađenost veća od polovine (56,3 %), odnosno čak 362,4 hektara površine i otoka Raba (126,6 ha) i Krka (17 ha) gdje je izgrađenost u prosjeku oko 25 %.

Uređenost izdvojenih građevinskih područja izvan naselja

Najveći dio izdvojenih GP-a izvan naselja spada pod neuređeno zemljište, čak 40,7 % dok je ostalih 22,9 % neizgrađeno. Najviše neuređenih izdvojenih GP-a izvan naselja nalazi se u mikroregiji Gorski kotar (76,7 %).

Samo 24,4 % (831 ha) pokriveno je donesenim UPU/DPU-om, dok za gotovo 72 % površina neuređenih GP-a izvan naselja postoji obveza donošenja plana užeg područja koji bi se trebali donijeti u sljedećem razdoblju (Grafikon 11.).

Člankom 43. stavak (6) ZPU-a, propisano je da izdvojena građevinska područja izvan naselja za koje u roku od 7 godina od dana njihova određivanja nije donesen UPU, ili do kojih nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaju biti građevinska područja.

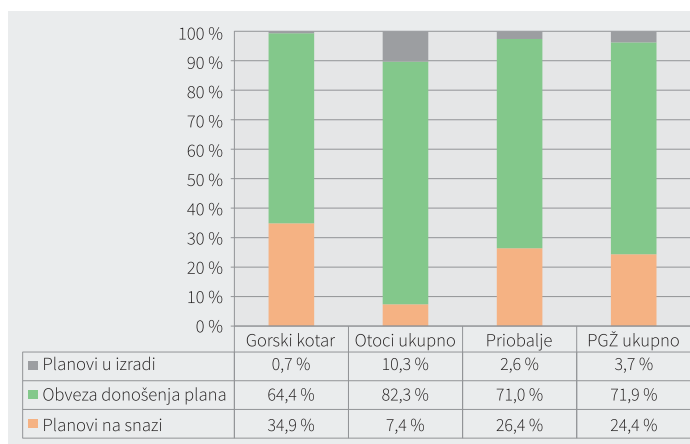
⁴⁵ Prema važećem *Prostornom planu Primorsko-goranske županije*, sva područja sportske namjene izvan naselja, osim ako nisu predviđena županijskim *Planom*, grade se izvan građevinskog područja. Većina JLS-a je samo djelomično uskladila svoje prostorne planove sa županijskim *Planom*, stoga su područja izvan naselja sportsko-rekreativne namjene prisutna u prostornim planovima 25 JLS-a na prostoru Županije.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 11.

Građevinska područja izvan naselja obuhvaćena planom užeg područja

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

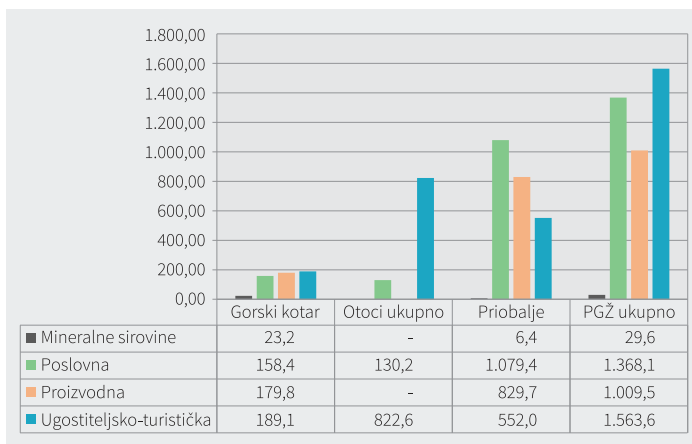
Trenutačno, neuređenih GP-a za koje je ZPU-om propisana obveza donošenja UPU/DPU-a te na kojima trenutačno nije prisutna nikakva osnovna infrastruktura jest ukupno 55, ukupne površine 1.419,3 ha, od čega čak 1.183,2 ha (83,4 %) čine područja sportsko-rekreacijske namjene i područja gospodarske namjene, ukupne površine 218,2 ha (15,7 %). Budući da je većina neuređenih GP-a izvan naselja određena izmjenama i dopunama planova u ovom izvještajnom razdoblju, očekuje se da će u narednom razdoblju proći zakonski propisani rok od 7 godina za donošenje UPU-a ili izgradnje osnovne infrastrukture, ili da će ta ista područja prestati biti građevinska.

Najveći stupanj neizgrađenosti izdvojenih GP-a izvan naselja je u Gorskom kotaru: gotovo 88 %, a najmanji na otoku Krku (70 %).

2.1.1.3. Izdvojena građevinska područja gospodarske namjene

Prema županijskom *Planu*, izdvojena građevinska područja gospodarske namjene namijenjena su za ugostiteljsko-turističke, poslovne i proizvodne djelatnosti. Za površine za eksploataciju mineralnih sirovina više se ne formiraju građevinska područja već se grade izvan njih. Ipak u ovom se *Izvešću* prikazuju izdvojena građevinska područja za eksploataciju mineralnih sirovina jer većina općinskih i gradskih planova u tom segmentu nije usklađena s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*.

Gospodarska namjena čini ukupno 43 % svih površina GP-a izvan naselja na razini Županije, odnosno 3.970,8 ha. Ugostiteljsko-turističkoj namjeni namijenjeno je 39,4 % (1.563 ha), 34,5 % poslovnoj, 25,4 % proizvodnoj namjeni, dok je 0,7 % površina namijenjeno eksploataciji mineralnih sirovina (Grafikon 12.).

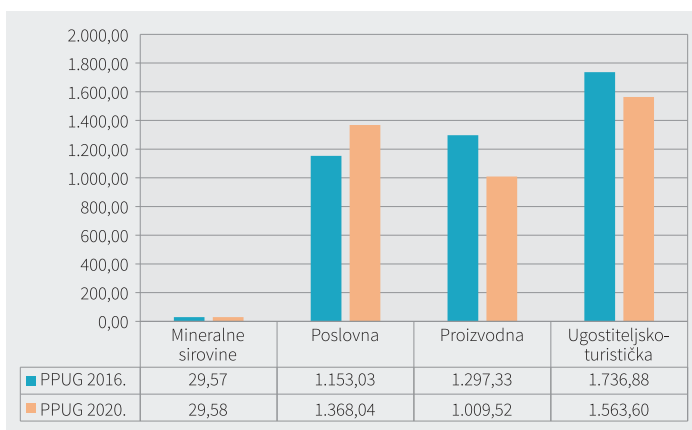
ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 12.

Ukupne površine (ha) građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

Ukupno, na razini Županije smanjio se broj površina GP-a proizvodne (-22 %) i ugostiteljsko-turističke namjene (-10 %) izvan naselja, što se djelomično može protumačiti kao posljedica priključivanja pojedinih GP-a ugostiteljsko-turističke namjene izvan naselja samim naseljima, kao što je propisano *Prostornim planom* Županije. U odnosu na 2016. godinu, povećala se ukupna površina poslovnih zona za 18,6 % (215,01 ha). Na području Gorskog kotara površine poslovnih i ugostiteljsko-turističkih zona smanjene su za otprilike 35 %, dok se za 21,3 ha (13,4 %) povećao broj površina proizvodne namjene. Najslabije stanje kao i prije 4 godine bilježi se na Otocima na kojima je za otprilike 26 ha ukupne površine smanjena površina ugostiteljsko-turističke namjene, odnosno za samo 3,1 % (Grafikon 13.).

Grafikon 13.

Usporedba strukture građevinskih područja gospodarske namjene izvan naselja 2016. i 2020. godine

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Izgrađenost izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene

Prosječna izgrađenost na razini Županije zona gospodarske namjene je 46,6 %. Najviše je izgrađeno površina mineralnih sirovina, gotovo 100 %, a najmanje onih ugostiteljsko-turističke namjene koje su po površini najbrojnije (gotovo 40 %). Najveću izgrađenost bilježe proizvodne zone.

Ukupno je izgrađeno 39,3 % planiranih površina ugostiteljsko-turističke namjene, najviše na otoku Rabu. Djelomično izgrađenih zona je više od trećine, odnosno 36 % površina na razini Županije, a najviše na otocima, iznad 40 %. Neizgrađeno ostaje 58 % površina i 60,7 % svih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene.

Uređenost izdvojenih građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene

Ukupno 1.320,3 ha površine, odnosno 24 % svih neuređenih izdvojenih GP-a gospodarske je namjene. Najveći se broj neuređenih gospodarskih područja nalazi na Priobalju (803 ha), dok je najmanji na otocima Cresu i Lošinju (78,5 ha).

Za 99 % GP-a gospodarske namjene propisana je obveza izrade UPU-a, a tek za 26 % su i izrađeni propisani UPU-i.

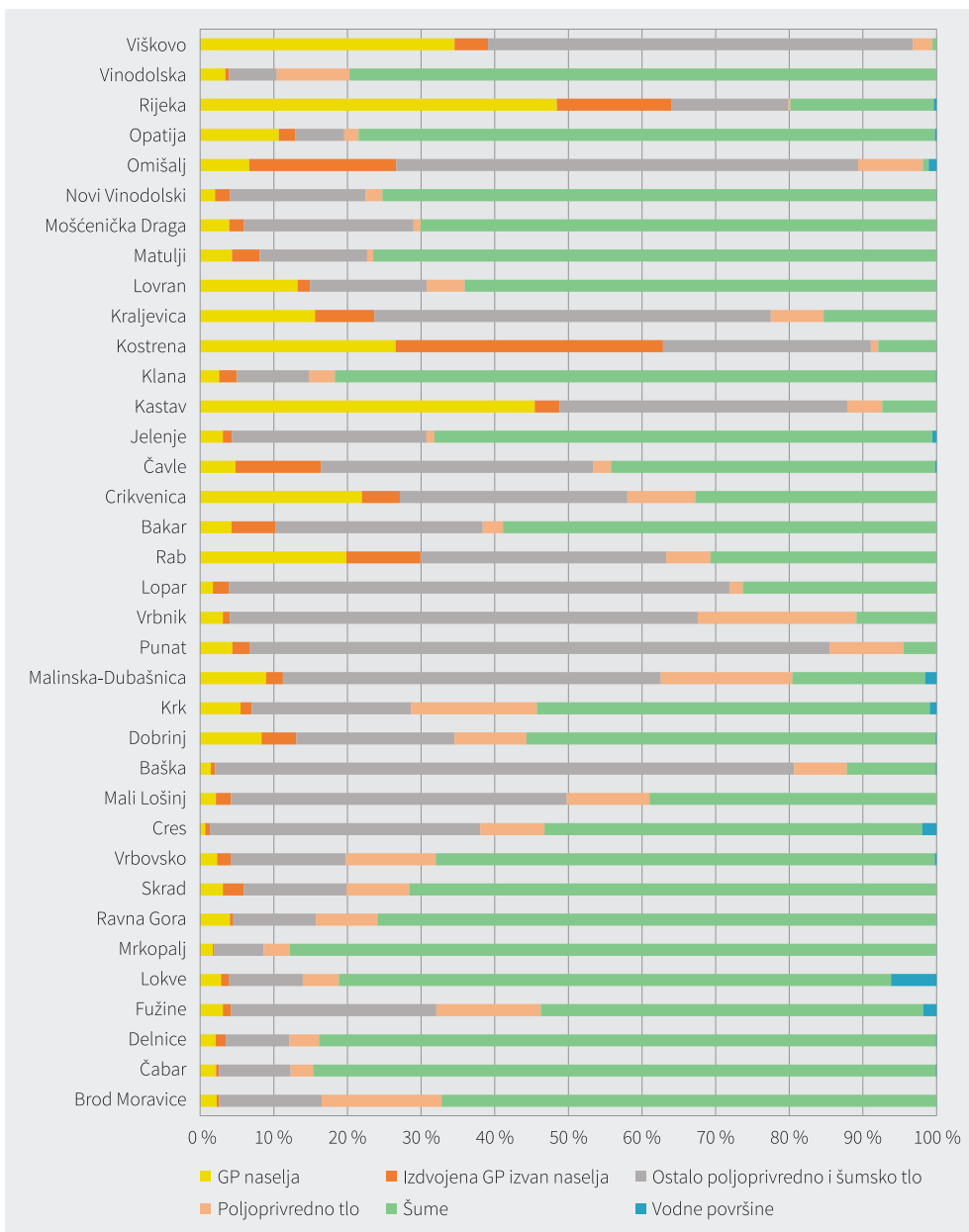
Ugostiteljsko-turistička namjena prevladavajuća je neuređenih građevinskih područja na otocima, a u ukupnom zbroju površina na razini Županije zauzima više od 1/3 svih neuređenih GP-a gospodarske namjene. Ipak, samo 15 % pokriveno je važećim UPU/DPU-om, a za većinu postoji obveza donošenja ili je u tijeku izrada plana.

2.1.1.4. Prikaz planirane prostorne strukture korištenja i namjene površina po gradovima/općinama

Uspoređujući udjele prirodnih površina i površina za građenje kopnene površine različitih JLS-a kao i samih mikroregija, uviđaju se značajne razlike u udjelu i raspodjeli pojedinih područja (Grafikon 14.).

Građevinska područja naselja najveći udio imaju na otoku Rabu (7,6 %) te na Priobalju (7,1 % ukupne površine), dok najmanji na otocima Cresu i Lošinju (1,3 %). Otok Rab i Priobalje imaju i najveći udio GP-a izvan naselja (4,7 % i 4,5 %) dok je najmanji u Gorskom kotaru i otocima Cresu i Lošinju (1 % i 1,2 %).

Najveći udio GP-a naselja imaju jedinice lokalne samouprave u mikroregiji Priobalje – Rijeka (48,5 %), Kastav (45,4 %) i Viškovo (34,5 %) dok najveći udio izdvojenog GP-a izvan naselja imaju Kostrena (36,3 %), Omišalj (20 %) i Rijeka (15,6 %). Površine za gradnju najmanje su zastupljene u manjim općinama Gorskog kotara.

Grafikon 14.

Prikaz planirane namjene i korištenja površina po općinama i gradovima (samo kopneni dio)

Izvor: Obrada GIS baze podataka Zavoda

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

2.1.2. Prirodna područja

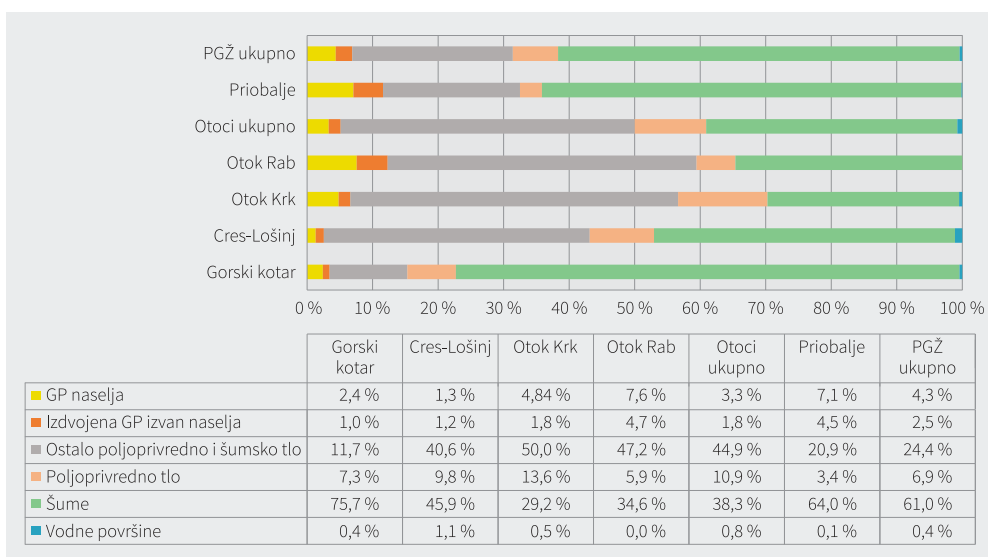
Na razini Županije kao i u većini mikroregija najveći je udio šumskih površina (61 % na razini Županije), odnosno čak 75 % površine Gorskog kotara. Na otocima prevladava ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (45 % ukupno), najviše na otoku Krku (50 %) i Rabu (47 %).

Poljoprivredno zemljište zauzima tek 7 % kopnene površine Županije, a najviše ga je na otoku Krku 13,6 %, a najmanje na Priobalju 3,4 %. Morske površine zauzimaju najveći dio vodnih površina kao i znatan udio ukupne površine Županije, Otoka i Priobalja, dok ostale vodne površine (vodotoci i jezera) uglavnom ne prelaze 1 % ukupnog udjela kopnene površine (Grafikon 15.).

Grafikon 15.

Prikaz korištenja površina
Županije (samo kopneni dio)

Izvor: Obrada GIS baze podataka
Zavoda

Ostalo šumsko tlo, šume i šumsko zemljište zauzimaju najviše površina u JLS-ima na otoku Krku, odnosno u općinama Punat, Baška i Vrbnik. Isto vrijedi i za poljoprivredno tlo, najveći udio površina je ponovno u 3 jedinice lokalne samouprave na otoku Krku: Vrbnik, Malinska-Dubašnica i Krk, dok je najmanje u Rijeci, Matuljima i Mošćeničkoj Dragi. Iako je 75 % Gorskog kotara prekriveno šumskim područjima, među JLS-ima u Županiji sa znatnim udjelom šuma nalaze se i gradovi Opatija i Novi Vinodolski te općine Klana, Vinodolska općina i Matulji u mikroregiji Priobalje, dok je najmanje šumskih površina na Otocima.

2.1.2.1. Poljoprivredno zemljište

Razgraničenje namjene poljoprivrednih površina obavlja se na temelju vrednovanja zemljišta. Poljoprivredno tlo osnovne namjene dijeli se na:

- osobito vrijedno obradivo tlo (P1)
- vrijedno obradivo tlo (P2)
- ostala obradiva tla (P3).

Osobito vrijednoga obradivog tla je u pravilo izrazito malo. Samo 2 % poljoprivrednih površina Županije spada u kategoriju kvalitetnog, osobito vrijednoga obradivog tla i to na otoku Krku (Vrbnik) te Priobalju. Većina poljoprivrednog tla na prostoru Županije je ostalo poljoprivredno tlo (P3), gotovo dvije trećine svih obradivih površina. Vrijedno obradivo tlo zauzima 33 % poljoprivrednih površina, a daleko najveći udio ima na otoku Rabu (75 %).

2.1.2.2. Šumsko zemljište

Šumske površine zauzimaju najveći udio Županije, veći dio mikroregije Gorski kotar, sjeverni dio Priobalja te značajan dio otoka Cresa.

Razgraničenje šumskih površina obavlja se temeljem kriterija o gospodarskoj i zaštitnoj funkciji šuma te njihovoj ulozi u očuvanju biološke raznolikosti, stvaranju socijalno-zdravstvenih i rekreacijskih zona i trajne zaštite tla. Šumske površine razgraničuju se na:

- gospodarske šume (Š1)
- zaštitne šume (Š2)
- šume posebne namjene (Š3).

Gospodarske šume zauzimaju čak 75 % svih šumskih površina na razini Županije. One se uz očuvanje i unaprjeđenje njihovih općekorisnih funkcija koriste za proizvodnju drva i ostalih šumskih proizvoda. Koriste se i uređuju u skladu sa šumsko-gospodarskim osnovama kojima su šume i šumske površine prostorno podijeljene na gospodarske jedinice s odjelima i odsjecima te programima i planovima gospodarenja.

Zaštitne šume služe za zaštitu zemljišta, voda, naselja, objekata i ostale imovine, a zauzimaju 10 % šumskih površina Županije.

Šume posebne namjene zauzimaju 15 %, odnosno 32.150 hektara.

2.1.2.3. Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumska zemljište

Značajan udio u ukupnim kopnenim površinama Županije zauzimaju ostala poljoprivredna tla, šume i šumska zemljišta, čak 24,4 % površina. Ove površine obuhvaćaju u pravilu neobrasla šumska zemljišta, šikare, kamenjare i poljoprivredno zemljište lošije kvalitete koje nije pogodno za ratarsku proizvodnju. Takvih vrsta tla najviše je na otocima te u Općini Viškovo.

2.1.2.4. Površine voda i mora

Vodne površine dijele se na mora te jezera i vodotoke u kopnenom dijelu. Vodne površine mogu se namijeniti za djelatnosti u funkciji naselja, ali i za gospodarske, prometne i sportsko-rekreacijske djelatnosti.

More zauzima oko 434.122,5 hektara. Ovisno o namjeni, morske se površine razgraničuju u PPUG/O-u za gospodarske djelatnosti, poput brodogradnje, ribarenja, marikulture i sl., ili za prometne djelatnosti, poput luka, privezišta ili sidrišta.

Na području Županije jezera zauzimaju 1.466 ha. Površine jezera također su razgraničene u ovisnosti o planiranoj namjeni. Vodotoci su ostale kopnene vodne površine poput većih potoka, bujica i rijeka, i rasprostranjeni su na oko 165,7 ha površine.

U kopnenom dijelu, najveći udio vodnih površina ima Općina Lokve (6,1 %), dok prema ukupnoj površini vodotoka i jezera na prvom mjestu je Grad Cres s 574 ha ukupne vodne površine.

2.2. SUSTAV NASELJA

Glavno obilježje sustava naselja Primorsko-goranske županije koncentrirana je naseljenost u nekoliko većih središta. Navedenu konstataciju potvrđuje činjenica da u 9,2 % naselja s više od 1.000 stanovnika živi 81,4 % ukupnog stanovništva. S druge strane, na području Županije nalazi se gotovo trećina svih naselja RH koja nemaju stanovnika (59). Općenito govoreći, disperzirana naseljenost s velikim brojem iznimno malih naselja (do 100 stanovnika) karakteristična je za sustav naselja Gorskog kotara i otoka. Riječ je o periferno položenim i prometno izoliranim prostorima u kojima je nedostupnost osnovnih funkcija primarni razlog iseljavanja u druge dijelove Županije (ili šire) (Tablica 4.).

Tablica 4. Naselja Primorsko-goranske županije prema broju stanovnika 2019. godine⁴⁶

Broj stanovnika	Naselja			Stanovništvo		
	Broj	Udio (%)	Kumulativ %	Broj	Udio (%)	Kumulativ %
Bez stanovnika	59	11,6	11,6	/	/	/
≤ 100	272	53,4	65,0	7.785	2,76	2,76
100 – 200	53	10,4	75,4	7.686	2,73	5,49
200 – 500	48	9,4	84,9	14.934	5,30	10,78
500 – 1000	30	5,9	90,8	22.044	7,82	18,60
1000 – 1500	20	3,9	94,7	25.279	8,97	27,57
1500 – 2000	8	1,6	96,3	13.870	4,92	32,49
2000 – 5000	14	2,8	99,0	44.961	15,95	48,43
5000 – 10 000	3	0,6	99,6	18.370	6,52	54,95
≥ 10 000	2	0,4	100,0	127.016	45,05	100,00
Ukupno	509	100	-	281.945	100	-

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., Stanovništvo prema starosti i spolu, po naseljima; Vitalna statistika RH, po naseljima; 2019.; Statistika migracija PGŽ, po naseljima, 2019., DZS RH, Zagreb

2.2.1. Sustav središnjih naselja

Sustav naselja jedan je od temeljnih instrumenata usmjeravanja prostornih i regionalnih razvojnih procesa. Važećom *Strategijom prostornog razvoja RH* iz 2017. godine, osim policentričnosti sustava naselja, težište se stavlja i na gradske regije (tj. gradove s njihovim urbaniziranim okolicama), ali i na unaprjeđivanje urbano-ruralnih veza.

Sustav središnjih naselja i razvojnih središta za prostor Županije utvrđen je *Prostornim planom* Županije. Postavljeni sustav središnjih naselja je, kao plansko opredjeljenje, ugrađen u prostorne planove JLS-a i dopunjen središtima lokalnog značenja.

Županijskim planom utvrđena su tri osnovna težišta razvoja: **Gorski kotar, Priobalje i Otoci**. Primjenjujući kriterije koji uključuju geografske specifičnosti pojedinih područja, postojeću administrativno-teritorijalnu podjelu, demografska i prostorna obilježja i ograničenja kao i mogućnosti prometne povezanosti te prostorno-razvojnog odnosa prema gradu Rijeci, formirano je šest prostorno-planerskih mikroregija:

- Priobalje
- Gorski kotar
- otok Krk
- otok Cres
- otok Lošinj i
- otok Rab.

⁴⁶ Za 2020. godinu podaci o stanovništvu na razini naselja nisu obrađeni i dostupni od DZS-a; stoga su za analizu sustava naselja korišteni podaci iz 2019. godine.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Prostor mikroregija daljnjim se stupnjevanjem dijeli u manje funkcionalne cjeline specifičnih obilježja koje čine JLS-i sa svojim razvojnim središtima te pripadajućim utjecajnim i gravitacijskim područjima. Za svaku od razgraničenih 13 prostornih cjelina određeno je naselje ili prostor dvaju naselja koje treba preuzeti i/ili ojačati ulogu razvojnog središta područja koje mu/im gravitira.

Planiranje ovakvog sustava naselja imalo je za cilj postupno ujednačavati pojedina područja Županije, prostornu distribuciju stanovništva, radne sadržaje i ostale funkcije na području Županije.

Društvena infrastruktura (detaljnije opisano u poglavlju 2.2.4.) okosnica je središnjih funkcija naselja koje su preduvjet uravnoteženoga prostornog razvoja s neposrednim utjecajem na poboljšanje standarda i kvalitete života. Međutim, društvena infrastruktura, tj. njezina struktura, razmještaj i dimenzioniranje, kontinuirano se mijenja s društveno-gospodarskim razvojem, demografskim kretanjima i transformacijom prostora. Kao posljedica depopulacije već u prošlom *Izvešću* (2013. – 2016.) utvrđen je trend zatvaranja područnih osnovnih škola ili odjela, ambulanti i poštanskih ureda, pri čemu Županija ili JLS-i, ne mogu utjecati na gospodarske subjekte, čije poslovanje je tržišno uvjetovano. Koncept smještaja i polja gravitacije središnjih funkcija znatno se izmijenio proteklih godina, prvenstveno zbog tehnološkog razvoja i inovacija, privatizacije usluga, poput školstva i zdravstva, te virtualizacije mnogih usluga.

Ipak, radi osiguranja uvjeta za kvalitetan život na cijelom području, Županija je pokrenula *Program ravnomjernog razvoja*, *Program sufinanciranja projekta razvoja otoka* i *Program sufinanciranja projekata lokalnih jedinica na području Gorskog kotara* kojima se podupiru kapitalni projekti i razvojni programi JLS-a i trgovačkih društava u njihovom (su)vlasništvu. Cilj je poticanje dugoročno održivog i teritorijalno uravnoteženog modela razvoja i zadržavanje potrebnog stupnja centraliteta naselja u sve tri subregije Županije: Gorski kotar, Otoci i Priobalje.

2.2.2. Urbana aglomeracija Rijeka

Urbana aglomeracija Rijeka, ustrojena u skladu sa *Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*, zauzima 414 km² (11,5 % kopnene površine Županije), a čine je sljedeći gradovi i općine: Grad Rijeka, Grad Kastav, Grad Kraljevica, Grad Opatija, Općina Čavle, Općina Klana, Općina Kostrena, Općina Lovran, Općina Mošćenička Draga i Općina Viškovo.

Urbana aglomeracija Rijeka (UAR) usmjerena je na oblikovanje i provedbu projekata od zajedničkog interesa. Donošenjem *Strategije razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016. – 2020. godine* potkraj ožujka 2017., utvrđeni su zajednički ciljevi razvoja UAR-a kao i prioriteta i mjere kojima će se utjecati na poboljšanje stanja na njezinom području.

Za provedbu projekata održivog urbanog razvoja UAR ima na raspolaganju 49,59 milijuna eura putem ITU mehanizma⁴⁷ (mehanizam integriranih teritorijalnih ulaganja) Europske unije za razdoblje 2014. – 2020. godine.

U izvještajnom razdoblju, kroz specifične ciljeve operativnih programa, provelile su se sljedeće aktivnosti:

- stvaranje napredne poduzetničke infrastrukture i uvođenje novih tehnologija
- ulaganja u obnovu postojećeg sustava toplinarstva
- povezivanje kulturne baštine u jedinstvenu turističku ponudu
- revitalizacija prostora napuštene i zapuštene bivše industrijske zone
- učinkovit sustav javnoga gradskog prijevoza nabavom novih autobusa i povezanih prometno-informacijskih tehnologija
- deinstitucionalizacija socijalnih i zdravstvenih usluga.

2.2.3. Društvena infrastruktura

Analiza mreža i sadržaja društvenih djelatnosti prikazuje pokrivenost područja PGŽ-a, kapacitete i trendove te izgrađene zgrade i izrađene projekte u razdoblju 2017. – 2020. Razmatrani su i utjecaji koji proizlaze iz važećeg zakonodavstva, prostorno-planske dokumentacije i prostornih standarda.

Većina institucija društvenih djelatnosti razvija se u sklopu naselja pa su njihova sistematizacija, razvoj i hijerarhijsko ustrojstvo u uskoj vezi s razvojem sustava središnjih naselja. Temeljne skupine društvene infrastrukture čine: javne službe (uprava i pravosuđe, službe civilne zaštite), zdravstvo i socijalna skrb, odgoj i obrazovanje, kultura i umjetnost te sport i rekreacija.

Ustroj mreža pojedinih društvenih funkcija određen je zakonskim okvirima, a odgovara političko-teritorijalnom ustroju. Iznimno, mreža ustanova u kulturi nije propisana, a mreža sportskih građevina, iako je prema Zakonu o sportu obvezna podloga za izradu dokumenata prostornog uređenja, u praksi nije donesena. Nadalje, izuzev javnih službi, unutar društvenih djelatnosti, u većoj ili manjoj mjeri javne mreže proširuju se uslugama koje imaju i komercijalni karakter, odnosno dolazi do preklapanja javnog i privatnog upravljanja i financiranja, te funkcioniranja dodatnih kapaciteta izvan propisane mreže.

⁴⁷ Aktivnosti ITU mehanizma financiraju se iz tri različita europska fonda – Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda, i Europskoga socijalnog fonda, a u okviru Operativnog programa „Konkurentnost i kohezija“ 2014. – 2020. te Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020.

2.2.3.1. Javne službe

Mrežu javnih službi čine građevine pravosuđa i državne uprave, područne (regionalne) i lokalne samouprave te ostale upravne službe i institucije. Ustroj ustanova javnih službi određen je zakonodavnim okvirima. Izmjenama zakona dogodile su se neke promjene u ustroju u odnosu na prethodno razdoblje.

Zakonom o područjima i sjedištima sudova 2019. godine reformirana je mreža sudova te je dosadašnja nadležnost Općinskog suda u Rijeci s dislociranim stalnim službama podijeljena na Općinski sud u Rijeci i Općinski sud u Crikvenici, svaki sa stalnim službama. Nadležnosti Prekršajnog suda u Rijeci pripojene su odjelima općinskih sudova.

Stupanjem na snagu *Zakona o Državnom inspektoratu*⁴⁸ od 1. travnja 2019. godine prestaje djelovati Služba turističke inspekcije – Područna jedinica Rijeka, s ispostavama u Crikvenici, Krku, Pagu i Rabu te Senju (za područje Ličko-senjske županije) u okviru Ministarstva turizma i sporta, te njezine ovlasti preuzima Državni inspektorat.

Stupanjem na snagu *Zakona o sustavu državne uprave*⁴⁹ od 1. siječnja 2020. godine prestao je s radom Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji. Poslovi koje je do tada obavljao Ured povjereni su upravnim odjelima Primorsko-goranske županije, osim poslova upravne i sportske inspekcije te nadzora zakonitosti općih akata koje obavljaju tijela državne uprave unutar granica svojega djelokruga.

Pravosudna mreža na području Primorsko-goranske županije obuhvaća Županijski sud u Rijeci, Općinski sud u Rijeci, Općinski sud u Crikvenici, Trgovački sud u Rijeci i Upravni sud u Rijeci. Općinski sud u Rijeci dodatno je teritorijalno ustrojen preko stalnih službi u Delnicama, Malom Lošinj i Opatiji, a Općinski sud u Crikvenici preko stalnih službi u Krku, Rabu i Senju (obuhvaća područje Grada Senja koji je u sklopu Ličko-senjske županije). U sklopu Općinskih sudova djeluju Zemljišno-knjižni (Z. K.) odjeli, koji dodatno teritorijalno pokrivaju područje te tako u sklopu Stalne službe u Delnicama djeluje i Z.K. odjel u Čabru, a u sklopu Općinskog suda u Crikvenici i Z.K. odjel u Novom Vinodolskom. Prekršajni sud u Rijeci također je dodatno teritorijalno ustrojen preko stalnih službi u Delnicama, Opatiji, Crikvenici, Krku, Malom Lošinj i Rabu te u Senju, za područje Ličko-senjske županije.

Područje nadležnosti Trgovačkog suda u Rijeci obuhvaća Primorsko-goransku i Ličko-senjsku županiju te za dio sporova Istarsku županiju, a područje nadležnosti Upravnog suda u Rijeci obuhvaća Primorsko-goransku, Ličko-senjsku, Istarsku i Karlovačku županiju.

⁴⁸ NN 115/18

⁴⁹ NN 66/19

U djelokrugu Ministarstva pravosuđa su i zatvorski sustav i probacijska služba, čija se tijela nalaze u Rijeci: Zatvor u Rijeci i Probacijski ured Rijeka.

Državna geodetska uprava (DGU) organizirana je putem Područnih ureda za katastar (PUK). Na području Primorsko-goranske županije, u okviru PUK-a Rijeka, sa sjedištem u Rijeci organizirani su Odjel za katastarske programe i geodetske poslove te Odjeli za katastar nekretnina u Rijeci, u Delnicama s Ispostavama u Čabru i Vrbovskom, u Opatiji, u Crikvenici s Ispostavom u Rabu, te u Krku i Malom Lošinj s Ispostavom u Cresu.

U Rijeci se nalaze i područne jedinice ostalih državnih tijela, s ispostavama u manjim centrima.

Sjedište područne (regionalne) samouprave nalazi se u Rijeci, gdje se nalaze uredi i upravni odjeli Primorsko-goranske županije. Područne ispostave ima Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, i to Ispostave u Delnicama s mjestima rada u Čabru i Vrbovskom, te u Opatiji, Crikvenici, Krku, Malom Lošinj i Rabu.

Na teritoriju svakog grada i općine djeluju tijela lokalne samouprave, sa sjedištima u središnjim naseljima.

Operativne snage sustava civilne zaštite čine: stožeri civilne zaštite, operativne snage vatrogastva (temeljne), operativne snage Hrvatskoga Crvenog križa (temeljne), operativne snage Hrvatske gorske službe spašavanja (temeljne), udruge (pričuvne), postrojbe i povjerenici civilne zaštite, koordinatori na lokaciji, pravne osobe u sustavu civilne zaštite. Stožeri civilne zaštite ustrojeni su na državnoj, područnoj (regionalnoj) i razini lokalne samouprave, kao stručna operativna i koordinativna tijela za provedbu mjera i aktivnosti civilne zaštite u velikim nesrećama i katastrofama.

Na području Primorsko-goranske županije, u Rijeci, nalaze se sjedišta ustrojstvenih jedinica MUP-a, Ravnateljstva civilne zaštite, nadležnih za područje Primorsko-goranske županije, te za susjedne županije: Istarsku, Karlovačku i Ličko-senjsku. Navedene ustrojstvene jedinice su Državna intervencijska postrojba civilne zaštite – Rijeka (DIP CZ Rijeka) i Područni ured civilne zaštite Rijeka (koji obuhvaća Službu za prevenciju i pripravnost, Županijski centar 112, Službu inspekcijskih poslova te Službe civilne zaštite izvan Županije: Gospić, Karlovac i Pazin).

Na području Primorsko-goranske županije vatrogasne postrojbe okupljene su u Vatrogasnu zajednicu Primorsko-goranske županije. Sukladno *Zakonu o vatrogastvu*, članstvo Zajednice čine vatrogasne zajednice općina, gradova i područja (VZO Fužine, VZO Ravna Gora, VZG Čabra, VZG Vrbovsko, VZG Bakra, VZG Rijeke, PVZ Liburnija, PVZ otoka Krka, GVZ Mali Lošinj i PVZ otoka Raba), izravno udružene vatrogasne organizacije iz JLS-a na čijem području nije osnovana vatrogasna zajednica te dobrovoljna vatrogasna društva (DVD) i profesionalne vatrogasne postrojbe u gospodarstvu.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U razmatranom razdoblju počelo je s radom novo DVD Malinska -Dubašnica i izgrađene su zgrade:

- Vatrogasno-spasilački centar Grobnik u Jelenju za potrebe DVD Ivan Zoretić Španac
- Dom DVD Njivice u sklopu multifunkcionalne zgrade Društvenog doma u Omišlju
- Dom DVD Škrljevo (Bakar)
- nadogradnja Doma DVD Krk
- energetska obnova upravne zgrade kompleksa Centra za obuku interventnih službi Primorsko-goranske županije u Šapjanama (Općina Matulji).

Djelovanje Hrvatskoga Crvenog križa na području Županije objedinjeno je putem Društva Crvenog križa Primorsko-goranske županije, sa sjedištem u Rijeci, a teritorijalno ustrojeno po Gradskim društvima Crvenog križa u Delnicama, Čabru, Vrbovskom, Opatiji, Crikvenici, Novom Vinodolskom, Rijeci, Krku, Malom Lošinj i Rabu.

Stanice Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) locirane su u Delnicama i u Rijeci.

2.2.3.2. Zdravstvena skrb

Zdravstvena djelatnost organizirana je sukladno *Zakonu o zdravstvenoj zaštiti* na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini te na razini zdravstvenih zavoda, a minimalno potrebne kapacitete propisuje Mreža javne zdravstvene službe⁵⁰.

Popunjenost Mreže javne zdravstvene službe na području PGŽ-a **zdravstvenim uslugama na primarnoj razini** prikazana je u Tablici 5. Prisutni su timovi brojem približno u okviru Mreže, odnosno ugovora s HZZO-om, osim stomatoloških ordinacija od kojih znatan broj djeluje i izvan Mreže.

Uz navedene djelatnosti, Mreža na primarnoj razini obuhvaća djelatnosti javnog zdravstva; preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata (12 timova); zdravstvene zaštite mentalnoga zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti (4 tima); sanitetski prijevoz (organiziran u sklopu Doma zdravlja Primorsko-goranske županije, u sjedištu i svim ispostavama, ukupnog kapaciteta 36 vozila, s 23 medicinske sestre i 43 vozača); i djelatnost palijativne skrbi (3 mobilna palijativna tima ustrojena u Domu zdravlja, a stacionirana u Hospiciju Marija Krucifiksa Kozulić).

⁵⁰ NN 101/12, 31/13, 113/15 i 20/18

Tablica 5. Primarna zdravstvena djelatnost

	Ukupno ugovoreno s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje	Propisano Mrežom javne zdravstvene službe	Razlika
Ordinacije opće/obiteljske medicine	166	175	-9
Pedijatrijske ordinacije	22	22	
Stomatološke ordinacije	154	161	-7
Zubotehnički laboratoriji	62	-	
Ginekološke ordinacije	20	23	-3
Patronažne sestre	64	64	
Medicinsko-biokemijski laboratoriji	10	11	-1
Jedinice za kućnu njegu	88	89	-1
Ordinacije medicine rada	15	16	-1
Ljekarne	72	-	

Izvor: Mreža javne zdravstvene službe, HZZO – Ugovoreni sadržaji zdravstvene zaštite u RH – 30. 11. 2020. (tablični podaci)

Pokrivenost uslugama **specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene djelatnosti na sekundarnoj razini** prikazana je u Tablici 6. Djelatnosti se obavljaju unutar Mreže javne zdravstvene službe i izvan nje, a dostupne su preko domova zdravlja i bolničkih ustanova te privatnih ordinacija, poliklinika, trgovačkih društava i ustanova.

Mreža **telemedicine** određuje telemedicinske specijalističke centre i pristupne centre na primarnoj razini, od kojih su uspostavljene usluge hitne medicine i holter EKG-a za pristupne centre u Krku, Cresu, Malom Lošinju i Rabu, te neurokirurgije, radiologije i neurologije u Krku, Malom Lošinju i Rabu.

Tablica 6. Specijalističko-konzilijarna djelatnost 2019. godine

	Broj specijalističkih liječničkih ordinacija		Broj specijalističkih stomatoloških ordinacija	
	Puno radno vrijeme	Nepuno radno vrijeme	Puno radno vrijeme	Nepuno radno vrijeme
Dom zdravlja PGŽ, javne bolnice	169	70	11	2
Privatnici	57	30	9	1
Ukupno	226	100	20	3

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ (zdravstveno-statistički ljetopis)

Tablica 7. Trgovačka društva u zdravstvu i privatne poliklinike 2019. godine

	Broj ustanova	Broj liječnika i liječnika specijalista	Broj stomatologa i stomatologa specijalista	Broj zdravstvenih radnika VŠS i SSS
Trgovačka društva	38	7	59	89
Poliklinike	34	65	72	161
Ukupno	72	72	131	250

Izvor: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ (zdravstveno-statistički ljetopis)

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Specijalističko-konzilijarna i dijagnostička zdravstvena djelatnost u okviru privatnih poliklinika i trgovačkih društava koja obavljaju zdravstvenu djelatnost većim dijelom izvan Mreže prikazana je u Tablici 7., s kumulativnim podacima o broju zdravstvenih radnika. Dio poliklinika ugovara specijalističke usluge i u sklopu Mreže. Najveći broj poliklinika nalazi se u Rijeci (20), Opatiji (7) i Crikvenici (3), a trgovačkih društava u Rijeci (20), Kastvu (5), Matuljima (4) i Lovranu (4).

U Tablici 8. prikazana je **zdravstvena djelatnost na sekundarnoj i tercijarnoj razini – bolnička djelatnost i djelatnost palijativne skrbi** s kapacitetima. Izvan Mreže javne zdravstvene službe ostvaruje se značajan smještaj u okviru zdravstvenog turizma, a u Psihijatrijskoj bolnici Lopača ostvaruje se socijalni smještaj za osobe s mentalnim oštećenjima.

Tablica 8. Bolnička djelatnost i palijativna skrb 2019. godine

Ustanova	Ostvaren broj postelja (HZJZ)	Potreban broj postelja propisan Mrežom javne zdravstvene službe		
	Ukupno akutni + kronični	Ukupno akutni + kronični	Stolci/postelje dnevne bolnice	Ukupno
KBC Rijeka	1.069	1.069	238	1.307
Klinika za ortopediju Lovran	92	84	8	92
Thalassoterapia Crikvenica – specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju PGŽ	120	120		120
Thalassoterapia – specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti srca, pluća i reumatizma, Opatija	132	130	3	133
Lječilište Veli Lošinj (Mali Lošinj)	200	12	-	12
Psihijatrijska bolnica Rab	480	480	35	515
Psihijatrijska bolnica Lopača (Jelenje)	165	70	20	70
SB Dr Nemeč privatna (Matulji)	14	-	-	-
SB Medico privatna (Rijeka)	-	-	-	-
Stacionar Doma zdravlja Mali Lošinj	10	16	-	16
Ustanova za palijativnu zdravstvenu skrb Hospicij Marija Krucifiksa Kozulić (Rijeka)	14	14	-	14
Sveukupno	2.296	1.975	304	2.279

Izvor: Mreža javnozdravstvene službe, HZJZ (Rad bolnica u Hrvatskoj 2019.), Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ (zdravstveno-statistički ljetopis)

Djelatnost na razini **zdravstvenih zavoda** Županije obuhvaća javnozdravstvenu djelatnost i djelatnost hitne medicine.

Nastavni Zavod za **javno zdravstvo** Primorsko-goranske županije ima sjedište u Rijeci te ispostave u Delnicama, Opatiji, Crikvenici, Krku, Cresu, Malom Lošinju i Rabu.

Zavod za **hitnu medicinu** Primorsko-goranske županije, sukladno Mreži hitne medicine, ima 10 ispostava koje se nalaze u Rijeci, gdje je i sjedište Zavoda, uprava i Medicinska prijavno-dojavna jedinica, te u Delnicama, Čabru (Prezid), Vrbovskom, Opatiji, Crikvenici, Krku, Cresu, Malom Lošinju i Rabu.

Radi podizanja razine kvalitete i prilagodbe medicinskim standardima, **izvedeni su radovi na zgradama** zdravstvene namjene:

- u okviru Doma zdravlja Primorsko-goranske županije, izgrađena je nova zgrada Doma zdravlja Novi Vinodolski,
- u okviru bolničkih ustanova:
 - ♦ izvedena je sanacija paviljona A (stradalog u požaru) Psihijatrijske bolnice Lopača
 - ♦ započeli su radovi na zgradi nove bolnice za ženu i dijete na lokalitetu Sušak
 - ♦ izvedeni su radovi u KBC Rijeka (novi objedinjeni hitni bolnički prijam lokaliteta Sušak)
 - ♦ Thalassoterapiji Opatija (uređenje Laboratorija za kateterizaciju srca)
 - ♦ Thalassoterapiji Crikvenica (uređenje prostora za komercijalne masaže)
 - ♦ Psihijatrijskoj bolnici Rab (rekonstrukcija 2 paviljona) te
 - ♦ Lječilištu Veli Lošinj (rekonstrukcija medicinskog trakta s hidroterapijom).

Ocjena stanja zdravstvene skrbi

Razina zdravstvene zaštite u Primorsko-goranskoj županiji iznad je propisane mreže i ostvaruje se dodatno putem komercijalnih usluga dentalne medicine i privatnih poliklinika.

Posebna grana razvoja je zdravstveni turizam, radi čega je i osnovan Klaster zdravstvenog turizma Kvarnera još u prethodnom razdoblju. Osim poboljšanja turističke ponude, zdravstveni turizam svojom infrastrukturom omogućuje bolju pokrivenost zdravstvenim uslugama i za lokalno stanovništvo, dok istodobno pokreće razvoj i na drugim poljima. Na primjerima Thalassoterapije Crikvenica, Thalassoterapije Opatija i Lječilišta Veli Lošinj, pozitivni učinci u tom smislu već su vidljivi, dok kod drugih ustanova potencijale tek treba ostvariti.

Pandemija COVIDA-19 tijekom 2020. godine duboko je potresla zdravstveni sustav u Županiji, kao i u cijelome svijetu, te ukazala na pozitivne i negativne aspekte dosadašnje organizacije i dostupnosti zdravstvene skrbi. Nastavak pandemije i očekivane pojave novih iziskivat će i trajne prilagodbe i poboljšanja sustava kako bi se u budućnosti umanjili izazovi mogućih kriznih situacija.

2.2.3.3. Socijalna skrb

Na području Primorsko-goranske županije djeluju Centri za socijalnu skrb (CZSS):

- CZSS Rijeka, koji je uz sjedište u Rijeci teritorijalno ustrojen preko podružnica u Delnicama, Čabru i Vrbovskom te podružnice Obiteljski centar u Rijeci
- CZSS Crikvenica s podružnicom u Rabu
- CZSS Opatija
- CZSS Krk i
- CZSS Cres Lošinj sa sjedištem u Malom Lošinju i uredom u Cresu.

Za područje Primorsko-goranske županije nadležna je dislocirana jedinica Rijeka, Centra za posebno skrbništvo u Rijeci.

U razmatranom razdoblju istekao je krajnji rok za provedbu *Plana deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2011. do 2016. (2018.) godine*, odnosno rok do 2018. koji je produžen za domove za psihički bolesne odrasle osobe u odnosu na ostale s obzirom na posebno nepovoljno zatečeno stanje kao i visoku osjetljivost korisnika.

Mreža ustanova za smještaj u sustavu socijalne skrbi prikazana je u Tablici 9.

Radi poticanja razvoja **udomiteljstva**, unutar prostorija Obiteljskog centra u Rijeci djeluje Udruga udomitelja djece PGŽ – DAMDOM, u suradnji sa stručnim radnicima Centra za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce.

Pomoć žrtvama **obiteljskog nasilja** – skloništa, nude Sv. Ana – Caritasov dom za žene i djecu – žrtve obiteljskog nasilja (osnivač Caritas Riječke nadbiskupije) kapaciteta 37 osoba i Udruga za zaštitu obitelji Rijeka – U.Z.O.R. koja vodi Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja (osnivač Grad Rijeka).

Ustanove za pomoć **beskućnicima** koje nude smještaj i prehranu te druge oblike pomoći su prihvatilište za beskućnike Ruže sv. Franje (osnivač Franjevački svjetovni red Mjesnog društva Trsat) kapaciteta 12 i prihvatilište za beskućnike Oaza (osnivač Udruga Oaza) kapaciteta 15 mjesta, obje u Rijeci.

Profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom provodi Centar za profesionalnu rehabilitaciju Rijeka.

Tablica 9. Domovi socijalne skrbi 2020. godine

Ustanova	Kapacitet			
	Ukupno	Stalni i tjedni smještaj	Organizirano stanovanje	Poludnevni i dnevni boravak
DOMOVI KOJI PRUŽAJU USLUGE SMJEŠTAJA ZA DJECU S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU I ODRASLE OSOBE S INVALIDITETOM (TJELESNIM, INTELEKTUALNIM, OSJETILNIM I MENTALNIM OŠTEĆENJIMA)				
Centar za rehabilitaciju Rijeka (ukupno)	226	56	31	139
Centar za rehabilitaciju Rijeka	71	40	31	-
Podružnica Pulac	131	-	-	131
Radno mjesto Krk	7	-	-	7
Podružnica Kraljevica – Oštro	17	16	-	1
Dnevni centar za rehabilitaciju Slava Raškaj – Rijeka	140	-	-	140
Dom za odrasle osobe Turnić Rijeka (ukupno)	176	120	41	15
Dom za odrasle osobe Turnić Rijeka	135	120	-	15
Organizirano stanovanje Matulji	2	-	2	-
Organizirano stanovanje Delnice (2 stambene jedinice)	7	-	7	-
Organizirano stanovanje Rijeka (10 stambenih jedinica)	32	-	32	-
Centar za rehabilitaciju Fortica Kraljevica	80	55	-	25
PRAVNE OSOBE KOJE OBAVLJAJU DJELATNOST SOCIJALNE SKRBI BEZ OSNIVANJA DOMA ZA ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJIMA				
Psijhijatrijska bolnica Lopača	-	20	-	-
DOMOVI KOJI PRUŽAJU USLUGE SMJEŠTAJA ZA DJECU BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I DJECU I MLADE S PROBLEMIMA U PONAŠANJU				
Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce (ukupno)	36	-	6	30
Centar za pružanje usluga u zajednici Izvor Selce	30	-	-	30
Organizirano stanovanje Crikvenica	6	-	6	-
Dječji dom Ivana Brlić Mažuranić Lovran (ukupno)	72	35	-	37
Dječji dom Ivana Brlić Mažuranić Lovran	36	16	-	20
Podružnica Rijeka	36	19	-	17
Dječji dom Tić Rijeka	25	-	-	25
Odgojni dom Mali Lošinj (ukupno)	51	24	27	-
Odgojni dom Mali Lošinj	-	-	27	-
Podružnica Cres	-	24	-	-
Dom za odgoj djece i mladeži Rijeka (ukupno)	151	33	-	118
Dom za odgoj djece i mladeži Rijeka		33	-	10
Poludnevni boravak pri OŠ Zamet, Podmurvice, Srdoči, Brajda, Kozala (sve Rijeka) i R. K. Jeretova (Opatija)		-	-	108

Izvor: Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Pružatelji **usluga za starije osobe** na području PGŽ-a su centri za pomoć u kući, domovi za starije i nemoćne osobe – ustanove i obiteljski domovi, a mreža s kapacitetima prikazana je u Tablici 10.

Tablica 10. Smještaj starijih i nemoćnih osoba

Ustanova	Osnivač	Kapacitet
DOMOVI ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE		
DSNO Domska vila Vinka (Delnice)	privatni	108
DSNO Nina (Čavle)	privatni	61
DSNO Nina – dislocirana jedinica (Čavle)		37
Ustanova Žeravica (Čavle)	privatni	13
DSNO Vitanova (Viškovo)	privatni	130
DSO Kantrida (Rijeka)	PGŽ	361
Dom za osobe s demencijom (Rijeka)	vjerska zajednica	9
DSO Volosko (Opatija)	PGŽ	130
DSO Salvia Crikvenica	privatni	112
DSO Mali Kartec (Krk)	PGŽ	166
DSO Mali Kartec – dislocirana jedinica (Rab)		35
Iva life j. d. o. o. (Krk)	privatni	20
DSNO Dub (Malinska-Dubašnica)	privatni	30
DSO Marko A. Stuparić (Mali Lošinj)	PGŽ	73
DSO Marko A. Stuparić – dislocirana jedinica (Cres)		20
Samostan Službenica milosrđa (Mali Lošinj)	vjerska zajednica	13
Ukupno domovi za starije i nemoćne		1.318
PRUŽATELJI USLUGA ZA STARIJE OSOBE – ORGANIZIRANO STANOVANJE		
Obrt Grgić, vl. Vesna Grgić	privatni	8
Obrt Dea, vl. Andrea Čubelić	privatni	14
Casa lux d. o. o.	privatni	17
Ukupno pružatelji usluga za starije osobe – organizirano stanovanje		39
OBITELJSKI DOMOVI ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE KAPACITETA DO 20 OSOBA		
25 domova	privatni	445
Ukupno obiteljski domovi za starije i nemoćne osobe kapaciteta do 20 osoba		445
Sveukupno		1.802

Izvor: Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko-goranske županije

U izvještajnom je razdoblju **podignuta razina kvalitete i dostupnosti** u području **usluga za starije i nemoćne osobe** izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih objekata:

- osnovan je Dom za starije Rab, podružnica krčkog DSO Mali Kartec, s kapacitetom od 35 korisnika
- osnovan je Dom za osobe s demencijom u Rijeci, osnivača Caritasa Riječke nadbiskupije, s početnim kapacitetom od 9 korisnika
- uređene su kućanske zajednice za 20 korisnika u sklopu DSO Kantrida
- započelo je s radom više obiteljskih domova za starije osobe te je njihov broj povećan s 15 na 25
- ishođena je građevinska dozvola za izgradnju Doma za starije i nemoćne osobe u Kostreni, kapaciteta oko 150 korisnika, a planira se kao dom 4. generacije, odnosno u modelu kućanskih zajednica.

Ocjena stanja socijalne skrbi

Bitan pomak u kvaliteti brige za najranjivije skupine predstavlja provedeni proces deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, kojim se institucionalizirani smještaj postupno zamjenjuje oblicima udomiteljskog i samostalnog smještaja uz stručnu podršku.

Štićenici domova za starije bili su posebno pogođeni pandemijom u 2020. godini. U tom smislu prostorna organizacija domova u manje cjeline, kao što su kućanske zajednice, pokazuje dodatne prednosti. Također se pokazuje osobita važnost razvijanja mreže izvaninstitucionalne podrške, na primjeru inače zdravih, pokretnih i samostalnih starijih osoba koje su u ovom razdoblju radi zaštite od zaraze morale izbjegavati izlaske za nabavu namirnica i drugih osnovnih stvari. Izvaninstitucionalna podrška starijim osobama može ukloniti ili odgoditi potrebu za smještajem u domu.

2.2.3.4. Ustanove prosvjetnih djelatnosti

Predškolski odgoj

Mreža dječjih vrtića uključuje dječje vrtiće s podružnicama (ukupno 123) u svim općinama i gradovima, u što su uključeni i programi predškolskog odgoja pri osnovnim školama (Mrkopalj, Lokve i Skrad). Većinu ustanova i podružnica (96) osnovale su jedinice lokalne samouprave, uglavnom na čijem području vrtići djeluju, s iznimkom otoka Krka, gdje je osnivač za sve podružnice po općinama Grad Krk, i otoka Raba, gdje je osnivač Grad Rab i za područje Općine Lopar.

U razmatranom je razdoblju preustrojen Dječji vrtić Rijeka koji djeluje na području Grada Rijeke te sada djeluju Dječji vrtić Rijeka s 4 centra predškolskog odgoja koji okupljaju ukupno 21 podcentar, te Dječji vrtić Sušak s 5 i Dječji vrtić More s 5 podcentara predškolskog odgoja. Privatne ustanove i podružnice s redovitim cjelodnevnom programom nalaze se u Rijeci (12), Bakru (2), Kastvu (2), Klani (1), Jelenju (1), Viškovu (4) i Mošćeničkoj Dragi (1). Vjerske zajednice osnovale su dječje vrtiće u Rijeci (3) i Puntu (1).

Značajan kvalitativan i kvantitativan pomak u odnosu na prethodne programe predškolskog odgoja pri osnovnim školama predstavlja izgradnja novih dječjih vrtića u Fužinama i Ravnoj Gori.

U proteklom razdoblju na području Grada Rijeke počela su s radom 2 nova, a prestao jedan dječji vrtić, odnosno podružnica.

Broj upisane djece u predškolskom odgoju (u redovitom cjelovitom programu, programu predškole, kraćem programu i programima pri drugim pravnim osobama) prikazan je u Tablici 11. Vidljiv je porast broja upisane djece u svim mikroregijama, osobito u Gorskom kotaru, ali ne i u Rijeci, gdje je blago smanjenje broja djece. Porast broja djece, suprotan je trendu smanjenja broja stanovnika, a u skladu s promjenama u načinu života gdje je veći broj djece ranije obuhvaćen predškolskim odgojem, do ispunjavanja kapaciteta, koji su povećani u ovom i prethodnom izvještajnom razdoblju (Tablica 11.).

Tablica 11. Broj djece u predškolskom odgoju

	Školska godina				
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	Porast/pad 2017. – 2020.
	Broj djece	Broj djece	Broj djece	Broj djece	
Gorski kotar	322	342	352	366	+14 %
Priobalje	3.505	3.599	3.562	3.544	+1 %
Rijeka	3.905	3.777	3.778	3.873	-1 %
Otoci	1.199	1.235	1.239	1.269	+6 %
Sveukupno	8.931	8.953	8.931	9.052	+1 %

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1597, 1619, 1642, 1663)

U izvještajnom razdoblju podignuta je razina kvalitete i dostupnosti predškolskog odgoja i obrazovanja u Županiji izgradnjom novih i rekonstrukcijom sljedećih postojećih zgrada dječjih vrtića:

- Izgrađeni su novi vrtići *Snježna pahulja* u Fužinama i *Snješko* u Ravnoj Gori, oba s po dvije vrtičke i jednom jasličkom skupinom, umjesto prethodnog programa pri osnovnim školama.
- Proširena je podružnica Škrljevo DV Bakar za jednu jasličku skupinu.
- Na području Grada Rijeke izgrađene su zamjenske zgrade DV *Morčić* na Gornjoj Vežici i DV *Đurđice* na Vojaku s kapacitetom povećanim s 5 na 10 skupina. Uređene su prostorije nove Podružnice DV *Žirafa Svjetlost* za 1 vrtičku i 1 jasličku skupinu, te novoga Dječjeg vrtića *Planet mašte* za 3 vrtičke skupine. DV *Luna* djeluje na novoj lokaciji s kapacitetom proširenim s jedne na 4 skupine.
- DV Opatija preseljen je u novosagrađenu zgradu na Punta Kolovi, povećanog kapaciteta od 12 skupina. Započela je dogradnja podružnice Veprinac.
- Započela je rekonstrukcija zgrade područne škole i dječjeg vrtića u Dramlju (Crikvenica).
- Podružnica Malinska DV Katarina Frankopan Krk preseljena je u novu zgradu, povećanog kapaciteta od 5 vrtičkih i 3 jasličke skupine. Započela je rekonstrukcija podružnice Vrbnik.

Osnovno i srednje obrazovanje

U školskoj godini 2019./2020. uvedena je kurikularna reforma u sve osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj, nakon provedbe eksperimentalnog programa *Škola za život* u prethodnoj školskoj godini. Na području Županije u eksperimentalnom su programu sudjelovale u Rijeci OŠ Nikola Tesla, OŠ Turnić i Prva riječka hrvatska gimnazija, u Delnicama Srednja škola Delnice te u Rabu Srednja škola Markantuna de Dominisa. Uvođenjem reforme promijenjen je način provedbe nastave i evaluacije.

Prvo polugodište školske godine 2019./2020. bilo je obilježeno također i dugotrajnim štrajkom zaposlenika škola, a drugo dolaskom pandemije i zatvaranjem škola u sklopu općeg lockdowna u ožujku i travnju, s postupnim otvaranjem od svibnja do lipnja. Uvedena je nastava na daljinu, odnosno putem interneta, televizije i ostalih načina telekomunikacije. Postojeća elektronička komunikacijska infrastruktura ne podržava izvođenje kompletne online nastave uživo te su nastavnici izvodili nastavu i na druge načine, iz svojih domova, ne koristeći infrastrukturu u školama.

Sljedeća školska godina 2020./2021. također je započela u znaku epidemioloških mjera, s primjenom nastave na daljinu za pojedina odjeljenja, sukladno pojavama slučajeva zaraze, odnosno za sve srednje škole od 14. prosinca s iznimkom praktične nastave.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Mreža **osnovnih škola** uključuje osnovne i područne škole u svim općinama i gradovima. Ukupni broj osnovnih škola po osnivačima prikazan je u Tablici 12.

U pojedinim osnovnim školama provodi se i nastava na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Nastava za učenike na liječenju organizirana je u područnim odjelima pri bolnicama: Psihijatrijska bolnica Lopača, Dječja bolnica Kantrida i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Thalassotherapia Crikvenica.

Osnovno glazbeno obrazovanje provodi se u:

- Osnovnoj glazbenoj školi Ive Tijardovića u Delnicama, s područnim odjelima u Fužinama i Vrbovskom
- Glazbenoj školi Ivana Matetića Ronjgova Rijeka, koja u svom sastavu ima osnovnu i srednju školu i područne odjele u Krku i Rabu te
- privatnim: Osnovnoj glazbenoj školi Aleksandra Jug-Matić u Rijeci i Osnovnoj glazbenoj školi Mirković u Opatiji.

Osim toga djeluju glazbeni odjeli u sastavu OŠ Marija Martinolića u Malom Lošinj, OŠ Frane Petrića u Cresu, OŠ Fran Krsto Frankopan u Krku, OŠ Milan Brozović u Kastvu i OŠ Vladimira Nazora u Crikvenici.

Tablica 12. Osnovne škole po osnivačima

Osnivač	Osnovna škola (OŠ)	Područna škola (PŠ)	OŠ + PŠ	Područna škola/odjel pri bolnici	Osnovna glazbena škola	Područni odjel glazbene škole/ glazbeni odjel	Plesni odjel
PGŽ*	31	40	71	1	2	8	
Grad Rijeka**	25	5	30	1			1
Grad Opatija	1	3	4				
Grad Crikvenica	2	3	5	1		1	
Privatni osnivači	1		1		2		
Vjerska zajednica	1		1				
Ukupno	61	51	112	3	4	9	1

* Primorsko-goranska županija osnivač je ukupno 31 osnovne škole, u čijem je sastavu i 40 područnih škola i bolnički odjel, te OGS Ive Tijardovića Delnice. Također je osnivač GS Ivana Matetića Ronjgova Rijeka (srednja škola), u čijem se sastavu provodi i osnovno glazbeno obrazovanje, u matičnoj školi i 2 područna odjela.

** Grad Rijeka osnivač je 23 osnovne škole, u čijem sastavu su 2 područne škole, te 2 posebne ustanove – Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka, školska ustanova za učenike s teškoćama u razvoju (matična ustanova i 1 podružnica u Rijeci te 2 podružnice u Kraljevici), koja provodi osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje te Centar za autizam Rijeka.

Izvor: Mreža osnovnih škola – Škole sa školskim dvoranama i vanjskim igralištem, Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko-goranske županije, Odjel gradske uprave za odgoj i školstvo Grada Rijeke

Na kraju razmatranog razdoblja nastava u dvije smjene za sve odjele odvijala se u ukupno 10 osnovnih škola (OŠ Milan Brozović Kastav, OŠ Jelenje – Dražice, OŠ Sveti Matej Viškovo, OŠ Ivana Rabljanina Rab – matična, te u Rijeci OŠ – SE Gelsi, OŠ Ivana Zajca, OŠ Pehlin, OŠ Podmurvice, OŠ Turnić i OŠ Zemet), a u OŠ Fran Franković u tri smjene.

Nastava u dvije smjene za dio odjela odvijala se u ukupno 9 osnovnih škola (OŠ Ivana Gorana Kovačića Delnice – matična, OŠ Bakar, OŠ Hreljin – Bakar, OŠ Čavle, OŠ Zvonka Cara Crikvenica te u Rijeci OŠ Vladimir Gortan, OŠ Gornja Vežica i OŠ Kantrida i u Opatiji OŠ R. K. Jeretova – matična). Povećan smjenski rad u odnosu na prethodno razdoblje uvjetovan je potrebom za višim prostornim standardima u uvjetima pandemije.

Broj upisanih učenika po mikroregijama u promatranom razdoblju prikazan je u Tablici 13.

Tablica 13. Broj učenika u osnovnim školama

	Školska godina				Porast/pad 2017. – 2020.
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	
	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	
Gorski kotar	1.251	1.232	1.175	1.160	-7 %
Priobalje	6.898	7.023	6.944	7.092	+3 %
Rijeka	8.186	8.152	8.314	8.337	+2 %
Otoci	2.545	2.607	2.619	2.633	+3 %
Sveukupno	18.880	19.014	19.052	19.222	+2 %

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1597, 1619, 1642, 1663)

Mreža **srednjih škola** uključuje 35 srednjih škola i 1 izdvojenu lokaciju, u što su uključeni Centar za odgoj i obrazovanje Rijeka, koji provodi i srednjoškolski program za djecu s poteškoćama; Centar odgoja i obrazovanja pri Odgojnom domu Mali Lošinj; te 3 umjetničke srednje škole (2 glazbene i 1 za primijenjenu umjetnost).

Primorsko-goranska županija je osnivač većine srednjih škola (30 srednjih škola i jedne izdvojene lokacije) i dijelom financira Salezijansku klasičnu gimnaziju u Rijeci čiji je osnivač vjerska zajednica. Osnivači ostalih su: Grad Rijeka (1), Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu skrb⁵¹ (1) i privatni osnivač (2, od toga 1 glazbena). Najviše srednjih škola je u Rijeci (21), Opatiji (5) i Malom Lošnju (2), a po 1 u Delnicama, Čabru, Moravicama (Vrbovsko), Bakru, Crikvenici, Krku, Cresu (izdvojena lokacija) i Rabu.

⁵¹ Na temelju odredbe članka 35. stavka 3. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20), prestalo je s radom Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Poslove iz njegova djelokruga koji se odnose na područje socijalne politike i obitelji preuzelo je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Broj upisanih učenika po mikroregijama u promatranom razdoblju prikazan je u Tablici 14.

Kretanje broja upisane djece prema mikroregijama pokazuje u osnovnim školama ukupno blagi porast, međutim s padom u Gorskom kotaru. U srednjim školama ukupni broj je u blagom, dok je broj u Gorskom kotaru u izraženom padu.

Primorsko-goranska županija osnivač je **učeničkih domova** za učenike srednjih škola, 3 samostalna doma u Rijeci i 1 u Lovranu, te domova u sklopu Željezničke tehničke škole u Moravicama i Pomorske škole u Bakru. Osnivač Ženskoga učeničkog doma Marije Krucifikse Kozulić u Rijeci je vjerska zajednica. Broj korisnika i kapaciteti prikazani su u Tablici 15.

Tablica 14. Broj učenika u srednjim školama

	Školska godina				Porast/pad 2017. – 2020.
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	
	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	Broj učenika	
Gorski kotar	388	349	354	331	-15 %
Priobalje	1.879	1.808	1.754	1.734	-8 %
Rijeka	6.394	6.383	6.329	6.265	-2 %
Otoci	817	775	780	819	±0 %
Sveukupno	9.478	9.315	9.217	9.149	-3 %

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1598, 1620, 1643, 1664)

Tablica 15. Kapaciteti učeničkih domova

	Školska godina				Kapacitet
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	
	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	Broj korisnika	
Dom Željezničke tehničke škole Moravice – (Vrbovsko)	37	38	38	35	80
Učenički dom Tomislav Hero – Pomorska škola (Bakar)	61	49	45	43	68
4 učenička doma u Rijeci ukupno	639	691	690	706	703
Učenički dom Lovran	181	172	188	174	200
Sveukupno učenički domovi	918	950	961	958	1.051

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1598, 1620, 1643, 1664), Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade Primorsko-goranske županije

U razmatranom razdoblju privremeno su zatvorene područne škole u Lukovdolu, Senjskom i Velikom Jadrcu (Vrbovsko), Zlobinu (Bakar), Velom Brgudu (Matulji), Brseču i Mošćenicama (Mošćenička Draga) te u Martinšćici i Valunu (Cres), dok je područna škola u Dragi (Rijeka) prestala s radom.

Razina obrazovanja u Županiji podignuta je unaprijeđenjem kvalitete odgojno-obrazovnog rada i izgradnjom novih školskih sportskih dvorana te rekonstrukcijama i zahvatima unutar zgrada škola:

- rekonstruirane su zgrade škole s dogradnjom školskih sportskih dvorana OŠ Hreljin te PŠ Baška i PŠ Punat (OŠ Fran Krsto Frankopan Krk)
- rekonstruirane su školske zgrade OŠ Čavle i OŠ Andrija Mohorovičić u Matuljima
- dograđena je Školska sportska dvorana uz OŠ Zvonka Cara u Crikvenici
- započela je rekonstrukcija zgrade škole s dogradnjom Školske sportske dvorane OŠ Jelenje - Dražice
- izrađena je projektna dokumentacija za izgradnju nove školske zgrade na području Marinića i rekonstrukciju OŠ Ivana Rabljanina u Rabu
- izrađena je projektna dokumentacija za izgradnju jednodijelne Školske sportske dvorane Medicinske škole u Rijeci.

Ustanove visokog školstva, znanosti i tehnologije

Ustanove **visokog obrazovanja** u PGŽ-u su Sveučilište u Rijeci, Veleučilište u Rijeci i Visoka poslovna škola PAR Rijeka. Teologija u Rijeci sastavnica je Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu.

Sveučilište u Rijeci u svom sastavu ima sljedeće visokoškolske ustanove:

- umjetnička akademija: Akademija primijenjenih umjetnosti
- fakulteti: Ekonomski fakultet, Fakultet zdravstvenih studija, Filozofski fakultet, Građevinski fakultet, Medicinski fakultet, Pomorski fakultet, Pravni fakultet, Tehnički fakultet, Učiteljski fakultet, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu (lociran u Iki, Opatija)
- sveučilišni odjeli: Odjel za biotehnologiju, Odjel za fiziku, Odjel za informatiku, Odjel za matematiku
- Studentski centar
- Sveučilišna knjižnica.

Broj upisanih studenata tijekom razmatranog razdoblja dan je u Tablicama 16. i 17.

Tablica 16. Ukupni broj upisanih studenata

	Školska godina			
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.
	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata	Ukupni broj studenata
Veleučilište u Rijeci*	2.146	1.939	1.798	1.745
Visoka poslovna škola PAR, Rijeka	81	88	90	102
Sveučilište u Rijeci	15.191	15.288	14.969	14.639
Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb – Teologija u Rijeci	57	53	50	38
Sveukupno	17.475	17.368	16.907	16.524

* uračunati polaznici na lokacijama u Pazinu i Poreču

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1600, 1622, 1645, 1666), Veleučilište u Rijeci, Sveučilište u Rijeci

Tablica 17. Broj upisanih studenata I. godine

	Školska godina			
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.
	Broj studenata I. godine	Broj studenata I. godine	Broj studenata I. godine	Broj studenata I. godine
Veleučilište u Rijeci*	761	700	634	571
Visoka poslovna škola PAR, Rijeka	28	35	36	52
Sveučilište u Rijeci	5.320	5.216	4.882	4.808
Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb – Teologija u Rijeci	14	8	9	4
Sveukupno	6.123	5.959	5.561	5.435

* uračunati polaznici na lokacijama u Pazinu i Poreču

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1600, 1622, 1645, 1666), Veleučilište u Rijeci, Sveučilište u Rijeci

Usluge **studentskog standarda** nudi Studentski centar. Smještaj se pruža u Studentskom naselju Ivan Goran Kovačić i u Studentskom naselju Trsat. Broj korisnika prikazan je u Tablici 18. Studentski centar pruža i ugostiteljske usluge studentima i zaposlenicima Sveučilišta u 3 restorana i 4 bistrea, 6 café-barova i 1 buffetu.

Tablica 18. Kapaciteti studentskih domova

	Školska godina				Kapacitet*
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.	
	Broj studenata	Broj studenata	Broj studenata	Broj studenata	
Sveukupno studentski domovi	1.345	1.344	1.314	1.287	1.427**

* studenti su dodatno smješteni u učeničkim domovima – vidi Tablicu 15.

** studenti + 55 mjesta za profesore i goste

Izvor: Državni zavod za statistiku (SI 1600, 1622, 1645, 1666), Sveučilište u Rijeci

U razmatranom razdoblju na području **visokog obrazovanja, znanosti i tehnologije** izgrađene su **zgrade** i izrađeni **projekti**:

- Sveučilišni kampus Sveučilišta u Rijeci:
 - ♦ Dovršena je izgradnja tri paviljona studentskog smještaja s uređenjem okoliša i postavljanjem fotonaponskog sustava.
 - ♦ Nastavljene su aktivnosti vezane za Društveno-kulturni centar za koji je prethodno gradnja započela te prekinuta zbog nedostatka sredstava. Prošireni su opseg i namjena projekta postaje Riječke inovacijske društveno-kulturne arene (DKC RiArt Arena) koja obuhvaća polivalentnu dvoranu, prostorije za umjetničke studijske programe, razne kulturne i društvene događaje, kulturne i umjetničke organizacije te studentske klubove, kao i prostor za cjeloživotno obrazovanje, stjecanje i osuvremenjivanje svih vrsta sposobnosti, interesa, znanja i kvalifikacija.
- Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki – mini kampus Ika:
 - ♦ Izgrađen je Centar za razvoj inovacija u turizmu – Adrion TIC. Aneks postojeće zgrade obuhvaća prostore namijenjene smještaju resursa temeljenih na znanju, prvenstveno zbirkama znanstvene literature i znanstvenih podataka, kao i e-infrastrukture namijenjene umrežavanju dionika.
 - ♦ Izrađena je projektna dokumentacija za rekonstrukciju postojeće zgrade i izgradnju zgrade ugostiteljsko-turističke namjene u funkciji obrazovnog procesa.

Ocjena stanja predškolskog standarda i obrazovanja

Višegodišnja ulaganja JLS-a, privatnika i njihova međusobna suradnja dovela je do povećanja kapaciteta dječjih vrtića i poboljšanja uvjeta boravka djece, među ostalim i u skladu s pedagoškim standardom. Ipak, kapaciteti dječjih vrtića i dalje ne odgovaraju iskazanim potrebama.

Ulaganja jedinica lokalne i regionalne samouprave u osnovnoškolsku i srednjoškolsku mrežu dovela su do poboljšanja uvjeta nastave i omogućavaju izvođenja nastave u jednoj smjeni u većini škola. Ulaganjem u izgradnju školskih sportskih dvorana poboljšana je sportska infrastruktura za djecu, ali i za širu zajednicu. Međutim, još uvijek je izražen manjak prostora za izvedbu nastave TZK-a u srednjim školama.

Osnutkom Sveučilišnog kampusa Sveučilišta u Rijeci zacrtan je budući prostorni razvoj Sveučilišta, te se u narednom razdoblju nastavljaju aktivnosti za preseljenje nekih fakulteta na Kampus, izgradnju TransMedRi, i dopunu građevina studentskog standarda. Time će se zadovoljiti velik dio potreba Sveučilišta. Pritom postoje potrebe za proširenjem sastavnica izvan Kampusa, kao što su Pomorski fakultet u Rijeci i Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki, koji ih je u većoj mjeri i ostvario.

Veleučilište u Rijeci prostorno je ograničeno na sadašnjoj lokaciji.

2.2.3.5. Ustanove za kulturu i umjetnost

Na području Županije djeluje niz ustanova i organizacija u kulturnim djelatnostima, različitih osnivača i u različitoj mjeri financiranih kroz programe javnih potreba. Djelatnosti u kulturi, osobito u obalnim područjima, značajno su potaknute i uvjetovane turizmom.

Broj muzejskih ustanova upisanih u Registar muzeja, galerija i zbirki RH, profesionalnih kazališta i orkestrara, amaterskih kazališta i kinodvorana prikazan je u Tablici 19. Mreža knjižnica i knjižničnih organizacija prikazana je u Tablici 20. Na području Županije djeluje i niz različitih udruga s programima u kulturi. Registar udruga za područje djelovanja „kultura i umjetnost“ broji 809 upisa, od čega 330 u Rijeci.

Tablica 19. Muzeji, kazališta, orkestri i kinematografi 2018. godine

	Muzeji	Profesionalna kazališta i orkestri s kapacitetom vlastite dvorane	Amaterska kazališta	Kino dvorane
Gorski kotar	4	Kotar Teatar (Delnice) – 180 gledatelja		
Priobalje	16	Teatar Oz (Mošćenička Draga)		2
Rijeka	8	Hrvatsko narodno kazalište Ivan Zajc – 670 gledatelja Gradsko kazalište lutaka – 188 gledatelja Kazališni studio Kreativni laboratorij suvremenog kazališta KRILA Umjetnička organizacija HKD teatar – Međunarodni festival malih scena Umjetnička organizacija Tranzicijsko-fiksijsko kazalište/Trafik Riječki komorni orkestar	Kazališna grupa Viktora Cara Emina Teatar Scena	11
Otoci	22			2
Sveukupno	50	9	2	15*

* uključivo 2 ljetna kina

Izvor: Muzejski dokumentacijski centar (online Registar), Ministarstvo kulture (Upisnik javnih i privatnih muzeja u Republici Hrvatskoj), Državni zavod za statistiku (SI 1647)

Osim navedenih kategorija, na području PGŽ-a postoji niz kulturnih i društvenih domova i centara, izložbenih prostora sa stalnim ili povremenim postavima, i drugog, u kojima se odvijaju kulturne i ostale manifestacije različitih tipologija te čine širu mrežu prostora kulturnog i društvenog života.

Pojavom pandemije COVIDA-19 u 2020. godini, kulturna događanja su značajno smanjena, osobito u segmentu izvođačke umjetnosti. Iskoristivi kapaciteti gledališta kod ustanova koje su nastavile s radom znatno su smanjeni prilagođavanjem propisanoj fizičkoj distanci, primjerice HNK Ivan Zajc s kapaciteta 670 gledatelja smanjen je na 216 do 412 (samo gledatelji iz istog kućanstva mogu sjediti jedni do drugih te stoga broj varira) u vrijeme otvaranja sezone 2020./2021., te dodatno na 197 potkraj 2020. godine stupanjem na snagu pooštrenih epidemioloških mjera.

Tablica 20. Knjižnice po vrstama 2020. godine

	Sveučilišna, visokoškolska, visokoškolska općeiznastvena	Specijalna	Školska *	Narodna knjižnica **	Broj članova narodne knjižnice ****	Knjižnična djelatnost
Gorski kotar			18	5	1.226	
Priobalje	1		27	18	10.439	2
Rijeka	11	8	48	8	21.726	
Otoci		1	13	8	3.042	1
Sveukupno	12	9	106	39+2***	36.433	3

* uključene i knjižnice u područnim školama (11) i učeničkim domovima (4)

** broj ustanova i ogranaka/odjela/stanica

*** gradski i županijski bibliobus

**** ukupan broj članova koji su se upisali ili obnovili članstvo prema statističkim podacima i pokazateljima uspješnosti za 2019. godinu

Izvor: Gradska knjižnica Rijeka (Narodne knjižnice PGŽ – pregled stanja djelatnosti u 2019. godini, Školske knjižnice PGŽ – pregled stanja djelatnosti u 2019. godini), NSK – Portal matične djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj (Upisnik knjižnica)

Aktivnosti tehničke kulture provode se kroz rad brojnih ustanova i udruga za tehničku kulturu i šire u suradnji s ustanovama u obrazovanju, kulturi općenito, poduzećima i slično. U tom se smislu infrastrukturom u tehničkoj kulturi podrazumijevaju svi prostori u kojima se provode edukativne, izložbene, promotivne i ostale aktivnosti vezane uz tehniku i tehnologiju. U Registru udruga registrirane su 194 udruge kojima je tehnička kultura djelatnost, od čega 115 u Rijeci.

Zajednica tehničke kulture Primorsko-goranske županije kao krovna udruga okuplja 49 članica koje su uz najbitnije centre tehničke kulture prikazane u Tablici 21. Za tehničku kulturu značajne su i 3 zračne luke, 102 morske luke otvorene za javni promet, osnovne i srednje škole, Sveučilište i Veleučilište u Rijeci, četiri otvorena učilišta, narodne knjižnice, Sveučilišna knjižnica Rijeka, sjedišta lokalne, regionalne i nacionalne televizije, kao i kinodvorane, ljetna kina te galerije.

Najveći dio infrastrukture tehničke kulture općenito, smješten je u Rijeci i okolici, a na otocima i Gorskom kotaru resursi su minimalno dostupni.

Tablica 21. Članice Zajednice tehničke kulture Primorsko-goranske županije i infrastruktura tehničke kulture

	Zajednice tehničke kulture, savezi i ustanove	Udruge	Poduzeća	Infrastruktura
Gorski kotar	Zajednica tehničke kulture Čabar	2		Dom mladih – Stara Sušica (Vrbovsko)
Priobalje	Zajednica tehničke kulture Kraljevica Zajednica tehničke kulture Opatija Zajednica tehničke kulture Crikvenica	9		Nacionalni centar tehničke kulture (Kraljevica) Centar tehničke izvrsnosti Tesla (Kostrena) Automotodrom Grobnik (Čavle)
Rijeka	ZAJEDNICA TEHNIČKE KULTURE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE Zajednica tehničke kulture Rijeka Savez inovatora Primorsko-goranske županije Fotosavez Primorsko-goranske županije Savez udruga inovatora Rijeka Dom mladih – Rijeka Centar tehničke kulture – Rijeka	19	1	Centar tehničke kulture Rijeka Dom mladih Centar tehničke izvrsnosti Tesla Startup inkubator Rijeka Poduzetnički inkubator za proizvodne djelatnosti Rujevica Astronomski centar Rijeka Povijesni i pomorski muzej Hrvatskog primorja Rijeka – Čudotvornica Muzej informatike PEEK&POKE
Otoci	Zajednica tehničke kulture Mali Lošinj Hrvatski astronomski savez (Mali Lošinj)	5		Zvezdarnica Manora (Mali Lošinj)
Sveukupno	13	35	1	14

Izvor: Zajednica tehničke kulture Primorsko-goranske županije (mrežna stranica)

U razmatranom razdoblju, kulturna je ponuda proširena uređenjem i otvorenjem novih sadržaja:

- Preseljena je Narodna knjižnica i čitaonica Delnice u obnovljenu zgradu bivšeg Doma OSRH-a.
- Prenamijenjena je Kuća čuvara brane u Lokvama u kulturni centar namijenjen istraživanju Gorskog kotara.
- Na području Omišlja, rekonstrukcijom knjižnice „Vid Omišljanin” zadovoljeni su uvjeti za registraciju knjižnične djelatnosti narodne knjižnice; započeli su radovi obnove kuće Landauf.
- Uređen je JGL Muzej farmacije u riječkom Starom gradu, specijalizirani muzej povijesti farmacije.
- Izgrađen je kulturno-turistički centar „Gervais” u Opatiji, namijenjen kazališnim predstavama, koncertima, kongresima, filmskim projekcijama i sl.
- Obnovljena je zgrada „Stare škole” u Crikvenici te prenamijenjena u višeamjensku zgradu društvene namjene: Gradske knjižnice, vijećnice i multifunkcionalne dvorane.
- Uređen je Centar otočnog folklora u zgradi nekadašnje škole u Orlecu (Cres).

- U sklopu realizacije projekta „Putovima Frankopana“ izvedena je prva faza obnove frankopanskog kaštela u Bakru kojom je postao dostupan javnosti u svim svojim dijelovima. Započeli su radovi obnove dvorca Nova Kraljevica i izvedbe novoga stalnog postava Prirodoslovnog muzeja Rijeka – Stalnog postava u Kaštelu Zrinskih u Brod na Kupu (Delnice).

U sklopu kapitalnih ulaganja u kulturnu infrastrukturu vezanih za proglašenje **Rijeke Europskom prijestolnicom kulture za 2020. godinu** izveden je dio radova planiranih programom, a dio je započeo:

- rekonstruiran je kompleks bivše tvornice Rikard Benčić u novu kulturnu četvrt:
 - ♦ dovršena je I. faza rekonstrukcije H-objekta – Muzej moderne i suvremene umjetnosti
 - ♦ dovršena je rekonstrukcija Ciglene kuće; u tijeku je opremanje kulturnog centra za djecu Dječja kuća i Dječjeg odjela GKR Stribor
 - ♦ dovršena je rekonstrukcija Palače šećerane – Muzej Grada Rijeke
 - ♦ započela je rekonstrukcija T-zgrade – Gradska knjižnica Rijeka
- uređen je Ri-hub – transformacija u stalno središte kreativnih industrija i co-working prostor te središnji ured agencije Rijeka 2020
- bivše skladište Hala Exportdrvo stavljeno je u funkciju multimedijalnog prostora
- započela je rekonstrukcija broda *Galeb* u plutajući muzej usidren u riječkoj luci.

Ocjena stanja u kulturi i tehničkoj kulturi

Na području Županije djeluje niz ustanova i organizacija u kulturnim djelatnostima, različitih osnivača i u različitoj mjeri financiranih kroz programe javnih potreba. Djelatnosti u kulturi, osobito u obalnim područjima, značajno su potaknute i uvjetovane turizmom. Najveći dio infrastrukture kulture i tehničke kulture smješten je u Rijeci i okolici, a na otocima i Gorskom kotaru resursi su minimalno dostupni.

Kroz program EPK 2020 došlo je do revitalizacije napuštenih građevina industrijske baštine u sklopu kompleksa bivše tvornice Rikard Benčić u novu kulturnu četvrt (Muzej moderne i suvremene umjetnosti, kulturni centar za djecu, Muzej Grada Rijeke, Gradska knjižnica Rijeka), a projektom „Putovima Frankopana“ obnovljeni su kaštel u Bakru, dvorac Nova Kraljevica i kaštel Zrinskih u Brodu na Kupu.

2.2.3.6. Građevine i površine za sport i rekreaciju

Infrastrukturu sportskih objekata čine zatvorene i otvorene građevine namijenjene sportu u javnom i privatnom upravljanju te sportske građevine školskog sustava. Prema procjeni stanja na temelju istraživanja Zajednice sportova Primorsko-goranske županije iz 2014.⁵², karakteristična je neravnomjerna raspoređenost te nedostatak građevina bazičnih sportova – atletskih staza, gimnastičke dvorane te bazena, posebno zatvorenih. Prisutna je samo jedna atletska staza natjecateljskih dimenzija, samo jedna gimnastička dvorana te samo 2 bazena olimpijskih dimenzija, sve u Rijeci. Otvorenih sportskih površina po stanovniku ima 1,7 m², a zatvorenih 0,2 m², što je znatno manje od optimalnih 4,4 m² i 0,6 m², određenih *Temeljnim načelima i smjernicama razvoja sporta u Republici Hrvatskoj* (Nacionalno vijeće za šport, 2011. godine). Iz navedenih podataka proizlazi pokrivenost sportskim građevinama svega oko 38 %.

Građevine za sport i rekreaciju prikazane su u Tablicama 22., 23. i 24. Prikazana su otvorena igrališta nogometnih dimenzija, dok su na područjima općina i gradova prisutna i različita manja, najčešće školska, polivalentna. Građevine fitness centara i slično, uglavnom u privatnom vlasništvu nisu prikazane. Dio prikazanih građevina (osobito teniskih terena) također je u privatnom vlasništvu (npr. subjekata u turizmu), no dostupni su za korištenje klubovima.

Kao posebno važni **sportski kompleksi** u okviru Županije ističu se:

- Automotodrom Grobnik (zajedno sa sportskim aerodromom predstavlja postojeći dio SC Grobnik 1, planiran *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*)
- nogometni trening kamp i stadion HNK Rijeka (djelomična realizacija SC Rujevica po *Prostornom planu Primorsko-goranske županije*)
- Centar bazičnih priprema sportaša Delnice (niz sportskih građevina na području Grada Delnica) i
- Regionalni sportsko-rekreacijski i turistički centar (RSRTC) Platak (početak realizacije SC Platak po *Prostornom planu Primorsko-goranske županije*).

Pri tome, posljednja dva objedinjena su pod upravom Goranskoga sportskog centra, putem kojeg Županija ulaže znatna sredstva.

Područje Županije iznimno je pogodno za brojne aktivnosti sporta i rekreacije u prirodi te se posebno u brdovitom i obalnom dijelu Županije, razvija široka ponuda različitih pustolovno/sportskih programa (kao što su špiljarenje, paragliding, ronjenje, kajaking i kanuing, rafting, adrenalinski sportovi, lov, ribolov i drugo).

⁵² Izvor: Strategija razvoja sporta Primorsko-goranske županije 2016. – 2020.

Tablica 22. Sportske građevine – polivalentne dvorane

	TZK	Polivalentne dvorane*			
	Prilagođena učionica – potrebe nastave osnovne škole	Polivalentna mala dvorana približno 80 do 200 m ² **	Polivalentna jednodijelna dvorana približno 15 x 27 m	Polivalentna dvodijelna dvorana približno 22 x 32 m	Polivalentna trodijelna dvorana približno 27 x 45 m i veće
Gorski kotar	8	2	5	1	3
Priobalje	3	8	12	4	5
Rijeka		25	23		4
Otoci	1	1	4	3	1
Sveukupno	12	36	44	8	13

* u sastavu škola (većina) i gradske

** uključivo male dvorane za borilačke sportove

Izvor: Zajednica sportova PGŽ (Istraživanje – anketa jedinica lokalne samouprave 2014.), Ministarstvo znanosti i obrazovanja (Mreža osnovnih škola 2012.), istraživanje i obrada autora

Tablica 23. Sportske građevine – namjenski

	Specijalizirane dvorane				Specijalni tereni i dvorane														
	Boks	Dizanje utega	Stolni tenis	Streličarstvo	Nogometno igralište (stadion)	Automotodrom	Sportski aerodrom	Bočalište**	Streljana	Kuglana	Penjačka stijena	Veslaonica	Plivački bazen (50m, 25 m, dječiji)**	Bazen za skokove	Atletska staza i tereni za atletiku**	Tenisko igralište**	Šahovski dom	Kompleks staza za brdski biciklizam	
Gorski kotar			1	1	13			1		4	2						24		1
Priobalje		1	3		21	1	1	50	4	2			2				34		
Rijeka	4	1	1	1	10			20	4	2	2	1	4	1	3		12	1	
Otoci				1	7		1	10	2	1	1						50		
Sveukupno	4	2	5	3	51	1	2	81	10	9	5	1	7	1	3	120	1	1	

* približne dimenzije 60 x 100 m i više

** otvoreni i zatvoreni

Izvor: Zajednica sportova PGŽ (Istraživanje – anketa jedinica lokalne samouprave 2014.), istraživanje i obrada autora

Tablica 24. Sportske građevine – zimski i morski sportovi

	Zimski sportovi					Sportovi na moru*	
	Klizalište	Strelište za biatlon	Nordijski centar/staza za skijaško trčanje	Skijalište	Sanjkalište	Jedriličarski centar/klub	Sportski ribolov
Gorski kotar	1	1	9	4	5		
Priobalje			1	1	1	6	9
Rijeka						1	1
Otoci						6	8
Sveukupno	1	1	10	5	6	13	18

* općine i gradovi s aktivnim sportskim klubovima u sportskim i drugim različitim lučicama

Izvor: Zajednica sportova PGŽ (Istraživanje – anketa jedinica lokalne samouprave 2014. Sportski godišnjak Zajednice sportova PGŽ 2019.), istraživanje i obrada autora

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U izvještajnom razdoblju **sportska i rekreacijska infrastruktura unaprijeđena** je na sljedeći način:

- U okviru RSRTC Platak izgrađeno je akumulacijsko jezero i sustav zasneženja.
- Nove školske sportske dvorane sagrađene su uz osnovne škole u Baški, Puntu, Hreljinu (Bakar) i Crikvenici.
- Izgrađena je sportska građevina pored školske sportske dvorane u Kastvu, na mjestu starog bočališta koja sadrži četverostazno zatvoreno bočalište i dvije multifunkcionalne dvorane.
- U tijeku su završni radovi i opremanje sportske dvorane u Loparu.
- Započela je gradnja zatvorenog bočališta s 4 staze na lokaciji prethodno otvorenog u Gornjem kraju u Crikvenici, unutar višenamjenske zgrade uz društvene i komercijalne sadržaje.
- Uređen je Bike park Tršće (Čabar), prvi centar u Hrvatskoj namijenjen brdskom biciklizmu, na kojem su mogući i rekreativni i sportski treninzi te se odvijaju Downhill i Enduro utrke.
- U Palitu (Rab) sagrađeno je igralište malih sportova koje obuhvaća terene za mali nogomet, rukomet i košarku te tribine s 300-injak sjedećih mjesta i manji prateći objekt.
- Rekonstruirana je šahovska plaža u Crikvenici.

Ocjena stanja sportske i rekreacijske infrastrukture

Sportska i rekreacijska infrastruktura obogaćena je ponudom skijaško-rekreacijskog centra Platak kroz njegov cjelogodišnji rad.

Razvojem mreže igrališta i izgradnjom školskih sportskih dvorana omogućuje se djeci bavljenje sportom u svim dijelovima Županije.

Povezivanjem postojećih i planiranih zona i kompleksa sporta i rekreacije u Gorskom kotaru, namijenjenih zimskim sportovima, dvoranskim sadržajima, biciklizmu te različitim tipovima rekreacije u prirodi uspostavlja se, među ostalim, i osnova turističke ponude za zimsko i cjelogodišnje funkcioniranje.

Za područje Županije karakteristična je neravnomjerna raspoređenost sportske infrastrukture te nedostatak građevina bazičnih sportova – atletskih staza, gimnastičkih dvorana i bazena, posebno zatvorenih.

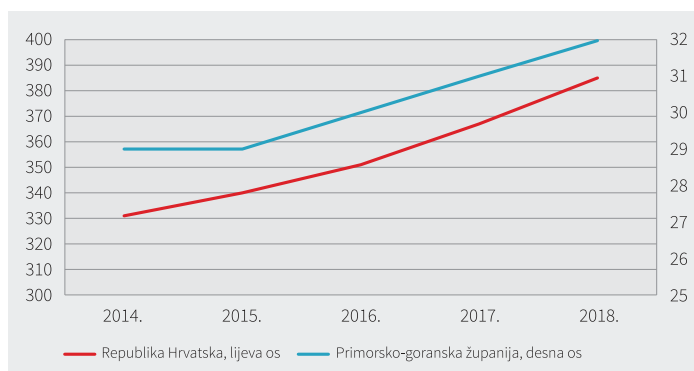
2.3. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Pritisak na prostor i njegovo oblikovanje prvenstveno je posljedica čovjekovog djelovanja. Stoga treba trajno voditi računa o povezivanju gospodarske i prostorne razvojne politike, odnosno koordinaciji aktivnosti koje se poduzimaju radi ostvarenja razvojnih ciljeva.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.3.1. Kretanje bruto domaćeg proizvoda

Primorsko-goranska županija prema posljednjim dostupnim podacima u 2018. godini ostvarila je BDP u visini od 32.153.787 kuna, što je činilo čak 25,8 % BDP-a NUTS 2 regije Jadranske Hrvatske te 8,3 % BDP-a hrvatskog gospodarstva (Grafikon 16.). Mjereno ostvarenim BDP-om po stanovniku, Primorsko-goranska županija, Grad Zagreb i Istarska županija tri su najrazvijenije hrvatske županije. BDP po stanovniku Županije je 2018. godine iznosio 111.413 kuna (14.797 eura) (Tablica 25.).

Grafikon 16.

Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, mlrd. kn, 2014. – 2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 25. Bruto domaći proizvod po stanovniku, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, 2014. – 2018.

Godina	PGŽ (HRK)	RH (HRK)	PGŽ (RH = 100)
2014.	99.976	78.215	127,82
2015.	100.479	80.718	124,48
2016.	103.047	84.171	122,43
2017.	108.614	88.986	122,06
2018.	111.413	92.389	120,59
Godišnja stopa rasta/pada 2018./2014.	2,74 %	4,25 %	-1,45 %

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada autora

2.3.2. Struktura gospodarstva Primorsko-goranske županije

Struktura županijskog gospodarstva prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) nije se značajnije mijenjala u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje (2013. – 2016.). Tako u strukturi gospodarstva i dalje prevladavaju uslužne djelatnosti vezane uz turizam, djelatnosti trgovine na veliko i malo, prijevoza i skladištenja, smještaja, pripreme i usluživanja hrane, s udjelom od 25,64 %. Gledano na razini pojedinog područja djelatnosti, najveći udio u strukturi gospodarstva Županije imaju prerađivačka industrija (22,75 %), djelatnost poslovanja nekretninama (11,44 %) i građevinarstvo (6,43 %). U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje, smanjen je udio djelatnosti rudarstva i vađenja te ostale industrije, dok se istodobno povećao udio prerađivačke industrije. Izračunom indeksa specijalizacije⁵³ uočene su djelatnosti koje u gospodarstvu Županije imaju veći udio nego u gospodarstvu Hrvatske (Tablica 26.).

Tablica 26. Struktura bruto dodane vrijednosti po djelatnostima NKD-a 2018.

NKD 2007.	RH	PGŽ	Specijalizacija PGŽ
A	3,65 %	1,01 %	0,28
B, D, E	4,36 %	3,36 %	0,77
C	15,20 %	22,75 %	1,50
F	5,40 %	6,43 %	1,19
G, H, I	23,68 %	25,64 %	1,08
J	4,93 %	2,22 %	0,45
K	5,98 %	3,09 %	0,52
L	9,12 %	11,44 %	1,25
M, N	8,23 %	7,57 %	0,92
O, P, Q	15,61 %	12,70 %	0,81
R, S, T, U	3,86 %	3,80 %	0,98

Napomena: Područja djelatnosti prema NKD –u 2007. su: A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo; B, D, E – Rudarstvo i vađenje te ostale industrije; C – Prerađivačka industrija; F – Građevinarstvo; G, H, I – Trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane; J – Informacije i komunikacije; K – Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja; L – Poslovanje nekretninama; M, N – Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti; O, P, Q – Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi; R, S, T, U – Ostale uslužne djelatnosti.

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada autora

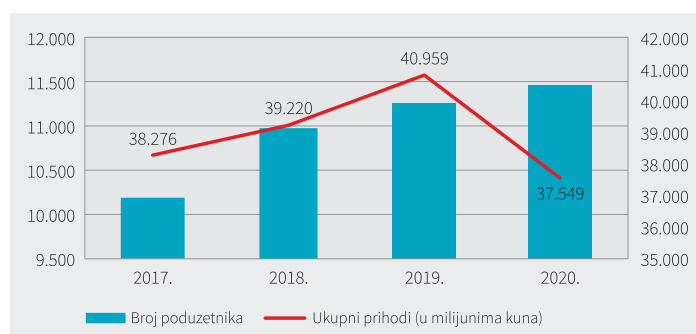
Gospodarstvo Županije 2018. godine ostvaruje najvišu specijalizaciju u djelatnostima prerađivačke industrije, poslovanja nekretninama i u građevinarstvu.

⁵³ Kada je indeks veći od 1, zaključuje se da je gospodarstvo Županije specijalizirano u tim djelatnostima.

2.3.3. Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika u Primorsko-goranskoj županiji

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Poduzetnici s područja Primorsko-goranske županije (11.461 poduzetnik) u 2020. godini ostvarili su ukupne prihode u visini od 37.549 milijuna kuna, što je u odnosu na 2017. godinu pad od 1,9 % (38.276 milijuna kuna) (Grafikon 17.).

Grafikon 17.

Broj poduzetnika i ukupni prihodi poduzetnika, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

U 2020. godini dobit vrijednu 2.159 milijuna kuna ostvarilo je 6.367 poduzetnika. Uspješno je, dakle, poslovalo 55,6 % svih poduzetnika. Istodobno je 5.094 poduzetnika (44,4 %) poslovalo s gubitkom od 1.823 milijuna kuna.

Najveći dio poduzetnika Županije u 2020. godini bio je registriran u djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravaka motornih vozila i motocikala (2.232 poduzetnika), odnosno 19,5 %. Zatim slijede stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 1.790 poduzetnika (15,6 %), djelatnost građevinarstva s 1.524 poduzetnika (13,3 %), te djelatnost pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane s 1.375 poduzetnika (12 %).

Prema ostvarenim ukupnim prihodima (godišnji prosjek 2017. – 2020.) najveći dio prihoda ostvaruju djelatnost trgovine, 14,5 milijardi kuna godišnje (37,3 %), prerađivačka industrija (16,2 %), prijevoz i skladištenja (9,9 %) i građevinarstvo (8,9 %). Značajan dio ukupnih prihoda poduzetnika ostvaruju i djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, prosječno godišnje 2,8 milijardi kuna, odnosno 7,1 %. Trgovina i prerađivačka industrija zajedno ostvaruju pritom više od polovice ukupnih prihoda poduzetnika Županije (53,5 %) (Tablica 27.).

Tablica 27. Struktura ukupnih prihoda poduzetnika prema područjima djelatnosti NKD-a, 2017. – 2020.

Klasifikacija prema NKD-u	Djelatnost	2017.	2018.	2019.	2020.
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	0,94 %	1,05 %	1,13 %	1,18 %
B	Rudarstvo i vađenje	0,16 %	0,21 %	0,14 %	0,15 %
C	Prerađivačka industrija	18,46 %	14,74 %	15,32 %	16,38 %
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0,31 %	0,39 %	0,34 %	0,34 %
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, otpad i sanacija okoliša	3,02 %	3,13 %	3,16 %	3,34 %
F	Građevinarstvo	7,81 %	8,57 %	8,65 %	10,43 %
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	35,95 %	38,01 %	37,15 %	38,09 %
H	Prijevoz i skladištenje	9,60 %	10,24 %	10,02 %	9,89 %
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	7,71 %	7,68 %	7,69 %	5,41 %
J	Informacije i komunikacije	2,21 %	1,52 %	1,66 %	1,87 %
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0,09 %	0,09 %	0,06 %	0,06 %
L	Poslovanje nekretninama	1,06 %	1,06 %	1,02 %	1,07 %
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	5,24 %	5,50 %	5,72 %	5,99 %
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3,91 %	4,18 %	4,38 %	2,42 %
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	0,03 %	0,05 %	0,08 %	0,10 %
P	Obrazovanje	0,16 %	0,17 %	0,18 %	0,18 %
Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1,26 %	1,41 %	1,33 %	1,20 %
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	1,68 %	1,66 %	1,61 %	1,52 %
S	Ostale uslužne djelatnosti	0,40 %	0,34 %	0,35 %	0,38 %
/		0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

Analizira li se kretanje broja poduzetnika i ostvarenih prihoda po djelatnostima od 2017. do 2020. godine, može se uočiti da većina djelatnosti bilježi smanjenje ukupnih prihoda i povećanje broja poduzetnika. Najveće povećanje prihoda pritom imaju javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (256,71 %), a slijede građevinarstvo s porastom prihoda od 31,05 % te djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva koja ima kumulativni rast prihoda od 22,82 % (Tablica 28.).

Tablica 28. Ukupni prihodi i broj poduzetnika Primorsko-goranske županije po djelatnostima NKD-a, indeksi 2020. (2017 = 100)

Klasifikacija prema NKD-u	Djelatnost	Ukupni prihodi	Broj poduzetnika
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	122,82	123,68
B	Rudarstvo i vađenje	91,27	63,64
C	Prerađivačka industrija	87,05	106,65
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	108,68	92,86
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, otpad i sanacija okoliša	108,66	106,56
F	Građevinarstvo	131,05	122,51
G	Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	103,91	100,86
H	Prijevoz i skladištenje	101,03	111,33
I	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	68,79	122,33
J	Informacije i komunikacije	83,03	116,85
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	63,95	100,00
L	Poslovanje nekretninama	98,47	117,34
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	112,18	111,39
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	60,69	122,32
O	Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	356,71	60,00
P	Obrazovanje	114,56	119,39
Q	Djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	93,95	111,59
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	89,01	124,39
S	Ostale uslužne djelatnosti	92,98	111,02
/	/	75,67	60,00

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

Najveće smanjenje prihoda 2020. godine, u odnosu na 2017. godinu, imaju administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (39,31 %), financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (36,05 %) te djelatnost pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (31,21 %). To se može pripisati izraženom udaru krize 2020. godine uzrokovane pandemijom koronavirusa.

Najveći porast broja poduzetnika zabilježen je u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu, 24,39 i 23,68 %. Istodobno, značajan pad broja poduzetnika je u djelatnosti javne uprave i obrane, obveznog socijalnog osiguranja (40 %) te djelatnosti rudarstva i vađenja (36,36 %).

Kao i u prošlom izvještajnom razdoblju, kao ključne djelatnosti županijskog gospodarstva prepoznate su trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija, građevinarstvo, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane te djelatnost prijevoza i skladištenja.

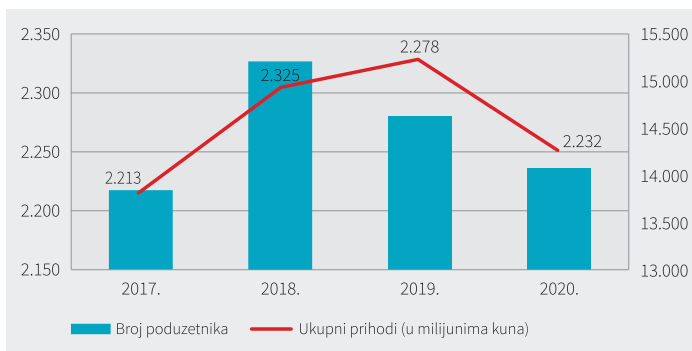
IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikoni 18. – 23. prikazuju kretanje broja poduzetnika i ukupnih prihoda od 2017. do 2020. godine za svaku djelatnost zasebno.

Grafikon 18.

Trgovina, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

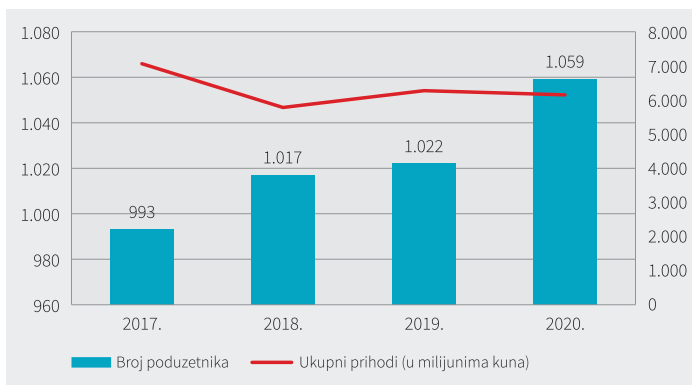
Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

Grafikon 19.

Prerađivačka industrija, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

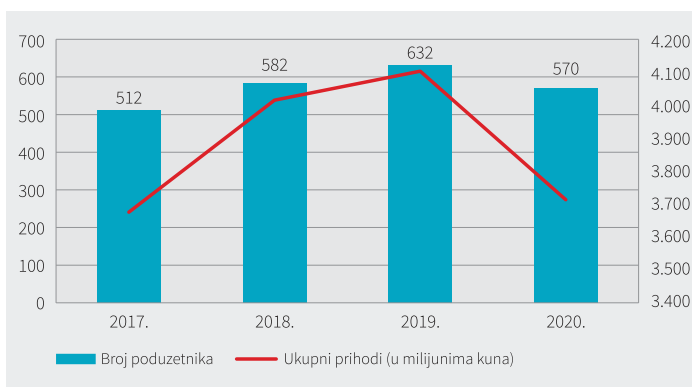
Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

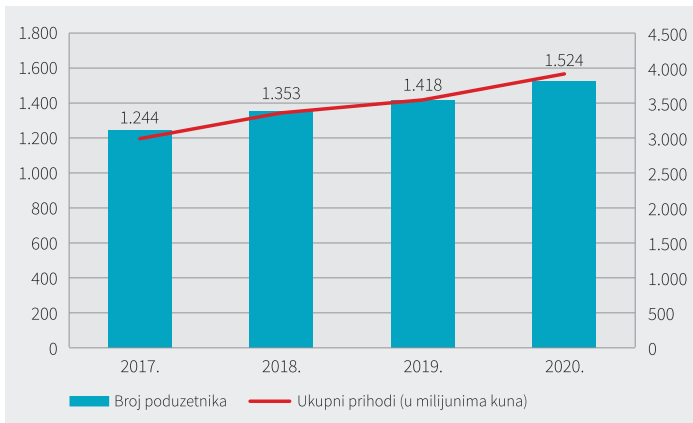
Grafikon 20.

Prijevoz i skladištenje, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

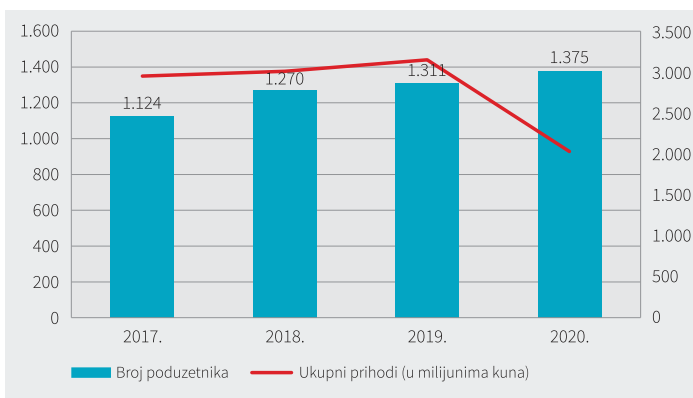

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

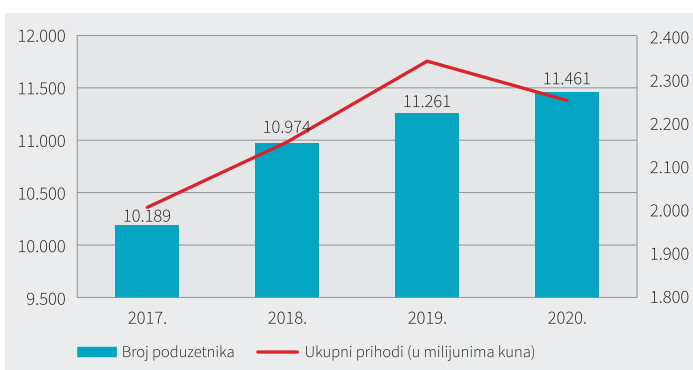
Grafikon 21.
Građevinarstvo, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

Grafikon 22.
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

Grafikon 23.
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

Izvor: FINA, infobiz.fina.hr; obrada autora

2.3.4. Zaposlenost

Primorsko-goranska županija je s relativno visokom zaposlenošću stanovništva. Prema podacima DZS-a, na dan 31. ožujka 2020. godine na području Županije bilo je zaposleno 106.570 osoba. U strukturi prevladavaju zaposleni u pravnim osobama s udjelom od 85,2 %, slijede obrtnici, samostalni djelatnici i njihovi zaposlenici (14,6 %), dok najmanji udio čine poljoprivrednici, 0,3 % (Tablica 29.).

Tablica 29. Zaposleni u poslovnim subjektima, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, 31. ožujka 2020. godine

	Zaposleni kod pravnih osoba	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Zaposleni osiguranici poljoprivrednici	Ukupno
Primorsko-goranska županija	90.776	15.516	278	106.570
Primorsko-goranska županija = 100 %	85,18 %	14,56 %	0,26 %	100 %
Republika Hrvatska	1.273.214	181.959	19.181	1.474.354
Republika Hrvatska = 100 %	86,36 %	12,34 %	1,30 %	100 %
Primorsko-goranska županija (% od RH)	7,13 %	8,53 %	1,45 %	7,23 %

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada autora

U usporedbi sa strukturom zaposlenih na razini hrvatskog gospodarstva, u Županiji je iznadprosječan udio obrtnika i samostalnih djelatnika (14,6 % naspram 12,3 %) te ispodprosječni udio poljoprivrednika (0,3 % naspram 1,3 %). Važnost malog poduzetništva za ukupno gospodarstvo Županije potvrđuje i podatak da obrtnici Županije čine 8,5 % ukupnog broja obrtnika i samostalnih djelatnika hrvatskog gospodarstva. U ukupnoj zaposlenosti hrvatskog gospodarstva, Županija sudjeluje s visokih 7,2 % (stanje na dan 31. ožujka 2020. godine; Tablica 30.).

Tablica 30. Zaposleni u poslovnim subjektima, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.

	Zaposleni kod pravnih osoba	Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama	Zaposleni osiguranici poljoprivrednici	Ukupno
2017.	85.664	16.099	241	102.004
2018.	90.137	16.017	249	106.403
2019.	89.849	1.843	252	105.944
2020.	90.776	15.516	278	106.570
Indeks 2020./2017.	105,97	96,38	115,35	104,48
Prosječna godišnja stopa promjene 2017. – 2020.	1,95 %	-1,22 %	4,88 %	1,47 %

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada autora

Od 2017. do 2020. godine kumulativni porast zaposlenosti iznosio je 4,48 %. U odnosu na 2017. godinu, jedino smanjenje je u obrtničkom sektoru i sektoru malog gospodarstva (3,62 %); sektor pravnih osoba ima kumulativni rast zaposlenosti 5,97 %, a poljoprivrednici čak 15,35 %.

Usporede li se kumulativne stope promjene broja zaposlenih u Županiji sa stopama na razini cjelokupnog gospodarstva od 2017. do 2020. godine, vidljivo je da je u Županija sporiji porast zaposlenosti, najvećim dijelom zbog pada zaposlenosti u obrtničkom sektoru.

2.3.4.1. Kretanje zaposlenih po mikroregijama Primorsko-goranske županije

Najviše zaposlenih Primorsko-goranske županije 2020. godine⁵⁴ radi u području Priobalja, čak 82,5 %. Pritom zaposleni u Rijeci čine 56,2 %, a ostatak Priobalja – 26,3 % županijske zaposlenosti. Slijede Otoci koji u ukupnoj zaposlenosti u Županiji sudjeluju s 11,8 % i Gorski kotar sa svega 5,7 %.

Zaposlenost u mikroregijama Priobalje i Gorski kotar raste u razdoblju od 2017. do 2020. godine, dok se na Otocima smanjuje. Od 36 općina i gradova, njih čak 23 bilježi porast zaposlenosti u istom razdoblju. Pritom najveće povećanje zaposlenih ostvaruju općine Malinska-Dubašnica, Baška i Vrbnik. Istodobno, najveći pad zaposlenosti je u općinama Kostrena, Lopar i Skrad.

2.3.4.2. Struktura zaposlenih prema djelatnostima Nacionalne klasifikacije djelatnosti

U 2020. godini gotovo 1/3 zaposlenosti (31,8 %) Županije otpalo je na uslužne djelatnosti (trgovina, prijevoz i turizam). Slijede zaposleni u javnom sektoru (javna uprava, obrazovanje, zdravstvo) s udjelom od 26,1 %, a značajan doprinos ukupnoj zaposlenosti Županije dolazi i od sektora prerađivačke industrije – 11,9 %.

Najveća sličnost sa strukturom županijskog gospodarstva uočava se u mikroregiji Priobalje, dok mikroregije Gorski kotar i Otoci imaju specifičniju gospodarsku strukturu. Gorski kotar obilježava iznadprosječni udio primarnih i sekundarnih djelatnosti te ispodprosječna zastupljenost turističkog sektora. Poljoprivreda i šumarstvo pritom čine 10,8 %, prerađivačka industrija 28,3 %, a turizam (I – Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane) 3,3 % zaposlenosti. Za usporedbu, udio poljoprivrede i šumarstva u ukupnoj zaposlenosti županijskog gospodarstva iznosi 1,4 %, prerađivačke industrije 11,9 %, i turizma 7,5 %.

Strukturu gospodarstva otočne mikroregije karakterizira viši udio zaposlenih u uslužnim djelatnostima (u turizmu 19,6 %, u trgovini 15,8 % zaposlenih) te iznadprosječni udio djelatnosti građevinarstva (13,2 %) i opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom i djelatnosti sanacije okoliša (5,6 %).

⁵⁴ Dostupni podaci na razini gradova i općina odnose se na zaposlene kod pravnih osoba.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Analiza indeksa specijalizacije na osnovi zaposlenosti po pojedinim djelatnostima za 2020. godinu na razini mikroregija pokazala je sljedeće (navode se indeksi specijalizacije s vrijednostima većima od 1):

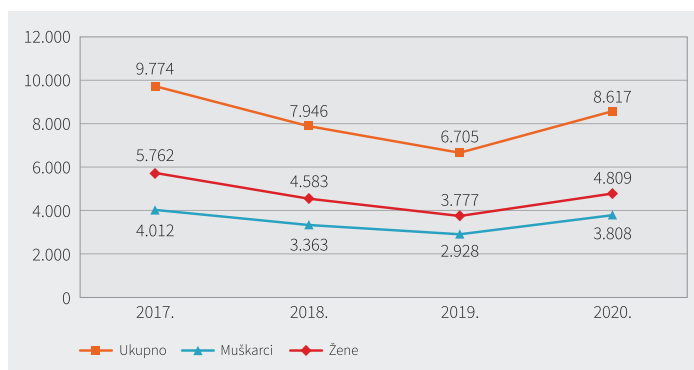
- *Gorski kotar*: poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (7,9); rudarstvo i vađenje (2,1); prerađivačka industrija (2,4); građevinarstvo (1,4); javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje (1,8); obrazovanje (1,1).
- *Priobalje*: rudarstvo i vađenje (1,1); opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (1,1); prijevoz i skladištenje (1,1); informacije i komunikacije (1,2); financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1,1); stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (1,1); djelatnost zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1,1); ostale uslužne djelatnosti (1,1).
- *Otoci*: poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (1,2); opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (1,9); građevinarstvo (1,8); djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (2,6); poslovanje nekretninama (1,2).

2.3.5. Kretanje nezaposlenosti na području Primorsko-goranske županije

Nastavljen je pozitivan trend trajnog smanjenja nezaposlenosti na području Županije, koji je zabilježen u posljednjem *Izvešću* za 2013. – 2016. godinu. Na području Županije broj nezaposlenih se u razdoblju 2017. – 2020. smanjio (pad od 11,8 %). U 2017. godini na Zavodu za zapošljavanje bilo je registrirano 9.774 nezaposlenih osoba. U 2019. godini ukupan broj nezaposlenih iznosio je 6.705 osoba, dok je u 2020. godini bilo 8.617 nezaposlenih. Porast broja nezaposlenih u 2020. godini, u odnosu na 2019. godinu, uzrokovan je pandemijom koronavirusa.

Tijekom izvještajnog razdoblja broj nezaposlenih se godišnje smanjivao po prosječnoj stopi od 4,1 %. U ukupnom broju nezaposlenih 2017. godine, udio žena iznosio je 59 %, da bi se do 2020. godine blago smanjivao i dosegnuo 56 %. Promotri li se broj nezaposlenih u 2020. godini, u svim dobnim skupinama, osim u onoj 60 i više godina, udio nezaposlenih žena u ukupnom broju po pojedinim skupinama premašuje 54 %, pri čemu je najznačajniji udio u dobnj skupini 30-39 godina.

Premda se ukupan broj nezaposlenih smanjio u razdoblju od 2017. do 2020. godine, rezultati ukazuju i dalje na nepovoljne trendove na tržištu rada za nezaposlene žene. Grafikon 24. prikazuje kretanje nezaposlenih tijekom razdoblja 2017. – 2020.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 24.

Kretanje nezaposlenosti na području Primorsko-goranske županije prema spolu, 2017. – 2020.

Izvor: Podaci HZZ-a, Statistika online – Registrirana nezaposlenost; obrada autora

Tablica 31. Kretanje nezaposlenosti u mikroregijama Primorsko-goranske županije, 2020. (2017. = 100) (u %)

Mikroregija	Dobna skupina				Ukupno
	15-29	30-49	50-59	60 i više	
Priobalje	-18,41	-0,06	-25,2	0	-11,12
Gorski kotar	-31,76	-23,51	-42,65	-33,66	-32,56
Otoci	-1,71	14,84	8,67	48,72	10,2
Ukupno	-18,17	-1,11	-25,27	-1,65	-11,83

Izvor: Podaci HZZ-a, Statistika online – Registrirana nezaposlenost; obrada autora

Najveći je pad nezaposlenosti u 2020. godini u odnosu na 2017. godinu u Gorskom kotaru (32,56 %). Sve dobne skupine Gorskog kotara imaju pad, no najveći pad u odnosu na 2017. godinu ostvaren je u dobnoj skupini 50-59 godina (42,65 %). U Priobalju je došlo do smanjenja nezaposlenosti u dobnoj skupini 50-59 godina (25,2 %) te u najmlađoj dobnoj skupini (18,41 %). U otočnoj mikroregiji smanjenje broja nezaposlenih je jedino u dobnoj skupini 15-29 godina (Tablica 31.).

2.3.6. Vanjskotrgovinska razmjena

Prema podacima DZS-a, Primorsko-goranska županija je u 2020. godini ostvarila robni izvoz u iznosu od 4,24 milijarde kuna, a robni uvoz od 7,18 milijardi kuna.

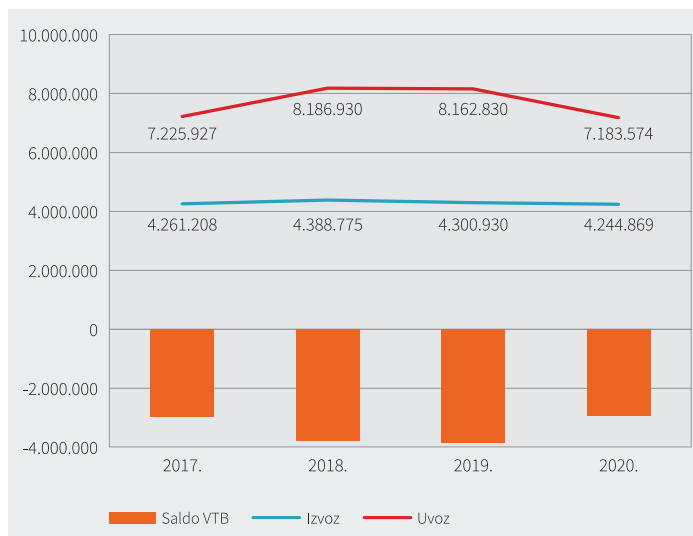
Saldo vanjskotrgovinske bilance Županije iznosio je 2020. godine 2,94 milijarde kuna. Županija je na taj način u ukupnom robnom izvozu Republike Hrvatske 2020. godine sudjelovala s 3,8, a u uvozu s 4,2 % (Grafikon 25.).

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 25.

Vanjskotrgovinska razmjena
Primorsko-goranske županije,
2017. – 2020. (u tisućama kuna)

Izvor: Državni zavod za statistiku

Promotre li se podaci za razdoblje od 2017. do 2020. godine, vidljivo je kako je nakon pozitivne međugodišnje stope rasta od 2,99 % (2018.), županijski izvoz 2019. i 2020. godine zabilježio pad. Istodobno, robni uvoz Županije je nakon međugodišnjeg rasta od 13,3 % 2018. godine, u narednim godinama ostvario pad. U 2019. godini međugodišnji pad iznosio je 0,29 %, da bi u 2020. godini bio ostvaren pad od čak 12 %. Takva kretanja rezultirala su smanjenjem salda vanjskotrgovinske bilance Županije za 0,88 %, u 2020. u odnosu na 2017. godinu (Tablica 32.).

Tablica 32. Vanjskotrgovinska razmjena Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske, 2017. – 2020. (u tisućama kuna)

Godina	Primorsko-goranska županija			Republika hrvatska		
	Izvoz	Uvoz	Saldo VTB	Izvoz	Uvoz	Saldo VTB
2017.	4.261.208	7.225.927	-2.964.719	104.600.956	163.313.126	-58.712.170
2018.	4.388.775	8.186.930	-3.798.155	107.913.440	176.215.726	-68.302.286
2019.	4.300.930	8.162.830	-3.861.900	112.877.765	185.197.405	-72.319.640
2020.	4.244.869	7.183.574	-2.938.705	111.965.411	171.735.757	-59.770.346
Indeks 2020. (2017. = 100)	99,62	99,41	99,12	107,04	105,16	101,80

Izvor: Državni zavod za statistiku

U ukupnoj međunarodnoj robnoj razmjeni RH, Primorsko-goranska županija se 2020. godine s udjelom u izvozu RH od 3,8 % nalazila na sedmom mjestu. Istodobno, u ukupnom je robnom uvozu sudjelovala s 4,2 % i nalazila se na trećem mjestu. Za usporedbu, 2017. godine Županija je zauzimala isto, sedmo mjesto prema vrijednosti ostvarenog izvoza, a četvrto prema vrijednosti ostvarenoga robnog uvoza. Pokrivenost uvoza izvozom Primorsko-goranske županije 2020. godine iznosila je 59 %, što je jednako pokrivenosti uvoza izvozom u 2017. godini.

U strukturi robnog izvoza Županije prema djelatnostima, najznačajniji izvoznik od 2017. do 2020. godine je prerađivačka industrija. Na nju u 2020. godini u ukupnom izvozu Županije otpada 65,8 %. Slijedi djelatnost trgovine na veliko i malo (23 %).

Struktura robnog uvoza Županije po djelatnostima pokazuje da najveći udio ima djelatnost trgovine – 65,3 %, dok prerađivačka industrija ostvaruje udio od 24,2 %.

Usporedi li se ostvareni robni izvoz Županije po djelatnostima u 2020. godini s ostvarenjem iz 2017. godine, uočava se snažan rast izvoza u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Istodobno je, u odnosu na 2017. godinu, smanjen izvoz pomoćnih uslužnih djelatnosti u 2020. godini, kao i stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti.

Povećanje robnog uvoza u 2020. godini u odnosu na 2017. godinu je u 11 djelatnosti, pri čemu najviše raste djelatnost umjetnosti, zabave i rekreacije te djelatnost vodoopskrbe, uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom i sanacije okoliša. Značajno smanjenje robnog uvoza u odnosu na 2017. imaju djelatnost rudarstva, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Najvažniji vanjskotrgovinski partneri Primorsko-goranske županije su države članice Europske unije. Italija, Slovenija i Njemačka su u 2020. godini bile najveći vanjskotrgovinski partneri Primorsko-goranske županije, dok je najveći partneri izvan EU-a bila Bosna i Hercegovina.

2.3.7. Turizam Primorsko-goranske županije

Prema podacima DZS-a, u Hrvatskoj je 2020. godine ostvaren 41 milijun noćenja, od čega je Županija ostvarila 7.824.289 (19,18 %). Time je zauzela treće mjesto po broju ostvarenih noćenja u Hrvatskoj, nakon Istarske (11,5 milijuna noćenja) i Splitsko-dalmatinske županije (7,9 milijuna noćenja).

U strukturi broja noćenja ostvarenih u županijskim turističkim destinacijama, 2020. godine prevladavaju strani gosti s udjelom od 87 %. Istodobno, strani turisti u ukupnom broju noćenja na državnoj razini čine 86,7 %.

Tijekom 2017. godine na području Županije zabilježeno je 2.928.678 dolazaka turista koji su ostvarili 18.551.297 noćenja, dok je 2020. godine zabilježeno 1.451.845 dolazaka turista koji su ostvarili 10.972.324 noćenja. Naime, analiza noćenja prema strukturi smještaja u Županiji pokazala je da je prevladavajući broj noćenja na početku izvještajnog razdoblja, 2017. godine, ostvaren u objektima u domaćinstvu (40 %), slijede hoteli (20 %) kampovi (19 %) i nekomercijalni smještaj (19 %). Godine 2019. je broj noćenja u svim kategorijama smještaja bio veći od početne, 2017. godine. Zadnja godina izvještajnog raz-

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

doblja, 2020. godina, obilježena je značajnim padom broja noćenja u svim vrstama smještaja. (Tablica 33.)

Analiza broja smještajnih objekata u Županiji pokazala je da su najbrojniji objekti oni u nekomercijalnom smještaju, dok u strukturi komercijalnih smještajnih kapaciteta u Županiji i nadalje dominira obiteljski smještaj. Slijede hoteli, odmarališta i kampovi. Broj objekata po svim vrstama je u izvještajnom razdoblju rastao. Tako se ukupan broj hotela povećao s 170 na 179, 16.739 objekata u domaćinstvu na 18.529, te nekomercijalni smještaj s 24.110 na 31.419. Kampova je 2017. godine bilo 55, dok ih je 2020. godine evidentirano 68.

Analiza u tim objektima pokazala je da se najveći broj ležajeva u 2020. godini nalazio u nekomercijalnom smještaju (148.831 ležaj; 43 %) i u objektima u domaćinstvu (112.818 ležajeva; 32 %); slijede kampovi s 52.122 ležaja (15 %) i hoteli s 26.374 ležaja (8 %).

Od 2017. do 2019. godine Primorsko-goranska županija registrirala je porast broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista. U 2020. godini je broj dolazaka i noćenja drastično pao, a uzrok tome pripisuje se okolnostima uzrokovanim COVIDOM-19 koji je doveo do ograničavanja putovanja tijekom 2020. godine. Tako je prema podacima u 2020., u odnosu na 2017. godinu, ostvareno 17,4 % manje noćenja i 14,3 % manje dolazaka domaćih turista, dok se broj noćenja i dolazaka stranih turista smanjio za čak 45,2, odnosno 55,4 % (Tablica 34.).

Tablica 33. Noćenja u Primorsko-goranskoj županiji prema vrsti smještaja, 2017. – 2020.

Godina	Hoteli	Objekti u domaćinstvu	Kampovi	Odmarališta i sl.	Nekomercijalni smještaj
2017.	3.699.252	7.375.979	3.562.676	387.754	3.525.636
2018.	3.627.935	7.670.643	3.716.603	396.365	3.509.446
2019.	3.670.555	7.716.045	3.693.591	387.972	3.647.304
2020.	1.116.596	4.817.407	1.913.222	107.632	3.017.467
2020. (2017. = 100)	30 %	65 %	54 %	28 %	86 %
Ø godišnja stopa rasta/pada 2017./2020.	-32,92 %	-13,24 %	-18,72 %	-34,77 %	-5,06 %

Izvor: Podaci TZ Kvarnera; obrada autora

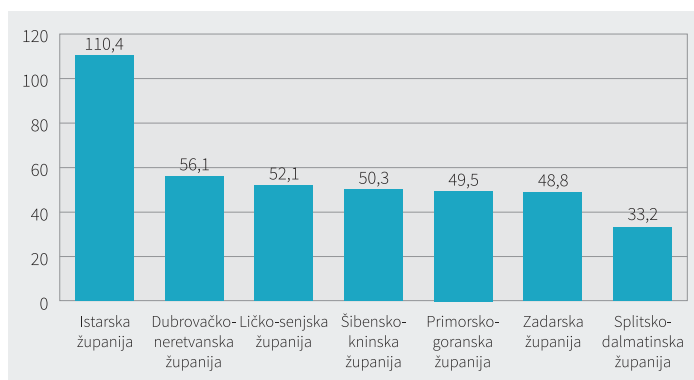
Tablica 34. Noćenja i dolasci turista na području Primorsko-goranske županije, 2017. – 2020.

Godina	Broj dolazaka			Broj noćenja		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
2017.	2.928.678	357.371	2.571.307	18.551.297	2.873.325	15.677.972
2018.	3.044.217	372.701	2.671.516	18.920.992	2.827.491	16.093.501
2019.	3.108.632	397.406	2.711.226	19.115.467	2.970.154	16.145.313
2020.	1.451.845	306.156	1.145.689	10.972.324	2.374.108	8.598.216
2020. (2017. = 100)	49,57	85,67	44,56	59,15	82,63	54,84
Ø godišnja stopa rasta/pada 2017./2020.	-20,86 %	-5,03 %	-23,62 %	-16,06 %	-6,16 %	-18,15 %

Izvor: Podaci TZ Kvarnera; obrada autora

2.3.7.1. Intenzitet turizma

Kao mjera popularnosti turističkih odredišta među zemljama EU-28 koristi se pokazatelj intenziteta turizma (noćenje po stanovniku). Prema vrijednosti tog pokazatelja, Hrvatska je s 22,4 noćenja po stanovniku na vrhu najpopularnijih turističkih odredišta Europske unije u 2019. godini⁵⁵. Zanimljivo je promotriti položaj Županije s obzirom na vrijednost ovog pokazatelja.

Grafikon 26.

Intenzitet turizma (broj noćenja turista po stanovniku), županije Jadranske Hrvatske, 2019.

Izvor: Državni zavod za statistiku; obrada autora

Među županijama Jadranske Hrvatske, Primorsko-goranska županija se s 49,5 noćenja po stanovniku nalazi na petom mjestu, ispred Zadarske (48,8 noćenja po stanovniku) i Splitsko-dalmatinske županije (33,2 noćenja po stanovniku) (Grafikon 26.).

2.3.7.2. Turizam u mikroregijama

Prema podacima Turističke zajednice Kvarnera za 2020. godinu, više od dvije trećine turističke aktivnosti Županije ostvareno je (63,9 %) na području mikroregije Otoci, 35,3 % noćenja na području Priobalje, dok je tek 0,8 % ukupnog broja noćenja ostvareno na području mikroregije Gorski kotar. Ta je raspodjela istovjetna onoj iz prošloga izvještajnog razdoblja, s minimalnim promjenama (povećanje od 3,9 % za Otoke, smanjenje od 4,2 % za Priobalje, i neznatnih 0,3 % za Gorski kotar) (Grafikon 27.).

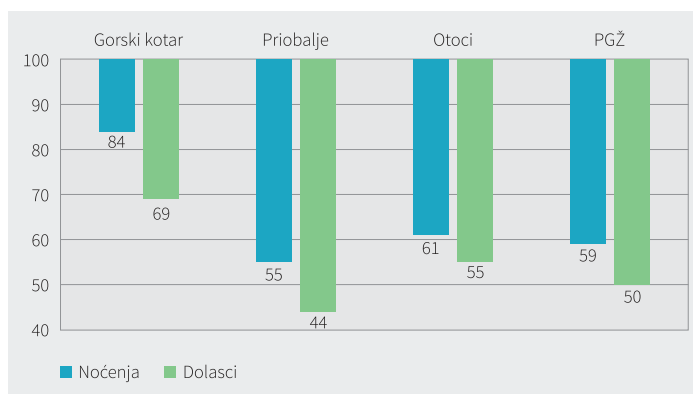
Analizira li se broj dolazaka turista, na Otoke otpada 54,6 %, na Priobalje 43,6 % i na Gorski kotar 1,8 % ukupnog broja dolazaka u Primorsko-goransku županiju. Veći doprinos otočne mikroregije ukupnom broju noćenja od doprinosa ukupnom broju dolazaka turista, ukazuje da se turisti u prosjeku duže zadržavaju na toj destinaciji.

⁵⁵ Zadnji dostupni podaci Eurostata su za 2019. godinu.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 27.
 Indeksi promjene broja dolazaka i noćenja turista prema mikroregijama Primorsko-goranske županije, 2020. (2017. = 100)

Izvor: Obrada autora prema podacima TZ Kvarnera

Analizira li se struktura gostiju u 2020. godini po mikroregijama, vidljivo je da strani gosti prednjače u otočnim destinacijama (81,6 % ukupnog broja noćenja) i Priobalju (73,7 % ukupnog broja noćenja). Istdobno, destinacije Gorskog kotara više posjećuju domaći gosti, u 2020. godini ostvarili su čak 77,7 % ukupnih noćenja.

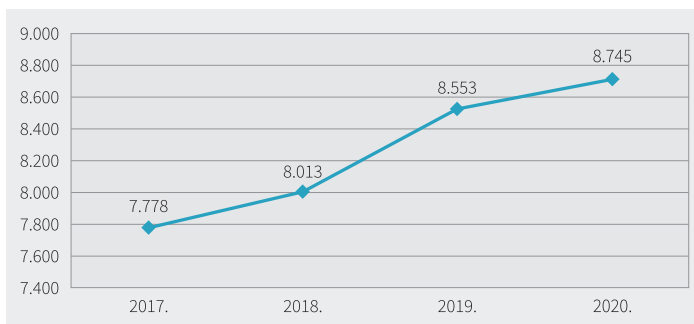
Sve mikroregije u usporedbi s 2017. godinom imaju pad broja noćenja turista u 2020. godini. Pandemija COVIDA-19 dovela je do ograničenja putovanja i osobitog smanjenja broja dolazaka i noćenja stranih turista, a time je i utjecala na strukturu turista u Primorsko-goranskoj županiji. Tako su u 2020. godini strani turisti ostvarili 78,4 % ukupnog broja noćenja, dok su 2017. godine činili 84,5 % ukupnog broja noćenja.

2.3.8. Obrtništvo

Obrtnici u Županiji članovi su Obrtničke komore Primorsko-goranske županije te svoje interese ostvaruju preko tog udruženja. Obzirom da se financijski pokazatelji poslovanja obrtnika sustavno ne prikupljaju, u nastavku se prikazuju fizički pokazatelji stanja i kretanja u obrtničkom sektoru primorsko-goranskog gospodarstva.

Prema podacima Obrtničke komore, na području Županije je 31. prosinca 2020. godine bilo aktivno 8.745 obrtnika. U odnosu na prošlo izvještajno razdoblje 2013. – 2016., kada se broj obrtnika neprekidno smanjivao, izvještajno razdoblje 2017. – 2020. karakterizira kontinuirano povećanje (s 7.778 na 8.745 obrtnika) (Grafikon 28.). Može se zaključiti da se tijekom promatranog razdoblja broj obrtnika u prosjeku godišnje povećavao po stopi od 3,98 %.

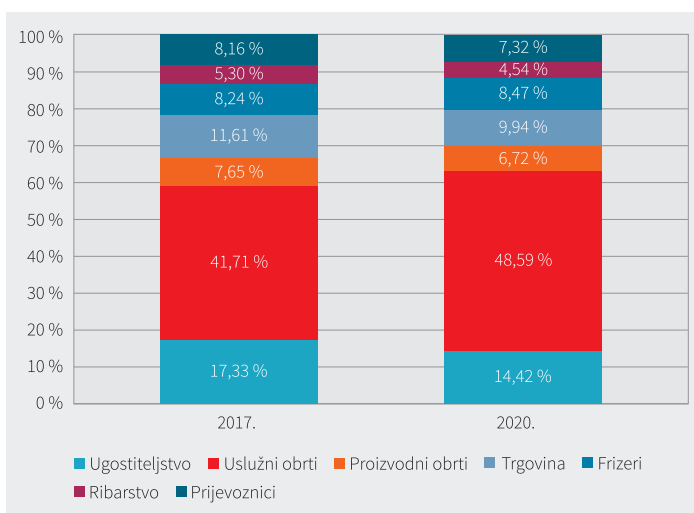
Analizira li se struktura obrta Primorsko-goranske županije po cehovima u 2020. godini, može se vidjeti da su najzastupljeniji uslužni obrti s udjelom od gotovo 49 posto, zatim ugostiteljstvo s udjelom od 14 posto te trgovina s udjelom od 10 posto (Grafikon 29.).

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 28.
Broj obrtnika, Primorsko-goranska županija, 2017. - 2020.

Izvor: Podaci Obrtničke komore Primorsko-goranske županije; obrada autora

Grafikon 29.
Struktura obrtnika po cehovima, Primorsko-goranska županija, 2017. - 2020.

Izvor: Podaci Obrtničke komore Primorsko-goranske županije; obrada autora

U usporedbi s cehovskom strukturom obrta iz 2017. godine, uočava se pad udjela prijevoznika, ribarstva, trgovine te proizvodnih i ugostiteljskih obrta. Rast udjela uočava se kod frizerskih obrta te uslužnog obrta koji ostvaruje najveći rast broja obrta u razdoblju od 2017. do 2020. godine (Tablica 35.).

Tablica 35. Broj obrtnika na području Primorsko-goranske županije po djelatnostima u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Ceh	2017.	2018.	2019.	2020.	Godišnja stopa rasta/pada 2017./2020.
Ugostiteljski obrti	1.348	1.324	1.317	1.261	-2,20 %
Uslužni obrti	3.244	3.504	3.985	4.249	9,41 %
Proizvodni obrti	595	585	585	588	-0,39 %
Trgovina	903	876	886	869	-1,27 %
Frizeri i kozmetičari	641	683	714	741	4,95 %
Ribarstvo	412	396	397	397	-1,23 %
Prijevoznici	635	645	669	640	0,26 %
Ukupno	7.778	8.013	8.553	8.745	3,98 %

Izvor: Podaci Obrtničke komore Primorsko-goranske županije; obrada autora

Tablica 36. Prosječno kretanje broja zaposlenih prema vrsti zaposlenja, 2017. – 2020.

	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Osiguranici zaposleni kod međunarodnih organizacija i u inozemstvu	Osiguranici – produženo osiguranje	Ukupno
2017.	94.733	6.024	241	2.691	8.791	55	640	113.175
2018.	96.641	6.072	243	2.685	8.619	34	557	114.851
2019.	98.290	6.283	257	2.625	8.387	30	535	116.407
2020.	95.954	6.460	278	2.464	7.625	28	526	113.335
Indeks 2020. (2017 = 100)	101,29	107,24	115,35	91,56	86,74	50,91	82,19	100,14

Izvor: HZMO; obrada autora

Prema podacima HZMO-a⁵⁶, u 2020. godini u Županiji je bilo aktivno 6.460 obrtnika i 2.464 samostalnih djelatnika. Ukupno su zapošljavali 7.625 radnika. Zanimljivo je da su obrtnici i samostalni djelatnici Županije činili 10,4 % obrtnika i samostalnih djelatnika hrvatskog gospodarstva u 2020. godini (Tablica 36.).

2.3.9. Vrednovanje društveno-gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije i njezinih mikroregija

Razlike među mikroregijama Županije ocijenjene su indeksom razvijenosti JLS-a i njegovim osnovnim komponentama koji pokazuju da su razlike najizraženije u Gorskom kotaru, dok ostale mikroregije obilježava ravnomjerniji gospodarski razvoj njihovih JLS-a. Indeks razvijenosti poslužio je i pri određivanju mjesta Županije na ljestvici razvijenosti hrvatskih županija. Uz indeks razvijenosti, korišten je indeks gospodarske snage koji pokazuje samo ljestvicu razvijenosti županija.

2.3.9.1. Indeks razvijenosti Primorsko-goranske županije

Vrijednost za razdoblje 2014. – 2016. za Primorsko-goransku županiju iznosi 105,28, što je iznad hrvatskog prosjeka. Na temelju te vrijednosti, Primorsko-goranska županija svrstava se u četvrtu kategoriju u kojoj se nalaze najrazvijenije hrvatske županije.⁵⁷

⁵⁶ HZMO ne evidentira obrtnike koji imaju otvoren obrt uz radni odnos i po kojoj osnovi su osigurani.

⁵⁷ Jedinice regionalne (područne samouprave) se prema indeksu razvijenosti svrstavaju u četiri razvojne skupine. U četvrtoj, najrazvijenijoj skupini ukupno je pet hrvatskih županija. Po vrijednosti indeksa su (od najvećeg prema najmanjem): Grad Zagreb, Istarska županija, Dubrovačko-neretvanska, Zagrebačka te Primorsko-goranska. Ukupno devet hrvatskih županija ima vrijednost indeksa razvijenosti veću od vrijednosti prosjeka svih hrvatskih županija.

Ova činjenica ukazuje na trajni rast i razvoj, ali istodobno ograničava dostupnost raspoloživih sredstava iz nacionalnih fondova te fondova Europske unije, namijenjenih financiranju razvojnih projekata u slabije razvijenim područjima.⁵⁸

Ukoliko se promatraju županije u neposrednom okruženju Primorsko-goranske županije, tek Istarska županija spada u najrazvijeniju skupinu (Tablica 37.).

Tablica 37. Pokazatelji društveno-gospodarskog razvoja na razini odabranih županija Republike Hrvatske, 2014. – 2016.

Županija	Razvojna skupina županije	Indeks razvijenosti županije	Vrijednosti standardiziranih pokazatelja za županiju					
			Prosječni dohodak po st.	Prosječni izvorni prihodi po st.	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks starenja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65) (2011.)
Primorsko-goranska	4	105,28	113,5	116,1	108,52	105,25	81,93	113,94
Odabrane županije iz okruženja								
Istarska	4	108,97	113,17	118,37	117,11	112,79	90,84	106,28
Karlovačka	2	95,19	102,97	96,21	98,16	91,16	84,97	99,91
Ličko-senjska	1	92,39	98,67	102,48	98,72	86,5	76,78	96,22

Izvor: Sistematizacija autora prema podacima Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU

Na iznadprosječnu razvijenost Primorsko-goranske županije ukazuje i podatak da gotovo 89 % njezinih gradova i općina ostvaruje nadprosječnu vrijednost indeksa (veću od 100). Uz to, svega se četiri JLS-a s prostora Županije svrstavaju u četvrtu kategoriju, s vrijednošću indeksa ispod hrvatskog prosjeka, dok u najnerazvijenijim skupinama (1., 2. i 3.) nema niti jedne.

U najrazvijenijoj, osmoj skupini, nalazi se 17 JLS-a (47,2 %), u sedmoj skupini ih je osam (22,2 %), u šestoj skupini četiri, i u petoj tri. Najrazvijenije je Priobalje (devet JLS-a je u najrazvijenijoj, osmoj skupini), a za njim Otoci (osam JLS-a u osmoj te dvije u sedmoj skupini – Rab i Lopar).

Najrazvijenije općine na području Županije, obje smještene u Priobalju, su Kostrena (117,84 %) i Omišalj (115,36). Iznadprosječne vrijednosti pokazatelja razvijenosti obilježje je većine gradova i općina u Priobalju i na Otocima. Od ukupno 17 gradova i općina Priobalja, samo se Klana i Vinodolska općina svrstavaju u šestu skupinu.

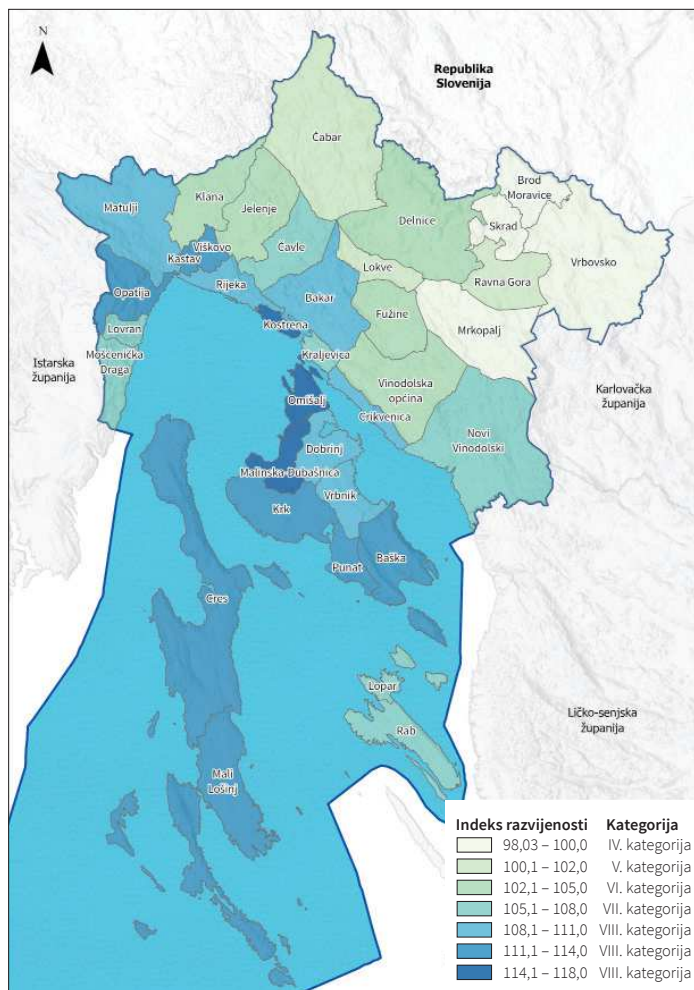
U osmoj, najrazvijenijoj skupini, nalazi se devet, a u sedmoj šest JLS-a. U ovoj je mikroregiji i Viškovo s iznadprosječnom vrijednošću indeksa od 112,87 %. Najveće razlike u razvijenosti su u Gorskom kotaru. Ispodprosječna razvije-

⁵⁸ Nacrt Plana razvoja Primorsko-goranske županije, str. 20.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

nost (četvrta skupina) obilježje je četiri JLS-a goranskog područja (Vrbovsko, Brod Moravice, Mrkopalj i Skrad). Ostali JLS-i goranskog područja su u petoj i šestoj skupini, dok najvišu vrijednost indeksa imaju Fužine (Slika 4.).

Slika 4. Jedinice lokalne samouprave prema indeksu razvijenosti

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova

Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

2.3.9.2. Indeks gospodarske snage Primorsko-goranske županije⁵⁹

Prema indeksu gospodarske snage HGK-a⁶⁰, Primorsko-goranska županija je prema zadnjim dostupnim podacima, u 2018. godini s vrijednošću indeksa 106,1, bila na trećem mjestu. Uz Grad Zagreb i Istarsku županiju, nalazi se iznad hrvatskog prosjeka.

2.3.10. Gospodarske zone poslovne i proizvodne namjene planirane u prostornim planovima

Gospodarske zone posebno su izdvojena područja za odvijanje različitih gospodarskih aktivnosti. Primorsko-goranska županija je u svojem *Prostornom planu* stvorila pretpostavke za razvoj gospodarskih zona planiranjem površina za razvoj gospodarskih namjena, proizvodne i poslovne namjene. Prostornim planovima JLS-a⁶¹ rezerviran je prostor za ukupno 207 gospodarskih zona, od kojih su 156 zone poslovne namjene (75 %), a 51 zona proizvodne namjene (25 %). Najviše je gospodarskih zona u Priobalju (58 %), u Gorskom kotaru ih je 30 %, i na Otocima 12 % (Tablica 38.).

Tablica 38. Stanje izgrađenosti gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji

	Površina	Izgrađeni dio	% izgrađenosti	Neizgrađeni dio	% neizgrađenosti
Priobalje	1.905,41	724,21	38,01 %	1.181,2	61,99 %
Otoci	130,12	40,05	30,78 %	90,06	69,22 %
Gorski kotar	384,87	168,93	43,89 %	215,94	56,11 %
Ukupno	2.420,4	933,19	38,56 %	1.487,2	61,44 %

Izvor: Digitalni ortofoto 2018.; obrada GIS baze podataka JU Zavod za prostorno uređenje

Nešto više od polovice planiranih površina (57 %) namijenjeno je za poslovne namjene. Preostali dio rezerviran je za proizvodnju (Tablica 39.).

⁵⁹ Indeks gospodarske snage županija kompozitni je pokazatelj koji se računa kao zbroj ponderiranih osnovnih gospodarskih pokazatelja u trogodišnjim prosjecima i demografskih projekcija, pri čemu se svaki od tih pokazatelja izražava indeksom u odnosu na prosjek Republike Hrvatske. Zbrajanjem tih pokazatelja dobiva se ukupan indeks koji pokazuje stupanj gospodarske snage i gospodarskog potencijala županija, odnosno njihovo odstupanje od prosjeka Republike Hrvatske.

⁶⁰ Informacije su preuzete s mrežnih stranica HGK-a (<https://hgk.hr/hrvatska-gospodarska-komora/hgk-indeks-gospodarske-snage-zupanija>, pristupljeno 21. travnja 2021.).

⁶¹ Podaci se temelje na podacima iz GIS baze podataka Zavoda (stanje na dan 1. siječnja 2020.), te digitalne ortofoto podloge iz 2018. godine.

Tablica 39. Stanje gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji, namjena gospodarskih zona

	Poslovna (ha)	Proizvodna (ha)	Ukupno
Priobalje	1.052,73	852,68	1.905,41
Otoci	130,25	0,00	130,12
Gorski kotar	192,03	192,84	338,87
Ukupno	1.374,88	1.045,52	2.420,4

Izvor: Digitalni ortofoto 2018.; obrada GIS baze podataka JU Zavod za prostorno uređenje

U mikroregiji Priobalje veći je broj površina rezerviran za poslovnu namjenu (59 %), dok je u mikroregiji Gorski kotar namjena površina obrnuta; veći broj površina rezerviran je za proizvodnu namjenu (56 %). Na Otocima nisu planirane proizvodne zone s iznimkom Općine Omišalj, koja se analitički obrađuje kao dio mikroregije Priobalje. Analizom izgrađenog dijela gospodarskih zona u Županiji utvrdilo se da je najveća izgrađenost u mikroregiji Priobalje, slijedi Gorski kotar i Otoci (Tablica 40.).

Najviše površina zona raspoloživo je u Priobalju, slijedi Gorski kotar i za njim Otoci.

Tablica 40. Površina izgrađenih gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji

	Proizvodna (ha)	Poslovna (ha)	Ukupno
Priobalje	295,08	429,13	724,21
Otoci	0	40,05	40,05
Gorski kotar	94,16	74,77	168,93
Ukupno	389,24	543,95	933,19

Izvor: Digitalni ortofoto 2018.; obrada GIS baze podataka JU Zavod za prostorno uređenje

Tablica 41. Površina neizgrađenih gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji

	Proizvodna (ha)	Poslovna (ha)	Ukupno
Priobalje	557,6	623,6	1.181,2
Otoci	0	90,06	90,06
Gorski kotar	98,68	117,26	215,94
Ukupno	656,28	830,92	1.487,2

Izvor: Digitalni ortofoto 2018.; obrada GIS baze podataka JU Zavod za prostorno uređenje

Zaključno, od planirane površine proizvodne i poslovne namjene u *Prostornom planu Primorsko-goranske županije* izgrađeno je tek nešto više od jedne trećine (1/3) ukupno planiranih površina (39 %). Preostali je dio prostorni potencijal za izgradnju novih kapaciteta u djelomično izgrađenim, a potom i u još „netaknutim“ zonama (Tablica 41.).

2.3.11. Marikultura

Prostornim planom Primorsko-goranske županije (SN 32/13 i 41/18) određene su lokacije uzgajališta na moru (15 lokacija) i uzgajališta na vodotocima (6 lokacija). Za svaki lokalitet uzgajališta na moru određena je najveća površina, najveći kapacitet i vrste organizama koje se uzgaja.⁶²

Isto tako u Prostornom planu Primorsko-goranske županije određeni su lokaliteti za uzgajališta na vodotocima, kao i najveće površine, najveći kapaciteti i vrste organizama koje se uzgaja na kopnu.

U 2020. godini proizvodnja je registrirana u četiri tvrtke koje se bave marikulturom i aktivni su ovlaštenici povlastica za uzgoj u Županiji (Tablica 42.).

Proizvodnja bijele ribe u Županiji i Hrvatskoj za izvještajno razdoblje prikazana je u Tablici 43.

Tablica 42. Aktivne povlastice za uzgoj morske ribe u Primorsko-goranskoj županiji, 2020. godine

Ovlaštenik/nositelj dozvole	Tip uzgoja	Naziv lokacije uzgajališta	Dopuštena količina (t)	Površina lokacije uzgajališta (m ²)
MORE LOŠINJ d. o. o.	Polikultura-BMR+ŠK	Uvala Kaldonta, otok Cres, Grad Mali Lošinj	100 ribe i 50 školjke	42.158
OSORČICA d. o. o.	Bijela morska riba	podno Osorščice; u dijelu akvatorija od uvale Zaokolo do uvale Golubja jama (sjeveroistočni akvatorij Grada Malog Lošinja)	680	48.000
ORADA ADRIATIC d. o. o.	Bijela morska riba	Uvala Veli bok, polje br. 3, Grad Cres	198	16.502
ORADA ADRIATIC d. o. o.	Bijela morska riba	Uvala Veli bok, polje br. 5, Grad Cres	198	16.200
ORADA ADRIATIC d. o. o.	Bijela morska riba	Uvala Veli bok, polje br. 1, Grad Cres	198	36.450
ORADA ADRIATIC d. o. o.	Bijela morska riba	Uvala Veli bok, polje br. 4, Grad Cres	198	24.300
ORADA ADRIATIC d. o. o.	Bijela morska riba	Uvala Veli bok, polje br. 2, Grad Cres	198	16.502
LABRAX ADRIA d. o. o.	Bijela morska riba	Otok Plavnik između rta Veli Pin i rta Mali Pin, Grad Krk	200	32.400
LABRAX ADRIA d. o. o.	Bijela morska riba	Otok Plavnik između rta Veli Pin i rta Mali Pin, Grad Krk		32.400
LABRAX ADRIA d. o. o.	Bijela morska riba	Otok Plavnik između rta Veli Pin i rta Mali Pin, Grad Krk		500

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva, 2020.

Tablica 43. Proizvodnja bijele ribe u Primorsko-goranskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2017. – 2020.

Godina	Proizvodnja bijele ribe u Primorsko-goranskoj županiji (kg)	Ukupna proizvodnja bijele ribe u RH (kg)
2017.	1.178.680,00	10.698.747,00
2018.	1.469.756,30	12.618.880,63
2019.	1.613.809,20	13.588.265,30
2020.	1.914.956,90	15.153.888,16

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva, 2020.

⁶² PP PGŽ članak 118., 119. i 120.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Iz Tablice 43. vidljivo je da se iz godine u godinu povećava količina proizvodnje ribe od 2017. do 2020. godine. Ukupna proizvodnja ribe u Županiji, u ukupnoj proizvodnji Republike Hrvatske, u 2020. godini sudjeluje s udjelom od 12,64 %.

2.3.12. Gospodarenje mineralnim sirovinama na području Primorsko-goranske županije

Gospodarenje mineralnim sirovinama normativno je uređeno s više propisa iz područja rudarstva i dodjele koncesija, od kojih su temeljni *Zakon o rudarstvu*⁶³ i *Zakon o koncesijama*⁶⁴. Prema odredbama *Zakona o rudarstvu*, Ured državne uprave je tijelo nadležno za mineralne sirovine za proizvodnju građevnog materijala u Županiji.

Na području Županije nalazi se 9 aktivnih eksploatacijskih polja koja iznose 134,335 ha. Od 9 prostora na kojima se eksploatiraju mineralne sirovine, ishodene su koncesije za 8 eksploatacijskih polja (Tablica 44.).

Tablica 44. Popis aktivnih eksploatacijskih polja u Primorsko-goranskoj županiji, 2020. godine

Mineralna sirovina	Eksploatacijsko polje	Površina (ha)	Važeća koncesija
Tehničko-građevni kamen	Tresni Breg	18,5	31. 7. 2018. – 30. 6. 2053.
	Fužinski Benkovac	25,96	18. 11. 2013. – 31. 12. 2044.
	Kikovica – Drenovi vrh	9,31	8. 7. 2019. – 7. 5. 2023.
	Mrkovac	15,27	8. 3. 2016. – 8. 3. 2040.
	Ciganska Dražica	8,3	/
	Kolevrat	5,33	13. 5. 2015. – 31. 12. 2032.
	Garica	23,45	20. 4. 2021. – 31. 12. 2025.
	Bojnak	24,465	16. 10. 2014. – 31. 12. 2048.
Građevni pijesak i šljunak	Crvene stijene, Vidiskala, Krklant, Samotorac	3,75	13. 2. 2014. – 31. 1. 2024.
Ukupno	9	134,335	

Izvor: Jedinstveni informacijski sustav mineralnih sirovina; obrada autora

⁶³ NN 56/13, 14/14 i 98/19

⁶⁴ NN 143/12, 59/17 i 107/20

Ocjena stanja gospodarstva

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Primorsko-goranska županija jedna je od najrazvijenijih hrvatskih županija prema kriteriju vrijednosti bruto domaćeg proizvoda (BDP). Prema zadnjim dostupnim podacima, BDP je 2018. godine iznosio 32.153.787 kuna, odnosno BDP po stanovniku Županije iznosio je 111.413 kuna (14.797 eura).

Analiza je pokazala da su se nastavila povoljna gospodarska kretanja u Primorsko-goranskoj županiji iz prošloga izvještajnog razdoblja 2013. – 2016. Tako je većina analiziranih pokazatelja uglavnom bila pozitivna do konca 2019. godine, no tada je nastupila pandemija COVIDA-19, od kada su određeni pokazatelji u padu.

U strukturi gospodarstva prevladavaju uslužne djelatnosti vezane uz turizam – djelatnosti trgovine na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane. Gledano na razini pojedinog područja djelatnosti, najveći udio u strukturi gospodarstva Županije imaju prerađivačka industrija, djelatnost poslovanja nekretninama i građevinarstvo, u kojima je 2018. godine gospodarstvo Županije ostvarilo najvišu specijalizaciju.

Ukupan broj poduzetnika u izvještajnom je razdoblju rastao te je 2020. godine bio 11.461 poduzetnik. Najveći dio poduzetnika PGŽ-a u 2020. godini bio je registriran u djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravaka motornih vozila i motocikala, zatim u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, djelatnosti građevinarstva te djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane.

Kao ključne djelatnosti županijskog gospodarstva, prepoznate su trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija, građevinarstvo, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane te djelatnost prijevoza i skladištenja.

Primorsko-goranska županija ima relativno visoku zaposlenost stanovništva. Od 2017. do 2020. godine kumulativni porast zaposlenosti iznosio je 4,48 %. U odnosu na 2017. godinu, jedino smanjenje bilježe obrtnički sektor i sektor malog gospodarstva, dok sektor pravnih osoba i poljoprivrednici imaju kumulativni rast zaposlenosti. Zaposlenost u mikroregijama Priobalje i Gorski kotar raste u razdoblju od 2017. do 2020. godine, dok se na Otocima smanjuje. Analiza strukture zaposlenih pokazala je da gotovo 1/3 zaposlenosti Županije otpada na uslužne djelatnosti (trgovina, prijevoz i turizam). Slijede zaposleni u javnom sektoru (javna uprava, obrazovanje, zdravstvo) te sektoru prerađivačke industrije.

U izvještajnom se razdoblju broj nezaposlenih smanjio te je u 2020. godini bilo registrirano 9.774 nezaposlenih osoba. Još uvijek su teže zapošljavaju žene. Tijekom 2020. godine nezaposlenost je ponovno rasla, što se dijelom može objasniti negativnim učincima restrikcija i obustave gospodarske aktivnosti zbog pandemije koronavirusa.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Prostornim planom Primorsko-goranske županije stvorene su pretpostavke za razvoj gospodarskih zona planiranjem površina za razvoj gospodarskih namjena, proizvodne i poslovne namjene. U izvještajnom razdoblju nije došlo do značajnog povećanja izgrađenosti zona, koja je godinama oko trećine ukupno planiranih površina. Preostali dio značajan je potencijal za razvoj novih zona koji mora biti pažljivo osmišljen.

Uzgoj ribe je u posljednjem desetljeću jedan od najbrže rastućih sektora u proizvodnji hrane u svijetu, što pokazuju i podaci o marikulturi u Županiji. U izvještajnom razdoblju se proizvodnja bijele ribe u Županiji gotovo udvostručila, što je jasan pokazatelj značenja ove djelatnosti.

Konačno, mjereno indeksom razvijenosti, Primorsko-goranska županija svrstava se u četvrtu kategoriju u kojoj se nalaze najrazvijenije hrvatske županije. Mjereno indeksom gospodarske snage HGK-a, Županija se prema zadnjim dostupnim podacima, u 2018. godini nalazila iznad hrvatskog prosjeka, na trećem mjestu, uz Grad Zagreb i Istarsku županiju.

2.4. OPREMELJENOST PROSTORA INFRASTRUKTUROM

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Većina analiza i usporedbi koje prate dugoročne trendove prometa roba, ljudi i usluga u segmentu infrastrukture, ne uključuje 2020. kao referentnu/reprezentativnu godinu zbog kratkoročnog šoka prometne potražnje u 2020. godini uzrokovanog pandemijom COVIDA-19.

2.4.1. Prometna infrastruktura

Okosnicu prometnog sustava Županije čine podsustavi cestovnog, pomorskog, željezničkog, zračnog, cjevovodnog i telekomunikacijskog prometa. Logističku podršku cjelovitom prometnom sustavu omogućuju lučki, cestovni, željeznički, zračni i cjevovodni terminali za putnički i teretni promet.

Primorsko-goranska županija ima povoljan prometni položaj na trasi međunarodnoga mediteranskog koridora. Riječka luka, kao jedan od ishodišta međunarodnog koridora, povezuje se na sustav europskih prometnih pravaca preko cestovne i željezničke mreže. Županija je smještena i na trasi jadransko-jonskoga prometnog pravca koji povezuje alpsko i sjevernojadransko područje s jonskim i crnomorskim prostorom. Navedeni pravac ključan je za razvoj turizma duž čitave Jadranske obale.

Radi postizanja učinkovitog i održivog prometnog sustava, u skladu s potrebama stanovnika i gospodarstava, na prostoru funkcionalne regije Sjeverni Jadran, potkraj 2018. godine izrađen je *Glavni plan razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran*⁶⁵ koji obuhvaća Primorsko-goransku, Istarsku i Ličko-senjsku županiju. To je strateški dokument kojim su utvrđeni ciljevi i mjere razvoja prometnog sustava koji se planiraju provesti do 2030. godine na području funkcionalne regije Sjeverni Jadran.

2.4.1.1. Cestovna infrastruktura

Okosnicu cestovnog sustava Primorsko-goranske županije čini mreža autocesta i državnih cesta na koju se nadovezuje mreža županijskih i lokalnih cesta.

Autoceste

Područjem Primorsko-goranske županije prolaze tri autoceste, dvije longitudinalne poveznice – autoceste A6 i A8 u funkciji povezivanja s kontinentalnom Hrvatskom i Istarskom županijom, te autocesta A7 u funkciji povezivanja jadranskih regija.

⁶⁵ Usvojen je na županijskim skupštinama triju uključenih županija.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Autocesta A6 (Zagreb – Rijeka)⁶⁶ dio je europskoga prometnog koridora koji povezuje Primorsko-goransku županiju na mrežu europskih prometnih pravaca. Na dijelu autoceste kroz Županiju izgrađeni su čvorovi Orehovica, Čavle jug, Kikovica, Oštrovica, Vrata, Delnice, Ravna Gora i Vrbovsko. Prateći uslužni objekti nalaze se na lokacijama Cernik Čavle, Tuhobić, Lepenica i Ravna Gora.

Autocesta A7 (Rupa – Križišće) je glavna poveznica Primorsko-goranske županije i Republike Slovenije. U punom profilu autoceste realizirana je dionica od Rupe do tunela Jušići gdje prelazi u profil brze ceste riječke obilaznice te nastavlja do Križišća. Na punom profilu autoceste izgrađeni su čvorovi Rupa i Jurdani, dok su čvorovi Matulji, Diračje, Rujevica, Škurinje, Orehovica (Slika 5.), Draga, Sv. Kuzam, Hreljin i Križišće izgrađeni u sklopu riječke obilaznice, odnosno odvojka do Križišća. Riječka obilaznica prolazi gradskim područjem i ima gusto raspoređena čvorišta pa se na njoj uz tranzitni, miješaju i lokalni te vanjsko izvorišni promet.

Slika 5.
Čvor Orehovica –
interregionalni spoj autocesta
A6 i A7 s lokalnim priključkom

Izvor: fiuman.hr

Tijekom predmetnog razdoblja *Izvešća*, za autocestu A7 provedene su aktivnosti na sljedećim projektima:

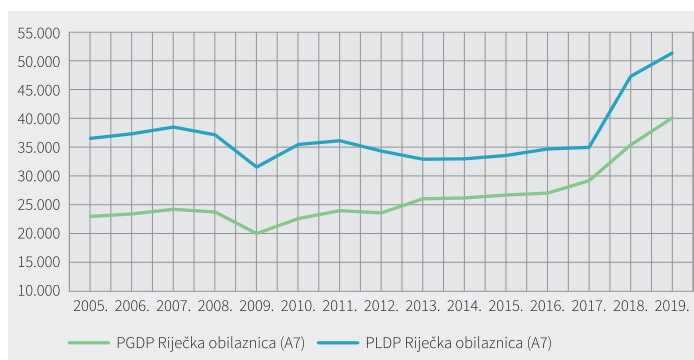
- **Čvor Trinajstići.** Potkraj 2020. godine u tijeku je ishođenje građevinske dozvole i javna nabava za izgradnju čvora Trinajstići. Njegova izgradnja poboljšat će prometnu povezanost grada Kastva te prometno rasteretiti središte Općine Matulji.
- **A7 dionica Selce – Novi Vinodolski (obilaznica Novi Vinodolski).** Hrvatske autoceste krenule su u realizaciju dionice Selce – Novi Vinodolski, koja će u I. fazi u profilu državne ceste služiti kao obilaznica Novog Vinodolskog. Dužina dionice od čvora Selce do čvora Novi Vinodolski je oko 7 km. Isho-

⁶⁶ Koncesionar za upravljanje i održavanje autocesta A6 i A7 je tvrtka Hrvatske autoceste d. o. o.

đena je lokacijska dozvola, izrađeni su glavni projekti, i u tijeku je javna nabava za izvođenje radova.

- **A7 dionica Križišće – Selce (Novi Vinodolski).** Kako bi se ostvarila prometna komunikacija, na neizgrađenom dijelu A7 od Križišća do Žute Lokve, planira se obnova i izrada projektne dokumentacije za izgradnju cijelog sektora. U listopadu 2020. godine sklopljen je ugovor za usluge izrade projektne dokumentacije i provedbe upravnog postupka za dionicu Križišće – Selce (Novi Vinodolski) dužine oko 18 km.

Prema podacima brojanja prometa na brojačkom mjestu Rujevica – zapad⁶⁷, dionica autoceste A7 na riječkoj obilaznici je najprometnija dionica u Županiji i jedna od pet najprometnijih prometnica u Republici Hrvatskoj. U predmetnom razdoblju *Izvišća* (bez 2020.), na navedenoj dionici zabilježeno je značajno povećanje prosječnoga godišnjega dnevnog prometa (PGDP) za 37 %, te povećanje prosječnoga ljetnoga dnevnog prometa (PLDP) za 47 % (Grafikon 30.). Ukoliko se takvi trendovi nastave i u budućem razdoblju, potreba za realizacijom druge etape autoceste A7 od Permana, preko Grobničkog polja do Žute Lokve, bit će sve izraženija.

Grafikon 30.
Prosječni godišnji i ljetni dnevni promet na riječkoj obilaznici

Izvor: Hrvatske ceste, *Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2005. – 2019.*

Radi boljšeg prometnog povezivanja Općine Jelenje na mrežu primarnih prometnica te prometnog rasterećenja središta Općine Čavle, nametnula se potreba planiranja čvora Soboli. U lipnju 2020. godine Primorsko-goranska županija podržala je inicijativu općina Čavle i Jelenje za izgradnju čvora Soboli te ju prosljedila Hrvatskim autocestama za uvrštavanje čvora Soboli u program građenja i održavanja cesta.

Autocesta A8 predstavlja glavnu poveznicu Primorsko-goranske županije i Istarske županije. Izvedena je u profilu brze ceste na dionici od tunela Učka do Matulja u dužini od 11 km. Na dijelu trase kroz Županiju nema izvedenih

⁶⁷ Hrvatske ceste, publikacija *Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2005. – 2019.*

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

pratećih uslužnih objekata ni benzinskih postaja. U 2019. godini izvršen je detaljniji pregled podvožnjaka, nadvožnjaka, pothodnika i vijadukata na dionici te je ustanovljeno da su objekti sigurni u smislu mehaničke otpornosti i stabilnosti građevina.⁶⁸

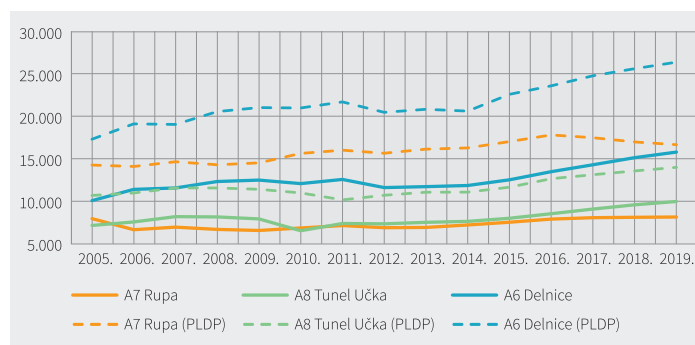
Potkraj 2020. godine pokrenuti su radovi na izgradnji druge cijevi tunela Učka, a u izradi je i projektna dokumentacija dopune na puni profil autoceste zadnje preostale dionice Istarskog ipsilona – tunel Učka – Matulji, koja se u cijelosti nalazi na području PGŽ-a. Projektom dokumentacijom obuhvaćeni su i svi objekti koji se nalaze na trasi ceste, zatvoreni sustav odvodnje te izvođenje objekata zaštite od buke. Ta dionica ceste zahtjevnija je u građevinskom smislu jer na području Grada Opatije i Općine Matulji zahtjeva rušenje većeg broja građevinskih objekata koji se nalaze na trasi ceste.

Brojanje prometa na autocestama Primorsko-goranske županije

Analizom podataka o brojanju prometa⁶⁹ može se zaključiti da je u predmetnom razdoblju izvješća, na svim brojačkim mjestima na autocestama Županije, zabilježeno povećanje PGDP-a i PLDP-a (s iznimkom PLDP-a na brojačkom mjestu Rupa) (Grafikon 31.). Ukoliko se promotri dugogodišnje razdoblje od 15 godina, najveće povećanje PGDP-a od 55 %, zabilježeno je na autocesti A6, nakon kojeg slijedi autocesta A8 s povećanjem prometa od gotovo 40 %. U isto vrijeme autocesta A7 (brojačko mjesto Rupa) ima stagnaciju PGDP-a.

Grafikon 31.
Prosječni godišnji dnevni i ljetni promet na autocestama

Izvor: Hrvatske ceste, *Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2005. – 2019.*

Državne ceste

Državne ceste su javne u funkciji povezivanja Republike Hrvatske i Primorsko-goranske županije u europski prometni sustav, prometnog povezivanja sjedišta županija međusobno, povezivanja sjedišta županija s većim regional-

⁶⁸ Koncesiju za upravljanje i održavanje autoceste A8 posjeduje tvrtka BINA-ISTRA d. d.

⁶⁹ Hrvatske ceste, publikacija *Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2005. – 2019.*

nim sjedištima te čine cestovnu okosnicu velikih otoka. Ukupna dužina državnih cesta na području Županije iznosi 530 km.⁷⁰

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Održavanje i rekonstrukcija državnih cesta te stanje kolnika

U predmetnom razdoblju obavljani su radovi održavanja i rekonstrukcija na gotovo 80 km državnih cesta. Pretežito su obavljani radovi obnove i zamjene asfaltnog zastora, postavljanja mikroasfalta te rekonstrukcije i semaforizacije raskrižja. Stanje kolnika na državnim cestama Županije je pretežito zadovoljavajuće, uz napomenu da pojedine dionice (s naglaskom na državnu cestu D3 – stara cesta za Zagreb) zahtijevaju sanaciju.

Državna cesta D102. U lipnju 2020. godine ukinuta je mostarina za prelazak Krčkog mosta na trasi državne ceste D102.

Državna cesta D403. Potkraj 2020. godine započeli su radovi na 2,98 km dugoj trasi državne ceste D403 koja će povezivati riječku obilaznicu s novim kontejnerskim terminalom riječke luke – Zagrebačkim pristaništem (Zagrebačkom obalom) (Slika 6.). Osim boljeg povezivanja riječke luke na mrežu primarnih prometnica, služit će i za povezivanje riječkih gradskih četvrti Škurinje – Podmurvice – Mlaka. Izgradnja prometnice izrazito je kompleksna zbog rušenja objekata na trasi ceste te činjenice da većina trase prolazi tunelima i vijaduktima.

Slika 6.
Trasa državne ceste D403

Izvor: Studio Hrg (3D animacija),
preuzeto s lokalpatrioti-rijeka.com

⁷⁰ Djelatnost upravljanja, građenja i održavanja državnih cesta obavlja tvrtka Hrvatske ceste d. o. o.

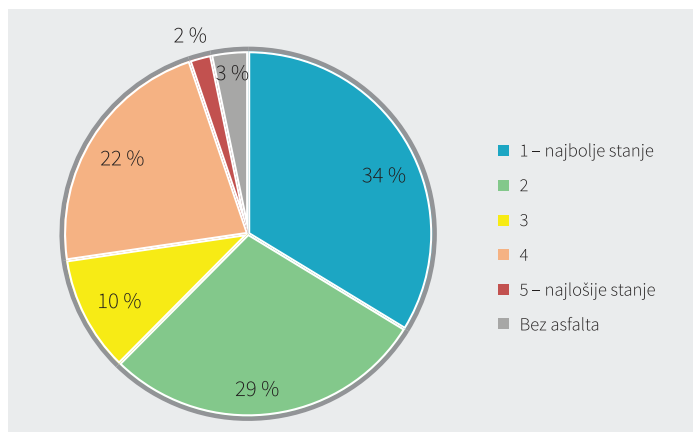
IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Županijske i lokalne ceste⁷¹

Potkraj 2020. godine na području Županije razvrstano je 577,7 km županijskih cesta te 321,5 km lokalnih cesta. Od toga je bez asfaltnog zastora izvedeno 20,3 km županijskih i 16,9 km lokalnih cesta (Grafikon 32.).

Grafikon 32.
Stanje kolnika na županijskim i lokalnim cestama Primorsko-goranske županije

Izvor: Županijska uprava za ceste PGŽ

Stanje kolnika

Općenito se može zaključiti da je kolnik na županijskim i lokalnim cestama u zadovoljavajućem stanju. Pregledom je ustanovljeno da kategoriju 1 i 2, u koju se svrstava kolnik s najmanjom razinom oštećenja ima 63 % županijskih i lokalnih cesta. U kategoriju 5, koja označava kolnik s najvećom razinom uzdužnih, poprečnih i mrežastih pukotina, spada svega 2 % cesta. Neasfaltirano je 3 % cesta.

Program građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta

Raspoloživa sredstva za održavanje cesta dovoljna su da se u zadovoljavajućem stanju održi sigurnost i protočnost prometa na županijskim i lokalnim cestama. Međutim, ukoliko se nastave smanjena ulaganja u izvanredna održavanja cestovne mreže, u budućem razdoblju očekuje se pogoršanje tehničkih svojstava cestovne mreže te sve veća potreba za ulaganje u redovito održavanje bez učinaka na poboljšanje standarda cestovne mreže.⁷²

Županijska cesta 5215. U listopadu 2019. godine puštena je u promet posljednja dionica državne ceste D427 od Marinića do Marišćine u Općini Viškovo, čime je kompletirana cjelokupna trasa od Grada Rijeke na jugu do

⁷¹ Djelatnost građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta na području Županije obavlja Županijska uprava za ceste Primorsko-goranske županije.

⁷² Županijska uprava za ceste Primorsko-goranske županije

CGO Marišćina na sjeveru. Državna cesta D427 naknadno je prekategoriрана u županijsku cestu ŽC5215.

ŽC5033 – Kupska magistrala. Potkraj 2018. godine u promet je puštena posljednja dionica tzv. Kupske magistrale između naselja Ložac i Hrvatsko. U punoj dionici od 20-ak kilometara cesta ima funkciju spajanja gradova Čabra i Delnica duž trase uz rijeku Kupu.

Gustoća cestovne mreže

Ukupna dužina razvrstanih cesta potkraj 2020. godine na području Županije iznosila je 1.562 kilometra. Gustoća cestovne mreže je 43,53 (km ceste/100 km² površine), što je nešto manje od prosjeka RH koji iznosi 47 (km ceste/100 km² površine).

Stupanj motorizacije

Potkraj 2020. godine na području Županije bilo je registrirano 176.683 vozila, što je u odnosu na 2017. godinu povećanje od 14.501 vozilo (8,9 %).⁷³ U isto vrijeme stupanj motorizacije porastao je s 546 vozila/1.000 stanovnika na 632 vozila/1.000 stanovnika, što je više od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 559 vozila/1.000 stanovnika. U 2017. godini broj registriranih motornih vozila (162.182) je prvi put nadmašio predkriznu 2008. godinu (162.087 vozila).

Sigurnost cestovnog prometa

Na području Županije nije uočena niti jedna lokacija koja se može ocijeniti kao tzv. „crna točka“, odnosno lokacija na kojoj su se događale prometne nesreće kao posljedica nedostataka na cesti. U načelu, više od 90 % prometnih nesreća nastaje pogreškom sudionika u prometu.

U desetogodišnjem razdoblju⁷⁴, od 2010. do 2019. godine, broj (prijavljenih MUP-u) prometnih nesreća smanjen je za 15 %. U istom je razdoblju broj prometnih nesreća s ozlijeđenim osobama smanjen više od 30 %, a broj smrtno preminulih za 45 %.⁷⁵

Promet u mirovanju

Podaci o broju parkirališnih mjesta na razini Županije ne postoje, ali može se zaključiti da je na području primorskog dijela Županije, u svim gušće naseljenim ili turističkim sredinama, prisutan problem nedostatka parkirališnih mjesta. To je uglavnom izraženo u ljetnim mjesecima kada je potražnja za parkirališnim mjestima i nekoliko puta veća od ostatka godine.

⁷³ Bilten o sigurnosti putničkog prometa 2017. – 2020.

⁷⁴ Zbog relativno velike oscilacije broja umrlih i ozlijeđenih osoba, analiziran je trend (srednja vrijednost) u desetogodišnjem razdoblju.

⁷⁵ Bilten o sigurnosti cestovnog prometa, 2019. godina

Ocjena stanja cestovne mreže

Proteklo razdoblje obilježeno je brojnim projektima izgradnje, rekonstrukcije i održavanja državnih i županijskih cesta. Među ostalim, treba istaknuti sljedeće projekte i aktivnosti:

- A7 dionica Selce – Novi Vinodolski (obilaznica Novi Vinodolski) – izrađena je lokacijska dozvola, glavni projekti i pokrenuta javna nabava za izvođenje radova.
- A7 dionica Križišće – Selce – izrađena je projektna dokumentacija za izgradnju cijelog sektora.
- Čvor Trinajstići – pribavljena je građevinska dozvola i pokrenuta javna nabava.
- Pokrenuti su radovi na izgradnji druge cijevi tunela Učka.
- U izradi je projektna dokumentacija dopune na puni profil dionice A8 tunel Učka – Matulji.
- Pokrenuta je inicijativa za uvrštenjem čvora Soboli u program građenja i održavanja cesta.
- Ukinuta je mostarina za prelazak Krčkog mosta na trasi državne ceste D102.
- Započeli su radovi na državnoj cesti D403 koja će povezivati riječku obilaznicu s novim kontejnerskim terminalom riječke luke – Zagrebačkom obalom.
- Puštena je u promet posljednja dionica državne ceste od Marinića do Marišćine u Općini Viškovo. Cesta je naknadno prekategorižirana u županijsku cestu.
- Studijom *Prostorno-prometno-građevinska studija cestovne mreže na otoku Krku*⁷⁶, predložena je nova istočna cesta (tzv. Plava magistrala) od Omišlja, preko Dobrinja i Vrbnika do spajanja s državnom cestom D102.

Na pojedinim područjima cestovna prometna mreža još uvijek ne udovoljava potrebama prometa, osobito u ljetnim mjesecima. To posebno dolazi do izražaja na području Liburnijske rivijere i Crikveničko-vinodolske rivijere te na području otoka Krka.⁷⁷

Učestale prometne gužve tijekom turističke sezone su na sljedećim lokalitetima:

- A7 – od čvora Hreljin do čvora Šmrika
- A7 – od naplatne postaje Rupa do graničnog prijelaza Rupa
- A8 – od vijadukta Anđeli do autoceste A7
- DC8 – od naselja Povile do kružnog raskrižja na ulazu u Novi Vinodolski
- DC8 – od čvora Rupa do graničnog prijelaza Pasjak
- DC66 – od naselja Ičići do raskrižja Nova cesta i Matka Laginje
- DC102 – od čvora Šmrika do Malinske.

⁷⁶ Izrada: Rijeka projekt d. o. o. za Hrvatske ceste d. o. o.

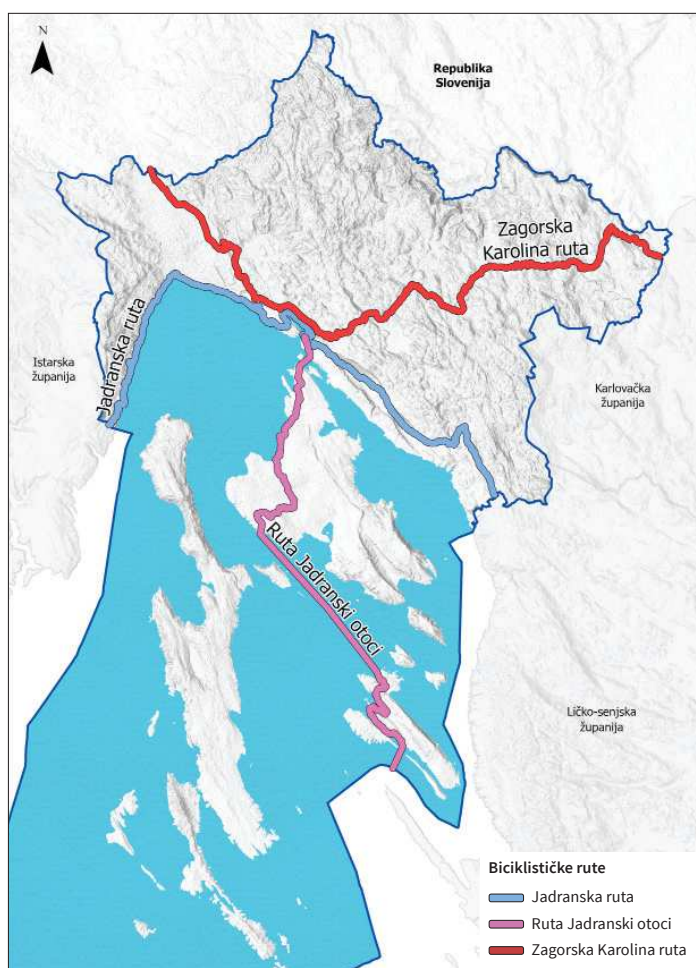
⁷⁷ Predmetna problematika prepoznata je i u *Glavnom planu razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran* (PGŽ, prosinac 2018.).

2.4.1.2. Biciklistička infrastruktura

Primorsko-goranska županija nalazi se na trasi mediteranske biciklističke rute (Jadranske rute) koja prolazi kroz 11 europskih zemalja u ukupnoj dužini 5.888 km, od kojih se 108 km nalazi na prostoru Županije. Uz Jadransku rutu (D4), koja se proteže priobalnom linijom od granice s Istarskom županijom do Novog Vinodolskog, prostorom Županije prolaze i dvije državne rute:

- **DG 6** – Zagorska Karolina ruta (dio kontinentalne rute od Zagreba kroz Gorski kotar do Rijeke i dalje do GP Rupa)
- **DG 10** – ruta Jadranski otoci (dio obalne rute od Kraljevice preko Krka i Raba prema Pagu i Zadru, tzv. Otočna ruta).

Na mrežu primarnih biciklističkih trasa (Slika 7.) nadovezuje se mreža biciklističkih staza i putova.

Slika 7.
Državne biciklističke rute

Izvor: GIS baza JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ, obrada autora

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Biciklistička mreža na području Županije uglavnom se temelji na kružnim biciklističkim rutama/stazama koje se u većem dijelu sastoje od kombinacije različitih podloga (asfalt, makadam, šumski putovi, pješačko-planinarske staze). Konceptualno rješenje biciklističke infrastrukture vodilo se planiranjem velikog broja staza sa što većim brojem kilometara pa je tako evidentirano 180 biciklističkih staza/ruta u dužini od 5.100 kilometara (Tablica 45.), što vodi do zagušenosti i prezasićenosti biciklističke mreže. Na pojedinim područjima primjetan je i veliki broj staza koje ne odgovaraju potrebama cikloturista, a ni ostalim biciklističkim rekreativcima.

Tablica 45. Biciklističke staze i putovi u Primorsko-goranskoj županiji

Subregija	Ukupan broj ruta	Ukupno (km)
Krk	28	646,4
Rab	10	167,3
Lošinj	10	182
Cres	3	101
Riječki prsten	44	898
Gorski kotar	66	2.352
Crikveničko-vinodolska rivijera	6	310
Opatijska rivijera i PP Učka	15	443,3
Ukupno	182	5.100

Izvor: Operativni plan razvoja cikloturizma Primorsko-goranske županije sa standardima

Radi davanja jasnih smjernica i prioriteta razvoja cikloturizma na području Primorsko-goranske županije, u siječnju 2019. godine izrađen je *Operativni plan razvoja cikloturizma Primorsko-goranske županije sa standardima*⁷⁸.

2.4.1.3. Sustav željezničke infrastrukture

Željezničku infrastrukturu na području Županije čine dionice željezničkih pruga od značenja za međunarodni i lokalni promet (Tablica 46.).

Tablica 46. Željezničke pruge na području Primorsko-goranske županije

Oznaka	Trasa	Dužina (km)
M 202	Zagreb Glavni kolodvor – Karlovac – Rijeka	111,5
M 203	Rijeka – Šapjane (državna granica) – Ilirska Bistrica	30,9
M 602	Škrljevo – Bakar	12,6
M 603	Sušak – Pećine – Rijeka Brajdica	3,8
L 212	Rijeka Brajdica – Rijeka	2,0

Izvor: HŽ Infrastruktura

⁷⁸ Nositelj izrade *Plana* je Primorsko-goranska županija (uz sufinanciranje Ministarstva turizma RH).

Ukupna dužina željezničkih pruga na području Županije iznosi 160,8 km, od kojih je 158,8 km elektrificirano (nije elektrificirana samo L 212). Pruge M 202 i M 203, koje spajaju Rijeku sa Zagrebom, odnosno Republikom Slovenijom, nalaze se na trasi mediteranskog koridora koji Rijeku povezuje sa sustavom europskih željezničkih pravaca. Na području Županije nalazi se i 37 željezničko-cestovnih prijelaza.

Upravljanje željezničkom infrastrukturom⁷⁹

U trećem tromjesečju 2020. godine, HŽ Infrastruktura zajedno s partnerom Lučkom upravom Rijeka privela je kraju radove na projektu rekonstrukcije i obnove postojećega teretnoga željezničkog kolodvora Rijeka Brajdica, proširenja dijela postojećeg tunela Sušak u dužini od 400 metara, te izgradnje novoga intermodalnoga kontejnerskog terminala Brajdica. U dvije godine, koliko je gradnja potrajala, rekonstruirani su gornji i donji pružni ustroj na osam kolosijeka, zamijenjena je kolodvorska rasvjeta i rekonstruirana kontaktna mreža. Na području Lučke uprave Rijeka sagrađena su četiri nova kolosijeka u betonu, nove kranske staze za dizalice, parkiralište te odvodnja i separator za oborinske vode (Slika 8.).

Slika 8.
Pogled na novoizgrađeni tunel
Sušak

Izvor: <https://www.hzinfra.hr/>

Prijevoz tereta

Pristup teretnim prijevoznicima na hrvatsku željezničku mrežu liberaliziran je od 1. srpnja 2013. godine, s pristupanjem Republike Hrvatske u punopravno članstvo EU-a. Potkraj 2020. godine u teretnom prometu sudjelovalo je deset željezničkih prijevoznika koji ispunjavaju sve preduvjete za obavljanje željezničkog prijevoza u Republici Hrvatskoj, što je povećanje u odnosu na 2017. godinu kada je uslugu obavljalo 7 prijevoznika.

⁷⁹ Održavanje, gradnju i upravljanje kompletnom željezničkom infrastrukturom na području RH i PGŽ-a obavlja tvrtka HŽ Infrastruktura.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Državni teretni prijevoznik HŽ Cargo d. o. o. pritom je smanjio svoj udio na tržištu u ostvarenom teretnom prometu mjereno vlak kilometrima s 76,13 % u 2017. godini na 62,25 % u 2019. godini.⁸⁰

Unaprjeđenje infrastrukture u luci Rijeka – kontejnerski terminal Zagrebačko pristanište

Potkraj 2019. godine započeli su radovi na unaprjeđenju željezničke infrastrukture u luci Rijeka koji se izvode u sklopu zajedničkog projekta Lučke uprave Rijeka i HŽ Infrastrukture radi eliminacije postojećeg uskog grla i prilagođavanja željezničke infrastrukture u kolodvoru Rijeka kako bi se ona mogla nositi s povećanjem prijevozne potražnje u luci Rijeka (Slika 9.). Ukupna vrijednost projekta iznosi 31,6 milijuna eura, a realizacija projekta predviđena je u 3 etape:

1. Rekonstrukcija i produljenje 12 kolosijeka i izvlačnjaka; izrada kabelaške kanalizacije; ugradnja telekomunikacijskih kabela, kabela napajanja i rasvjete te radovi na kontaktnoj mreži. Također i radovi na donjem ustroju radi poboljšanja nosivosti i odvodnje podloge.
2. Izrada priključka kolosiječnih postrojenja i izgradnja kabelaške kanalizacije u području spoja rekonstruiranih kolosijeka teretnog kolodvora Rijeka i terminala na postojeće stanje.
3. Izgradnja četiri kolosijeka dužine 400 m na novom dijelu kontejnerskog terminala na Zagrebačkom pristaništu te dva kolosijeka za portalne dizalice.

Slika 9.
Radovi na željezničkoj infrastrukturi (lijevo), terminal Zagrebačka obala (desno)

Izvor: <https://www.hzinfra.hr>

Dovršetkom radova i puštanjem novih dijelova terminala u promet, teretni kolodvor povećat će ukrajni i iskrajni kapacitet željeznicom na 360.000 TEU godišnje, što je oko 60 % od ukupno planiranih 600.000 TEU.

⁸⁰ HŽ Infrastruktura, Godišnje poslovno izvješće

Putnički promet

Na tržištu željezničkih usluga u 2019. godini u putničkom je prometu sudjelovao jedan željeznički prijevoznik – HŽ Putnički prijevoz (HŽPP). U 2019. godini prevezeno je 206.368 putnika, što je u odnosu na 2017. godinu povećanje od 65.540 putnika, odnosno 46 % (Grafikon 33.).

Povećanje broja prevezenih putnika dijelom se može pripisati *Sporazumu o razvoju integriranog prijevoza putnika* između HŽ Putnički prijevoz i autobusnog prijevoznika KD Autotrolej, donesenom 2018. godine u suradnji s lokalnom samoupravom. Njime je omogućeno korištenje jedinstvenih putnih karata za željeznički i autobusni prijevoz, pa putnici mogu do odredišta stići kombinirajući prijevoz autobusom i vlakom.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 33.

Broj prevezenih putnika
željeznicom

Izvor: <http://www.hzpp.hr/>
(statistika za 2013. – 2020)

U siječnju 2020. godine potpisan je ugovor s Gradom Rijekom, Gradom Bakrom, Općinom Matulji, KD Autotrolejom i HŽ Putničkim prijevozom o uključivanju željeznice u sustav javnoga gradsko-prigradskog prijevoza koji za cilj ima dodatno povećanje broja putnika u vlakovima, na relaciji Permani – Jurdani – Rijeka – Škrlevo.

Početak 2020. godine između PGŽ-a i HŽ Putničkog prijevoza potpisan je i *Ugovor o sufinanciranju troškova javnog prijevoza* kojim se svim redovitim studentima omogućava neograničen broj besplatnih pojedinačnih putovanja u vlakovima do bilo kojeg mjesta studiranja u RH.

Ocjena stanja željezničke infrastrukture

U izvještajnom razdoblju, HŽ Infrastruktura zajedno s partnerom Lučkom upravom Rijeka privela je kraju radove na projektu rekonstrukcije i obnove postojećega teretnoga željezničkog kolodvora Rijeka Brajdica, proširenja dijela postojećeg tunela Sušak, te izgradnje novoga intermodalnoga kontejnerskog terminala Brajdica.

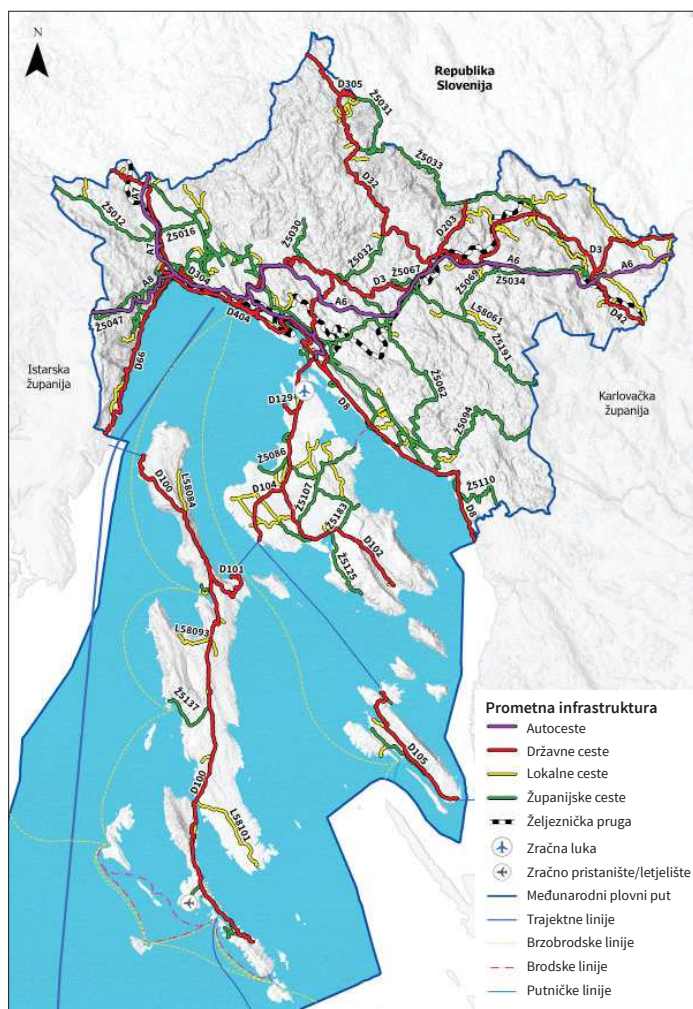
Radi eliminacije postojećeg uskog grla i prilagođavanja željezničke infrastrukture u kolodvoru Rijeka, potkraj 2019. godine započeli su radovi na unaprjeđenju željezničke infrastrukture u luci Rijeka.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

2.4.1.4. Pomorski promet i lučko-terminalna infrastruktura

Luke otvorene za javni promet

Okosnicu pomorskog sustava Primorsko-goranske županije predstavlja luka Rijeka kao prometno, trgovačko, industrijsko i robno distribucijsko čvorište. Zahvaljujući svojem povoljnom geostrateškom položaju, luka Rijeka integrira željeznički, cestovni i pomorski promet u jedinstveni prometni sustav (Slika 10.). Uz luku Rijeka, sustav pomorske infrastrukture PGŽ-a sačinjavaju i ostale luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značenja te luke posebne namjene.

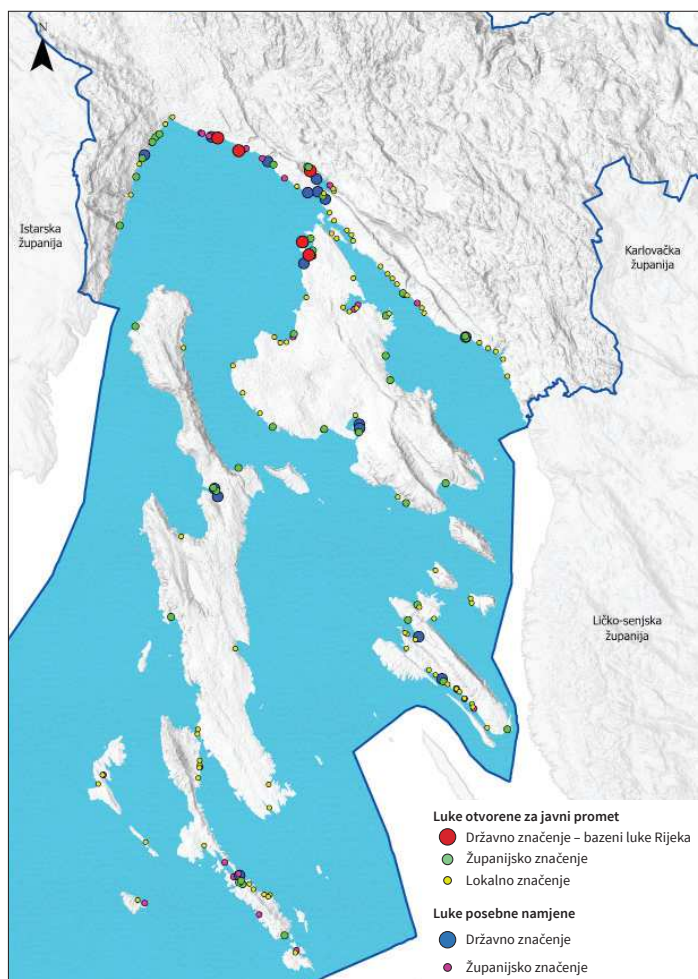
Slika 10.
Prometna infrastruktura
Primorsko-goranske županije

Izvor: GIS baza JU Zavod za
prostorno uređenje PGŽ; obrada
autora

Na području Županije razvrstane su ukupno 102 luke otvorene za javni promet.⁸¹ (Slika 11.) Prema veličini i značenju za RH, luke se razvrstavaju u 3 skupine:

- 1 luka od osobitog (međunarodnog) značenja za RH – luka Rijeka
- 27 luka županijskog značenja
- 74 luke lokalnog značenja.

O odnosu na prethodno *Izješće*, razvrstane su 2 luke lokalnog značenja manje (luka Čikat i luka Lipica).

Slika 11.
Luke Primorsko-goranske
županije

Izvor: GIS baza JU Zavod za
prostorno uređenje PGŽ; obrada
autora

⁸¹ Naredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Primorsko-goranske županije (NN 03/15, 38/15 ispr., 98/19 i 47/20)

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Luka Rijeka

Luka Rijeka je od osobitoga međunarodnoga gospodarskog značenja za Republiku Hrvatsku. Najveća je luka u Hrvatskoj i predstavlja početnu točku mediteranskog koridora. Zahvaljujući svom povoljnom prometnom položaju, omogućuje najkraću pomorsku vezu između zemalja srednje i istočne Europe i prekomorskih zemalja. Obuhvaća bazene: Rijeka, Sušak, Brajdica, Mlaka, Bakar, Omišalj (naftni terminal) i Raša (na području Istarske županije). U sklopu luke nalazi se i pozadinski terminal Škrljevo – višenamjenski logistički centar namijenjen za rukovanje i skladištenje kontejnera, generalnih i rasutih tereta.

U sklopu riječkog bazena, osim pristaništa s pristanima za prihvat brodova nalaze se i tri specijalizirana terminala (putnički terminal, terminal za rashlađene terete, terminal za žitarice).

U 2019. godini završeni su radovi na izgradnji I. faze **kontejnerskog terminala Zagrebačko pristanište** (Zagreb Deep Sea kontejnerskog terminala) dužine 400 m, te dubine mora 20 m (Slika 12.). Realizacija projekta predviđena je u 3 faze, a ukupna vrijednost radova procijenjena je na oko 300 milijuna eura. Cjelokupnom izgradnjom Zagrebačke obale s planiranim kapacitetom od 600.000 TEU jedinica, značajno će se povećati kapaciteti kontejnerskog prometa u riječkom lučkom bazenu.

Slika 12.
Terminal Zagrebačka obala

Izvor: www.portauthority.hr

Osnovni preduvjet za puštanje kontejnerskog terminala u promet je kvalitetna cestovna i željeznička povezanost. Spoj na sustav primarnih cestovnih prometnica omogućit će izgradnja državne ceste D403 koja će Zagrebačku obalu povezivati na riječku obilaznicu (Autocesta A7). U isto vrijeme uz izgradnju državne ceste provode se aktivnosti na unaprjeđenju željezničke infrastrukture u luci Rijeka.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

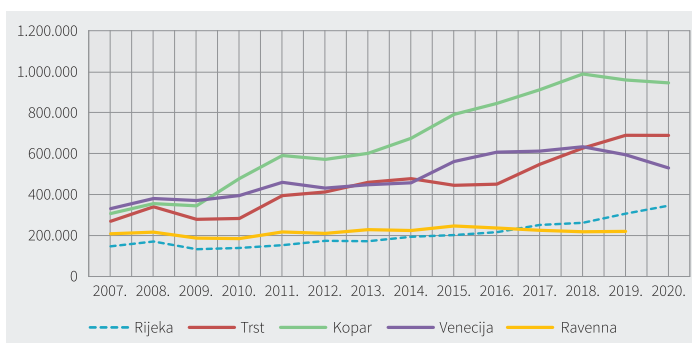
Kontejnarski terminal Brajdica nalazi se u Sušačkom bazenu. Dubina mora uz obalu iznosi 14 metara te je terminal u mogućnosti servisirati brodove dužine do 370 metara. Maksimalni kapacitet terminala iznosi 600.000 TEU jedinica godišnje. Dovođenjem radova na željezničkoj infrastrukturi, u sklopu projekta *Razvoj multimodalne platforme u Luci Rijeka i povezivanje s kontejnerskim terminalom Jadranska vrata*, značajno je poboljšana povezanost terminala Brajdica na mrežu primarnih željezničkih pravaca.

Putnički terminal Rijeka smješten je na korijenu riječkog lukobrana. U prvoj je fazi izgrađen dio zgrade pomorskoga putničkog terminala s neophodnom infrastrukturom. U 2019. godini u Luci Rijeka ukupno je prevezeno 187.567 putnika, što je u odnosu na 2017. godinu povećanje od 35.000 putnika (23 %). Unatoč značajnom povećanju, putnički promet luke Rijeka i dalje nije dostigao razine iz 2008. godine (208.764 putnika). U 2020. godini kao posljedica epidemije koronavirusa smanjen je broj prevezenih putnika za 50 % (u odnosu na 2019. godinu).

Promatrajući statistiku **teretnog prometa luke Rijeka**, u desetogodišnjem razdoblju vidljiv je snažan rast u ostvarenom kontejnerskom i u ukupnom prometu (Grafikoni 34. i 35.).

Gledajući samo predmetno razdoblje *Izvešća*, godišnja stopa rasta **kontejnerskog prometa luke Rijeka** iznosila je 11,24 %, što kumulativno iznosi gotovo 40 %. Posebno treba istaknuti „pandemijsku“ 2020. godinu u kojoj je usprkos značajnom padu kontejnerskog prometa u cijeloj Europi, luka Rijeka zabilježila porast od 13 % prevezenog tereta.

U razdoblju od 2000. godine do danas prisutan je neprekidni uzlazni trend kontejnerskog prometa, no u usporedbi s konkurentskim lukama sjevernog Jadrana, Trstom, Koprom, Venecijom, luka Rijeka i dalje značajno zaostaje. Puštanjem u funkciju novoizgrađenoga kontejnerskog terminala Zagrebačke obale, te dovršetkom postojećih projekata cestovne i željezničke infrastrukture, u budućem razdoblju očekuje se propulzivniji rast riječke luke i hvatanje koraka s konkurentskim lukama sjevernog Jadrana.

Grafikon 34.

Kontejnarski promet luke Rijeka i konkurentskih luka sjevernog Jadrana

Izvor: <https://www.luka-kp.si/eng/annual-reports>, <https://www.porto.trieste.it/eng/statistics>, <https://www.port.venice.it>, <http://www.port.ravenna.it>, <https://www.portauthority.hr>

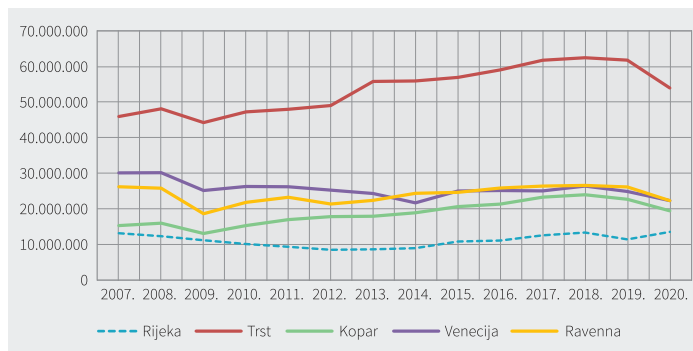
IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Po ukupnom prometu, u 2018. godini dosegnuta je predkrizna razina prometa iz 2007. godine. Nakon pada prometa u 2019. godini uzrokovanog ponajprije smanjenjem prijevoza rasutog tereta, u 2020. godini ostvareno je rekordnih 13.588.904 tona prevezenog tereta (Grafikon 35.).

Luka Rijeka ostvarila je rast od gotovo 20 %, usprkos pandemiji koronavirusa, koja je u 2020. godini prouzročila značajan pad prometa (veći od 10 %) u svim konkurentskim lukama sjevernog Jadrana (Grafikon 35.).

Grafikon 35.
 Ukupni promet luke Rijeka i konkurentnih luka sjevernog Jadrana

Izvor: <https://www.luka-kp.si/eng/annual-reports>, <https://www.porto.com.trieste.it/eng/statistics>, <https://www.port.venice.it>, <http://www.port.ravenna.it>, <https://www.portauthority.hr>

Luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značenja

Razvrstanim lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značenja upravlja indirektno Županija putem osam županijskih lučkih uprava (ŽLU):

- Opatija – Lovran – Mošćenička Draga
- Bakar – Kraljevica – Kostrena
- Crikvenica
- Novi Vinodolski
- Krk
- Cres
- Mali Lošinj i
- Rab.

Ukupan broj luka po županijskim lučkim upravama i broj vezova prikazan je u Tablici 47.

Tablica 47. Ukupan broj luka, komunalnih, nautičkih i ostalih vezova (31. 12. 2020.)

Županijska lučka uprava	Značenje i broj luka	Komunalni vezovi	Nautički vezovi	Ostali vezovi	Ukupno	Broj zahtjeva za vez
Bakar – Kraljevica – Kostrena	10 luka, 3Ž 7L	1.106	54	0	1.160	662
Cres	6 luka, 4Ž 2L	537	90	0	627	172
Crikvenica	10 luka, 1Ž 9L	1.229	180	0	1.409	1.171
Krk	23 luke, 9Ž 14L	2.642	1.113	0	3.755	1.336
Mali Lošinj	20 luka, 2Ž 18L	1.050	282	46	1.378	249
Novi Vinodolski	6 luka, 1Ž 5L	395	226	0	621	75
Opatija – Lovran – Mošćenička Draga	6 luka, 3Ž 3L	998	63	0	1.061	479
Rab	20 luka, 4Ž 16L	1.782	233	0	2.015	299
Ukupno	101 luka, 27Ž, 74L	9.739	2.241	46	12.026	4.443

Izvor: Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze PGŽ

Prema podacima o ukupnom broju vezova u lukama otvorenima za javni promet županijskog i lokalnog značenja, vidljiv je dugogodišnji trend povećanja broja vezova koji se nastavio i u predmetnom razdoblju. Unatoč snažnom povećanju broja vezova u posljednjih 20 godina, Županija i dalje trajno oskudijeva u broju nautičkih i komunalnih vezova što se, među ostalim, očituje i u 4.443 postojeća zahtjeva za vez u svim županijskim lučkim upravama Županije.

U razdoblju *Izvjешća*, realizirano je nekoliko velikih projekata⁸², među kojima se mogu izdvojiti: dogradnja luke Carovo, izgradnja lučice Grabar, dogradnja i rekonstrukcija luke Podvorska, rekonstrukcija i dogradnja luke Selce, dogradnja i rekonstrukcija luke Njivice, dogradnja i rekonstrukcija luke Punat, sanacija obale u luci Krk, rekonstrukcija operativnog mola u luci Susak, sanacija južnog lukobrana u luci Ilovik, dogradnja lukobrana u luci Rovenska, dogradnja luke Klenovica, dogradnja luke Povile, dogradnja operativne obale u luci Mošćenička Draga, dogradnja trajektnog pristaništa Mišnjak, dogradnja luke Melak, uz redovito održavanje svih luka kojim upravljaju županijske lučke uprave.

U financiranju projekata, županijske lučke uprave redovito imaju podršku osnivača, Primorsko-goranske županije, koja je u predmetnom razdoblju dodijelila više od 35 milijuna kuna za sufinanciranje projekata u lučkom području. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture sufinanciralo je u iznosu od 90 milijuna kuna, a iz *Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.* financirano je 242 milijuna kuna na temelju projekata koje su pripremale županijske lučke uprave.

⁸² Izvor podataka: Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze PGŽ

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Linijski pomorski putnički prijevoz

Javni pomorski putnički prijevoz u Županiji čine četiri državne trajektne linije, dvije državne brzobrodске linije, dvije državne brodske linije i dvije županijske brodske linije (Tablica 48.).

Tablica 48. Državne i županijske pomorske linije

Značaj linije	Vrsta linije	Broj linije	Naziv linije
Državne linije	Trajektne linije	332	Valbiska – Merag
		334	Porozina – Brestova
		337	Mišnjak – Stinica
		338	Lopar – Valbiska
	Brzobrodске linije	9141	Pula – Unije – Susak – Mali Lošinj – Ilovik – Silba – Zadar
		9308	Mali Lošinj – Ilovik – Susak – Unije – Martinšćica – Cres – Rijeka
		9309	Novalja – Rab – Rijeka
	Brodске linije	310	Mali Lošinj – Unije – Srakane Vele – Susak
311		Ilovik – Mrtvaška (Lošinj) – Mali Lošinj	
Županijske linije	Brodске linije		Crikvenica – Šilo ⁸³
	Putničke linije		Rab – Lun (luka Tovarnele) ⁸⁴

Izvor: <https://agencija-zolpp.hr/linije/>

Četiri trajektne linije su nastavak državnih cesta.

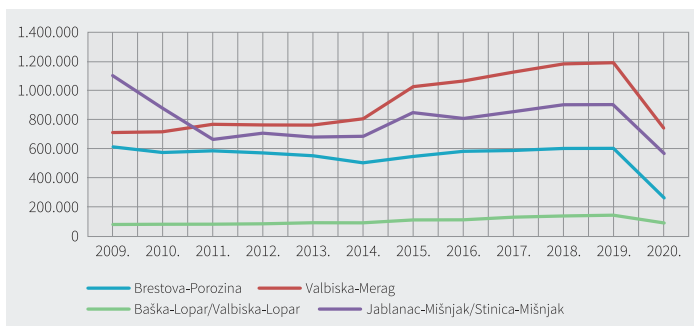
Otok Cres povezan je s kopnom trajektnom linijom Porozina – Brestova i preko otoka Krka trajektnom linijom Merag – Valbiska. Otok Rab povezan je s kopnom trajektnim linijama Stinica – Mišnjak i Valbiska – Lopar.

Najprometnija trajektna linija u Županiji po broju prevezenih putnika je linija Valbiska – Merag s gotovo 1.200.000 prevezenih putnika u 2019. godini (Grafikon 36.). Luka Valbiska je ujedno i druga najprometnija luka u Hrvatskoj po broju prevezenih putnika i najprometnija luka po broju prevezenih vozila.

U razdoblju *Izvjješća* nastavljena je stagnacija prometa na liniji Brestova – Porozina te sve veće zaostajanje u ostvarenom putničkom, a i prometu vozila za linijom Valbiska – Merag. Razlozi zaostajanja povezani su s izgradnjom riječke obilaznice do Križišća i rekonstrukcijom državne ceste na otoku Krku što je omogućilo bolju protočnost i sigurnost, a time i preusmjeravanje prometa iz smjera Rijeke i Slovenije na trajektnu luku Valbiska (te obratno iz Cresa prema Rijeci). Oslobođanjem plaćanja naknade za prelazak Krčkog mosta u 2020. godini stvoren je dodatni poticaj za nastavak postojećih trendova i dodatno koncentriranje prometa na liniju Valbiska – Merag.

⁸³ Županijska linija Crikvenica – Šilo prometuje od 16. 2. 2017. godine

⁸⁴ Županijska linija Rab – Lun prometuje od 1. 7. 2017. godine

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 36.
Broj prevezenih putnika na
trajektnim linijama⁸⁵

Izvor: Hrvatske ceste, *Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2006. – 2019.*

Na trajektnim linijama Sitnica – Mišnjak i Valbiska – Lopar zadržani su postojeći trendovi neprekidnog povećanja putničkog prometa. Kao i u ostalim djelatnostima prijevoza putnika, u 2020. godini, kao posljedica pandemije koronavirusa značajno je smanjen broj prevezenih putnika i vozila na svim linijama.

Luke posebne namjene

Na području Županije nalazi se 49 luka posebne namjene, od kojih je 16 luka državnog značenja i 33 luke posebne namjene županijskog značenja. Luke državnog značenja su:

- industrijske luke: Urinj, Bakar, Sršćica i prihvatni centar za LNG (Omišalj)
- brodogradilišne luke: 3. maj, Viktor Lenac, Kraljevica, Cres, Punat i Mali Lošinj
- luke nautičkog turizma: Rab, Cres, Novi Vinodolski, Opatija, Supetarska Draga i Punat.

U predmetnom razdoblju *Izvešća* izgrađene su dvije luke nautičkog turizma na području Novog Vinodolskog: Marina Novi izgrađena je u 2018. godini s kapacitetom od 204 veza, te Mitan marina izgrađena u 2017. godini u luci Moroskva s 180 vezova.

Ukupni kapacitet luka nautičkog turizma Županije trajno se povećava. Potkraj 2020. godine iznosio je 3.103 morska veza, što je povećanje od 7 % u odnosu na kraj 2016. godine (2.891 vez). U istom je razdoblju broj kopnenih mjesta povećan za 44 %, s 1.488 na 2.149.⁸⁶

⁸⁵ Trajektne linije Baška – Lopar i Jablanac – Mišnjak su do 2007. godine, a od 2008. godine u funkciji je trajektna linija Valbiska – Lopar. Trajektne linije Brestova – Porožina i Stinica – Mišnjak su do 2011. godine, a od 2012. godine trajektna je linija Jablanac – Mišnjak.

⁸⁶ DZS, Kapaciteti i poslovanje luka nautičkog turizma 2016. – 2020.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Ocjena stanja lučko-terminalne infrastrukture

Izvršajno razdoblje obilježeno je brojnim projektima dogradnje, rekonstrukcija i uređivanja luka i lučica na području cijele Županije.

Zadržani su pozitivni trendovi u ukupnom i kontejnerskom prometu riječke luke koji su ostali pozitivni čak i u pandemijskoj 2020. godini (s dvoznamenkastim stopama rasta). Najistaknutiji projekt je dovršetak izgradnje I. faze kontejnerskog terminala Zagrebačko pristanište (s ukupnim kapacitetom od 600.000 TEU jedinica).

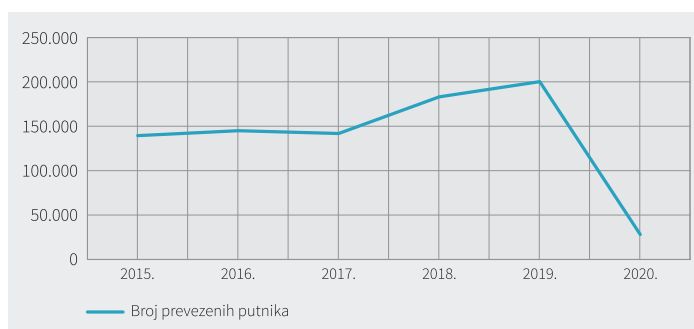
Dovršetkom postojećih projekata na cestovnoj (državna cesta D403), željezničkoj i lučkoj infrastrukturi (radi servisiranja potreba riječke luke) očekuje se aktiviranje punog potencijala luke te „hvatanje koraka“ s ostalim konkurentskih lukama sjevernog Jadrana. Kao dugoročno rješenje razvoja riječke luke nameće se realizacija kontejnerskog terminala u bazenu luke Rijeka u Omišlju. Projekt kontejnerskog terminala u Omišlju ponajprije ovisi o kvalitetnoj prometnoj povezanosti koja bi mogla biti ostvarena tek nakon izgradnje novoga Krčkog mosta (kombinacija željezničkog i cestovnog mosta) i pruge visoke učinkovitosti (nizinske pruge) od Zagreba do Rijeke.

Pozitivni trendovi zadržani su i u broju nautičkih i komunalnih vezova u županijskim lučkim upravama. Treba istaknuti da ponuda vezova i dalje nije u stanju zadovoljiti lokalne potrebe što se očitava u 4.443 zahtjeva za vez.

2.4.1.5. Infrastruktura zračnog prometa

Na području Primorsko-goranske županije u stalnoj su funkciji dva aerodroma: Zračna luka Rijeka te Zračno pristanište Mali Lošinj.

Zračna luka Rijeka najveći je i najznačajniji aerodrom u Županiji, smješten na administrativnom području Općine Omišalj. Registriran je za javni domaći i međunarodni promet i tehnički opremljen za prihvat većih zrakoplova. Uvođenje novih zračnih linija (dodatne redovite linije za München, nove redovite linije za Beograd i Marseille te charter linije za London) te produljenje sezone letenja postojećih linija, pripomoglo je ostvarenju povijesnog rekorda od 200.841 prevezenog putnika u 2019. godini (Grafikon 37.). Unatoč povećanju broja putnika (do 2019.), Zračna luka Rijeka i dalje zaostaje za drugim lukama Jadrana te čini svega 2 % ukupnoga zračnoga putničkog prometa u Hrvatskoj. Pod utjecajem pandemije koronavirusa, u 2020. godini zračni je promet u cijeloj Europi praktički paraliziran što je dovelo do pada prometa od 86 %.

Grafikon 37.
Broj prevezenih putnika u
Zračnoj luci Rijeka

Izvor: <http://rijeka-airport.hr/hr/statistika>

Zračno pristanište Mali Lošinj registrirano je za javni domaći i međunarodni promet, tehnički je opremljeno za prihvat i otpremu manjih zrakoplova. Promet u predmetnom razdoblju nije značajno oscilirao te je u prosjeku zabilježeno oko 6.500 prevezenih putnika godišnje (s iznimkom krizne 2020. godine).

Na području Županije nalaze se i Zračno letjelište Unije i Zračno pristanište Grobnik. Od 2013. godine letjelište Unije nema uporabnu dozvolu za održavanje zračnih linija te je u funkciji samo po posebnoj dozvoli, dok je Zračno pristanište Grobnik u funkciji sportskog aerodroma i u vlasništvu je MORH-a.

Ocjena stanja infrastrukture zračnog prometa

Unatoč povećanju broja putnika (do 2019.), Zračna luka Rijeka i dalje zaostaje za drugim lukama Jadrana te čini svega 2 % ukupnoga zračnoga putničkog prometa u Republici Hrvatskoj.

2.4.1.6. Sustav elektroničke komunikacije

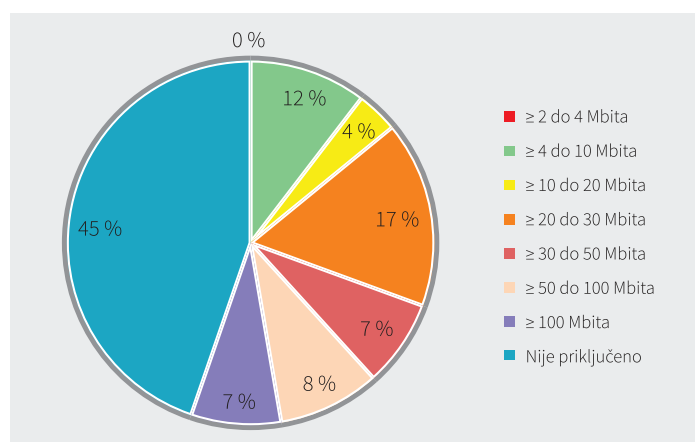
Elektroničku komunikacijsku infrastrukturu na prostoru Županije čini oprema povezana s elektroničkom komunikacijskom mrežom, kabelaška kanalizacija, antenski stupovi i prihvatili te ostale pripadajuće građevine.

Potkraj 2019. godine u Županiji je bilo registrirano ukupno 97.315 priključaka širokopoljasnog interneta, što je povećanje od 7.863 priključka (8,8 %) u odnosu na početak 2017. godine. Zbog drugog načina pribrajanja priključaka⁸⁷, broj priključaka na širokopoljasni internet potkraj 2020. godine smanjen je na 87.539.

Postotak priključenosti kućanstava na širokopoljasni internet početkom 2021. godine iznosio je 55 %, što je više u odnosu na prosjek priključenosti Hrvatske od 50 %. U odnosu na ukupni broj kućanstava, postotak priključenosti na brzi širokopoljasni internet (brzine veće od 50 Mbita) iznosi svega 15 %, što je manje od prosjeka RH koji je iznosio 18 % (Grafikon 38.).

Grafikon 38.
Postotak priključenosti na širokopoljasni internet u Primorsko-goranskoj županiji

Izvor: HAKOM, interaktivni GIS portal

Sredinom 2020. godine na području Županije bilo je u funkciji 170 samostojećih antenskih stupova u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (3 stupa više u odnosu na početak 2017. godine) i 698 baznih postaja (povećanje od 65 baznih postaja u odnosu na početak 2017. godine).

U ljeto 2019. godine započeo je projekt RUNE⁸⁸ kojim će se u iduće tri godine izgraditi ultrabrza širokopoljasna optička infrastruktura u ruralnim područjima.

⁸⁷ U korisnike širokopoljasnog interneta u nepokretnoj mreži prestali su se pribrajati priključci kod kojih se usluga pruža putem mreže pokretnih komunikacija isključivo na odabranoj nepokretnoj lokaciji.

⁸⁸ Prekogranični projekt na razini EU-a

ma Primorsko-goranske i Istarske županije. Tijekom 2020. godine započele su aktivnosti na izgradnji optičke mreže i prateće infrastrukture na području općina Jelenje, Čavle, Matulji i Grada Kastva.

Potkraj 2020. godine ostvaren je prelazak digitalne zemaljske televizije na sustav DVB-T2 i dodjele frekvencijskog pojasa od 700 MHz kojom se omogućilo prelazak na napredniji i učinkovitiji sustav odašiljanja DVB-T2 (u odnosu na DVB-T) i kodiranja HEVC ili MPEG4 (u odnosu na MPEG2). Prelaskom su se ostvarile pretpostavke da svi televizijski nakladnici mogu emitirati televizijske programe u HDTV kvaliteti, a u budućnosti i emitirati televizijske programe u višoj UHDTV kvaliteti.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Ocjena stanja elektroničke komunikacije

Postotak priključenosti kućanstava Županije na širokopolasni internet početkom 2021. godine iznosio je 55 %, što je više u odnosu na prosjek priključenosti RH od 50 %. U odnosu na ukupni broj kućanstava, postotak priključenosti na brzi širokopolasni internet (brzine veće od 50 Mbita) iznosi svega 15 %, što je manje od prosjeka Hrvatske koji je iznosio 18 %.

Projektom RUNE planira se izgradnja ultrabrze širokopolasne optičke infrastrukture u ruralnim područjima Primorsko-goranske i Istarske županije. Započele su aktivnosti na izgradnji optičke mreže i prateće infrastrukture na području općina Jelenje, Čavle, Matulji i Grada Kastva.

Potkraj 2020. godine ostvaren je prelazak digitalne zemaljske televizije na sustav DVB-T2 i dodjele frekvencijskog pojasa od 700 MHz kojom se omogućio prelazak na napredniji i učinkovitiji sustav odašiljanja DVB-T2.

Manja naselja Gorskog kotara i otoci lošinjskog arhipelaga još uvijek nemaju isti standard elektroničke komunikacije kao veća naselja u Županiji.

2.4.2. Energetska infrastruktura

2.4.2.1. Elektroenergetski sustav

Energetski sustav na prostoru Županije čine objekti za proizvodnju, prijenos i distribuciju energije svih razina.

Proizvodni elektroenergetski kapaciteti

Proizvodni kapaciteti Primorsko-goranske županije temelje se na električnoj energiji dobivenoj iz hidroelektrana koje godišnje u prosjeku ukupno proizvedu približno 250 GWh (Tablica 49.), što je 18,3 % ukupne potrošene energije tijekom 2020. godine (1.368 GWh). Termoelektrana Rijeka od 2015. godine održava se u stanju konzerviranosti te u predmetnom razdoblju nije bila u pogonu.

Tablica 49. Energetska postrojenja u Primorsko-goranskoj županiji s ostvarenom proizvodnjom električne energije

Naziv postrojenja	Raspoloživa snaga (MW)	2017.	2018.	2019.	2020.
Hidroelektrana Vinodol – akumulacijska	90	161	138	144	112
HE Rijeka – protočna	36,8	90	90	97	83
Crpna hidroelektrana Fužine	5	2,9	4,5	3,3	2,7
Crpna hidroelektrana Lepenica	0,8	0,591	0,47	0,45	0,38
Hidroelektrana Zeleni Vir	1,7	6,8	6,4	7,4	5,9
Ukupno (GWh)		261,3	239,4	252,1	204

Izvor: HEP – Proizvodnja, Proizvodno područje HE Zapad

Promatrajući ukupnu proizvodnju električne energije, u promatranom razdoblju godišnja stopa pada proizvodnje električne energije ostvarena je od -7,9 %. Najveći pad zabilježen je u 2020. godini koja nije relevantna zbog izvanrednog stanja uzrokovanog pandemijom COVIDA-19, odnosno slabije gospodarske aktivnosti.

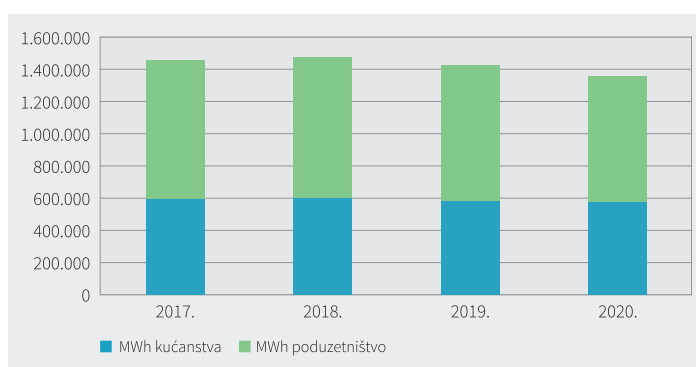
Elektroenergetska mreža

Prijenosna elektroenergetska mreža na području Županije sastoji se od dalekovoda najvišeg napona koji povezuju istočnu i sjeverozapadnu Hrvatsku sa zapadnim i južnim dijelom (Istra, Dalmacija), te dalekovodi koji povezuju elektroenergetski sustav Hrvatske s elektroenergetskim sustavom Slovenije. Područje Primorsko-goranske županije jedno je od najsigurnijih električnom energijom napajanih dijelova Hrvatske, zbog izrazito čvrstih prijenosnih veza.

Distributivni sustav električne energije trajno se nadograđuje transformatorskim stanicama čiji se ukupan broj povećao za 34 nove trafostanice te se poboljšava prijelazom s nadzemnih na podzemne kabelaške vodove. Ukupna dužina podzemnih vodova instaliranih snaga 10 (20) i 35 kV u predmetnom

razdoblju povećala se za 174 km nove mreže, dok se dužina nadzemnih vodova istih instaliranih snaga smanjila za 46 km.

Broj kupaca električne energije povećao se od 2017. godine za 5,4 tisuće (2,5 %). Ukupna potrošnja električne energije za kućanstva i poduzetništvo na području Županije 2020. godine iznosila je 1.368.000 MWh. Uočen je trend blagog pada potrošnje električne energije za kućanstva i za poduzetnike (Grafikon 39.). Vršna snaga za Operatora distribucijskog sustava – Elektroprimorje, iznosi 307 MW, a zabilježena je 3. kolovoza 2017. godine.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 39.

Pregled broja korisnika mreže i godišnja potrošnja električne energije (MWh) za kategorije kućanstva i poduzetništva u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: HEP – Operator distribucijskog sustava d. o. o., Elektroprimorje Rijeka

Obnovljivi izvori energije

Primorsko-goranska županija opredijelila se za korištenje obnovljivih izvora energije i za promicanje energetske učinkovitosti. *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* planirano je 6 sunčanih elektrana građevinama županijskog interesa. U proteklom razdoblju učinjeni su značajniji pomaci u istraživanju i pripremi tehničke dokumentacije za potrebe realizacije sunčanih elektrana.

Slika 13.

Vizualizacija SE Orlec – Istok

Izvor: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Županijski Zavod za prostorno uređenje pripremio je tehničku dokumentaciju za ishođenje lokacijske dozvole za SE Orlec Trinket – Istok (Slika 13.) i SE Orlec Trinket – Zapad. Lokacijska dozvola za SE Orlec Trinket – Istok ustupljena je HEP-u (sukladno *Sporazumu o suradnji*) koji je započeo izgradnju sunčane elektrane.

Na poticaj Grada Malog Lošinja, te iskazani interes HEP-a, JU Zavod i Grad Mali Lošinj započeli su pripremati tehničko-studijsku dokumentaciju za ishođenje lokacijske dozvole za SE Ustrine.

U 2019. godini je JU Zavod izradio detaljnu analizu prostornih mogućnosti svih pet vjetroelektrana planiranih temeljem županijskoga *Prostornog plana*.

U provedbi projekta *Unije – samoodrživi otok*, 2019. godine na krov novoizgrađenog desanilizatora postavljena je fotonaponska elektrana u funkciji vlastite potrošnje elektromotornih pogona za rad desanilizatora. HEP je pokrenuo projekt izgradnje zemljane fotonaponske elektrane na otoku snage do 1 MW.

Regionalna energetska agencija Kvarner svojim je aktivnostima utjecala na porast broja „malih“ sustava obnovljivih izvora energije (OIE). Strukturnim fondovima *Konkurentnost i kohezija* sufinancirani su projekti izrade projektne dokumentacije za povećanje energetske učinkovitosti u javnim zgradama.

4.4.2.2. Cjevovodni promet (nafta i plin)

Jadranski naftovod

Tankerska luka i terminal u lučkom bazenu Omišalj u sustavu Jadranskog naftovoda ishodišna su točka međunarodnog sustava transporta nafte do domaćih i inozemnih rafinerija u istočnoj i središnjoj Europi. Naftovod je projektiran da u konačnoj fazi može prihvatiti i transportirati 34 milijuna tona nafte godišnje na magistralnoj dionici Omišalj – Sisak.

Slika 14.
Novi spremnici na terminalu
Omišalj

Izvor: www.tportal.hr

Naftovodom prema Sisku ostvaren je 2018. godine najveći promet od 8.628.586 tona nafte⁸⁹, dok je najmanji promet bio 2019. godine (6.637.726 tona nafte). U travnju 2019. godine na terminalu Omišalj puštena su u rad tri novoizgrađena spremnika (Slika 14.) za skladištenje sirove nafte te je ukupni kapacitet Terminala Omišlja povećan na 1,4 milijuna prostornih metara.

Transportni plinski sustav

Transport prirodnog plina od ulaza u plinski transportni sustav do primopredajnih mjerno-redukcijskih stanica distributera plina na području Županije, pod upravom je operatora Plinacro d. o. o. sa sjedištem u Zagrebu. Područjem Županije prolaze tri magistralna plinovoda (Tablica 50.).

Tablica 50. Magistralni plinovodi na području Primorsko-goranske županije

Naziv plinovoda (DN mm/bar)	Dužina ukupno (km)	Dužina PGŽ (km)
Magistralni plinovod Pula – Karlovac DN 500/75	191,28	101,82
Magistralni plinovod Zlobin – Omišalj DN 800/100	17,48	17,48
Magistralni plinovod MČS2 Rijeka Istok – MRS Rijeka Istok (Kukuljanovo) DN 500/75	5,95	5,95

Izvor: Operator plinskoga transportnog sustava Plinacro d. o. o.

Slika 15.

Pogled na trasu spojnog magistralnog plinovoda Omišalj – Zlobin

Izvor: www.energetika-net.com, 2020. godine

Radi osiguranja otpreme prirodnog plina s LNG terminala (pušten je u rad 2021. godine) na otoku Krku izgrađen je spojni magistralni plinovod Omišalj – Zlobin s čvorovima Omišalj i Zlobin (Slika 15.). U slučaju povećanja interesa tržišta za plinom iz LNG terminala, plin bi se iz plinovoda Zlobin – Omišalj isporučivao u planirani magistralni plinovod Zlobin – Bosiljevo.

⁸⁹ Izvor podataka: Lučka uprava Rijeka, 2020. godine

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U sklopu transportnog plinskog sustava, na području Županije nalaze se tri mjerno-redukcijske stanice (MRS):

- MRS Rijeka Zapad kapaciteta 100.000 m³/h
- MRS Rijeka Istok kapaciteta 200.000 m³/h i
- MRS Delnice kapaciteta 8.000 m³/h.

Isporučene količine plina, u izvještajnom razdoblju, putem MRS Rijeka Istok iznose 7.470.213.287 kWh, a za MRS Rijeka Zapad 881.485.847 kWh.

Desetogodišnjim planom razvoja plinskoga transportnog sustava RH 2018. – 2027. planira se izgradnja magistralnog plinovoda Zlobin – Bosiljevo DN 1000/100 za koji je izdana lokacijska dozvola.

Distributivna plinska mreža

Napajanje distributivne plinske mreže Županije osigurano je putem četiri mjerno-redukcijske stanice:

- MRS-1 Rijeka Zapad (Marčelji)
- MRS-2 Rijeka Istok (Kukuljanovo)
- MRS Kostrena
- MRS Delnice.

Distributivna plinska mreža razvijena je na području gradova Rijeke, Bakra, Kraljevice te na području općina Čavle, Viškovo, Klana i Kostrena. U Gradu Kraljevici obavlja se distribucija miješanog plina do prelaska na prirodni plin, te je za potrebe grada izgrađeno i odgovarajuće miješalište plina. Osim u spomenutim područjima u kojima se distribuira plin, istodobno uz radove na izgradnji kanalizacije i ostalih instalacija komunalne infrastrukture, djelomično je izgrađena plinska mreža u mjestima Kastav, Opatija, Crikvenica, Matulji i Jelenje.

Djelatnost distribucije plina na području Grada Rijeke i okolice obavlja tvrtka Energo d. o. o. za proizvodnju i distribuciju plina i toplinske energije. Na kraju promatranog razdoblja na distributivnu plinsku mrežu ukupno je priključeno 22.467 potrošača (Tablice 51. i 52.).

Najveća potrošnja prirodnog plina ostvarena je 2017. godine na području Grada Rijeke za industriju 7,9 milijuna m³, i za potrebe kućanstva u 2020. godini 7,2 milijuna m³. Ukupna potrošnja 2020. godine za industriju iznosila je 7,4 milijuna m³, što je pad potrošnje od 22 % u odnosu na 2019. godinu (Grafikon 40.).

Tablica 51. Broj korisnika prirodnog plina za područje gradova Rijeke i Bakra te općina Viškovo, Klana, Kostrena i Čavle

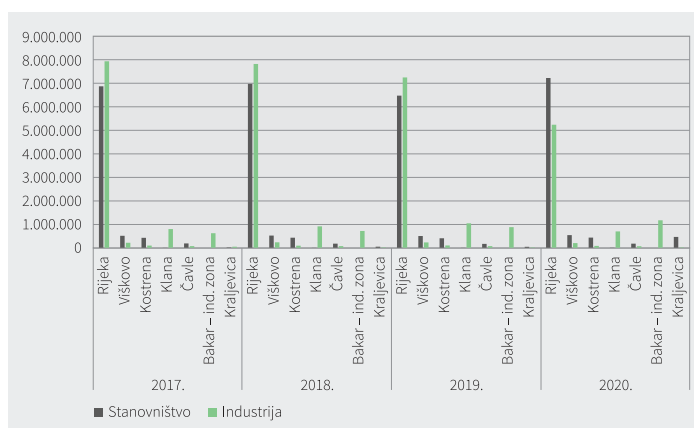
Prirodni plin	2017.	2018.	2019.	2020.
Kućanstva	21.383	21.400	21.416	21.388
Gospodarstvo	995	982	987	988
Ukupno	22.378	22.382	22.403	22.376

Izvor: Energo d. o. o. Rijeka, za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

Tablica 52. Broj korisnika miješanog plina za područje Grada Kraljevice

Miješani plin	2017.	2018.	2019.	2020.
Kućanstva	82	83	84	86
Gospodarstvo	5	5	5	5
Ukupno	87	88	89	91

Izvor: Energo d. o. o. Rijeka, za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

Grafikon 40. Pregled potrošnje plina po kategoriji potrošača od 2017. do 2020. godine (m³)

Izvor: Energo d. o. o. Rijeka, za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina

Ukupno je izgrađeno 296,22 km distributivne plinske mreže, što je 2,6 % više u odnosu na 2016. godinu te 9,1 km magistralne mreže. Vidljiv je pad izgradnje plinovoda u odnosu na prethodno razdoblje, a razlog tome je da se zbog smanjenja troškova plinovod gradi u sklopu rekonstrukcije i izgradnje prometnica zajedno s radovima na ostaloj komunalnoj infrastrukturi.

U proteklom je razdoblju započela izgradnja spojnog plinovoda Rijeka – Kastav – Matulji. Na području Grada Kastva i Općine Matulji izgrađeno je 33.228 m plinovoda te je plan u sljedećem četverogodišnjem razdoblju izgrađeni plinovod staviti u funkciju.

Ocjena stanja energetskeg sustava

Proizvodni kapaciteti Županije temelje se na električnoj energiji dobivenoj iz hidroelektrana koje godišnje ukupno proizvedu približno 250 GWh, što je samo 18,3 % ukupne potrošene energije tijekom 2020. godine (1.368 GWh). Strukturno cjelovit energetskeg sustav ima jedino Grad Rijeka koja uz kvalitetnu i sigurnu elektroenergetsku mrežu, ima i razvijen distribucijski sustav plinovoda i manjim dijelom toplovoda.

Sustav elektroopskrbe je zadovoljavajuće pokriven, a zahtjevi za priključenje javljaju se samo u mjestima gdje se obnavljaju postojeće građevine te grade nove.

Primorsko-goranska županija opredijelila se za korištenje obnovljivih izvora energije i za promicanje energetske učinkovitosti. Zalaže se i za očuvanje TE Urin, ali s plinom kao pogonskim gorivom koji na minimum svodi utjecaj na onečišćenje okoliša, a ujedno osigurava stabilnu i sigurnu dostupnost električne energije za sve korisnike u Županiji.

Učinjeni su i značajniji pomaci u istraživanju i pripremi tehničke dokumentacije za izgradnju sunčanih elektrana na području Županije. U tom smislu županijski Zavod za prostorno uređenje pripremio je tehničku dokumentaciju za ishođenje lokacijske dozvole za SE Orlec Trinket – Istok i SE Orlec Trinket – Zapad na otoku Cresu. Lokacijska dozvola za SE Orlec Trinket – Istok ustupljena je HEP-u (sukladno *Sporazumu o suradnji*) koji je započeo izgradnju sunčane elektrane. Lokacijska dozvola za SE Orlec Trinket – Zapad planira se ishoditi 2021. godine. Na poticaj Grada Malog Lošinja te iskazani interes HEP-a, JU Zavod i Grad Mali Lošinj započeli su pripremati tehničko-studijsku dokumentaciju za ishođenje lokacijske dozvole za SE Ustrine.

Učinjeni su značajni pomaci u energetskeg neovisnosti otoka proizvodnjom struje iz obnovljivih izvora, snagom sunca, vjetra i mora. Kroz provedbu projekta *Unije – samoodrživi otok*, 2019. godine na krov novoizgrađenog desalinizatora postavljena je fotonaponska elektrana.

Izrađen je projekt plinifikacije Gorskeg kotara (2008. godine), ali se još nije krenulo u njegovu provedbu. Pokrenute su aktivnosti na osmišljanju projekata toplifikacije pojedinih naselja (Delnice, Fužine, Čabar), odnosno projekata osmišljenog korištenja drvne biomase kao goriva za decentralizirane kogeneracije⁹⁰ radi osiguranja energetske samodostatnosti i najudaljenijih naselja.

Na otocima nema izgrađene mreže plinskog sustava ili toplovoda.

⁹⁰ Postupak istodobne proizvodnje električne i korisne toplinske energije u jedinstvenom procesu

2.4.3. Vodoopskrba i odvodnja

Sustav javne vodoopskrbe je tehnički i tehnološki povezani skup građevina za javnu vodoopskrbu od izvorišta ili drugog vodozahvata, odnosno od mjesta prihvata vode od drugog isporučitelja vodnih usluga do priključka korisnika vodne usluge. Sustav javne odvodnje (SJO) je tehnički i tehnološki povezani skup građevina za javnu odvodnju od priključka korisnika vodne usluge do krajnje točke ispuštanja. Čine ga sljedeće vodne građevine: kanalizacijska mreža, građevine kanalizacijske mreže (crpne stanice, ulazna i prekidna okna, preljevne građevine, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda itd.)

2.4.3.1. Vodoopskrbni sustav

Javna vodoopskrba u Primorsko-goranskoj županiji organizirana je putem vodoopskrbnih područja na kojima djelatnost javne vodoopskrbe obavlja devet javnih isporučitelja vodne usluge.

Vodovodna mreža u predmetnom razdoblju proširila se za nešto više od 116 km novih cjevovoda, većinom na vodoopskrbnim područjima mikroregije Otoci i Priobalje. U Tablici 53. dan je pregled priključenosti stanovništva na vodoopskrbnu mrežu na području gradova i općina Županije.

Tablica 53. Javni isporučitelji vodne usluge i postotak priključenosti na vodoopskrbnu mrežu

Javni isporučitelj vodne usluge	Gradovi/općine	Postotak priključenosti na vodoopskrbnu mrežu	Izvorišta vode/vodozahvat
Vodovod i kanalizacija d. o. o. za vodoopskrbu i odvodnju Rijeka	Gradovi: Rijeka, Kastav, Bakar i Kraljevica; općine: Klana, Jelenje, Viškovo, Čavle i Kostrena	99,96 %	Izvori Zvir, Zvir II, Rječina, Perilo, Dobra i Dobrica, bunari u Martinšćici
Liburnijske vode d. o. o. Ičići	Grad Opatija; općine: Matulji, Lovran i Mošćenička Draga	99,17 %	Izvori Vela Učka, Mala Učka, tunel Učka, Rečina, Sredić + sustav Rijeka
VIO Žrnovnica Crikvenica Vinodar d. o. o.	Gradovi Crikvenica i Novi Vinodolski; Vinodolska općina	99,9 %	Izvori u Novljanskoj Žrnovnici i bunari u Triblju
Ponikve voda d. o. o.	Grad Krk; općine: Omišalj, Malinska-Dubašnica, Punat, Vrbnik, Dobrinj i Baška	99,75 %	Vodozahvat Ponikve, izvori i bunari u Bašćanskoj kotlini (EB-1, EB-2, EB-3) bunari Paprati i Stara Baška + sustav Rijeka
Vodoopskrba i odvodnja Cres Lošinj d. o. o. Cres	Gradovi Cres i Lošinj	100 %	Jezero Vrana
Vrelo d. o. o. Rab	Grad Rab; Općina Lopar	100 %	Izvori i bunari na Rabu + Južni ogranak vodovoda Hrvatsko primorje
Komunalac – VIO d. o. o. Delnice	Grad Delnice; općine: Lokve, Fužine, Mrkopalj, Ravna Gora, Skrad i Brod Moravice	99 %	Izvori Kupica, Mrzlica i niz drugih malih izvora (ukupno 16)
KD Čabranka d. o. o. Čabar	Grad Čabar	90 %	Izvori Čabranka, Tropeti i niz drugih malih izvora (ukupno 17)
Vode Vrbovsko d. o. o.	Grad Vrbovsko	99 %	Izvori Ribnjak, Javorova kosa, Draškovac i Topli potok

Izvor: Podaci komunalnih društava 2020. godine

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Priobalje

Vodoopskrbni sustav Rijeka obuhvaća područje gradova Rijeke, Kastva, Kraljevice i Bakra te općina Klana, Viškovo, Jelenje, Čavle i Kostrena. Sustav ima ukupno 1.011 km vodovodne mreže s nešto više od 40 tisuća priključaka, a opskrbljuje više od 185 tisuća potrošača.

Vodoopskrbni sustav Opatija obuhvaća područje Grada Opatije, općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga. Potrebne količine vode osiguravaju se prvenstveno unutar sustava Opatija iz vlastitih izvorišta, a po potrebi i dobavom vode iz susjednih sustava – Rijeke i Ilirske Bistrice. Povećanjem stambenih i turističkih objekata, te nepovoljnim hidrauličkim uvjetima na području Općine Mošćenička Draga i viših zona na područja Grada Opatije (Poljane, Veprinac), pojavio se nedostatak vode u ljetnim mjesecima.

Vodoopskrbni sustav Novog Vinodolskog opskrbljuje područje Grada Crikvenice, područja Grada Novog Vinodolskog i jugozapadno područje Vinodolske općine. Postojeće količine vode za sada zadovoljavaju potrebe, ali su na granici potreba. Izdašnost izvorišta Žrnovnica je u sušnim dugim ljetnim razdobljima problematična zbog malih dotoka. Glavni magistralni cjevovod nedostatnog je kapaciteta da bi zadovoljio potrebe postojećih potrošača. Pojedini dijelovi mreže zbog povišenih tlakova, starosti ili nekvalitetne mreže, imaju velike gubitke vode te su trenutno u fazi rekonstrukcije.

Otoci

Vodoopskrbni sustav otoka Krka opskrbljuje se vodom za piće iz šest vodoopskrbnih podsustava: Ponikve, Rijeka, Baška, Stara Baška, Dobrinj i Paprati. Izvorišta vode na Krku kvalitetom i količinom zadovoljavaju gotovo cijele godine, a problematično razdoblje je vrhunac turističke sezone kada se potrošnja vode poveća do šest puta. U tom se razdoblju nedostajuće količine vode nadomještaju vodom iz vodoopskrbnog sustava Rijeka. Rast količine zahvaćene vode na otoku Krku za razdoblje 2016. – 2020. iznosio je 3 % godišnje⁹¹ (što je u skladu s povećanjem broja korisnika usluge javne vodoopskrbe (+655/godišnje), a i povećanjem standarda stanovnika i turističkih smještaja zbog izgradnje luksuznih kuća za odmor, bazena, navodnjavanja zelenih površina i sl. Nastavljeni su istražni radovi na II. fazi uređenja akumulacije Ponikve kojima će se u konačnosti kapacitet akumulacije s postojećih 2 milijuna m³ povećati na 7 milijuna m³. Projekt je u potpunosti gotov za I. fazu u sklopu koje su sanirane erozije u ponornoj zoni, dok se za ostale izrađuje projektna dokumentacija. Osim radova na glavnom izvorištu Ponikve, u suradnji s Hrvatskim vodama, tijekom 2016. godine izbušena je nova istražno-eksploatacijska bušotina EB-4, dubine 261 m, koja se nalazi na području bašćanske

⁹¹ Osim 2020. godine kada je zbog pandemije COVIDA-19 potrošnja vode znatno smanjena (oko 15 % na razini godine).

kotline i može se u budućnosti koristiti kao eksploatacijski zdenac. U narednim godinama, da bi se osigurala kvalitetna i stabilna vodoopskrba, osim radova na izgradnji II. faze izvorišta Ponikve, u planu je i stavljanje u funkciju bunara EB-4 koji se nalazi na području bašćanske kotline, te rekonstrukcija dotrajaloga transportnog cjevovoda čelik DN 500, kroz most Krk i na dionici most Krk – spremnik vode CD 320, u ukupnoj dužini od 6.500 m, čime bi se povećala sigurnost dobave vode iz sustava ViK Rijeka.

Vodoopskrbni sustav otoka Raba pokriva područje Grada Raba i Općine Lopar. Otok Rab nema dovoljnih količina vode u vlastitim izvorištima pa se sustav napaja s kopna (vode iz Like koje se iz vodne komore i preko uređaja za kondicioniranje Hrmatine vodovodom Hrvatsko primorje – Južni ogranak, transportiraju na Rab, Pag i u Karlobag). S kopna se na taj način trenutno može dobavljati do 125 l/s vode, a u ljetnim mjesecima, kada su potrebe za vodom veće, u sustav vodoopskrbe uključuju se pojedini lokalni bunari ukupne izdašnosti 53 l/s. Sustav otoka Raba je danas najranjiviji u dijelu podmorskog cjevovoda koji je nedostatnog kapaciteta. Zbog toga je potrebno izgraditi drugu podmorsku cijev, rekonstruirati neke dijelove glavnih transportnih cjevovoda, te dograditi i izgraditi nekoliko vodosprema. Za projekt podmorskog cjevovoda trenutno je u fazi izrade studija izvodljivosti.

Sustav vodoopskrbe otoka Cresa i Lošinja potpuno je odvojen i neovisan, a od osobite je važnosti za razvoj otoka, iako još uvijek nije u potpunosti izgrađen. Potrebno je integrirati sustav vodoopskrbe u jedinstveni regionalni vodoopskrbni sustav zbog njegove ranjivosti jer se oslanja na jedan izvor i ima dugačak glavni dovodni cjevovod.

Gorski kotar

Područje Gorskog kotara vrlo je bogato pitkom vodom, ali je vodoopskrbna situacija na području Gorskog kotara nezadovoljavajuća. Opskrba vodom je gotovo bez ikakvih rezervi pa je vrlo riskantna i neodrživa u slučaju kvara na sustavu, odnosno vodozahvatu. Pojedini dijelovi mreže nedovoljnog su kapaciteta, a do pojedinih zaseoka vodoopskrbna mreža nije izgrađena. Vodoopskrbni sustavi područja nisu u dovoljnoj mjeri osigurani za slučajeve iznimnih akcidentnih onečišćenja koja mogu i na dulje vrijeme onemogućiti korištenje voda s pojedinih izvorišta. Prema iskazanim parametrima, osnovni problem vodoopskrbe na području Gorskog kotara je mali broj stanovnika priključenih na relativno velik broj kilometara vodoopskrbnih cjevovoda, što uglavnom dirigira povećanu cijenu vode u odnosu na prosjek Republike Hrvatske. Na području Gorskog kotara čest je slučaj vodovodnog priključka u prosjeku za dvočlano domaćinstvo.

Na vodoopskrbnom području Grada Čabra unutar sustava vodoopskrbe nalazi se trenutno malo korisnika koji su raspoređeni na iznimno velikim udaljenostima. Voda za piće na području Čabra je trenutačno zdravstveno

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

ispravna; redukcije vode su rijetke i pojavljuju se ponekad u sušnim razdobljima ljeta. U proteklom razdoblju postojali su često zdravstveno neispravni uzorci vode u pogledu mikrobioloških pokazatelja, povišenog rezidualnog klora i pH vrijednosti. Uzroci neispravnosti su nedostaci u sanitarno-tehničkom održavanju, gdje je najveći problem diskontinuirana dezinfekcija, dok je niža pH vrijednost prirodna karakteristika izvora.

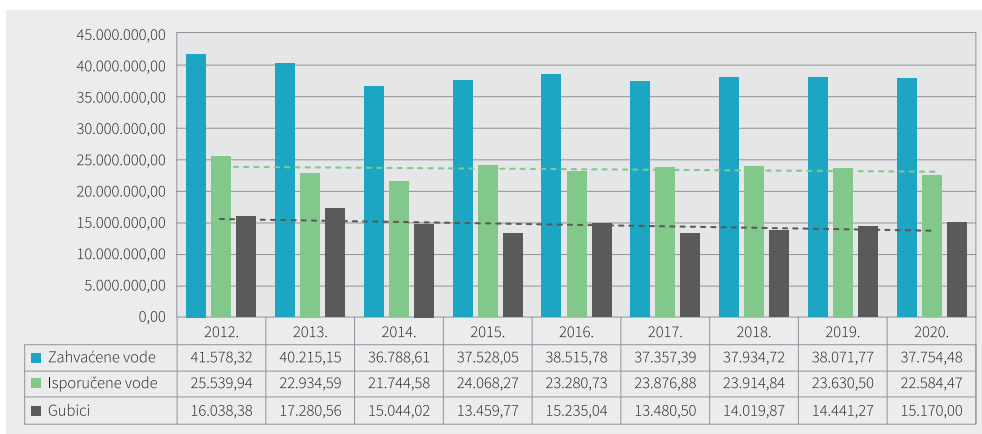
Na vodoopskrbnom području Grada Vrbovskog izgrađena je iznimno razvedena mreža dužine oko 180 km, prosječne starosti oko 50-60 godina, s oko 2.600 priključaka. Kvaliteta vode varira od izvorišta do izvorišta, pa tako sva četiri izvorišta iz kojih se zahvaća voda za piće imaju karakteristično bakteriološko opterećenje, no tretiranjem vode uklanjaju se i time ona udovoljava traženim karakteristikama vode za piće. U kišnim razdobljima, na kratka razdoblja (nekoliko sati do jedan dan) pojavljuje se i parametar mutnoće. Budući da s izgradnjom nove vodospreme u 2018. godini Vrbovsko ima dostatne kapacitete vode, u razdobljima mutnoće voda se ne zahvaća. Izdašnost svih izvorišta zadovoljava potrebe cijelog područja, izuzev izvorišta Javorova kosa koji u ljetnom razdoblju (posebice ako su zimi nedostatne oborine) daje vrlo male količine vode, jedva dostatne za naselja koja nemaju zamjenske izvor opskrbe.

Potrošnja vode

U 2020. godini u Županiji je isporučeno nešto više od 22,6 milijuna m³ vode. Za promatrano devetogodišnje razdoblje prisutan je trend pada ukupne potrošnje vode (Grafikon 41.). Neprekidni pad potrošnje vode izražen je na području koje opskrbljuje Komunalac VIO Delnice, Vode Vrbovsko i KD Čabranka. Trend blagog i trajnog rasta potrošnje vode ostvaren je na područjima koja opskrbljuju Vodoopskrba i odvodnja Cres Lošinj d. o. o. i VIO Žrnovnica Crikvenica Vinodol d. o. o. Trend izraženijeg rasta potrošnje vode prisutan je na područjima koja opskrbljuje Ponikve voda i Vrelo (Rab,

Grafikon 41.
 Odnosi zahvaćene i isporučene količine vode u Županiji od 2012. godine do 2020. godine (milijuni m³/godišnje)

Izvor: Javni isporučitelji vodnih usluga na području Primorsko-goranske županije

Lopar). Područja koja opskrbljuju Liburnijske vode d. o. o. te VIK Rijeka d. o. o. imaju manje-više ujednačenu potrošnju s prisutnim trendom pada potrošnje vode.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Gubici vode u sustavu

Većina vodovoda u Županiji ima prosječan ukupni gubitak 38 % (Grafikon 41.). U dobre vodovode mogli bi se svrstati vodovodi Opatija i Rab, dok su odlični vodovodi s gubicima manjim od 20 % u sustavu otoka Krka. Vodovodi s ukupnim gubicima većim od 40 % su na vodoopskrbnim područjima Rijeke, Cresa i Lošinja, Čabra i Vrbovskog.⁹²

Uzroci gubitaka su prvenstveno dotrajalost sustava, te lomovi cijevi, prelijevanja, gubici na vodovodnim armaturama, gubici na priključcima u vodovodnim oknima, gubici zbog usporavanja vodomjera i neovlašteno uzimanje vode iz hidranata. Značajan uzrok povećanja ukupnog gubitka, odnosno nefakturirane potrošene vode, jest u povećanom korištenju zahvaćene vode za tehničko održavanje sustava, odnosno česta ispiranja cjevovoda, za protupožarne svrhe i sl. Prema Grafikonu 41. i liniji trenda ukupnih gubitaka vode za promatrano razdoblje (2012. – 2020. godine) može se zaključiti kako se ukupni gubici postupno smanjuju zbog većih ulaganja u vodno-komunalnu infrastrukturu.

Ocjena stanja vodoopskrbnog sustava

Na vodoopskrbni sustav priključeno je ukupno 98,7 % stanovništva Županije što je više od prosjeka u Republici Hrvatskoj koji iznosi 84 %. U pojedinim sustavima stanje nije zadovoljavajuće jer se gubi voda zbog dotrajalosti cjevovodne mreže. Na županijskoj je razini ostvareno povezivanje podsustava Rijeka s podsustavom Novi Vinodolski preko vodoopskrbnog područja Grada Bakra te je time povećana i sigurnost vodoopskrbe u priobalnom području.

Vodoopskrbni sustav Grada Rijeke dobro funkcionira i u dobrom je stanju, dok ostali vodoopskrbni sustavi nemaju dovoljnu izdašnost vlastitih izvora pitke vode ili su one na granici potreba. U sustavu vodoopskrbe na području Liburnije potrebno je rekonstruirati dio vodosprema i crpnih stanica koje su nužne da bi se sustav mogao osloniti na vlastite izvore te cjevovod na Učki koji transportira vodu s učkarskih izvora i koji je zastario te se na njemu pojavljuje značajan broj puknuća i gubitaka vode.

Opskrba vodom otoka je zadovoljavajuća, izuzev ljetne sezone kada su kapaciteti premali. Izdašnost vlastitih izvorišta pitke vode je ograničena (osim

⁹² Procjena gubitaka vode po komunalnim društvima daje se na temelju podataka iz 2020. godine.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Lošinja i Cresa koji imaju dostatnu opskrbu iz Vranskog jezera), a sustavi Krka i Raba povezani su i na kopnene vodoopskrbne sustave. U slučaju nemogućnosti isporuke vode s kopna, u vrijeme ljetnih mjeseci može doći do problema u vodoopskrbi područja Raba i Krka.

Na području krčkih aglomeracija, u sklopu projekta *Sustav prikupljanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda otoka Krka*, za šest aglomeracija na otoku Krku (Omišalj, Malinska – Njivice, Krk, Punat, Baška i Klimno – Šilo) planirana je rekonstrukcija 38,7 km vodoopskrbne mreže usporedno s izgradnjom kanalizacijske mreže. Izvedeno je približno 90 % ugovorenih radova, a do kraja 2020. godine izvedeno je 90 % ugovorenih radova.

Održivost i sigurnost vodoopskrbe područja Gorskog kotara osigurat će se dovršetkom izgradnje regionalnog vodovoda Gorski kotar, odnosno njegove ishodišne točke akumulacije Križ. U prijelaznom razdoblju, do izgradnje akumulacije Križ, potrebno je započeti graditi privremeni vodozahvat na Lokvarskom jezeru.

2.4.3.2. Sustav javne odvodnje

Djelatnosti javne odvodnje na području Županije obavljaju komunalna društva u pretežnom vlasništvu jedinica lokalne samouprave (Tablica 54.).

Stanje razvijenosti sustava za prikupljanje otpadnih voda u aglomeracijama u Priobalju i na Otocima, a sukladno podacima upravitelja vodnih usluga, može se zaključiti prema dostignutoj priključenosti potrošača (Tablica 54.) od 12 % do 97 %.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Tablica 54. Javni isporučitelji vodne usluge i postotak priključenosti na sustav odvodnje

Javni isporučitelj vodne usluge	Gradovi/općine	Naziv sustava*	Postotak priključenosti na sustav odvodnje	Izgrađeni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – postignuti stupanj pročišćavanja
Vodovod i kanalizacija d. o. o. za vodoopskrbu i odvodnju Rijeka	Rijeka, Viškovo, Čavle, Jelenje	Rijeka	75 %	Rijeka – mehanički stupanj
	Općina Klana	Klana	23 %	Klana – mehanički stupanj
	Grad Kraljevica	Kraljevica	34 %	Direktan ispust
	Grad Bakar	Bakar	18 %	Direktan ispust
	Općina Kostrena	Kostrena	37 %	Direktan ispust
Liburnijske vode d. o. o.	Grad Opatija	Opatija	87 %	Opatija – I. stupanj
	Općina Lovran	Lovran	87 %	
	Općina Matulji	Matulji	70 %	
	Općina Mošćenička Draga	M. Draga	90 %	Mošćenička Draga – taložnica
VIO Žrnovnica Crikvenica Vinodol d. o. o.	Novi Vinodolski	Novi Vinodolski	72 %	Novi Vinodolski – I. stupanj
	Grad Crikvenica Selce	Crikvenica Selce	62 %	Trajekt – I. stupanj Slaven – I. stupanj
	Jadranovo	Jadranovo		Jadranovo – II. stupanj
	Vinodolska općina – Bribir	Bribir	17 %	II. stupanj
	Novi Vinodolski – Klenovica	Klenovica	28 %	I. stupanj
Ponikve voda d. o. o.	Grad Krk	Krk	70 %	Krk – mehanički tretman
	Općina Omišalj	Omišalj	47 %	Omišalj – mehanički tretman
	Općina Malinska-Dubašica	Malinska-Njivice	83 %	Čuf – mehanički tretman
	Općina Punat	Punat	63 %	Stara Baška – mehanički tretman
	Općina Dobrinj – Dobrinj	Dobrinj	97 %	Dobrinj – biodisk
	Općina Baška	Baška	86 %	Baška – mehanički tretman
Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o. Cres	Grad Cres – Valun	Valun	69 %	Valun – direktan ispust
	Grad Cres – Grad Cres		93 %	UPOV Kijac – mehanički tretman
	Grad Cres – Martinšćica	Cres	93 %	Martinšćica – mehanički tretman
	Grad Mali Lošinj	M. Lošinj	90 %	Čikat – mehanički tretman
	Grad Mali Lošinj – Veli Lošinj	V. Lošinj	90 %	V. Lošinj – mehanički tretman
	Grad Mali Lošinj – Nerezine	Nerezine	65 %	Nerezine – direktan ispust
	Orlec	Orlec	12 %	Orlec – II. stupanj
	Susak	Susak	40 %	Susak – II. stupanj

Javni isporučitelj vodne usluge	Gradovi/općine	Naziv sustava*	Postotak priključenosti na sustav odvodnje	Izgrađeni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – postignuti stupanj pročišćavanja
Vrelo d. o. o. Rab	Grad Rab	Rab	55 %	UPOV Potočina – mehanički tretman
	Grad Rab	Draga	48 %	UPOV Draga Vašibaka – mehanički tretman
Lopar Vrutak d. o. o.	Općina Lopar	Lopar	88 %	UPOV Lopar – I. stupanj
Komunalac – vodoopskrba i odvodnja d. o. o. Delnice	Grad Delnice	Delnice	77 %	Delnice – II. stupanj pročišćavanja
	Ravna Gora	Ravna Gora	15 %	Ravna Gora – II. stupanj pročišćavanja
	Mrkopalj	Mrkopalj	25 %	Mrkopalj – II. stupanj pročišćavanja
KD Čabranka d. o. o. Čabar	Grad Čabar	Čabar	13 %	Čabar – biodisk

* Naziv sustava – postojeće stanje

Izvor: Podaci komunalnih društava 2020. godine

Priobalje

Iako u većim aglomeracijama u priobalju Županije i na otocima još uvijek nisu ugrađeni uređaji s II. stupnjem pročišćavanja, stanje je u pogledu razvijenosti sustava prikupljanja otpadnih voda općenito bolje, prvenstveno zahvaljujući višoj startnoj razvijenosti te značajnim ulaganjima u sklopu *Projekta zaštite od onečišćenja voda u priobalnom području 1 i 2* (tzv. Jadranskog projekta, sufinanciraju ga IBRD/EBRD, Hrvatske vode i uključene jedinice lokalne samouprave). To je rezultiralo većim pomacima u dijelu izgradnje ključnih objekata sustava.

Na području Priobalje sustavi prikupljanja otpadnih voda uspostavljeni su na području sljedećih aglomeracija: Rijeka, Bakar – Kostrena, Kraljevica, Opatija – Lovran, Mošćenička Draga, Crikvenica – Selce, Novi Vinodolski. Značajni su pomaci u izgradnji sustava i priključenju stanovništva na sustav prikupljanja otpadnih voda u aglomeraciji Opatija – Lovran gdje se postotak priključenosti u prosjeku povećao za 10 %. Daljnje intenziviranje izgradnje kolektorske mreže sanitarne/razdjelne kanalizacije u Priobalju očekuje se u okviru tzv. I. faze EU-projekta na područjima gradova Rijeke i Kastva, općina Viškovo, Čavle i Jelenje te manjeg dijela Općine Matulji.

U primorskom dijelu Županije, u pogledu razine razvijenosti sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, posebno je teška situacija u neposrednom zaleđu Grada Rijeke (Viškovo, Čavle, Jelenje), u Vinodolskoj općini i Bakru; nešto bolja je u Kostreni, Kastvu, Klani, Novom Vinodolskom, Kraljevici i Crikvenici, dok je situacija povoljnija na Liburniji (Opatija, Lovran) te u Gradu Rijeci.

Sustav Grad na području aglomeracije Rijeka prihvaća otpadne vode većeg dijela Grada Rijeke i manjim dijelom okolnih općina Viškovo, Kastav, Čavle, Jelenje te dijela Matulja. Sustav završava glavnim sabirnim kolektorom u zoni Delta čime je više morskih ispusta svedeno na jedan obalni ispust. Središnji

uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Delta do danas ima izgrađenu samo prvu fazu, odnosno mehanički predtretman s podmorskim ispustom. Sustav je mješoviti te mu u narednim godinama predstoji veliki investicijski ciklus.

Projekt poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture na području aglomeracije Rijeka u svom je većem dijelu u procesu javnog nadmetanja za izvođenje radova (natječaj za izgradnju sustava odvodnje te natječaj za izgradnju UPOV-a). Projektom, koji obuhvaća gradove Rijeku i Kastav, te općine Viškovo, Čavle i Jelenje, planirani su sljedeći radovi:

- izgradnja sustava odvodnje u dužini od 192,4 km gravitacijskih cjevovoda s pripadajućih 25 km tlačnih cjevovoda
- izgradnja 126 crpnih stanica
- izgradnja 12 retencija
- izgradnja 20 kišnih preljeva
- rekonstrukcija 99,5 km postojeće mreže vodoopskrbe
- izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Rijeka (II. stupnja pročišćavanja – biološka obrada).

Na kraju predmetnog razdoblja, od toga projekta realizirane su dvije investicije (1 % od ukupno planiranih radova):

- izgradnja fekalnog kolektora i rekonstrukcija vodovoda u dužini 1.080 m u Rijeci (Krešimirova i Adamićeva ulica) i
- rekonstrukcija i dogradnja sustava odvodnje otpadnih voda i poboljšanje postojećeg sustava odvodnje na lokaciji križanje Mlaka – I. faza, Krešimirova).

Druga realizirana investicija je izgradnja fekalnog kolektora u dužini od 1.029 m i rekonstrukcija vodovoda u dužini 965 m na području Općine Viškovo (u sklopu rekonstrukcije dijela županijske ceste ŽC5055 (dovršena je početkom 2021. godine).

U najvećem je postotku izgrađenosti sustava prikupljanja otpadnih voda u Primorsko-goranskoj županiji, sustav Opatija – Lovran s uređajem prvog stupnja pročišćavanja otpadnih voda Ičići. U razdoblju 2016. – 2020. godine izrađena je projektno-studijska dokumentacija za projektnu prijavu sufinanciranja izgradnje aglomeracije Liburnijska rivijera iz kohezijskih fondova EU-a. Aglomeracija Liburnijska rivijera pokriva područje Grada Opatije i općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga, te djelomično područje Grada Kastva. Projektom je predviđeno proširenje sustava odvodnje i povećanje pokrivenosti i priključenosti stanovništva, sve radi usklađivanja s obvezama koje proizlaze iz relevantnih EU direktiva. Realizacijom projekta očekuje se priključenje novih 11.643 stanovnika na sustav odvodnje. Uz značajno proširenje mreže i izgradnje vodnih građevina, predviđa se izgradnja II. stupnja pročišćavanja UPOV Ičići i izgradnja UPOV Poklon, kapaciteta II. stupnja pročišća-

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

vanja koji se gradi isključivo zbog zaštite izvorišta jer se to područje nalazi unutar zona sanitarne zaštite. U potpunosti je završena izrada projektne dokumentacije i ishodovane su sve građevinske dozvole.

Na području aglomeracija Novi Vinodolski/Crikvenica i Selce, sredinom ožujka 2020. godine zaključen je ugovor o izgradnji novog i rekonstrukciji postojećeg sustava javne odvodnje. Investicija obuhvaća naselja Dramalj, Crikvenica, Selce, Novi Vinodolski i Povile. U sklopu ovog projekta planira se i gradnja dva UPOV-a II. stupnja pročišćavanja, po jedan za svako područje gradova te postrojenje za sušenje otpadnog mulja. Usporedno s tom investicijom, u tijeku je izrada studijske, projektne i tender dokumentacije još dviju aglomeracija: aglomeracije Klenovica, Smokvica i Vinodolska općina te aglomeracije Jadranovo. Izradom kompletne projektne dokumentacije i izgradnjom sustava javne odvodnje očekuje se da će više od 95 % objekata na navedenom području imati mogućnost priključenja na sustav javne odvodnje.

Otoci

Razvijenost je sustava prikupljanja i odvodnje otpadnih voda na otocima značajno povećana u dijelu izgradnje mreže (aglomeracije na otoku Krku i Rabu), dok se izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda tek očekuje u narednom razdoblju.

Na otoku Krku djelomično razvijene sustave (prvi stupanj obrade) imaju naselja Baška, Punat, Njivice, Krk, Malinska, Omišalj, Dobrinj. Na području krčkih aglomeracija realiziran je projekt *Sustav prikupljanja, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda otoka Krka*, u sklopu kojeg se provode radovi na izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te proširenju i dogradnji sustava javne odvodnje za šest aglomeracija na otoku Krku (Omišalj, Malinska – Njivice, Krk, Punat, Baška i Klimno – Šilo). Projekt je sufinanciran sredstvima EU-a. U sklopu projekta rekonstruirat će se 38,7 km vodoopskrbne mreže usporedno s izgradnjom kanalizacijske mreže u dužini 79,3 km (gravitacijske) te 6,9 km tlačne. Izvedeno je približno 90 % ugovorenih radova, a dovršetak se očekuje polovinom 2022. godine.

Sustav javne odvodnje na području Grada Raba podijeljen je na dva podsustava: sustav javne odvodnje Rab i sustav javne odvodnje Draga.

Sustav javne odvodnje Rab obuhvaća odvodnju otpadnih voda iz mjesta Palit, Grad, Banjol i Barbat. Izgrađenost sustava može se podijeliti u dva dijela: novi dio, te postojeći, odnosno stari dio sustava.

Sustav javne odvodnje Draga obuhvaća odvodnju otpadnih voda iz mjesta Supetarska Draga Gornja, Supetarska Draga Donja, Kampor te Mundanije. Sustav je novoizgrađen i čine ga na području Supetarske Drage (Gornje i Donje) glavni kolektor, šest crpnih stanica, pripadajuća mreža te uređaj za pročišćavanje otpadnih voda s podmorskim ispustom.

Područje Kampora čine glavni kolektor, dvije crpne stanice te pripadajuća mreža. Taj dio sustava još nije tehnički moguće spojiti s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i u funkciji je privremeni ispus.

Na području Mundanije nije izgrađen sustav javne odvodnje. Tijekom 2019. godine postavljeno je 1.700 metara novih kanalizacijskih cjevovoda, u odnosu na 2018. godinu kada je postavljeno 940,8 metara. Razlog povećanja izgrađenih kanalizacijskih kolektora jest prvenstveno spajanje novih potrošača na sustav javne odvodnje Rab. Novi su kanalizacijski kolektori najvećim dijelom izgrađeni u mjestu Banjol i Barbat, izuzev zaseoka Maračići u Kamporu u dužini od 500 metara i zaseoka Potočine u Supetarskoj Dragi u dužini od 150 metara.

U tijeku je izrada studijske i projektne dokumentacije za sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Rab, Supetarska Draga i Lopar. Riječ je o kompletnoj dokumentaciji potrebnoj za prijavu za financiranje iz fondova Europske unije.

Na području Grada Cresa i Grada Malog Lošinja izgrađeni su razdjelni sustavi za odvodnju otpadnih voda u naseljima Cres, Valun, Martinšćica, Nerezine s turističkim naseljem Bučanje, Mali Lošinj, Veli Lošinj, Orlec i na otoku Susku. Za sustave gradova Cresa i Malog Lošinja potrebno je izgraditi uređaj za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda II. stupnja obrade.

Na otoku Lošinju, projektom *Jadran*, predviđeno je objedinjavanje sustava i izgradnja uređaja za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda visokog stupnja obrade. Izgrađen je sustav Sunčana uvala te Zaglav/Miholašćica. Na otoku Susku izgrađen je kanalizacijski sustav s biološkim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i na njega je priključeno 63 % stanovništva. U naselju Orlec izgrađena je kolektorska mreža u dužini 1,2 km s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda II. stupnja obrade.

Gorski kotar

Na području Gorskog kotara sustav javne odvodnje otpadnih voda još uvijek ne prati razvoj vodoopskrbnog sustava. Odvodnjom je obuhvaćen vrlo mali broj stanovnika. Prioriteti razvoja, dogradnje i sanacije sustava javne odvodnje (SJO), čije se otpadne vode ispuštaju u prijemnike kopnenog dijela Županije, proizlaze iz ugroženosti voda od onečišćenja i veličine aglomeracije. Na području Županije to su SJO Čabar, Tršće, Lokve – Homer, Delnice, Ravna Gora, Vrbovsko, Jablan i Fužine – Vrata.

Na području naselja Delnice izgrađen je gravitacijsko-tlačni sustav prikupljanja otpadnih voda s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda Delnice kapaciteta 6.600 ES te implementiranim II. stupnjem pročišćavanja otpadnih voda. Sustav je izgrađen više od 75 %. Sustav odvodnje je uglavnom razdjelnog tipa, s manjim područjima mješovitog sustava odvodnje. Radi poboljšanja

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

vodno-komunalne infrastrukture na području Grada Delnica kroz Švicarsko-hrvatski program suradnje⁹³ pokrenute se aktivnosti na izgradnji novih kolektora dužine 10.300 m i rekonstrukcija postojeće mreže dužine 1.735 m. Investicija se planira provesti do 2023. godine.

U aglomeraciji/naselju Ravna Gora djelomično je izveden sustav prikupljanja i odvodnje otpadnih voda koji završava na novom UPOV-u s II. stupnjem pročišćavanja kapaciteta 2.000 ES (1. faza). Na sustav je 2020. godine priključeno tek 15 % stanovnika.

U aglomeraciji/naselju Mrkopalj djelomično je izveden sustav prikupljanja i odvodnje otpadnih voda, koji završava novim UPOV-om s II. stupnjem pročišćavanja kapaciteta 2.000 ES. Na sustav je 2020. godine priključeno tek 25 % stanovnika.

Na području gradova Čabra i Vrbovskog, te u općinama Skrad, Fužine, Mrkopalj i Brod Moravice, sustavi su samo djelomično izgrađeni. Ostala naselja nemaju izgrađene sustave odvodnje te se one rješavaju putem septičkih i crnih jama kroz koje se dalje infiltriraju u okolni teren.

Na području Grada Čabra sustav odvodnje otpadnih voda je u međugraničnom području i takva situacija iziskuje potrebnu međudržavnu suradnju na višoj razini, kako bi se postigao novi, bolji 2. stupanj pročišćavanja.

Ocjena stanja sustava javne odvodnje

Postotak priključenosti potrošača na sustave javne odvodnje u aglomeracijama Županije postupno se i neprekidno povećava. Ipak još uvijek je značajan zaostatak u razvoju tih sustava u odnosu na vodoopskrbne sustave.

Mreža prikupljanja otpadnih voda na većem dijelu prostora Županije nije dovoljno izgrađena. Problem su mješoviti sustavi odvodnje u kojima se miješaju sanitarne i oborinske vode. Kolektorska mreža značajno je proširena, ali još uvijek nije izgrađen primjeren broj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, iako je to obveza propisana zakonima iz područja zaštite voda. U Priobalju i na Otocima izgrađeno je više mehaničkih predtretmana s dugim podmorским ispustima.

U predmetnom razdoblju prisutan je intenzivan razvoj sustava prikupljanja otpadnih voda u aglomeracijama na Priobalju i Otocima u odnosu na kontinentalno područje Županije, primarno zahvaljujući većim vlastitim investicijskim

⁹³ Okvirni sporazum između Švicarskog saveznog vijeća i Vlade RH o provedbi Švicarsko-hrvatskog programa suradnje na smanjenju ekonomskih i socijalnih nejednakosti unutar proširene EU-a potpisan je u Zagrebu 30. lipnja 2015. godine. U razdoblju 2014. – 2024. za Republiku Hrvatsku je Švicarska osigurala sredstva u iznosu od 45.000.000 CHF.

kapacitetima, ali i višem stupnju pripreme projekata/aplikacija za sufinansiranje iz EU-razvojnih fondova, u čemu prednjače krčke aglomeracije.

Projekt poboljšanja vodno-komunalne infrastrukture na području aglomeracije Rijeka u svom većem dijelu nalazi se u procesu javnog nadmetanja za izvođenje radova (natječaj za izgradnju sustava odvodnje te natječaj za izgradnju UPOV-a). Projektom, koji obuhvaća gradove Rijeku i Kastav, te općine Viškovo, Čavle i Jelenje na kraju razdoblja realizirane su dvije investicije (1 % od ukupno planiranih radova) – izgradnja fekalnog kolektora i rekonstrukcija vodovoda, ukupne dužine nešto više od 3 km (na području Grada Rijeke i Općine Viškovo).

Pozitivni pomaci u Gorskom kotaru vidljivi su u dijelu izgradnje uređaja s II. stupnjem pročišćavanja u većim naseljima (UPOV Delnice, UPOV Ravna Gora, UPOV Mrkopalj – Sunger, UPOV Čabar). Međutim, još uvijek je u dosta slučajeva relativno zaostajanje u stupnju pokrivenosti kanalizacijskom mrežom odgovarajućeg (razdjelnog) tipa.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.4.4. Gospodarenje otpadom⁹⁴

Primorsko-goranska županija uspostavila je jedinstveni sustav gospodarenja otpadom na svom području. Uz sufinanciranje sredstvima EU fondova izgrađen je CGO Mariščina koji je u punom pogonu od travnja 2017. godine. Od pet planiranih⁹⁵ (Delnice, Novi Vinodolski, Krk, Cres, Rab) pretovarnih stanica, tri su izgrađene i započele su s radom (Cres, Novi Vinodolski i Rab).

Na području Županije nalazi se deset odlagališta otpada od kojih je šest zatvoreno za odlaganje otpada, a tri su odlagališta – Viševac (Rijeka), Cetin (Vrbovsko) i Pržić (Cres) potpuno sanirana. S puštanjem u funkciju pretovarnih stanica sva će se odlagališta zatvoriti i postupno sanirati.

Na području Općine Viškovo zatvoreno je odlagalište opasnog otpada Sovjak. U srpnju 2018. godine potpisan je Ugovor o EU sufinanciranju projekta sanacije jame Sovjak, u kojem je nositelj zahvata FZOEU, dok je u listopadu 2019. objavljen natječaj za projektiranje i izvođenje radova sanacije.

Za privremeno skladište otpada faza 0-1 u sklopu CGO Mariščina tijekom prve polovine 2020. godine dogovorene su sve aktivnosti sanacije s nadležnim državnim tijelima. Započela je izrada idejnih projekata za izmjenu lokacijske dozvole, odnosno izmjenu prostornih uvjeta, a početak sanacije očekuje se početkom 2022. godine.

2.4.4.1. Gospodarenje komunalnim otpadom

Miješani komunalni otpad na području Primorsko-goranske županije skuplja 12 komunalnih društva čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave. Pokrivenost kućanstava uslugom skupljanjem otpada iznosi 100 %. Prema podacima komunalnih društava, u 2020. godini skupljeno je ukupno 135.193 tona komunalnog otpada, od čega je miješanog otpada bilo 89.956 tona, a odvojeno skupljenog 45.237 tona ili 33,4 %.

Najbolji su rezultati postignuti na otoku Krku gdje je u 2020. godini odvojeno skupljeno 68,3 % (2016. godine 54,2 % otpada), čime su sve jedinice lokalne samouprave otoka Krka ostvarile cilj sukladno *Planu gospodarenja otpadom RH* u pogledu odvojenog prikupljanja otpada (60 %). Visoke rezultate u odvojenom sakupljanju otpada imaju i gradovi Cres i Mali Lošinj s 51,18 %, Općina Lopar s 44,94 % i Grad Rab s 36,45 %.

⁹⁴ Izvor podataka: *Izješće o provedbi plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske na području Primorsko-goranske županije za 2020. godinu*
Napomena: Novi *Zakon o gospodarenju otpadom* (NN 84/21) stupio je na snagu 31. 7. 2021.

⁹⁵ Važećim *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* planirano je 5 pretovarnih stanica, a istim se *Planom* dopušta gradovima i općinama izgradnja dodatnih pretovarnih stanica, ovisno o lokalnim potrebama i posebnostima.

Ohrabrujuće rezultate iskazale su i goranske jedinice lokalne samouprave: povećanje odvojeno skupljenih količina otpada ostvaruje se na području na kojem društvo Komunalac d. o. o. Delnice obavlja uslugu skupljanja komunalnog otpada (u 2019. odvojeno je skupljeno 7,53 %, a u 2020. 27,90 %). Na području Grada Vrbovskoga u 2019. odvojeno je skupljeno 13,09 %, a u 2020. godini 20,76 %.

2.4.4.2. Gospodarenje neopasnim i opasnim otpadom

Prema podacima iz Registra onečišćavanja okoliša (ROO), u Primorsko-goranskoj županiji je u 2020. godini nastalo ukupno 206.492,74 tona neopasnog otpada. Na mjestu nastanka obrađeno je 2.883,94 tona, dok je predano ili izvezeno 205.164,64 tona. Gospodarenjem opasnim otpadom na području Primorsko-goranske županije bavi se sedam tvrtki koje imaju dozvolu za gospodarenje tim otpadom, koju izdaje Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

Prema podacima iz ROO-a, u Primorsko-goranskoj županiji je u 2020. godini prijavljeno 8.345,12 tona opasnog otpada, od čega je na mjestu nastanka obrađeno 247,47 tona, a oporabiteljima je predano ili izvezeno 8.228,45 tona. Najveće količine opasnog otpada čine otpadna ulja, otpad od tekućih goriva i uljni filteri. Treba napomenuti da nisu zanemarive količine opasnog otpada koji se izdvoji iz komunalnog otpada, a to su: otpadne baterije, rasvjetna tijela, otapala, ulja i masti, boje, deterdženti koji sadrže opasne tvari i dr.

2.4.4.3. Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest

Prema podacima ROO-a, u 2020. godini na području je Županije nastalo 14.935,86 tona građevnog otpada. Dozvolu za gospodarenje s neopasnim građevnim otpadom posjeduje 16 tvrtki i komunalnih društava. Prema podacima Registra dozvola za gospodarenje otpadom Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, na području Županije registrirane su tri tvrtke (Dezinsekcija d. o. o., Ind-eko d. o. o. i Metis d. d.) koje imaju dozvolu za gospodarenje otpadom koji sadrži azbest.

U ROO za 2020. godinu, proizvođači otpada prijavili su 254,75 tona otpada koji sadrži azbest, uglavnom građevni materijal. Skupljači su prijavili 868,13 tona otpada koji sadrži azbest. Navedeni otpad predan je oporabiteljima. Najvećim se dijelom radi o građevnom otpadu koji sadrži čvrsto vezani azbest koji se može odložiti.

2.4.4.4. Centralna zona za gospodarenje otpadom Marišćina

U predmetnom razdoblju u Centralnu zonu za gospodarenje otpadom Marišćina otpad se dovozio s riječkog, opatijskog i crikveničko-vinodolskog područja te s Cresa, Raba i iz Vrbovskog, a dijelom i s otoka Krka.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U 2020. godini nastavljene su koordinacijske aktivnosti na pripremi i izgradnji pretovarnih stanica te njihovo uključivanje u sustav. Dosad su izgrađene, puštene u rad i priključene na sustav pretovarne stanice: Cres (2017.), Krk (2018.), Novi Vinodolski (2017.) i Rab (2019.). Pretovarna stanica Delnice izgrađena je u 2020., a početak njezina korištenja očekuje se početkom 2022. godine. Osim navedenoga, u 2018. godini izgrađena je i pretovarna stanica Mali Lošinj koja u 2020. još nije započela s radom, te privremena pretovarna stanica Vrbovsko, koja je započela s radom u travnju 2018. godine.

Trenutačni kapacitet obrade miješanoga komunalnog otpada u CGO Marišćina postupkom MBO iznosi 1.600 tona/tjedan. Miješani komunalni otpad koji se zaprima ima količinu ulazne vlage od 47 % do 52 %, što onemogućuje skraćivanje procesa biološkog sušenja, pa je do daljnjega kapacitet MBO postrojenja oko 1.600 tona/tjedan, dok dugoročni nominalni kapacitet iznosi 1.750 tona/tjedan.

Na kraju ovoga razdoblja ostalo je neriješeno pitanje plasmana goriva iz otpada (SRF) kao konačnog proizvoda MBO-a, koje u značajnoj mjeri opterećuje poslovanje društva EKOPPLUS d. o. o. U drugoj polovini 2020., temeljem otvorenog postupka javne nabave, zbrinjavanje goriva iz otpada ugovoreno je s tvrtkom Sekundar usluge d. o. o. iz Permana. Navedenim ugovorom tijekom 2020. preuzeto je ukupno 1.154 tona goriva iz otpada.

Sredinom lipnja 2020. godine započeli su radovi na dogradnji sustava otplinjavanja na odlagališnoj plohi 1A, te pokrivanju plohe „cover-up“ folijom. Osim navedenih radova, postavljena je dodatna baklja za otplinjavanje, većeg kapaciteta, koja pridonosi smanjenju emisija štetnih plinova u okoliš.

2.5. ZAŠTITA I KORIŠTENJE DIJELOVA PROSTORA OD POSEBNOG ZNAČENJA

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.5.1. Zaštita prirodnih vrijednosti u Primorsko-goranskoj županiji

U skladu sa *Zakonom o zaštiti prirode*⁹⁶, priroda je definirana kao sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost. Na području Primorsko-goranske županije zaštićena su ukupno 32 vrijedna područja: jedan strogi rezervat, jedan nacionalni park, 8 posebnih rezervata, jedan park prirode, 8 spomenika prirode, 4 značajna krajobraza, 5 park-šuma i 4 spomenika parkovne arhitekture. Ukupna površina zaštićenih dijelova prirode u Primorsko-goranskoj županiji iznosi 263,3 km², što čini 3,35 % njezine (kopnene i morske) površine. Ukupna površina kopnenog dijela zaštićenih područja je 218,54 km², odnosno 6,09 % ukupne površine kopna. Jedino morsko područje pod zaštitom je akvatorij otoka Prvića s Grgurovim kanalom, čija površina iznosi 44,76 km², odnosno 1,05 % ukupne površine mora u Županiji.

Tijekom 2017. godine status zaštićenog područja izgubio je značajni krajobraz Petehovac, a spomenik prirode – hrastovi u Guljanovom dolcu, razdvojen je na dva lokaliteta/zaštićena područja, jer je riječ o dva zasebna hrasta.

Godine 2020. okončan je postupak izmjene granica park-šume Japlenški vrh. Županijska skupština Primorsko-goranske županije je 29. listopada 2020. donijela *Odluku o proglašenju Japlenškog vrha zaštićenim područjem u kategoriji park-šuma s izmijenjenim granicama*.

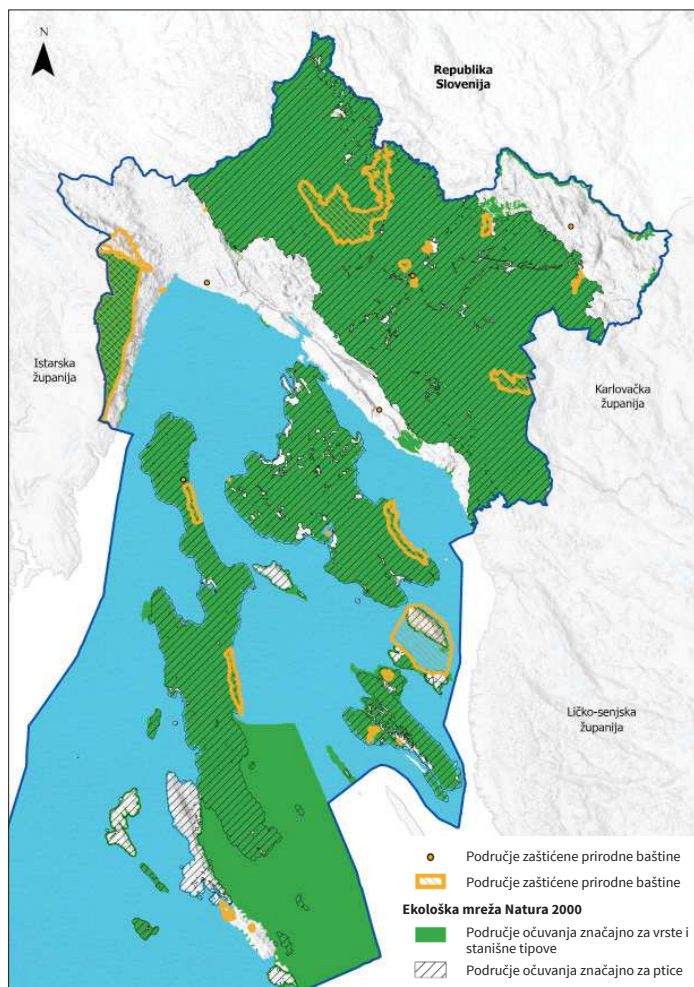
Uz očuvanje sastavnica prirode i vrijednih prirodnih područja, zaštita prirode usmjerena je i na očuvanje georaznolikosti (raznolikost tla, stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, podzemnih objekata i struktura). Primorsko-goranska županija broji oko četiristotinjak poznatih speleoloških objekata. To su prirodno formirane podzemne šupljine, poput špilja, jama ili ponora, a zbog višestrukih prirodnih vrijednosti (biološke, geomorfološke, hidrografsko-hidrogeološke, klimatološke, paleontološke i dr.) od posebnog su interesa za Republiku Hrvatsku.

2.5.1.1. Ekološka mreža Natura 2000

Ekološku mrežu Natura 2000 čine područja očuvanja značajna za ptice (POP), područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS) i posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (PPOVS) (Slika 16.)

⁹⁶ NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Slika 16.
 Područja vrijedne prirodne baštine

Izvor: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja; <http://www.bioportal.hr/gis>

Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje PGŽ

Na području Županije nalazi se ukupno 111 područja ekološke mreže od kojih su tri područja očuvanja značajna za ptice te 108 područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove, koji se protežu na približno 75 % površine kopna, te 15 % površine mora Županije. Ekološkom mrežom na području Županije štiti se ukupno 112 vrsta biljaka i životinja, te 47 različitih tipova staništa.

Tri područja ekološke mreže Natura 2000 važna za očuvanje ptica u Primorsko-goranskoj županiji (Kvarnerski otoci, Gorski kotar i sjeverna Lika te Učka i Čičarija) izdvajaju se po jedinoj u Hrvatskoj preostaloj gnijezdećoj populaciji bjeloglavih supova (*Gyps fulvus*) na otocima Cresu, Krku, Prviću i Plavniku, i gnijezdenju rijetke sokolovke bjelonokte vjetroše (*Falco naumanni*) na otoku Dolinu. Na Kvarnerskim otocima obitava i veliki udio nacionalne populacije

ćukavice (*Burhinus oedicnemus*) te kratkorepe ševe (*Calandrella brachydactyla*), uz još 40 značajnih vrsta ptica. Gorski kotar najvažnije je područje za šumske kokoške, tetrijeba (*Tetrao urogallus*) i lještinke (*Bonasa bonasia*) kao i za još tridesetak vrsta ptica. Područje Učke i Čićarije značajno je zbog gniježđenja ptica grabljivica, kao što su suri orao (*Aquila chrysaetos*), orao zmijar (*Circaetus gallicus*), sivi sokol (*Falco peregrinus*) i još 19 vrsta ptica s europskih direktiva o zaštiti divljih vrsta.

Među 108 Natura 2000 područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove, značajna su podmorska staništa morske trave posidonije (*Posidonia oceanica*), podmorski grebeni s koraligenom, potopljene morske špilje, a od vrsta dobri dupin (*Tursiops truncatus*). U gorskim krajevima važna su staništa suhih kontinentalnih travnjaka, šume bukve i jele, klekovine bora krivulja, a od vrsta sve tri velike europske zvijeri – medvjed (*Ursus arctos*), vuk (*Canis lupus*) i ris (*Lynx lynx*). Na otocima su važna staništa stijena, istočnomediteranski suhi travnjaci, šume hrasta crnike, a od vrsta kopnena kornjača (*Testudo hermanni*), riđi šišmiš (*Myotis emarginatus*) i kornjaši koji žive u trulom odumrlom drvu.

2.5.1.2. Javne ustanove za zaštitu prirode u Primorsko-goranskoj županiji

Za upravljanje zaštićenim područjima te područjima ekološke mreže nadležne su javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode te javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim dijelovima prirode. Prema mjesnoj nadležnosti, javne ustanove upravljaju i speleološkim objektima. Na području Primorsko-goranske županije aktivno djeluju 3 javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i područjima ekološke mreže i to:

- **Javna ustanova Nacionalni park Risnjak** – upravlja Nacionalnim parkom Risnjak, hidrogeološkim spomenikom Izvor Kupe (unutar nacionalnog parka), strogim rezervatom Bijele i Samarske stijene, te područjem ekološke mreže unutar granica područja kojima upravlja.
- **Javna ustanova Park prirode Učka** – upravlja Parkom prirode Učka te područjem ekološke mreže unutar granica parka.
- **Javna ustanova Priroda** (županijska javna ustanova) – upravlja područjima koja su zaštićena u kategorijama posebni rezervat, spomenik prirode, park-šuma, značajni krajobraz i spomenik parkovne arhitekture, odnosno s 28 zaštićenih područja te područjima ekološke mreže na prostoru Županije. Ustanova je nadležna za upravljanje sa 103 područja ekološke mreže, od čega samostalno upravlja s 95 područja.

Javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima temeljem članka 131. Zakona o zaštiti prirode obavljaju djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja radi zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara. Nadziru provedbu uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju, i sudjeluju u prikupljanju podataka radi praćenja stanja očuvanosti prirode.

Slika 17.
 Centar za posjetitelje na Poklonu

Izvor: JU Park prirode Učka

Na području Parka prirode Učka uređuje se Centar za posjetitelje rekonstrukcijom i sanacijom starog peradarnika na Poklonu. Primarna namjena Centra jest podizanje svijesti posjetitelja o važnosti prirode i potrebe njezine aktivne zaštite. Riječ je o kapitalnom projektu vrijednom gotovo 26 milijuna kuna koji je sufinanciran u sklopu EU projekta *Učka 360*.⁹⁷ (Slika 17.)

Aktivnosti JU Priroda

Javna ustanova Priroda samostalno ili u suradnji s vanjskim suradnicima, nevladinim udrugama i institucijama provodi aktivnosti istraživanja, inventarizacije i monitoringa biljnih, životinjskih i gljivljih vrsta i staništa, prvenstveno u zaštićenim područjima i u ekološkoj mreži Natura 2000.

U razdoblju od 2016. do 2020. godine, Ustanova je provela 19 prirodoslovnih istraživanja te 41 monitoring. Pri tom je posebna pažnja bila usmjerena na rijetke, ugrožene i zaštićene vrste, prvenstveno Natura 2000 vrste.

Javna ustanova Priroda aktivno se uključivala u međunarodne i nacionalne projekte kako bi njihovom provedbom osigurala dodatnu financijsku potporu za aktivnosti usmjerene na zaštitu prirode i održivo korištenje zaštićenih područja. Najznačajniji projekti za ovo razdoblje su:

- **Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000**, kojim se pridonosi ciljevima i uspostavljanju mjera očuvanja za ciljne vrste i stanišne

⁹⁷ Centar za posjetitelje na Poklonu otvoren je potkraj svibnja 2021. godine.

tipove ekološke mreže Natura 2000 u Hrvatskoj. Izradit će se i prijedloge plana upravljanja ekološkom mrežom Natura 2000 za otoke Krk i Rab te za Gorski kotar.

- Uređenje **Centra za posjetitelje Beli s oporavištem za bjeloglave supove**⁹⁸.
- **Centar za posjetitelje o velikim zvijerima**, za koji je obnovljena postojeća ruševna zgrada u Staroj Sušici i uređen moderan Interpretacijski centar (Slika 18.).
- **Interpretacijski centar prirodne baštine Primorsko-goranske županije**, koji uključuje održivo turističko korištenje 11 odredišta prirodne baštine u Županiji uz kvalitetnu promociju i interpretaciju.
- **Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture** na području značajnog krajobraza Kamačnik, u park-šumi Golubinjak, te obnova postojećih šetnica u Vražem prolazu – Zelenom viru, te Japlenškom vrhu, kojim je unaprijeđena postojeća posjetiteljska infrastruktura.

Slika 18.
Centar za posjetitelje o velikim
zvijerima u Staroj Sušici

Izvor: JU Priroda

2.5.1.3. Ugroze vrijednih sastavnica prirode uzrokovane prirodnim uzrocima

U proteklom je razdoblju zabilježeno nekoliko ozbiljnih ugroza prirodnih vrijednosti kojima su znatno narušene funkcije ekosustava. Uzroci tome prvenstveno su prirodne pojave.

U cijelom akvatoriju Jadranskog mora zabilježen je masovni pomor strogo zaštićene i globalno ugrožene vrste školjkaša – plemenite periske (*Pinna nobilis*).

⁹⁸ Centar je 2018. godine nagrađen nagradom Hrvatske turističke zajednice kao finalist u kategoriji održivi turizam te nagradom Turističke zajednice Kvarnera u istoj kategoriji.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Za perisku je već ranije u Jadranskom moru bio zabilježen kritičan pad brojnosti. Do kraja 2020. godine u cijelom se akvatoriju Primorsko-goranske županije tijekom ronilačkih obilazaka nije mogla pronaći niti jedna preživjela jedinka. Premda pojava još nije u potpunosti razjašnjena, čini se da su dva glavna uzroka pomora. Jedno je parazit iz skupine truskovaca – haplosporidijum, a drugo jedna vrsta bakterije.

Druga ozbiljna prirodna ugroza nadvila se nad šumske ekosustave u Gorskom kotaru. Najprije je 2014. godine velik dio šuma stradao u katastrofalnom ledolomu, a već je 2015. godine tu nedaću slijedila ozbiljnija zaraza potkornjacima pojedinih vrsta stabala, u prvom redu smreke i jele. Do masovne gradacije (nagloga nekontroliranog širenja) došlo je 2017. godine nakon olujnog vjetro-loma zbog kojeg je za područje Gorskog kotara proglašena elementarna nepogoda.

Potkraj 2018. godine broj potkornjaka počeo se smanjivati pa je Ministarstvo poljoprivrede objavilo da je širenje potkornjaka zaustavljeno. Praćenje brojnosti potkornjaka obavljaju Hrvatske šume d. o. o., a od zaštićenih područja sustav nadzora potkornjaka mrežom feromonskih klopki uspostavljen je u Nacionalnom parku Risnjak.

2.5.1.4. Zaštita prirode u prostornim planovima i neke od mogućih smjernica za poboljšanje stanja

Prostorno-planskom dokumentacijom utvrđeno je više od 180 vrijednih prirodnih područja na području Županije za koje bi u budućnosti bilo potrebno provesti postupke zaštite prirode, sukladno *Zakonu o zaštiti prirode*. Uspostavom ekološke mreže Natura 2000 ti su postupci trenutno u mirovanju jer je većina područja pokrivena ekološkom mrežom. Stoga se koriste mehanizmi zaštite prirode predviđeni za područja ekološke mreže, kao što je primjerice provedba postupaka ocjene prihvatljivosti za zahvate ili provedbene dokumente koji mogu imati utjecaj na ekološku mrežu.

No, da u praksi često taj mehanizam nije dostatan, poučan je primjer prirodnih vrijednosti planine Obruč za koju je u *Prostornom planu* Županije predložena zaštita, zajedno s nekolicinom užih cjelina velike prirodne vrijednosti. Iako su Obruč, uključujući pripadajuće uže, prirodno vrlo vrijedne cjeline – Pakleno, dolinu Borovicu, Mudnu dol i Kacaj, već prvim *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* ucrtani kao područja koja je potrebno zaštititi i kao takva su prenijeta i u sljedeće generacije prostornih planova, svjedoci smo da su se u njima do danas zbile pojave i zbivanja koja narušavaju prirodne vrijednosti.

Nažalost, prostorno-planska zaštita ne uspijeva u potpunosti spriječiti aktivnosti koje vode degradaciji, kao ni same kategorije zaštite, no dobar su temelj za pozitivan trend očuvanja.

2.5.2. Mjere zaštite i očuvanja krajobrazza i kulturnih dobara u prostornim planovima⁹⁹

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.5.2.1. Zaštićena kulturna dobra na području Primorsko-goranske županije

Na području Primorsko-goranske županije ukupno je 654 zaštićenih kulturnih dobara. U spomenutu brojku uvrštavaju se nepokretna kulturna dobra (420), pokretna kulturna dobra (220) i nematerijalna kulturna dobra (14). Prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske, na Listu zaštićenih kulturnih dobara (Z) upisano je 606, dok je na Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara (P) upisano 48 dobara.

U statusu zaštite trenutno su 124 kulturno-povijesne cjeline: urbane (31), ruralne (59), arheološke (25), kulturni krajolik (1) te memorijalne cjeline (8).

U Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske upisano je 296 nepokretnih pojedinačnih kulturnih dobara: sakralnih (121), stambenih (32), javnih (25), utvrda (19), palača (9), vila (6), etnografskih (14), gospodarskih (13), industrijskih (6), arheoloških (22) i memorijalnih (29).

2.5.2.2. Konzervatorske podloge

U razdoblju od 2017. do 2020. godine izrađene su konzervatorske podloge za zaštićene cjeline:

- kulturno-povijesnu urbanističku cjelinu naselja Lubenice, 2017. godine
- kulturno-povijesnu cjelinu Grada Rijeke, 2019. godine
- urbanističku cjelinu Grada Maloga Lošinja, 2019. godine
- urbanističku cjelinu Grada Opatije, 2020. godine
- kulturno-povijesnu urbanističku cjelinu Grada Crikvenice, 2020. godine.

U tijeku je izrada podloge za kulturno-povijesnu cjelinu naselja Fužine i kulturno povijesnu cjelinu Sv. Ivan – Mošćenice.

Izrađene su i konzervatorske, urbanističke i/ili krajobrazne studije za manje cjeline unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina:

- *Konzervatorska studija područja Pod Jelšun* (Rijeka, 2017.)
- *Konzervatorsko-urbanistička studija plaže hotela Kvarner i pripadajućeg okruženja* (Opatija, 2017.)
- *Konzervatorsko-krajobrazna studija područja Dunat* (Kornić – Dunat, 2017.)

⁹⁹ Izvor: Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- *Konzervatorsko-krajobrazna studija dogradnje luke Ika (Ika, 2018.)*
- *Konzervatorski elaborat za Trg riječke rezolucije, Trg 128. brigade Hrvatske vojske i Držićevu ulicu (Rijeka, 2018.)*
- *Konzervatorski elaborat za Trg Grivicu, Šporerovu i Agatićevu ulicu (Rijeka, 2018.)*
- *Konzervatorsko-urbanističko-krajobrazna studija gradskog kupališta u Crikvenici (Crikvenica, 2018.)*
- *Urbanističko-arhitektonski-krajobrazno-konzervatorski elaborat središnjeg dijela područja Čikat (Mali Lošinj, 2020.).*

2.5.2.3. Obnovljena nepokretna kulturna dobra

Obnova kulturnih dobara financira se iz strukturnih fondova, fonda Ministarstva kulture i medija, gradskih proračuna temeljem spomeničke rente, vjerskih zajednica te iz ostalih privatnih izvora (fizičkih i pravnih osoba).

Nepokretna kulturna dobra i zgrade unutar zaštićenih kulturno-povijesnih cjelina neprekidno se obnavljaju, saniraju, adaptiraju i rekonstruiraju. Vrlo često je riječ o sanacijama koje obuhvaćaju zahvate, poput zamjene krovnog pokrova ili krovšta, energetske obnove i sanacije pročelja. Na taj je način od 2017. do 2020. obnovljeno i/ili djelomično obnovljeno 300-ak kulturnih dobara:

- otok Cres – obnovljeno (4), djelomično obnovljeno (4)
- Mali Lošinj – obnovljeno (12), djelomično obnovljeno (44)
- Veli Lošinj – obnovljeno (5)
- otok Rab – obnovljeno (3), djelomično obnovljeno (5)
- ruralna naselja otoka Krka – obnovljeno (3), djelomično obnovljeno (5)
- šire područje Crikvenice i Vinodolske općine – obnovljeno (6), djelomično obnovljeno (2)
- Grad Rijeka – obnovljeno, djelomično obnovljeno (147)
- Sušak – obnovljeno (4)
- Bakar – obnovljeno (6)
- Baška – obnovljeno (32)
- Opatija – obnovljeno (15)
- Mošćenička Draga (5)
- Mošćenice (2)
- Lovran (6)
- Fužine – obnovljeno, djelomično obnovljeno (6)
- Kraljevica (1).

Sredstvima strukturnih fondova obnovljeno je i prenamijenjeno nekoliko zgrada: palača Šećerane i Cigleno skladište u Rijeci, djelomično obnovljeni dvorac Zrinskih u Kraljevici, kaštel Trsat i kaštel Grobnik.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.5.2.4. Ugrožena nepokretna kulturna dobra na području Primorsko-goranske županije

Prema kriterijima lošega fizičkog stanja koje je posljedica nedostatka financijskih sredstava, neriješenih vlasničkih odnosa, gubitka namjene i zbog slabog kapaciteta upravljanja baštinom, ukupno 33 pojedinačnih kulturnih dobara smatra se ugroženim. Među njih se ubrajaju: dvorac Severin na Kupi; kripta trsatskog kaštela; dijelovi starog grada Grobnika; stari grad Hreljin; ruševine kaštela u Grižanama; ruševine starog grada Ledenice; kula-zvonik kaštela u Krku; vila Munz u Opatiji; palača Nimira mala u Rabu; palača Marochini u Bakru; motel Panorama u Preluci; Hotel emigranata u Rijeci; Teatro Fenice u Rijeci; kompleks Dječje bolnice na Kantridi; Prezid – zgrada Lipovac; Prezid – zgrada Ožbolt; Prezid – kuća Žagar; Osor – Bijar, ruševine crkve i samostana te osorski gradski bedemi; Orlec – kapela sv. Ivana i kapela sv. Mihovila; Porozina – samostan i crkva sv. Nikole; Merag – kapela sv. Vida i pastirski stan sv. Vid; Stivan – kapela sv. Grgura; Vrana – kapela sv. Petra i kapela sv. Jurja, lučka skladišta XIV br. 17 te lučka skladišta XIX (18), XX (19), XXI (20), XXII (21) u Rijeci, lansirna stanica Torpeda i kompresorska stanica u Rijeci za punjenje torpeda zrakom.

U grupu ugrožene baštine ubrajaju se gotovo sve ruralne cjeline i etnozone koje su ugrožene zbog dvaju oprečnih smjerova koji dominiraju u suvremenom korištenju stambenog prostora. S jedne strane radi se o apartmanizaciji postojećih stambenih građevina kojima se dokidaju tradicionalni arhitektonski elementi, s mnogo dogradnji i nadogradnji, dok se s druge strane javlja veliki broj zapuštenih tradicijskih kuća koje imaju sačuvane izvorne arhitektonske elemente, a koje propadaju. Takvi primjeri mogu se pronaći u sljedećim cjelinama: etnografska zona Poljica, Dolovo, Kras, Praputnjak, Miholjice-Semenje, Risika – Dolinje selo, Misučajnica, Seršići – Sv. Vid (na otoku Krku), ruralna cjelina naselja Punat, Gabonjin, Županje, Kornić, Sv. Vid, Klimno, Jurandvor (na otoku Krku), Delači, Prezid, Velika i Mala Lešnica (u Gorskom kotaru), ruralna cjelina naselja Sopaljska, Sveti Anton (u Priobalju), Turčići, Sveti Ivan, Žgombići, Oštrobradići, Kremenići, Milčetići, Strilčići i Bogovići (na otoku Krku).

Zbog zapuštanja i neodržavanja građevne strukture ugrožene su i urbanističke cjeline Beli, Lubenice (na otoku Cresu), Mošćenice (u Priobalju), a zbog neprimjernih zahvata kojima su degradirana arhitektonska obilježja povijesne graditeljske strukture unutar povijesnih cjelina, u ugroženu baštinu ubrajaju se povijesne cjeline Novi Vinodolski, Bakar, Crikvenica (u Priobalju), Baška (na otoku Krku), Mali Lošinj (na otoku Lošinju), itd.

2.5.2.5. Problematika mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara u prostornim planovima

Mjere zaštite kulturnih dobara upisanih u Registar propisane su u Rješenju o zaštiti svakog kulturnog dobra. Sadrže opće i posebne mjere; posebne mjere propisuju postupke i mjere obnove te metode postupanja s kulturnim dobrom, dok se opće, administrativne mjere odnose na obveze vlasnika prilikom provedbe radova na kulturnom dobru. Propisano je da je za svaki zahvat na kulturnom dobru obvezno odobrenje nadležnoga konzervatorskog odjela, a ukoliko se obavljaju zahvati na evidentiranoj baštini koju je lokalna zajednica ocijenila kao vrijednu kulturno-povijesnu ostavštinu, i koja se štiti odredbama prostorno-planske dokumentacije, potrebno je zatražiti savjetodavno konzervatorsko mišljenje nadležnog odjela.

Detaljnije smjernice mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara razrađuju se u konzervatorskom elaboratu (pojedinačna kulturna dobra), odnosno, konzervatorskoj podlozi (kulturno-povijesne cjeline).

Ocjena stanja kulturnih dobara i krajobraza

Na području Županije je 420 zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara. U izvještajnom razdoblju, 300-ak je kulturnih dobara obnovljeno i/ili djelomično obnovljeno. Kroz projekt *Putovima Frankopana* obnavljaju se frankopanski kašteli, a projekt *EPK 2020* je Gradu Rijeci i gradovima/općinama uključenim u projekt, donio obnovu niza objekata industrijske baštine.

Povijesna-ruralna naselja i mali povijesni gradovi, koji su specifičnost Županije, zbog gubitka stanovnika odumiru, a građevna struktura propada.

Veliki potencijal za razvoj predstavljaju brownfield područja napuštene industrije, zapušteni i zastarjeli industrijski sklopovi, koji prestankom proizvodnje ubrzano propadaju.

Pojedina građevinska područja naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja gospodarske (ugostiteljsko-turističke, poslovne, proizvodne) i sportske namjene, često su predimenzionirana i ne sadrže uvjete za očuvanje krajobraznih obilježja.

Područja vrijednoga prirodnog krajolika, obalnog i priobalnog područja mora i otoka djelomično su ugrožena neprihvatljivim oblicima urbanizacije/turistifikacije i načinom korištenja neprimjerenim njihovim osobitostima i vrijednostima.

2.5.3. Zaštita i očuvanje okoliša

U izvještajnom razdoblju zaštita sastavnica okoliša i zaštita od opterećenja na okoliš, zaštita prirode te upravljanje vodama, nalazili su se u nadležnosti različitih ministarstava.¹⁰⁰

Zaštita i očuvanje okoliša na području Primorsko-goranske županije u djelokrugu je rada Odsjeka za zaštitu okoliša i drugostupanjski upravni postupak Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša.

2.5.3.1. Zaštita zraka

Problem zaštite zraka bitno se razlikuje od zaštite ostalih dijelova okoliša jer osim lokalnih aspekata, znatan utjecaj mogu predstavljati regionalni pa i globalni utjecaji.

Stanje zaštite zraka prikazuje se kroz opterećenje zraka onečišćujućim tvarima iz izvora onečišćenja na području Županije te kroz prikaz kakvoće zraka na osnovi rezultata ispitivanja na mjernim postajama županijske, lokalne mreže i na mjernim postajama državne mreže.

Emisije onečišćujućih tvari

U Tablici 55. prikazane su emisije glavnih onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora onečišćenja s područja Županije u 2016., 2017., 2018. i 2019. godini. Emisije u 2016. godini prikazane su radi usporedbe stanja s prethodnim izvještajnim razdobljem.

Tablica 55. Ukupne emisije iz nepokretnih izvora onečišćenja u zrak na području Primorsko goranske županije u razdoblju 2016. – 2019. godine

Onečišćujuća tvar, kg/god.	PM ₁₀	NO _x	SO _x	CO ₂	CO
2016.	196.287	1.456.265	2.834.640	1.040.679.712	205.912
2017.	199.726	1.523.328	3.111.984	1.051.528.125	318.140
2018.	202.840	1.735.604	2.681.611	1.065.882.712	328.715
2019.	163.853	1.287.685	1.191.899	761.996.901	318.634

Legenda: PM₁₀ – lebdeće čestice, NO_x – dušikovi oksidi, SO_x – sumporovi oksidi, CO₂ – ugljični dioksid, CO – ugljični monoksid

Izvor: Preglednik registra onečišćavanja okoliša, podaci za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu

¹⁰⁰ Godine 2017. reorganizirana su ministarstva i ključna tijela za područja zaštite okoliša i prirode te upravljanje vodama. Djelokrug novoformiranog Ministarstva zaštite okoliša i energetike obuhvaćao je područja zaštite okoliša i prirode, gospodarenje otpadom i upravljanje vodama (sektor vodnoga gospodarstva). Ministarstvo zaštite okoliša i energetike prvi je put objedinilo zaštitu okoliša i vodno gospodarstvo, odnosno Uprava za vodno gospodarstvo je iz Ministarstva poljoprivrede premještena u Ministarstvo okoliša.

U lipnju 2015. godine započela je s djelovanjem Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP). Ta neovisna javna ustanova nastala je spajanjem Agencije za zaštitu okoliša i Državnog zavoda za zaštitu prirode, te je 2018. godine postala dijelom Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Godine 2020. Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave (NN 85/20) nastalo je Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja spajanjem Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta te Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

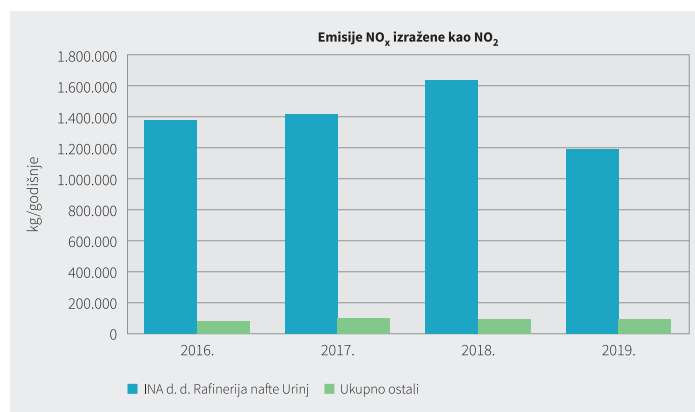
IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Na području Primorsko-goranske županije smješteno je nekoliko postrojenja koji su veliki izvori emisija onečišćujućih tvari u zrak: Rafinerija nafte u Urinju, brodogradilište 3. maj i remonto Brodogradilište Viktor Lenac. Ta su velika postrojenja ujedno obveznici ishođenja rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša, tj. okolišne dozvole i uvođenja najbolje raspoloživih tehnika (NRT), kako bi se postiglo cjelokupno smanjenje utjecaja na okoliš njihovih aktivnosti.

Negativni utjecaji Rafinerije nafte u Urinju na emisije onečišćujućih tvari, posebno sumporovih i dušikovih oksida (SO_x i NO_x), su golemi (uglavnom potječu od korištenja teških loživih ulja kao energenta). Radi toga je u nastavku prikazano opterećenje zraka tim onečišćujućim tvarima u razdoblju od 2016. do 2019. godine. Prikazane su ukupne emisije na području Županije (isključujući emisije iz prometa) i emisije iz Rafinerije nafte Rijeka (Grafikoni 42. i 43.).

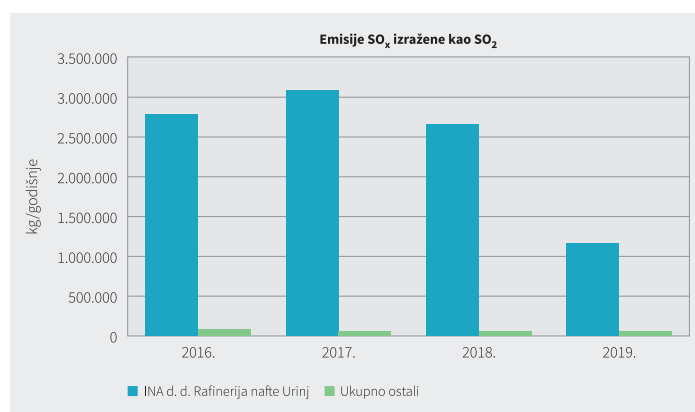
Grafikon 42.
 Emisije NO_x iz nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u razdoblju 2016. – 2019.

Izvor: Preglednik registra onečišćavanja okoliša, podaci od 2016. do 2019. godine

Grafikon 43.
 Emisije SO_x iz nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u razdoblju 2016. – 2019.

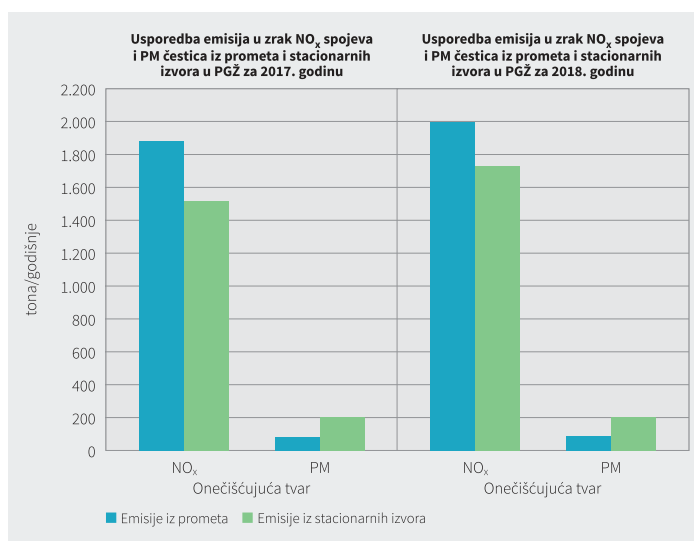
Izvor: Preglednik registra onečišćavanja okoliša, podaci od 2016. do 2019. godine

Iz prikazanih rezultata proizlazi sljedeće:

Glavnu emisiju SO_x i NO_x u razdoblju od 2017. do 2019. godine činile su emisije iz rafinerije (više od 90%), kao što je bio slučaj i u prethodnom izvještajnom razdoblju. Značajnije smanjenje emisija zabilježeno je u 2019. godini, ponajviše zbog smanjenja emisija iz Rafinerije nafte Rijeka (smanjenje emisija SO_x za 60% i emisija NO_x za 15%). Smanjenje emisija za NO_x posljedica je poboljšanja učinkovitosti procesnih peći rafinerije. TE Rijeka nije u radu od 2015. godine te nije pridonijela emisijama SO_x i NO_x .

U dokumentu *Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2018. – 2022.*, prikazane su ukupne emisije cestovnog prometa u 2017. i 2018. godini. Zbog nedostatka točnih podataka o prometu, emisije onečišćujućih tvari iz prometa izračunale su se uz mnoge pretpostavke i aproksimacije korištenjem *Tier 1* metode. Na Grafikonu 44. prikazane su emisije lebdećih čestica PM_{10} i dušikovih oksida iz prometa i iz stacionarnih izvora onečišćenja u 2017. i 2018. godini.

Grafikon 44.

Emisija u zrak iz prometa i nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u 2017. i 2018. godini

Izvor: Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2018. – 2022.

Iz Grafikona 44. vidljivo je da emisije NO_x iz prometa čine oko 55% ukupnih emisija u zrak na području Županije u 2017. i 2018. godini. Emisije PM_{10} čestica iz prometa čine oko 29% ukupnih emisija na području Županije. Najveći je izvor sumporovih oksida i ugljičnog dioksida (SO_x i CO_2) industrija; dušikovih oksida (NO_x) je promet; dok je najveći izvor CO i PM_{10} čestica emisija iz sektora opće potrošnje (kućanstva, stambene zgrade).

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Kakvoća zraka – imisije

Program ispitivanja kakvoće zraka obuhvaća praćenje vremenske i prostorne raspodjele onečišćujućih tvari koje se emitiraju iz industrijskih i energetskih pogona, tehnoloških procesa, kotlovnica, prijevoznih sredstava i difuznih izvora.

U Republici Hrvatskoj temeljem *Zakona o zaštiti zraka*¹⁰¹ te *Pravilnika o praćenju kakvoće zraka*¹⁰² mjerenje onečišćujućih tvari u zrak obavlja se u državnoj mreži za trajno praćenje kakvoće zraka¹⁰³ i u lokalnim mrežama¹⁰⁴.

Prema rezultatima mjerenja onečišćenja zraka u razdoblju od 2017. do 2019. godine, na koje se primjenjuju odredbe *Zakona o zaštiti zraka*¹⁰⁵ i podzakonski akti, može se zaključiti da je kakvoća zraka **na većem dijelu područja Primorsko-goranske županije I. kategorije, odnosno zrak je čist ili neznatno onečišćen**. Međutim, na određenim postajama neprekidno se detektiraju povećane razine onečišćujućih tvari u zraku (Tablica 56.).

Tablica 56. Postaje za mjerenje kakvoće zraka na području Primorsko-goranske županije na kojima je u razdoblju od 2017. do 2019. godine utvrđena II. kategorija zraka i uzrok svrstavanja u ovu kategoriju

Lokacija	Godina		
	2017.	2018.	2019.
HR RI – Rijeka 2	O ₃	O ₃	O ₃
HR3 – Parg	O ₃	O ₃	-
Urinj	-	H ₂ S	H ₂ S
Mraka	O ₃	O ₃	-
Mariščina	-	H ₂ S	H ₂ S
Paveki	O ₃	-	-
Kostrena	-	-	H ₂ S
Krasica	O ₃	-	O ₃

Izvor: HAOP – *Godišnje izvješće o rezultatima praćenja kvalitete zraka na postajama državne mreže za praćenje kvalitete zraka, 2017. – 2019.*, i Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ Rijeka – *Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije, objedinjeni izvještaji za razdoblje 2017. – 2019.*¹⁰⁶

U navedenom razdoblju povećane razine onečišćujućih tvari odnose se na:

¹⁰¹ NN 130/11, 47/14, 61/17 i 118/18

¹⁰² NN 72/20

¹⁰³ Radom državne mreže upravlja DHZ, pod nadzorom Ministarstva zaštite okoliša i prirode

¹⁰⁴ U nadležnosti županija, gradova i općina

¹⁰⁵ Temeljem *Zakona o zaštiti zraka*, kakvoća zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati: I. kategorija kakvoće zraka – čist ili neznatno onečišćen zrak; II. kategorija kakvoće zraka – onečišćen zrak.

¹⁰⁶ Objedinjeni izvještaji NZJZ PGŽ ne uključuju podatke o kakvoći zraka na postajama Državne mreže za praćenje kakvoće zraka.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

- povećanu koncentraciju sumporovodika na dvije postaje: na Urinju u Kostreni na utjecajnom području Rafinerije nafte Rijeka, te na utjecajnom području Županijskog centra za gospodarenje otpadom u Marišćini (CGO).
- U Rafineriji nafte u Urinju poboljšane su mjere zaštite zraka od onečišćenja prilikom remonta primjenom najboljih raspoloživih tehnika, što je jedan od uvjeta okolišne dozvole za ovaj pogon, ali je i dalje prisutan problem onečišćenja zraka sumporovodikom.
- Na mjernoj postaji Marišćina u razdoblju od siječnja do kraja travnja 2019. godine u 269 navrata došlo je do prekoračenja graničnih vrijednosti za sumporovodik. U travnju je u CGO-u pušten u rad sustav za otplinjavanje odlagališne plohe i visokotemperaturna baklja i nakon toga situacija se popravila. Do prosinca 2019. godine nisu zabilježena prekoračenja, a u prosincu prekoračenja granične vrijednosti za sumporovodik zabilježena su u još 5 navrata. Obzirom na nizak prag detekcije mirisa, sumporovodik je svrstan u skupinu onečišćujućih tvari koje mogu utjecati na kvalitetu življenja (dodijavanje mirisom), ali se pri koncentracijama koje su izmjerene u vanjskom zraku na obje postaje ne očekuju ostali štetni utjecaji na zdravlje ljudi.
- neprekidno onečišćenje zraka prizemnim ili troposferskim ozonom na državnoj mjernoj postaji HR RI – Rijeka 2 i HR3 – Parg, te županijskim mjernim postajama Paveki (Kostrena), Mlaka i Krasica.

Onečišćenje zraka prizemnim ozonom na području Grada Rijeke i cijele Hrvatske velikim je dijelom posljedica prekograničnog prijenosa ozona i njegovih prekursora (dušikovih oksida, nemetanskih hlapivih spojeva) pod utjecajem lokalnih klimatskih uvjeta povoljnim za nastanak ozona, posebno sunčevog zračenja. Prema izvješćima HAOP-a, u razdoblju od 2017. do 2019. godine do prekoračenja ciljne vrijednosti za prizemni ozon (O_3) došlo je na gotovo svim pozadinskim postajama na cijelom teritoriju Hrvatske, što ukazuje na značajan utjecaj prekograničnog transporta ozona. Dobar primjer tome je i onečišćenje ozonom na mjernoj postaji Parg.

2.5.3.2. Vode

Analiza stanja vodnih tijela površinskih voda (kopnenih i priobalnih voda) te podzemnih voda, u ovom je *Izvešću* prikazan na osnovi podataka iz *Plana upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. – 2021. (Plan upravljanja vodama)*.

Površinske vode

Kopnene površinske vode

Važnije vodne pojave površinskih kopnenih voda na području PGŽ-a su:

- Jadransko slivno područje
 - ♦ vodotoci Rječina, Dubračina, Suha ričina novljanska i Ličanka te Suha ričina bašćanska na otoku Krku
 - ♦ prirodno jezero Vrana na otoku Cresu
 - ♦ akumulacije (umjetna vodna tijela): Tribalj, Valić i Bajer te Jezero kod Njivica i akumulacija Ponikve na otoku Krku.
- Crnomorski sliv (Vodno područje rijeke Dunav):
 - ♦ vodotoci Čabranka, Kupa, Kupica, Donja Dobra i Lokvarka,
 - ♦ akumulacije Lokvarka, Lepenica i Bajer.

Akumulacija Bajer, koja je formirana na vodotoku Ličanki, povezana je s akumulacijom Lokvarka dugim tunelom pa se zbog toga javlja prevođenje dijela vodne bilance Lokvarke, koja pripada Crnomorskom slivu, u Jadranski sliv.

Osnovni pritisak na stanje površinskih voda je hidromorfološko opterećenje zbog fizičkih zahvata u koritu i obali vodotoka radi zaštite od poplava (Čabranka, Kupa, Gornja Dobra, Rječina, Dubračina); zbog izgradnje objekata za hidroenergetske potrebe (brane i akumulacije na vodotocima Lokvarka, Rječina, Dubračina, male HE na vodotoku Čabranka); i zahvaćanja vode za vodoopskrbu (Kupica, Rječina). Ovi pritisci utjecali su i na stanje površinskih voda, kao što je prikazano u nastavku teksta. Pritisak onečišćenja je manje izražen, a potječe prvenstveno zbog ispuštanja otpadnih voda manjih naselja smještenih uz vodotoke (Čabar, Delnice¹⁰⁷, Donja Dobra, Vrbovsko, Brod Moravice, ispuštanje otpadnih voda Klane u ponor Klanjske Ričine – Gotovž, naselja uz Rječinu i Dubračinu).

Stanje površinskih kopnenih voda prikazuje se na osnovi procjene njihovoga ekološkog stanja koje uključuje biološke, fizikalno-kemijske i hidromorfološke elemente i kemijskog stanja koje se ocjenjuje na osnovi koncentracije prioritetnih tvari i ostalih onečišćujućih tvari u vodi, bioti i sedimentu. Pre-

¹⁰⁷ Sredinom 2017. godine pušten je u rad uređaj za pročišćavanja otpadnih voda SJO Delnica.

ma ekološkom stanju, vode se klasificiraju u pet klasa: vrlo dobro, dobro, umjereno, loše i vrlo loše. Prema kemijskom stanju klasificiraju se u dobro i nije dostignuto dobro stanje. Ukupnu ocjenu stanja nekoga vodnog tijela određuje njegovo ekološko i kemijsko stanje i ona je jednaka nižoj od te dvije ocjene.

Jadransko slivno područje

Ekološko stanje vodotoka Rječina u gornjem toku, od izvora do Lukeža, bilo je umjereno zbog umjerenog biološkog stanja. Na dionici ovog vodotoka od Lukeža do akumulacije Valiči ukupno ekološko stanje bilo je loše, a vrlo loše nizvodno od akumulacije Valiči (izgradnja HE, regulacijski zahvati u koritu). Stanje vodotoka Sušice, glavnog pritoka Rječine, bilo je vrlo dobro.

Ekološko stanje vodotoka Dubračina ocijenjeno je umjerenim, a Suhe ričine novljanske lošim (regulacijski zahvati u koritu).

Vrlo dobro je ekološko stanje utvrđeno za Suhu ričinu baščansku.

Ekološko stanje jezera Vrana na otoku Cresu ocijenjeno je kao „umjereno“ zbog opterećenja spojevima fosfora. Ostali fizikalno-kemijski elementi (režim kisika, spojevi dušika) i biološki elementi kakvoće zadovoljavali su kriterije za vrlo dobro stanje.

Ekološko stanje akumulacija na otoku Krku, Jezera kod Njivica i akumulacije Ponikve bilo je loše.

Stanje akumulacija Valiči i Tribalj ocijenjeno je kao vrlo loše.

Crnomorski sliv

Ekološko stanje rijeke Čabranke i gornjeg toka rijeke Kupe (od izvora do Blaževca) ocijenjeno je dobro. Umjereno ekološko stanje utvrđeno je za nizvodnu dionicu rijeke Kupe i vodotok Kupicu. Uzrok su ovakvoj ocijeni promijenjeni morfološki uvjeti njihova korita. Ekološko stanje pritoka rijeke Kupe (Velika Belica, Čedanj) ocijenjeno je vrlo dobro.

Za Gornju Dobru utvrđeno je vrlo dobro ekološko stanje, a za Donju Dobru umjereno.

Vrlo je loše bilo ekološko stanje vodotoka Lokvarka nizvodno od brane (hidromorfološke promjene i fizikalno-kemijski elementi kakvoće).

Dobro ekološko stanje utvrđeno je za nekoliko manjih vodotoka u Gorskom kotaru. To su Trščanka, Gerovčica, Delnički potok, Mrzlica i Ribnjak. Ocjena „dobro“ za ukupno ekološko stanje ovih vodotoka posljedica je promijenjenih morfoloških uvjeta njihovog korita (regulacija zbog obrane od poplava).

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Ekološko stanje akumulacija u Gorskom kotaru, Lokvarke i Bajera bilo je umjereno. Vrlo loše ekološko stanje utvrđeno je za akumulaciju Lepenice zbog hidromorfoloških promjena, ali i onečišćenja bakrom, cinkom i fluorantenom (policiklički aromatski ugljikovodik koji potječe iz procesa izgaranja naftnih derivata).

Kemijsko stanje površinskih voda

Kemijsko stanje sljedećih vodnih tijela „nije bilo dobro“, što je utjecalo da je njihovo ukupno stanje ocijenjeno „vrlo loše“ – vodotoci Kupica, Čabranka, Lokvarka, Rječina od izvora do ušća, Ličanka i akumulacije: Bajer, Lepenice i Ponikve.

Kemijsko stanje svih navedenih vodnih tijela ocijenjeno je kao „nije dobro“ zbog onečišćenja živom. Razlog je, uglavnom, nedovoljna osjetljivost primijenjene analitičke metode (veća granica detekcije od granične vrijednosti za površinske vode propisane *Uredbom o standardima kakvoće voda*¹⁰⁸).

Prijelazne i priobalne vode

Prijelazne vode su kopnene vode u blizini ušća u more koje su djelomično slane zbog blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih tokova. Prema *Planu upravljanja vodnim područjima na području Primorsko-goranske županije*, određeno je jedno grupirano vodno tijelo prijelaznih voda – prijelazne vode vodotoka Rječine oznake P1_2RJP i P2_2RJP.

Ukupno stanje voda ovoga vodnog tijela ocijenjeno je kao umjereno stanje, dok je u prijašnjem izvještajnom razdoblju bilo ocijenjeno kao loše. Hidromorfološko stanje (fizička promjena obale i dna) bilo je umjereno, biološko stanje (fitoplankton, ribe) bilo je dobro za razliku od prijašnjeg izvještaja gdje je bilo umjereno, dok je kemijsko stanje za P1_2RJP bilo dobro, a za P2_2RJP nije postignuto dobro stanje.

Priobalne vode Županije grupirane su u 9 vodnih tijela (Tablica 57.).

Osnovni izvori onečišćenja priobalnih voda Županije s kopna su: komunalne otpadne vode, industrijska postrojenja (rafinerija, naftni terminali), gospodarske aktivnosti orijentirane na pomorstvo (luke, brodogradilišta, putnički i teretni terminali). Izvori onečišćenja iz aktivnosti u unutrašnjem teritoriju Županije mogu biti i podzemne vode i rijeka Rječina te mnogi bujični vodotoci.

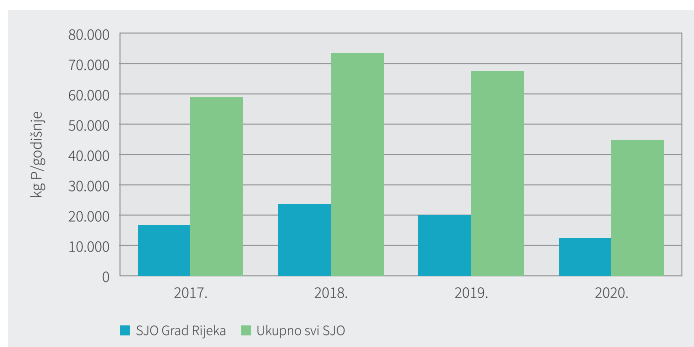
¹⁰⁸ NN 96/19

Tablica 57. Stanje priobalnih voda na području Primorsko-goranske županije na osnovi monitoringa provedenog u razdoblju od 2016. do 2020. godine

Vodno tijelo	Oznaka	Ekološko stanje	Kemijsko stanje	Ukupno stanje
Bakarski zaljev	0313-BAZ	dobro	nije postignuto dobro stanje	umjereno
Dio Kvarnerića i Velebitskog kanala	0422-KV	dobro	vrlo dobro	dobro
Riječki zaljev	0423-RIZ	umjereno	vrlo dobro	umjereno
Luka Rijeka	0423-RILP	vrlo loše stanje	vrlo dobro	vrlo loše stanje
Vinodolski kanal	0423-VIK	umjereno	vrlo dobro	umjereno
Sjeverni dio Kvarnerića	0423-KVS	dobro	nije postignuto dobro stanje	umjereno
Južni dio Kvarnerića	0423-KVJ	dobro	vrlo dobro	dobro
Kvarnerski zaljev	0423-KVA	umjereno	vrlo dobro	umjereno
Sjeverni Jadran od južnog dijela istarskog poluotoka do Dugog otoka	0422-SJI	dobro	vrlo dobro	dobro

Izvor: Hrvatske vode, Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021., Izvadak iz Registra vodnih tijela

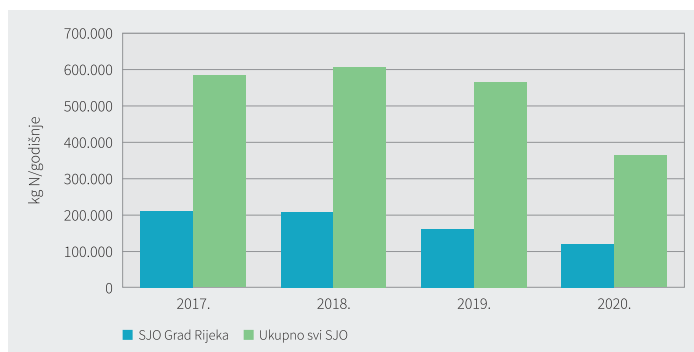
Opterećenje priobalnih voda Županije prikazuje se putem unosa hranjivih tvari, dušikovih i fosforinih spojeva koji općenito najviše pridonose procesu eutrofikacije (Grafikoni 45. i 46.). Unosi spojeva dušika i fosfora prikazani su na osnovi podataka iz Registra onečišćavanja okoliša HAOP-a.

Grafikon 45.

Opterećenje priobalnih voda spojevima fosfora iz sustava javne odvodnje u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: Registar onečišćavanja okoliša, podaci za 2017. – 2020.

Grafikon 46.

Opterećenje priobalnih voda spojevima dušika iz sustava javne odvodnje u razdoblju od 2017. do 2020. godine

Izvor: Registar onečišćavanja okoliša, podaci za 2017. – 2020.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Glavni izvori emisija dušikovih i fosforinih spojeva u priobalne vode su komunalne otpadne vode, tj. ispuštanja iz sustava javne odvodnje (SJO). Opterećenja iz industrijskih i drugih objekata koji ispuštaju otpadne vode neposredno u priobalne vode, vrlo su mala (Rafinerija nafte Rijeka je najznačajniji takav izvor onečišćenja, a njezine emisije dušika iznose 3,1 % ukupnih emisija).

Opterećenje iz sustava javne odvodnje Grad Rijeka iznosilo je od 39 do 56 % ukupnog opterećenja spojevima dušika iz sustava javne odvodnje, te od 41 do 48 % ukupnog opterećenja fosforom. Otpadne vode iz sustava javne odvodnje Grad ispuštaju se u priobalne vode samo nakon preliminarnog pročišćavanja. Pomorski promet drugi je izvor onečišćenja priobalnih voda. Posebno je izražena opasnost zbog incidenata brodova koji prevoze tekuće terete, u prvom redu naftu i derivate. Stanje priobalnih voda prikazano je u Tablici 57.

Niti jedno tijelo priobalnih voda nije ocijenjeno kao vrlo dobro. Sva priobalna vodna tijela su u dobrom ili vrlo dobrom stanju prema osnovnim fizikalno-kemijskim pokazateljima. Vodno tijelo Luka Rijeka je vrlo loše zbog pojave makroalgi, dok su Riječki zaljev, Vinodolski kanal i Kvarnerski zaljev umjerenog stanja s obzirom na taj element. Loše kemijsko stanje Bakarskog zaljeva i sjevernog dijela Kvarnerića je posljedica prisutnosti žive i polibromiranih difenil etera (PBDE). Ukupno stanje vodnog tijela Luka Rijeka bilo je vrlo loše zbog vrlo lošega ekološkog stanja (prisutnost makroalgi), dok je kemijsko stanje vrlo dobro u odnosu na prijašnje izvještajno razdoblje kada nije bilo postignuto dobro stanje.

Podzemne vode

Planom upravljanja vodnim područjima podzemne vode grupirane su u vodna tijela podzemnih voda (TPV), ovisno o geološkim, hidrogeološkim, hidrokemijskim i hidrološkim elementima na način da omogućuju dovoljno pouzdanu procjenu kvantitativnog (količinskog) i kvalitativnog (kemijskog) stanja. Podzemne vode na području Županije dijelom pripadaju jadranskom vodnom području, a dijelom vodnom području rijeke Dunav (Tablica 58.).

Na području Županije prisutna su sljedeća opterećenja podzemnih voda ljudskim djelatnostima:

- Ispuštanje komunalnih otpadnih voda zbog neizgrađene, stare i propusne kanalizacije (npr. gusto urbanizirana područja grada Rijeke) ili izravnog ispuštanja otpadnih voda u ponore (naselja Tršće, Ravna Gora, Lokve i Jablan u Gorskom kotaru).
- Nesanirana odlagališta deponija komunalnog otpada (Peterkov laz, Sović laz, Mrzle drage u Gorskom kotaru, Osojinca u Priobalju) i opasnog otpada (crna jama Sovjak).

Tablica 58. Osnovni podaci o tijelima podzemnih voda na području Primorsko-goranske županije

Kod	Naziv tijela podzemnih voda	Poroznost	Površina (km ²)	Obnovljive zalihe vode (106 m ³ /god.)	% korištene vode	Prirodna ranjivost	Državna pripadnost podzemnih voda	Županijska pripadnost podzemnih voda
Jadransko vodno područje								
JKGI-04	Riječki zaljev	pukotinsko-kaverozna	436	581	0,20	srednja do vrlo visoka	HR/SLO	PGŽ/LŽ
JKGI-05	Rijeka – Bakar	pukotinsko-kaverozna	621	973	2,48	srednja do vrlo visoka	HR/SLO	PGŽ
JKGI-06	Lika – Gacka	pukotinsko-kaverozna	3.756	3.871	0,23	srednja do vrlo visoka	HR/SLO	PGŽ/LŽ
JOGN-13	Jadranski otoci	pukotinsko-kaverozna	2.493	122	0,26	srednja do vrlo visoka	HR	PGŽ
	Cres		406					
	Krk		406					
	Rab		86					
Vodno područje rijeke Dunav								
CSGI-14	Kupa – krš	pukotinsko-kaverozna	1.027	1.429	0,11	srednja do vrlo visoka	HR/SLO	PGŽ
CSGI-15	Dobra	pukotinsko-kaverozna	755	758	0,15	srednja do vrlo visoka	HR	PGŽ/KŽ

Izvor: Hrvatske vode, Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.

Potencijalnu opasnost za trajno onečišćenje podzemnih voda u slučaju incidenta predstavljaju:

- ceste koje prolaze osjetljivim dijelovima slivova bez nadzirane odvodnje (državne ceste koje prolaze slivom izvora u Bakarskom zaljevu, izvora Novljanske Žrnovnice, Čabranke, Kupe i Kupice)
- naftovod (izvor Kupice i izvor Ribnjak)
- mnogi spremnici naftnih derivata stari i izvedeni bez zaštitnih mjera (na čitavom području)
- ugroženost poljoprivrednom djelatnošću je zanemariva zbog njezine zapuštenosti
- crpljenje vode u Priobalju koje može utjecati na količinsko stanje podzemnih voda: prodiranja slane vode, utjecaj na postizanje okolišnih ciljeva za površinske vode s kojima su povezane i na ekosustave ovisne o vodi.

Elementi za ocjenu količinskog stanja podzemnih voda su: povezanost podzemnih i površinskih voda, ekosustavi ovisni o podzemnim vodama (EOPV), bilanca, zaslanjenje i druge intruzije. Elementi za ocjenu kemijskog stanja su testovi: opće procjene kakvoće vode, zaslanjenja i drugih intruzija, test zona sanitarne zaštite, površinske vode i test EOPV.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Prema količinskom stanju i kemijskom stanju, tijela podzemne vode klasificiraju se u dobro i vrlo loše stanje. Ukupno stanje ocjenjuje se nižom vrijednošću pojedinog stanja. Uz ocjenu stanja navedena je i njezina pouzdanost.

Ocjena stanja tijela podzemnih voda na području Županije prikazana je u Tablici 59. Iz prikazanog proizlazi da je ocjena količinskog i kemijskog stanja dobra, ali da je pouzdanost uglavnom niska.

Tablica 59. Stanje tijela podzemnih voda na području Primorsko-goranske županije

Kod	Naziv tijela podzemnih voda	Ocjena količinskog stanja		Ocjena kemijskog stanja		Procjena rizika od nepostizanja dobrog kemijskog i količinskog stanja	
		Stanje	Pouzdanost	Stanje	Pouzdanost	Rizik	Pouzdanost
Jadransko vodno područje							
JKGI-04	Riječki zaljev	dobro	niska	dobro	niska	nema rizika	niska
JKGI-05	Rijeka – Bakar	dobro	niska	dobro	visoka	nema rizika	visoka
JKGI-06	Lika – Gacka	dobro	niska	dobro	niska	nema rizika	visoka
JOGN-13	Jadranski otoci	dobro	niska	dobro	niska	nema rizika	niska
Vodno područje rijeke Dunav							
CSGI-14	Kupa	dobro	niska	dobro	visoka	nema rizika	visoka
CSGI-15	Dobra	dobro	niska	dobro	niska	nema rizika	visoka

Izvor: Hrvatske vode, Plan upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.

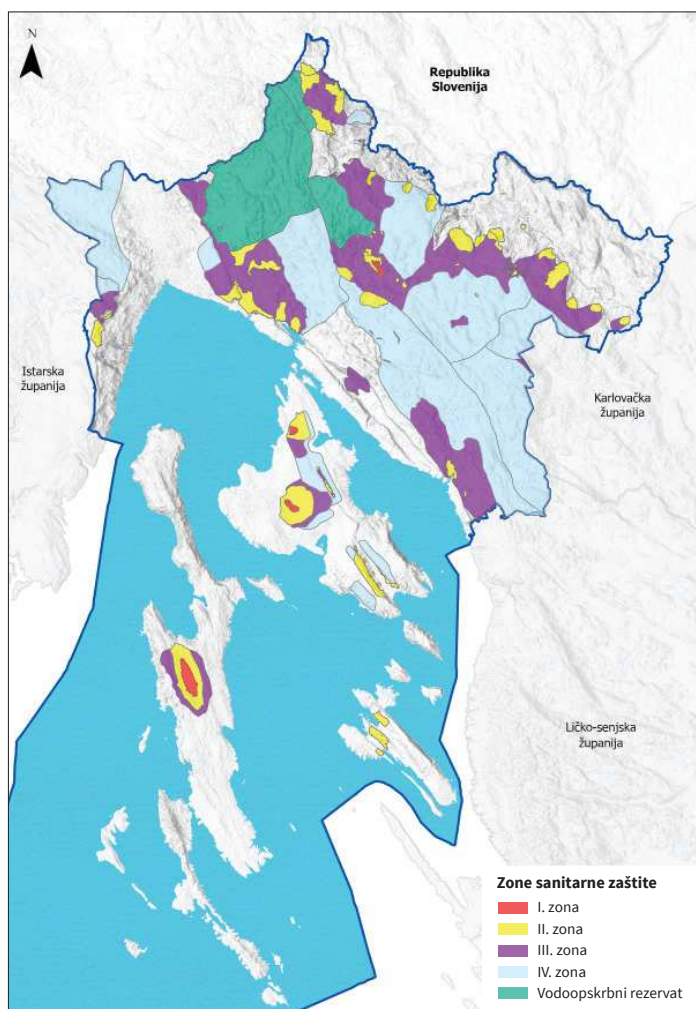
Tijela podzemnih voda na području Županije nisu u riziku od nepostizanja dobrog kemijskog i količinskog stanja, ali s niskom pouzdanošću na jadranskom vodnom području zbog vrlo ograničenih vodonosnika, relativno malo točaka monitoringa, otvorenosti vodonosnika prema moru i povremenom zaslanjenju u prirodnim uvjetima.

Područja posebne zaštite voda

Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće

Prema *Zakonu o vodama* određeno je da sva postojeća i potencijalna izvorišta za javnu vodoopskrbu moraju biti zaštićena od namjernog ili slučajnog onečišćenja i od ostalih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na zdravstvenu ispravnost vode ili na njezinu izdašnost. Za sva izvorišta na području Županije donesene su odluke. Na Slici 19. prikazana su područja koja obuhvaćaju zone zaštite prema važećim odlukama. Zone obuhvaćaju veliki dio područja Županije, ukupno 1.648 km²:

- I. zona zaštite – zona strogog režima, 15,3 km²
- II. zona – zona strogog ograničenja, 169 km²
- III. zona – zona ograničenja, 439 km²
- IV. zona – zona ograničene zaštite, 747 km² i vodoopskrbni rezervat, 278 km².

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

Slika 19.

Zone sanitarne zaštite izvorišta
vode za piće

Izvor: GIS baza JU Zavod za
prostorno uređenje PGŽ, obrada
autora

Područja pogodna za život i uzgoj slatkovodnih riba

Vode rijeke Kupe i njezine pritoke Kupice te vode rijeke Dobre u cijelom svom toku salmonidnog su tipa u kojima obitavaju vrste od interesa za zaštitu radi osiguravanja prirodne bioraznolikosti. Ovog tipa su i pritoci ovih rijeka i vode Rječine uzvodno od akumulacije Valići.

Zbog hidroloških karakteristika vodotoka (zbog presušivanja i malih protoka za sušnih razdoblja) i vrijednosti njihovih ekosustava koji su uključeni u Ekološku mrežu Republike Hrvatske, u Županiji nema vodotoka koji bi bili pogodni za značajniji gospodarski uzgoj riba. Jezero Vrana na otoku Cresu i sve akumulacije na području Županije sadašnji su ili potencijalni resurs vode za ljudsku potrošnju pa, također, nisu pogodne za značajniji gospodarski uzgoj riba.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Područja za kupanje na kopnenim vodama

Korištenje kopnenih voda na području Županije za kupanje je za sada vrlo skromno. To su uglavnom vode Kupe i Dobre, vode akumulacija Lokvarka i Bajer. U razdoblju od 2017. do 2020. godine ispitivana je kakvoća vode na tri lokacije u Županiji (jezero Bajer – Poluotok, jezero Lepenica i jezero Bajer – Čoka) prema *Uredbi o kakvoći voda za kupanje*¹⁰⁹. Konačna je ocjena kakvoća vode na svim lokacijama bila izvrsna.

Područja podložna eutrofikaciji i područja ranjiva na nitrate

Vodna tijela kopnenih površinskih voda podložna eutrofikaciji su akumulacije Ponikve i Jezero kod Njivica na otoku Krku te akumulacije Bajer, Tribalj i Lepenice u Gorskotom kotaru.

Područja priobalnih voda podložna eutrofikaciji su Bakarski zaljev i svi ostali zaljevi – zatvoreni morski akvatoriji.

Na području Županije nema područja ranjivih na nitrate. To je prvenstveno posljedica nerazvijenosti poljoprivrede; opterećenje tla dušikom iz poljoprivredne djelatnosti je vrlo nisko, od 0,0 do 27,1 kg /ha.

Područja osjetljiva u odnosu na ispuštanje komunalnih otpadnih voda

*Odlukom o određivanju osjetljivih područja*¹¹⁰ cijelo je kopneno područje Županije svrstano u osjetljivo područje, kao i Bakarski zaljev i svi drugi morski zaljevi.

Područja namijenjena zaštiti staništa ili vrsta (prema propisima o zaštiti prirode)

Na području Županije to su područja zaštićena na osnovi *Zakona o zaštiti prirode* i područja obuhvaćena Ekološkom mrežom Republike Hrvatske. Veliki dio zaštićenih ekosustava na područje Primorsko-goranske županije su vodni ekosustavi i ekosustavi ovisni o podzemnoj vodi:

- a) U Gorskotom kotaru: Kupa; Potok Gerovčica, Vražji prolaz, Zeleni vir i Kupica; Velika Belica i Mala Belica; Donja Dobra, Lepenica i jezero Bajer
- b) U Hrvatskom primorju: Kanjon Rječine, Trstenik i ponor Gotovž
- c) Otoci: Jezero Vrana na otoku Cresu, akumulacije Jezero kod Njivica i jezero Ponikve.

Opći problem vodnih ekosustava i ekosustava ovisnih o podzemnoj vodi na krškom području Županije su duga ljetna sušna razdoblja kada se bitno smanjuju kapaciteti prirodnih izvorišta, a time i protoke krških rijeka koje imaju izravni utjecaj na ekosustave u dolinskim dijelovima krških područja. Situaci-

¹⁰⁹ NN 51/14

¹¹⁰ NN 81/10

ju otežava eksploatacija vode za potrebe vodoopskrbe pa na mnogim krškim izvorima nema preljeva u korita vodotoka (Rječina, Kupica). Istodobno veliki dio visokih vodnih valova akumuliran je za potrebe hidroelektrana, što je također izmijenilo prirodne uvjete jer su vodom potopljeni dijelovi krških polja i kanjona rijeka (akumulacije u Gorskom kotaru i na otoku Krku). Sve je to danas ponovno u uravnoteženom stanju s pozitivnim i negativnim utjecajima na ranije postojeće prirodne sustave.

2.5.3.3. Kakvoća mora za kupanje¹¹¹

U razdoblju od 2017. do 2020. godine more je na pretežnom broju ispitivanih točaka zadovoljavalo kriterije za **more izvrsne kakvoće**, odnosno na 246 od 258 točaka ispitivanja (94,3 %).¹¹²

Dobre kakvoće bilo je na 5 točaka (Kantrida – Zapad Rijeka; Kantrida – Vila Nora Rijeka; Bivio – Dom umirovljenika Rijeka; Punta Leva Mali Lošinj; Kupalište Slatina – kraj Opatija) što čini 1,9 % lokacija.

Zadovoljavajuće kakvoće bilo je more na plaži ispod nogometnog igrališta Kantrida (0,4 % lokacija).

Nezadovoljavajuće je bilo na 6 lokacija (Plaža Thalassotherapie Crikvenica; Kantrida – Dječja bolnica Rijeka; Hotel Milenij Opatija; Ika – plaža Ika; Martinšćica – centar Cres; Čičići Dobrinj), odnosno na 2,3 % lokacija.

Zaštita tla od onečišćenja

Glavni izvori onečišćenja tla na području Županije su stara industrijska postrojenja (Rafinerija nafte Urinj, područje bivše Rafinerije nafte na Mlaci i manjim dijelom Koksare u Bakru); nesanirane lokacije komunalnih odlagališta otpada i odlagalište opasnog otpada crna jama Sovjak; divlja odlagališta otpada, posebno ona u napuštenim kamenolomima i šljunčarama.

Odlaganje otpada je veliki pritisak na tlo i vode. Trenutno ne postoji jedinstvena nacionalna baza podataka lokacija odbačenog otpada (divlja odlagališta), međutim jedinice lokalne samouprave Županije vode podatke o ovim lokacijama i poduzetim mjerama za njihovu sanaciju.

U ovom *Izvešću* prikazuje se stanje komunalnih odlagališta otpada na području Županije u 2020. godini (Tablica 60.).

¹¹¹ Ispitivanja kakvoće mora za kupanje, odnosno ispitivanja mikrobiološkog onečišćenja mora provode se u skladu s *Uredbom o kakvoći mora za kupanje*.

¹¹² Izvor podataka: Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ, *Izveštaj o kakvoći mora na morskim plažama u PGŽ u 2020.*

Tablica 60. Status operativnosti i sanacije odlagališta komunalnog otpada u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini

Naziv odlagališta	Grad/Općina	Status operativnosti	Status sanacije
Cetin	Vrbovsko	Zatvoreno	Završeno
CGO Marišćina	Viškovo	Aktivno	Završeno
Duplja	Novi Vinodolski	Zatvoreno	Sanacija u tijeku
Kalvarija	Mali Lošinj	Aktivno	Sanacija u pripremi
Lovački dom	Punat	Zatvoreno	Završeno
Mrzle drage	Mrkopalj	Zatvoreno	Završeno
Osojnica	Matulji	Zatvoreno	Sanacija u tijeku
Peterkov laz	Čabar	Aktivno	Sanacija u pripremi
Pržići	Cres	Zatvoreno	Sanacija u pripremi
Sorinj	Lopar	Zatvoreno	Sanacija u tijeku
Sović laz	Delnice	Aktivno	Sanacija u pripremi
Šoići	Kostrena	Zatvoreno	Sanacija u pripremi
Treskavac	Krk	Aktivno	Sanirano – otpad se odlaže na sanitarni način
Viševac	Viškovo	Zatvoreno	Završeno
Zakam	Baška	Zatvoreno	Završeno

Izvor: Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, podaci o odlaganju i odlagalištima otpada za 2020. godinu, svibanj 2021.

2.5.3.4. Zaštita od utjecaja opterećenja na okoliš

Buka

Na području Primorsko-goranske županije u razmatranje za zaštitu od buke ulazi oko petnaestak gradova i/ili općina, a Grad Rijeka kao najnaseljenije mjesto u Županiji s obzirom na potencijalni broj stanovništva ugroženog bukom, svrstava se u prvi prioritet za razmatranje mjera i akcija vezanih za zaštitu od buke. Cestovni promet je najznačajniji izvor buke u Županiji. Najugroženije je gusto izgrađeno područje grada Rijeke, ali i dijelovi drugih naselja uz ceste s većim intenzitetom prometa.

Svjetlosno onečišćenje

Svjetlosnom onečišćenju najviše pridonose velika urbana područja, tj. Grad Rijeka s njegovom okolicom, pratećim industrijskim i lučkim pogonima i veća naselja u priobalnom dijelu Županije.

U pojedinim gradovima i općinama djelomično se smanjilo svjetlosno onečišćenje od ulične rasvjete zbog prelaska na ekološki tip rasvjete.

2.5.4. Obalno područje i more

Sukladno ZPU-u, zaštićeno obalno područje mora (ZOP) obuhvaća područje sljedećih jedinica lokalne samouprave – *gradova*: Rijeke, Opatije, Kastva, Kraljevice, Crikvenice, Novog Vinodolskog, Krka, Cresa, Malog Lošinja i Raba, te *općina*: Lovrana, Mošćeničke Drage, Matulji, Kostrene, Omišlja, Malinske-Dubašnice, Dobrinja, Vrbnika, Baške i Lopara. Od ukupne kopnene površine Županije, 32 % nalazi se u ZOP-u.

Planiranje i korištenje prostora ZOP-a¹¹³ provodi se uz ograničenja u pojasu kopna i otoka, u širini od 1.000 m od obalne crte i pojasu mora u širini od 300 m od obalne crte, unutar tzv. prostora ograničenja sa strožim mjerama koje uključuju: ograničenja gospodarskih sadržaja i izgradnje na obali, očuvanje osnovnih prirodnih i kulturnih obilježja krajolika, racionalizaciju GP-a naselja, sprječavanje dužobalnog linijskog spajanja GP-a i strože uvjete gradnje.

Obalno područje mora karakterizira povećana koncentracija stanovništva u Priobalju, pojačan interes za novim turističkim zonama kao i za eksploatacijom morskih resursa. Izloženo je i prijetnjama od prirodnih katastrofa, posebno zbog klimatskih promjena.

2.5.4.1. Pomorsko dobro

Pomorsko dobro je opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, a upotrebljava se ili koristi uz uvjete i na način propisan *Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama*¹¹⁴. Pomorskim dobrom upravlja, vodi brigu o zaštiti i odgovara Republika Hrvatska neposredno ili putem jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave. Pod upravljanjem pomorskim dobrom podrazumijeva se održavanje, unaprjeđenje, briga o zaštiti pomorskog dobra u općoj upotrebi, te posebna upotreba ili gospodarsko korištenje pomorskog dobra na temelju koncesije ili koncesijskog odobrenja.

2.5.4.2. Granice pomorskog dobra

Ukupna dužina morske obalne crte u Županiji iznosi 1.235 kilometara, od čega je obala kopna 168 kilometara, a obala otoka 1.067 kilometara. Utvrđivanje granice pomorskog dobra i opis pomorskog dobra u katastar i zemljišne knjige, temeljni je preduvjet za upravljanje i gospodarenje pomorskim dobrom. Aktivnosti na poslovima utvrđivanja granica pomorskog dobra obavljane su sukladno godišnjim planovima upravljanja pomorskim dobrom. Pritom se poštovala planirana godišnja dinamika utvrđivanja oko 14 kilome-

¹¹³ Posebno se vodi računa o postojećim i planiranim površinama i građevinskim područjima, s naglaskom na ispunjavanje uvjeta planiranja prostora, sukladno člancima od 42. do 49. f. ZPU-a koji uređuju građevinsko područje, planiranje izvan građevinskog područja i planiranje u ZOP-u.

¹¹⁴ NN 158/03, 141/06, 38/09 i 123/11, 56/16 i 98/19

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

tara granica pomorskog dobra, vodeći računa da se prvenstveno odaberu lokacije koje pružaju mogućnost gospodarskog korištenja putem koncesije.

S danom 31. prosinca 2020. godine Uredbama Vlade Republike Hrvatske ili Rješenjem Ministarstva mora, prometa i infrastrukture utvrđeno je ukupno 287 granica pomorskog dobra izvanlučkog područja u ukupnoj dužini od 393,46 km i 10 granica luka posebne namjene. Na rješavanju u Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture nalazi se 250 prijedloga granica pomorskog dobra u ukupnoj dužini od 165,06 km koje je obradilo Povjerenstvo za granice pomorskog-dobra Primorsko-goranske županije (Tablica 61.).

Tablica 61. Granice pomorskog dobra izvanlučkog područja i granice u postupku na dan 31. 12. 2020. godine

Granice pomorskog dobra	km	%
Utvrđene granice pomorskog dobra	393,46	36,94
Prijedlozi granice pomorskog dobra na rješavanju u Povjerenstvu za granice Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture	165,06	15,50
U postupku utvrđivanja	4,65	0,43
Sveukupno	563,17	52,87

Napomena: Podaci navedeni u Tablici 61. odnose se na ukupnu dužinu obale u Županiji od 1.065 km – ranije u uporabi. Korištenjem novih karata preciznije je utvrđena dužina obalne linije u Županiji i ona iznosi 1.235 km.

Izvor: Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze PGŽ, 2021.

Usporedivši navedene podatke s podacima iz kraja prethodnog izvještajnog razdoblja (2013. – 2016.) vidljivo da je u ovom izvještajnom razdoblju Ministarstvo donijelo 27 rješenja o granicama pomorskog dobra izvanlučkog područja i pet rješenja za luke posebne namjene.

U promatranom razdoblju Povjerenstvo je uputilo 115 prijedloga granica pomorskog dobra na rješavanje Ministarstvu, koji osim prijedloga po godišnjim planovima upravljanja uključuju i prijedloge u skladu sa zahtjevima stranaka za nove lokacije i za izmjenu utvrđenih granica pomorskog dobra.

Što se tiče luka otvorenih za javni promet, u proteklom je izvještajnom razdoblju zbog promjene prostornih planova jedinica lokalne samouprave, došlo i do promjene *Naredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Županije*. Time je smanjen broj luka sa 103 na 101, od čega je sada 27 luka županijskog značenja i 74 luka lokalnog značenja.

U promatranom je razdoblju dovršen postupak utvrđivanja lučkog područja za sve luke otvorene za javni promet županijskog i lokalnog značenja u Županiji. Sukladno članku 74. *Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama* koji propisuje da Županijska skupština utvrđuje lučko područje u skladu s prostornim planom i uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, Županijska je skupština donijela novu *Odluku o utvrđivanju lučkog područja u lukama otvorenim za javni*

promet županijskog i lokalnog značaja na području Primorsko-goranske županije¹¹⁵ za koju je dobivena suglasnost Vlade.

U 2017. godini Upravni je odjel razvio aplikaciju Web GIS pomorskog dobra Primorsko-goranske županije – Koncesea, koja omogućava svim nadležnim tijelima jedinica lokalne samouprave, Županijskom državnom odvjetništvu, Općinskom državnom odvjetništvu, Lučkoj kapetaniji, županijskim lučkim upravama i svim zainteresiranim strankama pregled podataka o:

- utvrđenim granicama pomorskog dobra izvanlučkog područja
- granicama pomorskog dobra izvanlučkog područja u postupku
- granicama lučkih područja luka otvorenih za javni promet i luka
- granicama lučkih područja luka posebne namjene
- koncesijama na pomorskom dobru

sa zadnjim ažuriranim stanjem na županijskim mrežnim stranicama: <https://pgz.atlas14.com/>.

2.5.4.3. Koncesije i koncesijska odobrenja na pomorskom dobru

Koncesija je pravo kojim se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključuje iz opće upotrebe, daje se pravnim ili fizičkim osobama koje su registrirane za obavljanje obrta, a u funkciji je održivog razvoja i gospodarenja pomorskim dobrom. Koncesije na pomorskom dobru i koncesijska odobrenja daju se za posebnu upotrebu ili gospodarsko korištenje dijela pomorskog dobra temeljem *Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama*¹¹⁶.

Za obavljanje djelatnosti na pomorskom dobru koja ne isključuje niti ograničava opću upotrebu pomorskog dobra, pravnim i fizičkim osobama daje se koncesijsko odobrenje. Na taj se način dobivena sredstva koja dođu u županijski Proračun vraćaju u pomorsko dobro financiranjem raznih projekata gradnje i održavanja pomorskog i lučkog dobra. Postupak davanja koncesija moguće je započeti nakon što je utvrđena granica pomorskog dobra provedena u katastru i zemljišnim knjigama, sve u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom.

Na području Županije, zaključno s 31. prosincem 2020. godine, na snazi je bilo 114 koncesija županijskog značenja što je za 15 više od prethodnog izvještajnog razdoblja potkraj kojeg ih je bilo 99.

Od 1. siječnja 2017. do 31. prosinca 2020. godine Županija je dodijelila 46 koncesija (Prilog 2.).

¹¹⁵ SN PGŽ 40/20

¹¹⁶ NN 158/03, 141/06, 38/09 i 123/11, 56/16 i 98/19

2.5.5. Razvojno specifična područja

Gorski kotar i Otoci dvije su mikroregije Primorsko-goranske županije u kojima se provodi posebna razvojna politika te, kao takve, ostvaruju određene povlastice i olakšice. Njihov se razvoj potiče iz nacionalnih i europskih izvora, kao i županijskim sredstvima, sve radi ostvarenja stabilnog gospodarskog razvoja, pravedne raspodjele socijalnih mogućnosti za sve njihove stanovnike, zaštite te povećanja otpornosti na klimatske promjene. Doneseni su i posebni zakoni koji uređuju poseban pristup razvoju i legislativni okvir za provedbu mjera koje ublažavaju poteškoće izazvane specifičnim uvjetima za rad i život na tim područjima.

U određenim jedinicama lokalne samouprave Gorskog kotara primjenjuju se na taj način *Zakon o brdsko-planinskim područjima*¹¹⁷ i *Zakon o potpomognutim područjima*¹¹⁸, a na otocima *Zakon o otocima*¹¹⁹.

Prema novom *Zakonu o brdsko-planinskim područjima* status brdsko-planinskog područja imaju sve jedinice lokalne samouprave na području Gorskog kotara, pri čemu njih četiri istodobno imaju status brdsko-planinskog i potpomognutog područja: Brod Moravice, Mrkopalj, Skrad i Vrbovsko. Zakonom je predviđen i *Program razvoja brdsko-planinskih područja* kojim se utvrđuju mjere razvoja tih područja. U predmetnom razdoblju doneseni su *Programi* za 2019. i 2020. godinu za čija je bespovratna financijska sredstva moglo aplicirati 13 jedinica lokalne samouprave sa statusom brdsko-planinskog područja u Županiji.

Županija je pokrenula *Program ravnomjernog razvoja*¹²⁰, *Program sufinanciranja projekta razvoja otoka*¹²¹ i *Program sufinanciranja projekata lokalnih jedinica na području Gorskog kotara*¹²² kojima se podupiru kapitalni projekti i razvojni programi jedinica lokalne samouprave i trgovačkih društava u njihovom (su)vlasništvu. Cilj je poticanje dugoročno održivog i teritorijalno uravnoteženog razvoja Gorskog kotara i otoka.

Među važnijima projektima na otocima ističu se izgradnja solarne elektrane na otoku Cresu, razvoj otoka Unije kao energetske samoodržive otoka te unaprjeđenje zaštite okoliša razvojem sustava gospodarenja otpadom i razvoj vodno-komunalne i lučke infrastrukture otoka Krka.

¹¹⁷ NN 118/18

¹¹⁸ NN 118/18

¹¹⁹ NN 116/18

¹²⁰ Programom su od 2017. do 2020. sufinancirana 63 projekta u ukupnom iznosu oko 13,1 milijun kuna (Izvor: *Mandatno izvješće PGŽ 2017. – 2021.*).

¹²¹ Program je započeo 2018. godine i njime su sufinancirani projekti na otocima Cresu i Krku u vrijednosti 250 tisuća kuna.

¹²² Programom pokrenutim 2019. godine sufinancirano je 27 razvojnih projekata u iznosu 5,8 milijuna kuna.

2.5.6. Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća

Područja i uzroci ugroza od prirodnih i drugih nesreća obuhvaćaju sljedeće:

- prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće
- tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće
- nesreće u kapacitetima u kojima se proizvode, skladište, prerađuju, rukuju, prevoze, skupljaju i obavljaju ostale radnje s opasnim tvarima.

Radi zaštite i spašavanja stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od djelovanja prirodnih i drugih nesreća, Županijska je skupština u 2019. godini donijela sljedeće dokumente:

- *Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od djelovanja katastrofa i velikih nesreća*
- *Plan zaštite i spašavanja Primorsko-goranske županije (prirodne katastrofe i nesreće: poplave, potresi i ostale prirodne nesreće te tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće)*
- *Plan djelovanja civilne zaštite Primorsko-goranske županije*
- *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju velike nesreće koja uključuje opasne tvari, pogoni tvrtki JANAF d. d. – Terminal Omišalj i DINA – Petrokemija d. d. Omišalj*
- *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju velike nesreće koja uključuje opasne tvari, pogoni tvrtki HEP – Proizvodnja d. o. o. – TE Rijeka i INA – Industrija nafte d. d. – Rafinerija nafte Rijeka.*

2.5.6.1. Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće

Prirodne opasnosti koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće obuhvaćaju ugroženosti od poplava, potresa, ostalih prirodnih uzroka – suše, toplinskog vala, orkanskog ili olujnog nevremena, oborina (tuča, snijeg), poledice, klizišta i jake erozije tla.

Poplave

U *Planu upravljanja vodnim područjima 2016. – 2021.* obavljena je prethodna procjena razine rizika od poplava. Prethodni stupanj rizika od poplava procijenjen je za područje svakoga pojedinačnog naselja u Županiji.

Obrana od poplava provodi se na osnovi provedbenih planova obrane od poplava. Prema *Glavnom provedbenom planu obrane od poplava* (Hrvatske vode, ožujak 2018.) područje Županije pripada branjenom sektoru E-Sjeverni Jadran, a obrana od poplava provodi se na osnovi provedbenih planova za:

- područje 23: Područja malih slivova Kvarnersko primorje i otoci i Podvelebitsko primorje i otoci
- područje 24: Područje maloga sliva Gorski kotar

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U razdoblju od 2017. do 2020. godine, zbog vrlo velikih oborina na Kvarneru, izraženije poplave bile su u:

- rujnu 2017. godine na području Crikvenice palo je više od 183 litre kiše po četvornom metru. Obilna kiša prouzročila je brojne prodore vode u stambene i poslovne objekte. Područje zahvaćeno nepogodom iznosilo je oko 200 ha. Proglašena je elementarna nepogoda za Grad Crikvenicu. U istom vremenu zabilježena je manja poplava u Novom Vinodolskom i izlivanje vode iz korita vodotoka Klanjska ričina, ali nisu zabilježene značajnije štetne posljedice.
- Potkraj prosinca 2017. godine zbog velikih oborina u Gorskom kotaru došlo je do kratkotrajnog plavljenja ceste Brod na Kupi – Zamost.
- Potkraj listopada 2018. godine visoke razine mora prouzročile su plavljenje obalnih dijelova naselja: Opatija, Rijeka, Bakar, Crikvenica, Mali Lošinj i Krk.

Dizanje razine mora

Primarni učinci podizanja morske razine bit će sve češće periodično i/ili stalno plavljenje niskih obalnih dijelova pojačano olujnim nevremenom. Sekundarni učinci bit će: pojačana erozija obale uključujući smanjenje ili nestanak prirodnih žala te pojava odrona i klizišta, povećane štete na obalnim građevinama, otežana odvodnja u naseljima i zaslanjivanje vodonosnika.

U četverogodišnjem razdoblju od 2017. do 2020. godine nisu zabilježena ekstremna plavljenja obale u području Primorsko-goranske županije.

Potres

U razdoblju od 2017. do 2020. godine seizmografi su zabilježili nekoliko stotina potresa. Međutim, samo neki od njih su se osjetili, a niti jedan nije bio intenziteta koji bi mogao prouzročiti štete na građevinama.

Suša

Najveća ugroza koju izaziva suša je značajno povećanje rizika od nastanka požara otvorenog prostora u priobalnom i otočnom dijelu Županije. U studenom 2018. godine na osnovi usklađene *Procjene ugroženosti od požara i tehnoloških eksplozija*, usvojen je usklađeni *Plan zaštite od požara Primorsko-goranske županije*¹²³. Temelji se na planovima zaštite od požara gradova i općina na području Županije.

U razdoblju od 2017. do 2020. godine evidentirano je 17 šumskih požara na području Županije, a ukupno je opožareno 67 ha šumske površine.¹²⁴

¹²³ SN PGŽ 36/18

¹²⁴ Izvor: Hrvatske šume, Registar šumskih požara

Toplinski val

Na temelju dosadašnjih parametara u Primorsko-goranskoj županiji ne očekuju se učinci toplinskog vala s obilježjem katastrofe ili velike nesreće.

Olujno ili orkansko nevrijeme

U prosincu 2017. godine proglašena je elementarna nepogoda za područje Gorskog kotara zbog velikih šteta na imovini fizičkih i pravnih osoba zbog snažnoga nevremena praćenog olujnim vjetrom i obilnim kišama, koje je pogodilo to područje 11. i 12. prosinca.

Tijekom listopada 2018. i studenog 2019. godine zabilježeno je orkansko jugo koje je uzrokovalo znatne štete na području Kvarnera: poplave, srušena stabla, odrone cesta, oštećene kolnike, prekide brodskih linija.

Oborine (tuča, snježne oborine, poledica)

U travnju 2017. godini proglašena je elementarna nepogoda zbog jakog mraza koji je nanio štetu mladima vinove loze u vinogradima na području Pavlomira u Gradu Novom Vinodolskom i u Vrbničkom polju na području Općine Vrbnik.

Jaki mraz od 22. travnja 2017. godine, kada je temperatura iznosila -6,5 °C, sve do 1. svibnja 2017. godine kada je temperatura iznosila -2,4 °C, zahvatio je područje Općine Fužine, te prouzročio značajne štete na poljoprivrednim površinama, posebno na sadnicama jagoda, malina, kupina, ribiza, aronije, te na stočnom grašku i djetelinsko-travnim smjesama.

Klizišta/erozije

Odroni, kao veće pojave nestabilnosti, česti su na vrlo strmim do gotovo vertikalnim liticama. Karakteristični i česti primjeri su na dijelovima obale: oko Brseča, kao i sjeveroistočne obale otoka Cresa, Krka, Prvića, Sv. Grgura, Golog i Raba, ali i u dolini Rječine.

Središnji dio toka Rječine, između brane Valiči i mosta kod naselja Pašac je područje Primorsko-goranske županije s najizraženijim pojavama nestabilnosti i s vrlo visokim stupnjem geološkog hazarda. Aktivnih, a pogotovo umirenih klizišta ima i u Sušačkoj Dragi kao i na padinama oko Bakarskog zaljeva.

Brojna klizišta ustanovljena su u Vinodolskoj dolini: u slivu Dubračine i Novaljske ričine. Zato su česta oštećenja na cestama, ali i na pojedinim stambenim objektima. U slivu Slanog potoka nalazi se žarište erozije oko kojeg su brojna klizišta. Zahvaćena površina je veličine oko 3 km² pa su ugrožena okolna naselja Belgrad, Baretići, Grižane i Kamenjak, kao i okolne ceste.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U zoni oblikovanoj u klastičnim stijenama na otoku Krku, koja se proteže od Omišlja preko Dobrinja i Vrbnika do Baške, mjestimično je vrlo izražena erozija, dok značajnija klizišta nisu zabilježena. U području oko Stare Baške, proteže se do obale mora aktivno klizište koje ugrožava okolne građevine.

U četverogodišnjem razdoblju od 2017. do 2020. godine zbog odrona, privremeno do sanacije stanja, bio je zatvoren promet na sljedećim cestama:

- u prosincu 2019. na vijaduktu Kostrena ceste D404 i
- u siječnju 2020. u Ulici Račkoga u Rijeci.

U svibnju 2017. godine aktivirano je klizište na potezu Hrvatsko – Ložac, na dio-nici ceste uz gornji tok Kupe (tzv. Kupska magistrala) koja je bila u izgradnji.

2.5.6.2. Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće te nesreće u kapacitetima u kojima se proizvode, skladište, prerađuju, rukuju, prevoze, skupljaju i obavljaju druge radnje s opasnim tvarima

Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće izazvane nesrećama u gospodarskim objektima

U 2019. godini donesen je vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari Primorsko-goranske županije – za područja postrojenja:

- Rafinerija nafte Rijeka, operatora INA – Industrija nafte d. d.
- Termoelektrana Rijeka, operatora HEP – Proizvodnja d. o. o.
- JANAF d. d. – Terminal Omišalj

U 2017. godini evidentiran je jedan slučaj onečišćenja mora s plovnog objekta na području luke Brodogradilišta Viktor Lenac. U 2018. godini evidentirana su tri slučaja onečišćenja mora s brodova manjih razmjera, od čega je jedno na području luke Brodogradilišta Viktor Lenac. U 2019. godini evidentirana su dva slučaja onečišćenja mora s brodova manjih razmjera, od čega je jedno na području luke Brodogradilišta Viktor Lenac, i na tankerskom terminalu u Omišlju. Zabilježena su tri onečišćenja mora zbog manipulacije tereta na lučkom terminalu za rasuti teret u Bakru i jedno onečišćenje prouzročeno izvođenjem remontnih radova u Brodogradilištu Viktor Lenac. U 2020. godini zabilježeno je ukupno 5 onečišćenja, 3 s kopna i 2 s brodova.

Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće u prometu

Tehničko-tehnoloških katastrofa izazvanih nesrećama u prometu u izvještajnom razdoblju nije bilo.

Nuklearne i radiološke nesreće

Na području Hrvatske nema izgrađenih nuklearnih elektrana, ali su najbliže ovom području NE Krško (Slovenija) i NE Pakš (Mađarska). Primorsko-goranska županija nalazi se unutar radijalnog sektora 3 (zona 75 km) i 4 (zona 100 km) i aksijalnih sektora M, L, K NE Krško. Na udaljenosti od elektrane od 50 do 100 km deterministički se učinci mogu očekivati samo u slučaju oštećenja reaktorske jezgre uz katastrofalno otkazivanje funkcija zaštitne zgrade. Sektori NE Pakš ne dosežu do Županije.

Epidemiološke i sanitarne nesreće

U izvještajnom razdoblju pojavio se novi soj koronavirusa koji je otkriven u Kini potkraj 2019. godine, nazvan SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2) koji je uzrokovao proglašenje globalne pandemije bolesti COVID-19 (uzrokovane virusom SARS-CoV-2). Pandemija je još uvijek u tijeku te se u ovom *Izvešću* ne mogu dati konkretni podaci o njezinom utjecaju na stanje u prostoru Županije.

ANALIZA I OCJENA
STANJA I TRENDOVA
PROSTORNOG RAZVOJA

2.6. OBEVNI PROSTORNI POKAZATELJI

Tablica 62. Obvezni prostorni pokazatelji

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza		
1. OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA					
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1. Broj stanovnika	280.064	
			2. Indeks kretanja broja stanovnika	97,1	
			3. Prirodni prirast stanovništva	-7.046	
		B. Razmještaj i struktura kućanstava	1. Broj kućanstava	117.009	
			2. Indeks rasta broja kućanstava	105,33	
			3. Prosječna veličina kućanstva	2,5	
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1. Indeks razvijenosti	105,28	
			2. Stupanj razvijenosti	IV.	
2. STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA					
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1. Broj naselja	509	
			2. Gustoća naselja	141,81/1.000 km	
			3. Gustoća naseljenosti	78,03 stanovnika/km ²	
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1. Površina naselja	358.934 ha	
			B. Građevinska područja (GP)	1. Površina GP-a naselja – ukupno planirana	15.610,76 ha
		2. Udio GP-a u odnosu na ukupnu površinu JLS-a		4,3 %	
		3. Udio izgrađenog GP-a u odnosu na ukupnu površinu JLS-a		3,4 %	
		4. Udio neizgrađenog GP-a u odnosu na ukupno GP		0,46 %	
		5. Udio neuređenog GP-a u odnosu na ukupno GP		0,45 %	
		6. Broj stanovnika/ukupna površina GP		17,94 st./ha	
		7. Broj stanovnika/izgrađena površina GP		22,69 st./ha	
		8. Broj stanovnika/uređena površina GP		20,03 st./ha	
		2.3.	IZDOVJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1. Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana
Površina i udio površine IGP-a pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP-a:					
2. a	Ugostiteljsko-turistička namjena				1.563,58 ha, 17,31 %, 0,0056 ha/st.
2. b	Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, mineralne sirovine)				3.656,53 ha, 40,48 %, 0,013 ha/st.
2. c	Sport i rekreacija				3.335,79 ha, 36,92 %, 0,012 ha/st.
2. d	Područja posebne namjene				172,09 ha, 1,9 %
2. e	Površina groblja				170,95 ha, 1,89 %
3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP				157.250 ležajeva prema PP PGŽ-u
4.	Broj turističkih postelja po km obalne crte				148/km

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza	
3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST				
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1. Dužina cesta po vrstama	Autoceste: 117 km
				Državne ceste: 530 km
				Županijske ceste: 578 km
			Lokalne ceste: 322 km	
			2. Udio pojedinih vrsta cesta	Autoceste: 8 %
				Državne ceste: 34 %
		Županijske ceste: 37 %		
		3. Cestovna gustoća (dužina cesta/površina područja)	Lokalne ceste: 21 %	
		B. Željeznički promet	1. Dužina pruge prema vrsti	Magistralna: 158 km
				Lokalna: 1,8 km
			2. Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	Magistralna: 98,9 %
		3. Gustoća željezničkih pruga (dužina/površina područja)	Lokalna: 1,1 %	
			0,045 km/km ²	
		C. Zračni promet	1. Broj zračnih luka prema vrstama	Zračna luka: 1
				Zračno pristanište: 1
		2. Površina zračnih luka	Letjelište:	
			Zračna luka: 280,11 ha	
		D. Pomorski promet	1. Broj luka prema vrsti	Zračno pristanište: 7,50 ha
				Luke otvorene za javni promet: 1
			2. Površina kopnenog dijela luke	Državnog značenja: 1
Županijskog značenja: 27				
3. Luke nautičkog turizma prema broju vezova	Lokalnog značenja: 74			
	Luke posebne namjene: 16			
E. Riječni promet	1. Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	Državnog značenja: 16		
		Županijskog značenja: 33		
F. Elektroničke komunikacije	1. Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	Luke otvorene za javni promet: 109,45 ha		
		Luke posebne namjene: 330,39 ha		
		Kopno: 2.149 vezova		
		More: 3.103 veza		

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza		
3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST					
3.2.	ENERGETSKA INFRA-STRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1. Dužina elektroopkrbnih vodova	10 (20) kV, 3.068 km 35 kV, 460 km	
			2. Udio i dužina elektroopkrbnih vodova prema vrsti	10 (20), 87 % 35 kV, 13 %	
		B. Opskrba plinom	1. Dužina plinovoda	Magistralni: 125,25 Distributivni: 296,22	
			2. Udio prema vrsti plinovoda	Distributivni: 29,7 % Magistralni: 70,3 %	
		C. Opskrba naftom	1. Dužina naftovoda	Omišalj – Sisak: 180 km Omišalj – Urinj: 7,2 km Krak – kopno: 0,78 km	
	3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1. Dužina javne vodoopkrbne mreže	Magistralni: 953,5 km Ostali: 2.475 km
				2. Potrošnja pitke vode	149,65 l/st.
			B. Pročišćavanje otpadnih voda	1. Dužina kanalizacijske mreže	Glavni kolektor: 363,4 km Sekundarni kolektor: 921,03 km
					Rijeka: 10.800 m ³ /h Delnice: 6.600 ES Ravna Gora: 2.000 ES Ičići (Opatija): 46.000 ES Veli Lošinj: 129.970 m ³ Mali Lošinj: 48.220 m ³ Cres: 247.411 m ³
2. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet > 2.000 ES				Omišalj: 9.200 ES Čuf (Malinska-Dubašnica): 45.000 ES Krak: 20.800 ES Punat: 19.200 ES Baška: 20.600 ES Draga Vašibaka (Rab): 24.500 ES Potočina (Rab): 9.900 ES Lopar: 14.000 ES	
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1. Broj i površina odlagališta prema vrsti	Odlagališta komunalnog otpada: 10 Odlagališta opasnog otpada: 1	
			2. Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	1	

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza			
4. KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA						
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	24.664,3 ha		
			2. Udio poljoprivrednog zemljišta	6,87 %		
			3. Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,088 ha/st.		
		B. Šumarstvo	1. Ukupna površina šumskog zemljišta	219.002,6 ha		
			2. Udio šumskog zemljišta	61 %		
			3. Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,78 ha/st.		
		C. Vode	1. Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more...)	More: 434.122 ha Jezera: 1.466,8 ha Vodotoci: 165,7 ha		
			2. Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu Županije	54,73 %		
			3. Dužina vodotoka	oko 1.736 km		
		D. Morska obala	1. Morska obala – dužina obalne crte	1.235 km		
		E. Mineralne sirovine	1. Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	Tehničko-građevni kamen: 8 polja; 130,585 h Građevni pijesak i šljunak iz mora: 1 polje; 3,75 ha		
		4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1. Broj i površina zaštićenih područja	32, 263,3 km ²
					2. Područja ekološke mreže, prema vrsti	111 područja; 3 POP-a; 108 PPOVS-a
		4.3.	KULTURNA DOBARA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1. Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	420
					2. Broj ili udio obnovljenih i djelomično kulturnih dobara	oko 300
3. Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	33 pojedinačna KD-a					
4.4.	PODRUČJA** POSEBNIH KARAKTERISTIKA	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća	1. ** Opisano u tekstualnom dijelu Izvješća			
5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA						
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP-ima prema razini planova i izvješća	1. Broj donesenih PP-a	Ukupno: 415 PPŽ: 1 PPPO: 4 PPUO/G: 36 GUP: 1 UPU: 234 DPU: 134 PUP: 5		
			2. Broj donesenih izmjena i dopuna PP-a	Ukupno: 113 PPŽ: 1 PPUO/G: 41 GUP: 2 UPU: 60 DPU: 8 PUP: 1		
			3. Broj PP-a u izradi	Ukupno: 100 DPPR: 1 PPŽ: 1 PPUO/G: 19 UPU: 68 DPU: 11		

Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza
5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA			
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA	1. Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	Lokacijska dozvola: 507 Rješenje o uvjetima građenja: 74 Rješenje za građenje: 5 Potvrda glavnog projekta: 85 Građevinska dozvola: 4.273 Uporabna dozvola: 1.777 Uporabna dozvola za građevinu izgrađenu na temelju akta za građenje izdanog do 1. 10. 2007.: 784 Uporabna dozvola za građevinu izgrađenu do 15. 2. 1968.: 2.329 Dozvola za promjenu namjene i uporabu građevine: 67 Ukupno: 9.901
5.3.	URBANA PREOBRAZBA	1. Broj PP ili pojedinačnih zahvata	-
		2. Površina	-
5.4.	URBANA SANACIJA	1. Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	9.588
		2. Planovi sanacije, izmjene i dopune PP-a	-

3 | ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I OSTALIH DOKUMENATA

3.1. INFORMACIJSKI SUSTAV PROSTORNOG UREĐENJA

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) uspostavljen je sukladno *Zakonu o prostornom uređenju* i *Uredbi o informacijskom sustavu prostornog uređenja*, za potrebe trajnog praćenja izrade i provedbe dokumenata prostornog uređenja na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Njima su propisani struktura, sadržaj, način rada, oblik i elektronički standard ISPU-a, ovlasti i obveze u vođenju i upravljanju tim sustavom, te javnopravna tijela koja su prostorne i ostale podatke dužna učiniti dostupnima putem ISPU-a i način provedbe.

Poštujući navedene propise, JU Zavod za prostorno uređenje vodi i održava ISPU PGŽ. U Zavodu se trajno prikupljaju, obrađuju i usustavljaju podaci o prostornim planovima, elaborati prostornih planova, topografske karte i ortofoto snimci, katastarski planovi, podaci iz registra prostornih jedinica i adresnog modela te sektorske strategije, planovi, studije i ostali dokumenti za djelatnost prostornog uređenja.

Informacijski sustav prostornog uređenja Primorsko-goranske županije sastoji se od više međusobno povezanih segmenata koji se trajno održavaju i nadograđuju:

- U Registru prostornih planova evidentiraju se svi podaci o prostornim planovima. Za svaki se plan unose podaci iz odluka objavljenih u službenim glasilima te niz dodatnih podataka, kao što su mjerilo, GIS obuhvat, izrađivač, geodetske podloge, broj karata i ostalo. Uspostavljene su poveznice na službene novine, evidencija javnih rasprava u procesu donošenja i stavljanja izvan snage, evidencija svih zatraženih i izrađenih mišljenja te očitovanja koje Zavod daje u fazi izrade i donošenja prostornih planova, kao i analogna/digitalna (CAD/PDF) arhiva. Vezu planova s njihovim prostornim obuhvatom održava se GIS bazom obuhvata planova. Registar se trajno održava i ažurira s novim podacima te nadopunjuje i poboljšava u skladu s potrebama ISPU-a.
- Digitalna arhiva svih prostornih planova uspostavljena je radi osiguranja brze i pouzdane dostupnosti te razmjene podataka prema načelu javnosti dokumenata prostornog uređenja. Svaki je dokument izrađen skeniranjem ovjerenih elaborata planova i zaštićen elektroničkim potpisom. Digitalna se arhiva sustavno nadopunjava novim usvojenim prostornim planovima za potrebe prikaza na mrežnim stranicama i za potrebe rada sustava koji integrira dokumente prostornog uređenja i akte.

Sustavno se nadograđuje i GIS baza prostornih planova uređenja gradova i općina za svih 36 jedinica lokalne samouprave, s novim izmjenama i dopunama prostornih planova koje imaju svoju kartografsku komponentu. Svi se grafički elementi po jedinstvenoj metodologiji obrađuju i za njih se izrađuje GIS baza podataka, koja ujedno predstavlja i pročišćene grafičke dijelove prostornih planova.

ANALIZA PROVEDBE
PROSTORNIH PLANOVA
I OSTALIH DOKUMENATA

▪ U suradnji s Upravnim odjelom za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, 2013. godine izrađen je *Projekt integracije akata i dokumenata prostornog uređenja u Primorsko-goranskoj županiji*. Prostorno-planski podaci iz Registra i digitalne arhive prostornih planova, zajedno s katastarskim i geodetskim podlogama preuzetim od Državne geodetske uprave, stavljeni su na raspolaganje djelatnicima Upravnog odjela kao podrška poslovnim procesu izdavanja akata za gradnju, odnosno provedbu dokumenata prostornog uređenja. Integracija s uspostavljenim sustavom je Upravnom odjelu omogućila uvid u dokumente prostornog uređenja, pretraživanja i analize prostorno-planske dokumentacije te uvid u važeće prostorne planove na odabranom području, dostupne kroz specijaliziranu aplikaciju Urbanistička identifikacija. Tijekom razdoblja ovog *Izvješća* (2019. godina) opisani sustav unaprijeđen je sukladno novim tehnologijama i prilagođen novoj informatičkoj okolini. Poboľšane su postojeće i dodane nove funkcionalnosti: automatsko preklapanje odabranog obuhvata s vektorskim podacima o zaštićenom obalnom području (ZOP), zonama sanitarne zaštite izvorišta voda za piće, zaštićenim područjima prirode, građevinskim područjima (iz PPUO/G-a) te aktima iz oblasti prostornog uređenja, građenja i legalizacije zgrada. Omogućena je jednostavna pretraga i pozicioniranje po adresnom modelu te ispis naziva glasnika cijelog Plana. Izlazni je dokument dorađen na način da za odabrani obuhvat ispisuje da li se nalazi unutar zaštićenih područja te automatski povlači u spis klasu predmeta i datum.

Odabrani sadržaji ustrojenog ISPU PGŽ-a pripremljeni su za korištenje stručne i zainteresirane javnosti. Središnje mjesto pristupa ISPU PGŽ-u mrežne su stranice Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije (<https://zavod.pgz.hr>), na kojima se nalazi sažeti prikaz podataka iz Registra i digitalne arhive prostornih planova:

- *Prostorni plan Primorsko-goranske županije* s mogućnošću kreiranja izvotka, pripremljenog temeljem važećega izvornog dokumenta.
- Registar prostornih planova s popisom svih važećih planova i planova koji su u izradi na području Županije. Popis se dnevno ažurira i nadopunjuje s kartografskim dijelovima i obrazloženjem plana u .pdf obliku. Objavljeni prostorni planovi istovjetni su originalu plana što ovjerava nositelj izrade i dodatno su zaštićeni elektroničkim potpisom.
- Izvješća o stanju u prostoru gradova i općina Primorsko-goranske županije, u cijelosti, kako su objavljena u službenim glasilima Županije ili jedinica lokalne samouprave.

U okviru mrežnih stranica nalazi se geoportal Primorsko-goranske županije (https://zavod.pgz.hr/geoportal_zupanije) na kojem se nalaze javno dostupne aplikacije i preglednici:

- VidiPlan – preglednik prostornih planova izrađen je 2020. godine kao desktop mrežno rješenje, ali je dostupan i na mobilnim platformama Google

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Android 5.1+ i iPhone OS 8.0+. Omogućava korisniku identifikaciju prostornih planova za područje Primorsko-goranske županije putem GPS lokacije, pomicanjem na karti te naprednom pretragom adresnog modela/katastarskih čestica. U rezultatima identifikacije daju se osnovne informacije o prostornom planu, poveznice na njegov tekstualni/grafički dio u digitalno potpisanom PDF formatu, te prikaz pripadajućih georeferenciranih karata. Svi podaci svakodnevno se ažuriraju i istovjetni su podacima objavljenima u sklopu Registra prostornih planova na mrežnoj stranici Zavoda.

- Preglednik lovišta izrađen je kao mrežni GIS preglednik s grafičkim prikazom državnih i zajedničkih lovišta na području Primorsko-goranske županije.
- Preglednik pomorskog dobra ugašen je tijekom 2020. godine na zahtjev Upravnog odjela za pomorsko dobro, promet i veze.
- Praćenje podataka o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije izrađeno je kao mrežni GIS portal koji korisnicima omogućava pregledavanje prostorno-statističkih informacija i pokazatelja na intuitivan te interaktivan način. Obradene teme su demografski pokazatelji te korištenje i namjena površina. Podaci se filtriraju prema prostornim, vremenskim i kvalitativnim obilježjima, a temelje se na posljednjem *Izvešću o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije 2013. – 2016.* i ažurirat će se novim dostupnim podacima.

Sve aktivnosti na punjenju i održavanju ISPU PGŽ-a temelj su za suradnju s drugim tijelima i institucijama na državnoj i lokalnoj razini:

- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine zakonski je obvezno voditi ISPU na državnoj razini. U sklopu ISPU RH nalazi se niz aplikacija i modula, a obaveza županijskih zavoda za prostorno uređenje je trajno održavati ažurnim e-katalog s metapodacima o prostornim planovima za područje vlastite nadležnosti. Unesene podatke potrebno je ažurirati i verificirati sukladno dinamici izmjena i dopuna prostorno-planske dokumentacije. Radi punjenja modula e-planovi u Zavodu se trajno izrađuju i ažuriraju WMS servisi s kartografskim prikazima svih važećih planova uređenja gradova/općina u Županiji, koji su ujedno i sastavni dio NIPP – Nacionalne infrastrukture prostornih podataka. U Zavodu se, sukladno Sporazumu s Ministarstvom od 2015. godine, trajno provodi obrada i ažuriranje prostornih podataka koji se prema specifikaciji i grupama poslova izuzimaju iz GIS baze prostornih planova i dostavljaju Ministarstvu za potrebe izrade *Državnog plana prostornog razvoja*.
- Povezivanje jedinica lokalne samouprave na ISPU PGŽ, projekt je kojim se od 2017. godine podaci, sadržaj i aplikacije ISPU PGŽ-a stavljaju na raspolaganje općinama i gradovima kao nadogradnja njihovih postojećih informatičkih rješenja ili kao cjelovito rješenje za one jedinice lokalne samouprave koje nemaju razvijene vlastite sustave. Suradnja s jedinicama lokalne samouprave u 2018. godini proširena je i na projekt izrade *Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske*, putem Centra za poljoprivredu i ruralni razvoj Primorsko-goranske županije. Za potrebe projekta

izrađena je mrežna GIS aplikacija za vizualizaciju površina, popunjavanje oblika raspolaganja poljoprivrednim zemljištem te ispis obveznog priloga *Programu*. U 2020. godini, nakon dovršetka većeg broja *Programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske*, Zavod je za potrebe Centra izradio i aplikaciju za javni prikaz državnoga poljoprivrednog zemljišta iz navedenih programa.

Geodetske podloge i podaci

U ISPU PGŽ-u koriste se ažurne službene podloge koje je dostavila Državna geodetska uprava (DGU), s kojom Zavod ima dugogodišnju suradnju i kojemu su isporučene sljedeće podloge i podaci:

- Digitalni katastarski plan u vektorskom obliku
- Topografska karta u mjerilu 1 : 100.000
- Topografska karta u mjerilu 1 : 25.000
- Hrvatska osnovna karta u mjerilu 1 : 5.000
- Ortofoto karte različitih mjerila i godišta
- Registar prostornih jedinica: podaci o granicama i adresni model.

Temeljem ugovora o suradnji s Državnom geodetskom upravom za razdoblje od 2019. do 2022. godine, kojim se Županiji na korištenje daju podaci katastra nekretnina te registra prostornih jedinica i adresnog modela putem WFS servisa, započelo je periodično preuzimanje ažurnih katastarskih podataka, njihova obrada i priprema za korištenje u svim predviđenim aplikacijama te mrežnim GIS servisima za registrirane korisnike. Zavod obavlja poslove implementacije i korištenja dobivenih podataka u Zavodu, upravnim tijelima Županije i jedinicama lokalne samouprave koje su sklopili Izjavu o njihovu korištenju.

U ovom izvještajnom razdoblju sve su službene podloge dostavljene u novoj službenoj HTRS96/TM projekciji, a posebnost je homogenizacija katastarskih planova koju je Državna geodetska uprava provela na svim katastarskim općinama izrađenim po staroj izmjeri radi poboljšanja grafičke kvalitete katastarskih planova.

Za potrebe vođenja županijskih projekata izrađene su i sljedeće geodetske podloge:

- Uvala Fuska – situacijski nacrt obalnog i morskog dijela u mjerilu 1 : 500, te područje analize valovanja u mjerilu 1 : 1.000, 2018. godine
- Sunčana elektrana Ustrine – situacijski nacrt i DOF, 50 hektara u mjerilu 1 : 1.000, 2019. godine
- Analiza ranjivosti obale u PGŽ-u (Cres, Punat, Rab, Opatija) – 3D oblak točaka i DOF, 2020. godine

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

3.2. IZRADA PROSTORNIH PLANOVA

Prostorni planovi izrađuju se i donose temeljem *Zakona o prostornom uređenju*¹²⁵ kojim se određuje izrada prostornih planova nove generacije, kao i mogućnost izrade i donošenja izmjena i dopuna, odnosno stavljanja izvan snage dokumenata prostornog uređenja donesenih na temelju *Zakona o prostornom uređenju i gradnji*¹²⁶.

U izvještajnom je razdoblju donesena *Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske*¹²⁷, kao novi dokument prostornog uređenja na državnoj razini. *Strategija* je temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru i osnova za izradu *Državnog plana prostornog razvoja* i prostornih planova tzv. „nove generacije”.

*Program prostornog uređenja Republike Hrvatske*¹²⁸ utvrdio je mjere i aktivnosti za provedbu *Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske* i odredio, u skladu sa *Strategijom*, temeljna pravila, kriterije i uvjete prostornog uređenja na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

S obzirom na to da je u promatranom razdoblju *Državni plan prostornog razvoja* tek u izradi, nisu ostvarene pretpostavke za izradu prostornih planova nove generacije.

3.2.1. Prostorni planovi na snazi

3.2.1.1. Prostorni planovi područja posebnih obilježja

U razdoblju *Izvješća* važeća su četiri PPPO-a donesena ranijih godina:

- Prostorni plan Nacionalnog parka Risnjak¹²⁹
- PPPPO Tramuntana¹³⁰
- PPPPO Vinodolske doline¹³¹
- Prostorni plan Parka prirode Učka¹³².

¹²⁵ NN 153/13, NN 65/17, NN 114/18, NN 39/19 i NN 98/19

¹²⁶ NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12

¹²⁷ NN 106/17

¹²⁸ NN 50/99 i 76/13

¹²⁹ NN 23/01

¹³⁰ SN PGŽ 4/03

¹³¹ SN PGŽ 30/04

¹³² NN 24/06

3.2.1.2. Prostorni plan Primorsko-goranske županije

Prostorni plan Primorsko-goranske županije je plan regionalnog značenja koji određuje smjernice razvoja te postavlja uvjete i kriterije izrade prostornih planova općina i gradova. Prostorni plan donesen je 2013. godine, a u izvještajnom su razdoblju donesene prve izmjene i dopune. Tim su izmjenama i dopunama, temeljem stručnih podloga i *Strateške studije utjecaja izmjena i dopuna Plana na okoliš*, stvoreni planski preduvjeti za realizaciju zahvata kombiniranog golf-igrališta na lokaciji Matalda na Puntiću u Gradu Malom Lošinj u povećanje proizvodnje uzgajališta plemenite bijele ribe na otoku Plavniku.

Tablica 63. Odluke o donošenju i izradi Prostornog plana Primorsko-goranske županije

Naziv plana*	Status plana	Broj glasila	Naziv glasila**
PP Primorsko-goranske županije	Donesen	2013-32	SN PGŽ
PP Primorsko-goranske županije – ispr.	Donesen	2017-07	SN PGŽ
PP Primorsko-goranske županije I ID.	Donesen	2018-41	SN PGŽ
PP Primorsko-goranske županije – proč. tekst	Donesen	2019-04	SN PGŽ
PP Primorsko-goranske županije – II. ID	U izradi	2019-32	SN PGŽ

* Naziv prostornog plana prilagođen je Registru prostornih planova, a boldiranim fontom označena je izmjena donesena u razdoblju 2017. – 2020.; ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

3.2.1.3. Prostorni planovi uređenja gradova/općina

Prostorni plan uređenja grada, odnosno općine jest plan lokalne razine i obvezno se donosi za područje grada, odnosno općine.

U razdoblju *Izvješća* objavljeno je 65 različitih odluka za donošenje PPUO/G-a:

- jednu I. izmjenu i dopunu donijela je Općina Lokve
- deset II. izmjena i dopuna objavili su gradovi Cres i Rijeka, te općine Brod Moravice, Jelenje, Kostrena (ciljane), Lovran, Malinska-Dubašnica, Mošćenička Draga, Mrkopalj i Viškovo
- sedam III. izmjena i dopuna objavili su gradovi Bakar, Kraljevica i Rijeka, te općine Jelenje, Matulji, Punat i Vrbnik
- osam IV. izmjena i dopuna objavili su gradovi Bakar, Kastav, Kraljevica i Krk, te općine Baška, Omišalj, Ravna Gora i Vrbnik
- sedam V. izmjena i dopuna objavili su gradovi Crikvenica, Novi Vinodolski i Vrbovsko, te općine Baška, Čavle, Fužine, Malinska-Dubašnica
- četiri VI. izmjena i dopuna objavile su općine Baška, Čavle, Fužine, Malinska-Dubašnica
- jednu VII. izmjenu i dopunu objavila je Općina Fužine
- tri usklađenja s ZPU-om i to gradovi Čabar i Kastav te Općina Matulji
- 21 pročišćeni tekst
- tri ispravka.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Po godinama objave odluka o donošenju, usklađenja, pročišćenih tekstova i ispravaka:

- 2017. – 24 objava
- 2018. – 10 objava
- 2019. – 19 objava
- 2020. – 12 objava

Broj od 41 donesene izmjene i dopune te usklađenja PPUO/G-a je nešto manji od prethodnog izvještajnog razdoblja kada ih je bilo 44. U ovom je izvještajnom razdoblju objavljen 21 pročišćeni tekst, što je znatno više od prethodnog razdoblja kad ih je objavljeno 10. **Značajno je da je samo za dva PPU-a, uz pročišćeni tekst, izrađena i pročišćena grafika kako ZPU propisuje.**

Prosječno vrijeme trajanja izrade PPUO/G-a je 18 mjeseci, isto kao u prethodnom razdoblju.

Tablica 64. Prostorni planovi uređenja grada/općine na snazi 31. 12. 2020. godine

GRAD/općina	Naziv plana [†]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
BAKAR	PPUG Bakar	2003-21	SN PGŽ
	PPUG Bakar – I. ID	2006-41	SN PGŽ
	PPUG Bakar – II. ID	2012-02	SN PGŽ
	PPUG Bakar – III. ID	2017-05	SN Grada Bakra
	PPUG Bakar – III. ID proč. tekst	2017-07	SN Grada Bakra
	PPUG Bakar – IV. ID	2019-09	SN Grada Bakra
	PPUG Bakar – IV. ID proč. tekst	2019-12	SN Grada Bakra
CRES	PPUG Cres	2002-31	SN PGŽ
	PPUG Cres – usklađenje ZOP	2006-23	SN PGŽ
	PPUG Cres – I. ID	2011-03	SN PGŽ
	PPUG Cres – II. ID	2018-42	SN PGŽ
CRIKVENICA	PPUG Crikvenica	2007-25	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – ISP	2008-18	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – I. ID	2011-49	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – ISPR.	2012-02	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – II. ID (ciljane)	2014-17	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – III. ID	2014-39	SN PGŽ
	PPUG Crikvenica – IV. ID	2016-21	SN Grada Crikvenice
	PPUG Crikvenica – IV. ID – proč. tekst	2016-23	SN Grada Crikvenice
	PPUG Crikvenica – V. ID	2019-70	SN Grada Crikvenice
ČABAR	PPUG Čabar	2003-25	SN PGŽ
	PPUG Čabar – I. ID	2009-17	SN PGŽ
	PPUG Čabar – II. ID	2013-19	SN PGŽ
	PPUG Čabar – uskl. ZPU	2017-04	SN Grada Čabra
DELNICE	PPUG Delnice	2002-24	SN PGŽ
	PPUG Delnice – I. ID	2013-11	SN PGŽ
	PPUG Delnice – proč. tekst	2016-04	SN Grada Delnica
	PPUG Delnice – uskl. s ZPU	2016-04	SN Grada Delnica

GRAD/općina	Naziv plana [†]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
KASTAV	PPUG Kastav	2003-21	SN PGŽ
	PPUG Kastav – uskl. ZOP	2006-14	SN PGŽ
	PPUG Kastav – I. ID	2010-13	SN PGŽ
	PPUG Kastav – ISPR.	2011-21	SN PGŽ
	PPUG Kastav – II. ID	2013-16	SN PGŽ
	PPUG Kastav – ispr.	2013-36	SN PGŽ
	PPUG Kastav – III. ID (ciljane)	2015-18	SN PGŽ
	PPUG Kastav – III. ID (ciljane) – proć. tekst	2017-05	SN PGŽ
	PPUG Kastav – uskl. sa ZPU	2018-21	SN PGŽ
PPUG Kastav – IV. ID	2019-06	SN Grada Kastva	
KRALJEVICA	PPUG Kraljevica	2003-01	SN PGŽ
	PPUG Kraljevica – I. ID	2007-16	SN PGŽ
	PPUG Kraljevica – II. ID	2011-12	SN PGŽ
	PPUG Kraljevica – proćišćeni tekst	2011-13	SN PGŽ
	PPUG Kraljevica – III. ID	2017-03	SN Grada Kraljevice
	PPUG Kraljevica – proć. tekst	2017-06	SN Grada Kraljevice
	PPUG Kraljevica – IV. izmj. i dop.	2019-07	SN Grada Kraljevice
	PPUG Kraljevica – IV. ID proć. tekst	2019-08	SN Grada Kraljevice
PPUG Kraljevica – IV. ID ispr.	2019-09	SN Grada Kraljevice	
KRK	PPUG Krk	2007-07	SN PGŽ
	PPUG Krk – I. ID	2009-41	SN PGŽ
	PPUG Krk – II. ID	2011-28	SN PGŽ
	PPUG Krk – III. ID (ciljane)	2015-23	SN PGŽ
	PPUG Krk – IV. ID	2019-18	SN PGŽ
	PPUG Krk – IV. ID (proć. tekst)	2020-29	SN PGŽ
MALI LOŠINJ	PPUG Mali Lošinj	2008-13	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – I. ID	2012-13	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – IV. ID	2013-26	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – III. ID	2014-05	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – V. ID (ciljane)	2014-42	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – proć. tekst	2015-25	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – tehnićki ispravak	2015-32	SN PGŽ
	PPUG Mali Lošinj – VI. ID	2016-32	SN PGŽ
NOVI VINODOLSKI	PPUG Novi Vinodolski	2006-55	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – I. ID	2010-23	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – I. ID – ISPR.	2010-36	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – proćišćeni tekst	2013-01	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – II. ID (ciljane)	2013-19	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – III. ID (ciljane)	2014-13	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – III. ID (ciljane) – ISPR	2014-16	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – IV. ID	2015-41	SN PGŽ
	PPUG Novi Vinodolski – proć. tekst	2017-18	SN PGŽ
PPUG Novi Vinodolski – V. ID	2017-32	SN PGŽ	
OPATIJA	PPUG Opatija – III. ID	2007-01	SN PGŽ
	PPUG Opatija – IV. ID	2012-56	SN PGŽ
	PPUG Opatija – V. ID	2016-04	SN PGŽ
	PPUG Opatija – proć. tekst	2016-08	SN PGŽ

GRAD/općina	Naziv plana ^a	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
RAB	PPUG Rab	2004-15	SN PGŽ
	PPUG Rab – ISPR.	2005-40	SN PGŽ
	PPUG Rab – usklađenje ZOP	2007-18	SN PGŽ
	PPUG Rab – I. ID	2011-47	SN PGŽ
	PPUG Rab – II. ID (ciljane)	2016-19	SN PGŽ
RIJEKA	PPUG Rijeka	2003-31	SN PGŽ
	PPUG Rijeka – usklađenje ZOP	2005-26	SN PGŽ
	PPUG Rijeka – ID	2013-14	SN PGŽ
	PPUG Rijeka – II. ID	2017-03	SN Grada Rijeke
	PPUG Rijeka – III. ID	2019-21	SN Grada Rijeke
	PPUG Rijeka – III. ID ISPR	2019-22	SN Grada Rijeke
VRBOVSKO	PPUG Vrbovsko	2005-41	SN PGŽ
	PPUG Vrbovsko – I. ID	2010-27	SN PGŽ
	PPUG Vrbovsko – I. ID ISPR.	2010-31	SN PGŽ
	PPUG Vrbovsko – I. ID (ciljane)	2014-27	SN PGŽ
	PPUG Vrbovsko – III. ID	2015-11	SN Grada Vrbovsko
	PPUG Vrbovsko – IV. ID (ciljane)	2016-10	SN Grada Vrbovsko
	PPUG Vrbovsko – V. ID	2019-11	SN Grada Vrbovsko
	PPUG Vrbovsko – proć. tekst	2019-13	SN Grada Vrbovsko
Baška	PPUO Baška	2008-01	SN PGŽ
	PPUO Baška – I. ID	2012-11	SN PGŽ
	PPUO Baška – proćišćeni tekst	2012-34	SN PGŽ
	PPUO Baška – II. ID (ciljane)	2014-17	SN PGŽ
	PPUO Baška – III. ID	2016-36	SN PGŽ
	PPUO Baška – proć. tekst	2017-02	SN PGŽ
	PPUO Baška – IV. ID	2018-10	SN PGŽ
	PPUO Baška – proć. tekst	2018-18	SN PGŽ
	PPUO Baška – V. ID	2020-06	SN PGŽ
	PPUO Baška – proć. tekst	2020-13	SN PGŽ
	PPUO Baška – VI. ID	2020-24	SN PGŽ
	PPUO Baška – proć. tekst	2020-26	SN PGŽ
Brod Moravice	PPUO Brod Moravice	2003-35	SN PGŽ
	PPUO Brod Moravice – I. ID	2007-14	SN PGŽ
	PPUO Brod Moravice – ISPR.	2007-33	SN PGŽ
	PPUO Brod Moravice – II. ID	2018-19	SN Općine Brod Moravice
Ćavle	PPUO Ćavle	2001-22	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – III. ID	2013-02	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – III. ID ISPR.	2013-38	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – III. ID – II. ISP	2015-10	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – USKL	2015-33	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – IV. ID (ciljane)	2016-12	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – proć. tekst	2016-16	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – V. ID	2017-10	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – proć. tekst	2017-13	SN PGŽ
	PPUO Ćavle – VI. ID	2019-07	SN Općine Ćavle
Dobrinj	PPUO Dobrinj	2008-24	SN PGŽ
	PPUO Dobrinj – ISPR.	2009-07	SN PGŽ

GRAD/općina	Naziv plana [†]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
Fužine	PPUO Fužine	2005-05	SN PGŽ
	PPUO Fužine – I. ID	2009-16	SN PGŽ
	PPUO Fužine – ISPR.	2010-11	SN PGŽ
	PPUO Fužine – II. ID	2011-16	SN PGŽ
	PPUO Fužine – III. ID	2013-08	SN PGŽ
	PPUO Fužine – IV. ID (ciljane)	2014-31	SN PGŽ
	PPUO Fužine – V. ID	2017-02	SN Općine Fužine
	PPUO Fužine – VI. ID	2017-08	SN Općine Fužine
	PPUO Fužine – VII. ID	2020-02	SN Općine Fužine
Jelenje	PPUO Jelenje	2007-40	SN PGŽ
	PPUO Jelenje – I. ID	2011-15	SN PGŽ
	PPUO Jelenje – ISPR.	2012-37	SN PGŽ
	PPUO Jelenje – ID (ciljane)	2014-38	SN PGŽ
	PPUO Jelenje – II. ID	2017-09	SN PGŽ
	PPUO Jelenje – ispravak II. ID	2018-05	SN Općine Jelenje
	PPUO Jelenje – III. ID	2018-14	SN Općine Jelenje
	PPUO Jelenje – proć. tekst	2019-20	SN Općine Jelenje
Klana	PPUO Klana	2007-34	SN PGŽ
	PPUO Klana – ISPR.	2012-09	SN PGŽ
	PPUO Klana – I. ID	2016-22	SN Općine Klana
	PPUO Klana – proć. tekst	2018-38	SN Općine Klana
Kostrena	PPUO Kostrena	2001-07	SN PGŽ
	PPUO Kostrena – VJ. TUMAĆ.	2001-22	SN PGŽ
	PPUO Kostrena – I. ID	2007-20	SN PGŽ
	PPUO Kostrena – ISPR.	2007-23	SN PGŽ
	PPUO Kostrena – II. ID (ciljane)	2017-03	SN Općine Kostrena
	PPUO Kostrena – proć. tekst	2017-11	SN Općine Kostrena
Lokve	PPUO Lokve	2004-43	SN PGŽ
	PPUO Lokve – I. ID	2017-02	SN Općine Lokve
Lopar	PPUO Lopar	2011-53	SN PGŽ
Lovran	PPUO Lovran	2007-38	SN PGŽ
	PPUO Lovran – I. ID	2010-37	SN PGŽ
	PPUO Lovran – II. ID	2020-12	SN Općine Lovran
	PPUO Lovran – II. ID (proć. tekst)	2020-15	SN Općine Lovran
Malinska-Dubašnica	PPUO Malinska-Dubašnica	2004-13	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – USKL. ZOP	2006-14	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – proćišćeni tekst	2009-38	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – I. ID (ciljane)	2013-09	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – II. ID	2017-05	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – V. ID	2018-33	SN PGŽ
	PPUO Malinska-Dubašnica – VI. ID	2019-18	SN PGŽ
Matulji	PPUO Matulji	2008-36	SN PGŽ
	PPUO Matulji – I. ID	2011-46	SN PGŽ
	PPUO Matulji – II. ID	2016-27	SN PGŽ
	PPUO Matulji – proć. tekst	2017-20	SN PGŽ
	PPUO Matulji – USKL	2017-31	SN PGŽ
	PPUO Matulji – III. ID	2019-03	SN PGŽ
Mošćenićka Draga	PPUO Mošćenićka Draga	2007-36	SN PGŽ
	PPUO Mošćenićka Draga – I. ID	2012-04	SN PGŽ
	PPUO Mošćenićka Draga – II. ID	2019-09	SN Općine Mošćenićka Draga

GRAD/općina	Naziv plana [*]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
Mrkopalj	PPUO Mrkopalj	2004-46	SN PGŽ
	PPUO Mrkopalj – I. ID	2007-26	SN PGŽ
	PPUO Mrkopalj – II. ID	2020-39	SN PGŽ
Omišalj	PPUO Omišalj	2007-52	SN PGŽ
	PPUO Omišalj izmjena	2009-33	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – I. ID	2010-14	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – ISPR.	2011-37	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – pročišćeni tekst	2012-15	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – II. ID	2013-19	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – pročišćeni tekst	2014-43	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – III. ID (ciljane)	2015-17	SN PGŽ
	PPUO Omišalj – IV. ID	2017-09	SN PGŽ
Punat	PPUO Punat	2008-09	SN PGŽ
	PPUO Punat – I. ID	2010-30	SN PGŽ
	PPUO Punat – pročišćeni tekst	2010-33	SN PGŽ
	PPUO Punat – II. ID (ciljane)	2015-14	SN PGŽ
	PPUO Punat – III. ID	2018-30	SN PGŽ
Ravna Gora	PPUO Ravna Gora	2008-15	SN PGŽ
	PPUO Ravna Gora – I. ID	2012-09	SN PGŽ
	PPUO Ravna Gora – ID (ciljane)	2013-36	SN PGŽ
	PPUO Ravna Gora – II. ID	2014-40	SN PGŽ
	PPUO Ravna Gora – proć. tekst	2015-14	SN PGŽ
	PPUO Ravna Gora – III. ID	2016-03	SN Općine Ravna Gora
	PPUO Ravna Gora – proć. tekst	2016-04	SN Općine Ravna Gora
	PPUO Ravna Gora – IV. ID	2020-09	SN Općine Ravna Gora
PPUO Ravna Gora – proć. tekst	2020-10	SN Općine Ravna Gora	
Skrad	PPUO Skrad	2007-19	SN PGŽ
	PPUO Skrad – I. ID	2012-21	SN PGŽ
Vinodolska općina	PPUO Vinodolska općina	2006-01	SN PGŽ
	PPUO Vinodolska općina – I. ID	2009-19	SN PGŽ
	PPUO Vinodolska općina – pročišćeni tekst	2011-01	SN PGŽ
	PPUO Vinodolska općina – II. I.D.	2015-13	SN PGŽ
	PPUO Vinodolska općina – II. I.D. ispr.	2016-21	SN PGŽ
Viškovo	PPUO Viškovo	2007-49	SN PGŽ
	PPUO Viškovo – I. ID	2012-04	SN PGŽ
	PPUO Viškovo – II. ID	2020-07	SN Općine Viškovo
Vrbnik	PPUO Vrbnik	2004-16	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – I. ID – usklađenje ZOP	2007-43	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – ISPR.	2007-53	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – II. ID	2016-22	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – proć. tekst	2016-26	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – III. ID	2017-11	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – proć. tekst	2017-28	SN PGŽ
	PPUO Vrbnik – IV. ID	2019-07	SN PGŽ
PPUO Vrbnik – proć. tekst	2019-11	SN PGŽ	

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova, a boldiranim fontom označena je izmjena donesena u razdoblju 2017. – 2020.; ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

3.2.1.4. Generalni urbanistički plan Grada Rijeke

Generalni urbanistički plan temeljni je instrument upravljanja prostorom i osnovni mehanizam ukupnog gradskog razvoja u svim segmentima. U odnosu na prostorni plan uređenja grada koji je u osnovi pretežito stratejski, konceptijski i općenitijeg karaktera, GUP se detaljnije bavi svim problemima raspolaganja prostorom unutar građevinskog područja naselja, osobito javnim prostorima u cijelosti te definiranjem mreža društvenih djelatnosti.

U izvještajnom razdoblju donesene su III. i IV. izmjene i dopune GUP-a Grada Rijeke. Treće izmjene su više tematske, a IV. se odnose na izmjenu oblika i površine luke nautičkog turizma Baroš, korekcije uvjeta gradnje/rekonstrukcije u i izvan građevinskog područja naselja te ispravke grešaka.

Tablica 65. Odluke o donošenju Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke

Naziv plana*	Broj glasila	Naziv glasila**
GUP Rijeke	2007-07	SN PGŽ
GUP Rijeke – ID	2013-14	SN PGŽ
GUP Rijeke – II. ID	2014-08	SN Grada Rijeke
GUP Rijeke – III. ID	2017-03	SN Grada Rijeke
GUP Rijeke – IV. ID	2019-21	SN Grada Rijeke
GUP Rijeke – IV. ID – ispravak	2020-11	SN Grada Rijeke

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova, a boldiranim fontom označena je izmjena donesena u razdoblju 2017. – 2020.; ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

3.2.1.5. Urbanistički planovi uređenja

Urbanistički plan uređenja donosi se obvezno za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove tih područja planiranih za urbanu preobrazbu ili urbanu sanaciju unutar građevinskog područja.

Potkraj 2020. godine na području Županije bila su na snazi 234 UPU-a u svim gradovima i općinama, osim Grada Čabra.

U razdoblju ovog *Izvešća* objavljeno je 118 odluka vezanih za donošenje UPU-a: 25 novih UPU-a, 30 I. liD, 17 II. liD, 8 III. liD, 3 IV. liD te po 1 V. i VI. liD, 29 pročišćenih tekstova i 4 ispravka. Raspored objave po godinama je sljedeći:

- 2017. godine 26 odluka
- 2018. godine 28 odluka
- 2019. godine 34 odluke i
- 2020. godine 30 odluka.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U usporedbi s prethodnim *Izvešćem* na snazi potkraj ovog izvještajnog razdoblja ima 21 UPU više, a broj objavljenih odluka je na istoj razini – tri više. Prosječno vrijeme izrade novih izmjena i dopuna UPU-a bilo je u prethodnom razdoblju 33,2 mjeseca, a u ovom je 23, što znači da se skratilo za više od 10 mjeseci.

Tablica 66. Objavljene odluke za donošenje urbanističkih planova uređenja u razdoblju 2017. – 2020.

GRAD/općina	Naziv plana*	Broj glasila	Naziv glasila**
BAKAR	UPU naselja Bakar (UPU 1) – I. ID	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – izmj. i dop.	2017-16	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – proć. tekst	2018-05	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – II. ID	2018-07	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – proć. tekst	2018-08	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – III. ID	2020-05	SN Grada Bakra
	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – proć. tekst	2020-07	SN Grada Bakra
	UPU naselja Bakar (UPU 1) – II. ID	2020-08	SN Grada Bakra
	UPU naselja Bakar (UPU 1) – II. ID (proć. tekst)	2020-10	SN Grada Bakra
Baška	UPU groblja Sveti Ivan	2017-21	SN PGŽ
	UPU 1 – Baška (N1-1) – usklađenje sa III. liD PPUO Baška	2018-02	SN PGŽ
	UPU 2 – Baška – Zarok (N1-2) – usklađenje s III. liD PPUO Baška	2018-02	SN PGŽ
	UPU 1 – Baška (N1-1) – proć. tekst	2018-06	SN PGŽ
	UPU 2 – Baška – Zarok (N1-2) – proć. tekst	2018-06	SN PGŽ
	UPU zona poslovne namjene (K) – Baška (UPU 10) – I. ID	2020-24	SN PGŽ
	UPU zona poslovne namjene (K) – Baška (UPU 10) – proć. tekst	2020-26	SN PGŽ
CRES	UPU naselja Miholašćica (NA 12-1) – I. liD	2018-05	SN PGŽ
	UPU Cres – GP naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena – V. ID	2019-17	SN PGŽ
	UPU naselja Orlec NA 9 – I. ID	2019-24	SN PGŽ
	UPU Cres – GP naselja NA 7 i površina izdvojenih namjena – VI. ID	2020-42	SN PGŽ
CRIKVENICA	UPU Crikvenica centar II. ID	2017-29	SN Grada Crikvenice
	UPU CRIKVENICA zone ugostiteljsko turističke namjene “Nazor Antić” – ID	2019-70	SN Grada Crikvenice
	UPU Uvala Slana (Selce) – T18, zajedno sa zonom kampa – autokampa T3_3 – ID	2019-70	SN Grada Crikvenice
	UPU 2 Crikvenica sjever – Hrusta – III. ID	2020-87	SN Grada Crikvenice
	UPU Crikvenica centar – III. ID	2020-87	SN Grada Crikvenice
	UPU 5 CRIKVENICA Tončićevo – II. ID	2020-87	SN Grada Crikvenice
	UPU 2 Crikvenica sjever – Hrusta – III. ID (proć. tekst)	2020-90	SN Grada Crikvenice
	UPU Crikvenica centar – III. ID (proć. tekst)	2020-90	SN Grada Crikvenice
Čavle	UPU Sportski centar Platak R 6-2 (UPU 11) I. ID	2017-31	SN PGŽ
	UPU Sportski centar Platak R 6-2 (UPU 11) – proć. tekst	2017-33	SN PGŽ
	UPU 21 Poslovna zona Jelenje (K4)	2019-09	SN Općine Čavle

GRAD/općina	Naziv plana [*]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
DELNICE	UPU naselja Delnice – područja poslovne namjene K1 i K2 (UPU 1) – III. liD	2017-03	SN Grada Delnica
	UPU naselja Delnice – područja poslovne namjene K1 i K2 (UPU 1) – pročišćeni tekst	2017-03	SN Grada Delnica
	UPU dijela GP ugostiteljsko-turističke i sportsko rekreacijske namjene T3–1 Vela voda (UPU 7)	2019-05	SN Grada Delnica
	UPU GP proizvodne namjene I1-8 Kendar – I. ID	2020-03	SN Grada Delnica
	UPU GP proizvodne namjene I1-8 Kendar – proć. tekst	2020-03	SN Grada Delnica
Dobrinj	UPU 9 GP K4 Brestovica (Gostinjac)	2020-04	SN PGŽ
Fužine	UPU 1 Fužine NA1_1 i NA1_2 s površinama izvan naselja za izdvojene namjene – II. ID	2018-02	SN Općine Fužine
	UPU groblja G1	2019-12	SN Općine Fužine
Jelenje	UPU mjesnog groblja Jelenje	2020-35	SN Općine Jelenje
KASTAV	UPU 10 dio GP naselja Kastav (N1-3) – proć. tekst	2017-01	SN PGŽ
	UPU groblja (DPU 8)	2017-03	SN PGŽ
	UPU GP poslovne namjene K1 – Radna zona Žegoti – proć. tekst	2017-05	SN PGŽ
	UPU 8b Jardasi jug za dio GP naselja Kastva oznake N1-7C	2017-13	SN PGŽ
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – II. ID	2017-24	SN PGŽ
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – ispravak II. ID	2018-04	SN PGŽ
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – proć. tekst	2018-36	SN PGŽ
	UPU 5 za dio GP naselja Kastav – Pavletići – Žegoti – Bani	2019-02	SN Grada Kastva
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – III. ID	2019-04	SN Grada Kastva
	UPU 6 za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-2c – Klesarija	2019-05	SN Grada Kastva
	UPU 10 za dio GP naselja Kastav N1-3 – II. ID	2019-06	SN Grada Kastva
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – IV. ID	2020-01	SN Grada Kastva
	UPU 1 za dio GP naselja Kastav oznake N1-a – ispravak IV. ID	2020-08	SN Grada Kastva
	Klana	UPU Klana – pilana (UPU 6) ID	2019-42
UPU I1– proizvodna zona – asfaltna baza Mariščina (UPU 2) – II. ID		2020-55	SN Općine Klana
Kostrena	UPU GP naselja N-1 – Kostrena – I. ID	2019-03	SN Općine Kostrena
Kostrena	UPU GP naselja N-3 – Kostrena – I. ID	2019-03	SN Općine Kostrena
	UPU GP za sportsko-rekreacijsku namjenu R–1 u Kostreni I. ID	2019-03	SN Općine Kostrena
	UPU GP naselja N-2 – Kostrena – I. ID	2019-06	SN Općine Kostrena
	UPU GP naselja N-4 – I. ID	2020-01	SN Općine Kostrena
KRALJEVICA	UPU uvale Črišnjeva	2019-02	SN Grada Kraljevice
	UPU turističke zone Uvala Scott (UPU 6) – II.ID	2019-10	SN Grada Kraljevice
	UPU 2–1 Kraljevica – Podbanj	2020-05	SN Grada Kraljevice
	UPU 2–2 Kraljevica – Podbanj	2020-05	SN Grada Kraljevice
	UPU turističke zone Uvala Scott (UPU 6) – II. ID (proć. tekst)	2020-07	SN Grada Kraljevice
KRK	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) II. ID	2017-11	SN PGŽ
	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) II. ID – proć. tekst	2017-12	SN PGŽ
	UPU 25 kamp Glavotok (T3)	2018-26	SN PGŽ
	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) III. ID	2018-26	SN PGŽ
	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) – proć. tekst	2018-45	SN PGŽ
	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) IV. ID	2019-18	SN PGŽ
	UPU 1 Krk (NA1,R1_1,R3_8, R3_10, R3_11) – IV. ID (proć. tekst)	2020-29	SN PGŽ

GRAD/općina	Naziv plana*	Broj glasila	Naziv glasila**
Lovran	UPU naselja Lovran (NA1 1-2) s površinama za izdvojene namjene (T1 1 i/ili T2, T1 2 i/ili T2, T1 3 i/ili T2) i UPL1-2 i UPL2 te luke (UPU 1) – III. ID	2017-03	SN Općine Lovran
	UPU naselja Lovran (NA1 1-2) s površinama za izdvojene namjene (T1 1 i/ili T2, T1 2 i/ili T2, T1 3 i/ili T2) i UPL1-2 i UPL2 te luke (UPU 1) – I. ID	2017-05	SN Općine Lovran
	UPU naselja Lovran (NA1 1-2) s površinama za izdvojene namjene (T1 1 i/ili T2, T1 2 i/ili T2, T1 3 i/ili T2) i UPL1-2 i UPL2 te luke (UPU 1) – III. ID – proć. tekst	2017-06	SN Općine Lovran
Malinska-Dubašnica	UPU Malinska, Radići (GP 1) (UPU 1) – II. ID	2017-05	SN PGŽ
	UPU zone poslovne namjene Barušići (K-3) – I. ID	2020-31	SN PGŽ
	UPU zone poslovne namjene Barušići (K-3) – I. ID (proć. tekst)	2020-37	SN PGŽ
Matulji	UPU poslovne zone Rupa K 11 (UPU 23) – ID	2018-43	SN PGŽ
	UPU Matulji (UPU 1) – II. ID	2019-16	SN PGŽ
Mošćenićka Draga	UPU Sveti Ivan (UPU 3) ID	2017-03	SN Općine Mošćenićka Draga
	UPU Zagore (UPU 5) I. ID	2019-02	SN Općine Mošćenićka Draga
NOVI VINODOLSKI	UPU poslovne zone Zapad – I. ID	2017-04	SN PGŽ
	UPU – Porto Teplo 1(UPU 17, T 13)	2017-04	SN PGŽ
	UPU naselja Novi Vinodolski – proć. tekst	2017-18	SN PGŽ
	UPU naselja Novi Vinodolski – IV. ID	2018-19	SN PGŽ
	UPU novog groblja Novi Vinodolski	2018-32	SN PGŽ
	UPU ZAGORI 1 (UPU 20, T1-6)	2020-34	SN PGŽ
OPATIJA	UPU naselja Ika – Oprić (UPU 3) I. ID	2018-17	SN PGŽ
	UPU naselja Opatija (UPU 1) – II. ID	2019-13	SN PGŽ
	UPU naselja Opatija (UPU 1) – proćišćeni tekst	2019-16	SN PGŽ
Punat	UPU GP naselja N1 – centralno naselje Punat (UPU 3) – II. ID	2020-03	SN PGŽ
RAB	UPU Rab, Palit, Banjol (UPU 1)	2018-46	SN PGŽ
	UPU poslovna zona Mišnjak (UPU 43) – IID	2019-02	SN PGŽ
	UPU poslovna zona Mišnjak (UPU 43) – proć. tekst	2019-05	SN PGŽ
	UPU Supetarska Draga (NA 6-1, NA 6-3) (UPU 17)	2019-30	SN PGŽ
	UPU Supetarska Draga (NA 6-4, NA 6-5) (UPU 18)	2019-30	SN PGŽ
	UPU Supetarska Draga (NA 6-6, NA 6-7) (UPU 19)	2019-30	SN PGŽ
	UPU Supetarska Draga (NA 6-8, NA 6-9) (UPU 20)	2019-30	SN PGŽ
	UPU Rab, Palit, Banjol (UPU 1) – I. ID	2020-27	SN PGŽ
	UPU Rab, Palit, Banjol (UPU 1) – I. ID (proć. tekst)	2020-31	SN PGŽ
RIJEKA	UPU dijela područja Krnjevo	2018-04	SN Grada Rijeke
Vinodolska općina	UPU dijela GP naselja Bribir u mjestu Podgori, NA 1-5_3	2018-29	SN PGŽ
	UPU radne zone Kamenolom (UPU 8) – I. ID	2018-37	SN PGŽ
Viškovo	UPU radne zone Marišćina K-2 (UPU 3) – I. ID	2017-16	SN Općine Viškovo
	UPU sportsko-rekreacijske zone i dijela naselja u Ronjgima	2018-08	SN Općine Viškovo
	UPU osnovne škole Marinići i dijela naselja Blažići – II. ispravak	2019-04	SN Općine Viškovo
	UPU radne zone Marišćina K-2 (UPU 3) – II. ID	2019-12	SN Općine Viškovo
	UPU radne zone Marišćina K-2 (UPU 3) – III. ID	2019-17	SN Općine Viškovo

GRAD/općina	Naziv plana [*]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
Vrbnik	Urbanistički plan uređenja UPU 1 Vrbnik – NA 1 – I.ID	2017-35	SN PGŽ
	Urbanistički plan uređenja UPU 1 Vrbnik – NA 1 – proć. tekst	2018-02	SN PGŽ
	Urbanistički plan uređenja UPU 1 Vrbnik – NA 1 – II. ID	2019-07	SN PGŽ
	Urbanistički plan uređenja UPU 1 Vrbnik – NA 1 – proć. tekst	2019-11	SN PGŽ
VRBOVSKO	UPU gospodarske zone poslovne namjene K1 – Vrbovsko (UPU 6) – ID	2018-05	SN Grada Vrbovsko
	UPU naselje Vrbovsko (UPU 1) – ID	2018-05	SN Grada Vrbovsko
	UPU gospodarske zone poslovne namjene K1 – Vrbovsko (UPU 6) – proć. tekst	2018-07	SN Grada Vrbovsko
	UPU naselje Vrbovsko (UPU 1) – proć. tekst	2018-07	SN Grada Vrbovsko

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova, ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

3.2.1.6. Detaljni planovi uređenja

S obzirom na to da se temeljem ZPU-a¹³³ više ne donose novi detaljni planovi uređenja (DPU), a postojeći se smatraju urbanističkim planovima uređenja (UPU), u ovom su se razdoblju donosile samo izmjene i dopune postojećih DPU-a. Potkraj razdoblja Izvješća bila su na snazi 134 DPU-a. Objavljeno je 11 odluka o donošenju DPU-a, od toga osam izmjena i dopuna i 3 proćišćena teksta. U usporedbi s prethodnim razdobljem smanjio se broj DPU-a na snazi s 155 na 134, a smanjilo se i vrijeme izrade s 19,1 mjesec na 13 mjeseci.

Tablica 67. Detaljni planovi uređenja doneseni u razdoblju 2017. – 2020.

GRAD/općina	Naziv plana [*]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
Čavle	DPU 4 groblja Cernik (G1) – liD	2017-31	SN PGŽ
	DPU 4 groblja Cernik (G1) – proć. tekst	2017-33	SN PGŽ
	DPU sportskog centra Mavrinci – II. ID	2020-09	SN Općine Čavle
DELNICE	DPU dijela centra Delnica – proć. tekst	2017-01	SN Grada Delnica
	DPU dijela centra Delnica I. liD	2017-01	SN Grada Delnica
KRK	DPU Radićeve ulice – ID	2018-25	SN PGŽ
	DPU Radićeve ulice – proć. tekst	2018-45	SN PGŽ
RIJEKA	DPU područja Potok – ID	2018-14	SN Grada Rijeke
Viškovo	DPU Javno parkiralište Milihovo – I. ID	2017-13	SN Općine Viškovo
	DPU Rekreatijski centar u Marćeljima – I. ID	2019-10	SN Općine Viškovo
	DPU Društveni centar Viškovo i park Milihovo – IV. ID	2020-02	SN Općine Viškovo

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova, ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

¹³³ NN 153/13

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

3.2.1.7. Provedbeni urbanistički planovi

Temeljem ZPU-a (NN 153/13) postojeći se provedbeni urbanistički planovi (PUP) smatraju urbanističkim planovima uređenja. Potkraj 2020. godine bilo je na snazi 5 PUP-a, a u izvještajnom razdoblju donesena je jedna izmjena i dopuna.

U odnosu na prethodno razdoblje na snazi je jedan PUP manje.

Tablica 68. Provedbeni urbanistički planovi na snazi 31. 12. 2020.

Grad	Naziv plana*	Broj glasila	Naziv glasila**
MALI LOŠINJ	PUP Proširenje groblja – predjel Sv. Martin – Mali Lošinj	1992-08	SN
	PUP Proširenje groblja – predjel Sv. Martin – Mali Lošinj – usklađenje ZOP	2008-21	SN PGŽ
NOVI VINODOLSKI	PUP Prisika	1989-13	SN
	PUP Prisika – I. ID	1989-46	SN
	PUP Prisika – III. ID	1995-16	SN PGŽ
	PUP Prisika – ID – provedbene odredbe	1999-08	SN PGŽ
	PUP Prisika – ID – provedbene odredbe	1999-10	SN PGŽ
	PUP Prisika – IV. ID	2006-32	SN PGŽ
	PUP Prisika – V. ID	2018-46	SN PGŽ
RIJEKA	PUP Trsat (groblje)	1990-13	SN
	PUP Pehlin – Rujevica	1993-01	SN PGŽ
	PUP Škurinjska draga (crkva) ID	1996-05	SN PGŽ
	PUP Trsat (groblje) – provedbene odredbe	1999-10	SN PGŽ
	PUP Pehlin – Rujevica – provedbene mjere	1999-10	SN PGŽ

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova, a boldiranim fontom označena je izmjena donesena u razdoblju 2017. – 2020.; ** SN – Službene novine

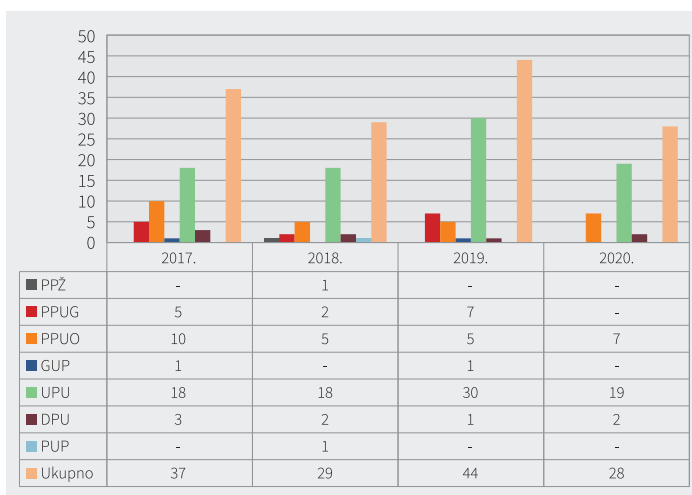
Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

Ocjena stanja prostorno-planske dokumentacije

U razdoblju *Izvešća* doneseno je 138 planova i izmjena i dopuna planova: PPŽ, 41 PPUG/O, 2 GUP-a, 85 UPU-a, 8 DPU-a i 1 PUP. Na kraju razdoblja ovog *Izvešća* bilo je na snazi 415 planova različitih razina:

- državnog značenja su PP Nacionalnog parka Risnjak i PP Parka prirode Učka
- regionalnog značenja su PPPPO Vinodolske općine, PPPPO Tramuntana i PP Primorsko-goranske županije
- od lokalnog značenja je 14 PPUG-a, 22 PPUO-a, 1 GUP, 234 UPU-a, 134 DPU-a i 5 PUP-a.

Najviše planova i izmjena i dopuna planova doneseno je 2019. godine, njih 44; zatim 2017. godine 37; 2018. godine 29; a najmanje 2020. godine njih 28 (Grafikon 47.).

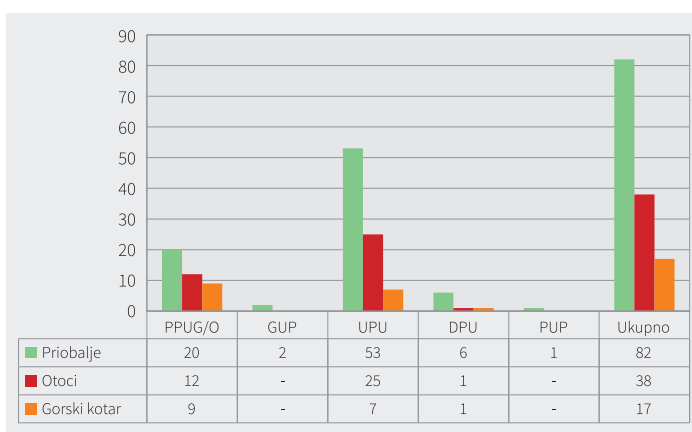

ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I OSTALIH DOKUMENATA

Grafikon 47.

Prikaz broja usvojenih planova po godinama i vrstama planova

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod; obrada autora

Grafikon 48.

Prikaz broja usvojenih planova, izmjena i dopuna po područjima u Primorsko-goranskoj županiji

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod; obrada autora

U odnosu na prethodno razdoblje potkraj kojeg je broj prostornih planova na snazi bio 416, broj planova se smanjio za jedan, što je rezultat stavljanja izvan snage određenog broja planova.

U ovom su izvještajnom razdoblju izrađivači planova počeli koristiti službenu kartografsku projekciju HTRS96/TM u izradi grafičkog dijela plana. U Registru prostornih planova je 30. 12. 2020. godine zabilježeno 43 novih prostornih planova, izmjena i dopuna i pročišćenih elaborata izrađenih u novoj projekciji, od toga ih je 42 objavljeno u izvještajnom razdoblju.

Najviše prostornih planova izrađeno je u priobalnim jedinicama lokalne samouprave. U proteklom je razdoblju usvojeno najviše planova na otocima. Gradovi i općine Gorskog kotara izrađuju i donose redovito najmanji broj planova (Grafikon 48.).

3.2.2. Prostorni planovi u postupku izrade i donošenja

Potkraj 2020. godine za područje Primorsko-goranske županije 100 je planova bilo u postupku izrade ili izrade izmjenjena i dopuna: Državni plan prostornog razvoja, PPŽ, 7 PPUG-a, 12 PPUO-a, 68 UPU-a i 11 DPU-a. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje potkraj kojeg je u izradi bilo 88 planova, to je povećanje broja planova u izradi za 13 % (Tablica 69.).

Tablica 69. Planovi u izradi na dan 31. 12. 2020. godine

RH/PGŽ/JLS	Naziv plana *	Broj glasila	Naziv glasila **
Republika Hrvatska	Državni plan prostornog razvoja	2018-39	Narodne Novine
Primorsko-goranska županija	PP Primorsko-goranske županije – II. ID	2019-32	SN PGŽ
Bakar	PPUG Bakar – V. ID	2020-12	SN Grada Bakra
Crikvenica	PPUG Crikvenica – VI. ID	2020-92	SN Grada Crikvenice
Mali Lošinj	PPUG Mali Lošinj – VII. ID	2019-35	SN PGŽ
Opatija	PPUG Opatija – VI. ID	2020-25	SN PGŽ
Rab	PPUG Rab – III. ID	2019-23	SN PGŽ
	PPUG Rab – IV. ID	2020-43	SN PGŽ
Vrbovsko	PPUG Vrbovsko – VI. ID	2020-14	SN Grada Vrbovsko
Brod Moravice	PPUO Brod Moravice – III. ID	2020-37	SN Općine Brod Moravice
Čavle	PPUO Čavle – VII. ID	2019-03	SN Općine Čavle
Dobrinj	PPUO Dobrinj – I. ID	2015-16	SN PGŽ
Jelenje	PPUO Jelenje – IV. ID	2020-29	SN Općine Jelenje
Kostrena	PPUO Kostrena – III. ID (ciljane)	2015-02	SN Općine Kostrena
Lopar	PPUO Lopar I. ID	2015-14	SN PGŽ
Malinska-Dubašnica	PPUO Malinska-Dubašnica – VII. ID	2019-28	SN PGŽ
Matulji	PPUO Matulji – IV. ID	2020-03	SN PGŽ
Omišalj	PPUO Omišalj – usklađenje s PPŽ	2020-31	SN PGŽ
Punat	PPUO Punat – IV. ID	2020-21	SN PGŽ
Skrad	PPUO Skrad – II. ID	2020-02	SN Općine Skrad
Vinodolska općina	PPUO Vinodolska općina – III. ID	2020-30	SN PGŽ
Bakar	UPU Industrijske zone Kukuljanovo – IV. ID	2020-12	SN Grada Bakra
	UPU naselja Kukuljanovo – NA2 (UPU20)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU naselja Krasica – NA4-2 (UPU21)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU naselja Hreljin – NA7-1 i NA7-3 (UPU22)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU naselja Zlobin – NA 10-1 (UPU23)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU naselja Zlobinsko brdo – NA 11-5 (UPU24)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU dijelova naselja Lepenice – NA 15-2-5 (UPU25)	2017-05	SN Grada Bakra
	UPU zone poslovne namjene K3 (UPU 8) – Bakar	2019-02	SN Grada Bakra
	UPU zone poslovne namjene K4 Montkemija (UPU 28)	2019-08	SN Grada Bakra

RH/PGŽ/JLS	Naziv plana [*]	Broj glasila	Naziv glasila ^{**}
Cres	UPU Valun GP naselja (NA 14), zona ugostiteljsko-turističke namjene T34 i lučkog područja luke otvorene za javni promet – lokalnog značaja – I. ID	2020-22	SN PGŽ
	UPU zone ugostiteljsko-turističke namjene (T3-6) u Lubenicama	2019-33	SN PGŽ
Crikvenica	UPU zone poslovne namjene Selce (K5) – I. ID	2020-92	SN Grada Crikvenice
	UPU Kačjak (Dramalj) T1–3 sa zonom autokampa T3-2	2016-23	SN Grada Crikvenice
	UPU Dramaljsko Selce, Manestri (dio NA3-3)	2018-44	SN Grada Crikvenice
Dobrinj	UPU 3 GP N-3 Klimno – Istok	2018-18	SN PGŽ
Fužine	UPU poslovne zone Vrata 1 (K1-1)	2020-03	SN Općine Fužine
	UPU 1 naselja Fužine NA1-1	2020-05	SN Općine Fužine
	UPU 11 ugostiteljsko-turističke zone "V ždrelu" (T2-7)	2020-05	SN Općine Fužine
Klana	UPU GP naselja N1 – Klana i GP ugostiteljsko-turističke namjene T1 – hotel (UPU 1) I. ID	2019-43	SN Općine Klana
Kostrena	UPU poslovne zone Šoići (K3) – II. ID	2018-04	SN Općine Kostrena
Kraljevica	UPU 8 zone sportsko-rekreativne namjene R12 Šmrika (UPU 8)	2014-05	SN Grada Kraljevice
	UPU K3 – Kraljevica: poslovna zona Lukićevo	2017-03	SN Grada Kraljevice
	UPU dijela naselja Šmrika (NA9) – Barbina draga	2020-06	SN Grada Kraljevice
Lokve	UPU 6 kamp pod Špičunkom – Gorski raj (T3/1)	2018-08	SN Općine Lokve
Lopar	UPU poslovne zone Sorinj s proširenjem	2013-22	SN PGŽ
	UPU Matahlići	2011-37	SN PGŽ
	UPU turističke i sportske zone Livačina	2012-03	SN PGŽ
	UPU naselja Livačina (NA 15)	2012-22	SN PGŽ
	UPU turističke zone uv. Crikvena dražica (T12)	2013-30	SN PGŽ
Lovran	UPU naselja Lovran (NA1 1–2) s površinama za izdvojene namjene (T1 1 i/ili T2, T1 2 i/ili T2, T1 3 i/ili T2) i UPL1-2 i UPL2 te luke (UPU 1) – IV. ID	2020-15	SN Općine Lovran
Mali Lošinj	UPU Čikat – I. ID	2020-19	SN PGŽ
	UPU 27 Veli Lošinj – II. ID	2020-44	SN PGŽ
	UPU 9 Mali Lošinj – II. ID	2020-25	SN PGŽ
	UPU Osor (UPU 19)	2015-17	SN PGŽ
	UPU 1 Belej	2018-31	SN PGŽ
	UPU 22 Baldarin	2018-31	SN PGŽ
	UPU 26 Ustrine	2018-31	SN PGŽ
	UPU 34 Preslop	2018-31	SN PGŽ
	UPU 5 Artatore	2019-14	SN PGŽ
	UPU Sunčana uvala	2019-35	SN PGŽ
	UPU sportsko-rekreacijskog centra R1–3	2020-19	SN PGŽ
Matulji	UPU 4 radne zone RZ 12 – novi naziv prema PPUO Matulji: UPU 14 poslovne zone Miklavija (K8) I ID	2016-24	SN PGŽ
	UPU poslovna zona Permani (K12) (UPU 24) – I. ID	2020-03	SN PGŽ
	UPU Rukavac NA 15-1 (UPU 5) – I. ID	2019-24	SN PGŽ
Mošćenička Draga	UPU Sveti Ivan (UPU 3) – II. ID	2019-11	SN Općine Mošćenička Draga
	UPU Paljon 1 – sjever	2020-02	SN Općine Mošćenička Draga

RH/PGŽ/JLS	Naziv plana*	Broj glasila	Naziv glasila**
Novi Vinodolski	UPU Sibinj Krmpotski 2 (T3-5)	2018-46	SN PGŽ
Omišalj	UPU Omišalj (UPU 1)	2010-42	SN PGŽ
	UPU petrokemijski pogon (UPU 3)	2008-04	SN PGŽ
	UPU Štalice (UPU 10)	2011-04	SN PGŽ
	UPU 20 Njivice naselje (dio NA1, LO3-1)	2020-03	SN PGŽ
	UPU 19 poslovna zona Kijac (K1)	2018-45	SN PGŽ
Opatija	UPU naselja Opatija (UPU 1) – III. ID	2020-04	SN PGŽ
	UPU turističke zone uz naselje Katinići T1-6 (UPU 25)	2018-25	SN PGŽ
Punat	UPU GP naselja N1 – centralno naselje Punat (UPU 3) – III. ID	2020-33	SN PGŽ
	UPU GP ugostiteljsko-turističke namjene T3a s pripadajućim GP sportsko-rekreacijske namjene R6b (UPU 6)	2019-14	SN PGŽ
Rab	UPU trajektna luka Mišnjak (IS4) (UPU 48)	2016-04	SN PGŽ
	UPU Suha Punta (Kampor) T 2–1 (UPU 25)	2007-18	SN PGŽ
	UPU 41 – sportsko-rekreacijski centar u Barbatu (R6–1)	2017-35	SN PGŽ
Rijeka	UPU dijela sportsko-rekreacijskog područja Kantrida	2014-08	SN Grada Rijeke
	UPU stambenog područja Rujevica	2018-10	SN Grada Rijeke
	UPU dijela stambenog područja Pavlovac	2019-07	SN Grada Rijeke
Vinodolska općina	UPU naselja Drivenik (UPU 4) – ID	2019-02	SN PGŽ
Viškovo	UPU naselja Viškovo N 1–1 (UPU 1) – ID	2018-12	SN Općine Viškovo
	UPU radne zone Marinići K–1 (UPU 2) – I. ID	2019-02	SN Općine Viškovo
	UPU Marovičino	2018-12	SN Općine Viškovo
Vrbnik	UPU 4 turističkog naselja Uvala Melska	2017-11	SN PGŽ
Vrbovsko	UPU gospodarske zone poslovne namjene K1 – Vrbovsko (UPU 6) – II. ID	2020-14	SN Grada Vrbovsko
Matulji	DPU Radna zona R–2 Matulji – II. ID	2019-24	SN PGŽ
	DPU Dio radne zone R6 – I. ID	2020-03	SN PGŽ
Novi Vinodolski	DPU Centra Klenovice – IV. ID	2020-34	SN PGŽ
Omišalj	DPU Pesja – I. ID (Ciljane)	2013-50	SN PGŽ
	DPU Mulic	2009-31	SN PGŽ
Opatija	DPU Triestina (DPU 2)	2012-15	SN PGŽ
Rijeka	DPU dijela naselja Srdoči – II. ID	2018-09	SN Grada Rijeke
	DPU područje Benčić – I. ID	2020-14	SN Grada Rijeke
	DPU trgovačko područje Martinkovac – I. ID	2018-09	SN Grada Rijeke
	DPU stambeno područje Martinkovac – II. ID	2018-09	SN Grada Rijeke
Viškovo	DPU područja osnovne škole – II. ID	2018-12	SN Općine Viškovo

* Nazivi prostornih planova prilagođeni su Registru prostornih planova; ** SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

U izvještajnom razdoblju objavljena je *Odluka o izradi II. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije* radi mijenjanja uvjeta za:

- planiranje građevine od državnog značenja – terminala za naftu i naftne derivate u Omišlju,
- planiranje brodogradilišta državnog značenja na području Grada Kraljevice,
- supstituciju lokacije lječilišno-turističkog kompleksa Blato – Meline te
- definiciju položaja marine državnog značenja Privlaka u Malom Lošinj.

U skladu sa zakonom propisanom procedurom, tijekom 2020. godine izrađen je *Nacrt prijedloga II. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko goranske županije* te je provedena javna rasprava i izrađeno izvješće o provedenoj javnoj raspravi.

3.2.3. Prostorni planovi izvan snage

Zakon o prostornom uređenju, člankom 113., propisuje iste odredbe za donošenje prostornih planova i njihovo stavljanje izvan snage. U Registru prostornih planova JU Zavod registrirana su 334 plana i izmjena i dopuna plana sa statusom izvan snage, od kojih je samo 45 stavljeno izvan snage propisno, tj. donošenjem odluke o stavljanju izvan snage. Najviše planova je stavljeno izvan snage jer se ne spominju u PPUO/G-u donošenjem novog plana, zato što nisu u skladu sa zakonom i dr.

U izvještajnom razdoblju stavljeno je izvan snage 45 planova i izmjena i dopuna planova: u 2017. i 2018. godini po 15; u 2019. godine 12; i 2020. godine 3.

U Registru prostornih planova JU Zavod registrirana su i 104 plana i izmjene i dopune plana za koje je odluka o izradi stavljena izvan snage. Za planove čija je izrada započela temeljem ZPUG-a stavljene su izvan snage odluke o izradi, ako plan nije usvojen nakon druge javne rasprave, a za planove čija je izrada započela temeljem ZPU-a, ako nije objavljena javna rasprava u roku od dvije godine od objave odluke o izradi.

3.2.4. Izvješća o stanju u prostoru jedinica lokalne samouprave

U izvještajnom razdoblju doneseno je županijsko *Izvješće o stanju u prostoru*, te izvješća za 6 gradova i 8 općina (Tablica 70.).

Tablica 70. Izvješća o stanju u prostoru objavljena u razdoblju 1. 1. 2017. – 31. 12. 2020.

PGŽ GRAD/općina	Naslov	Broj glasila	Naziv glasila *
PGŽ	Izvješće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine	2019-04	SN PGŽ
Baška	Izvješće o stanju u prostoru Općine Baška za razdoblje od 2014. do 2018. godine	2019-16	SN PGŽ
Čavle	Izvješće o stanju u prostoru na području Općine Čavle za razdoblje od 2013. do 2016. godine	2017-31	SN PGŽ
DELNICE	Izvješće o stanju u prostoru Grada Delnica za razdoblje od 2018. do 2022. godine	2019-05	SN Grada Delnica
Jelenje	Izvješće o stanju u prostoru Općine Jelenje za razdoblje od 2015. do 2018. godine	2019-27	SN Općine Jelenje
KASTAV	Izvješće o stanju u prostoru Grada Kastva za razdoblje od 2012. do 2016. godine	2017-32	SN PGŽ
Kostrena	Izvješće o stanju u prostoru Općine Kostrena za razdoblje od 2013. do 2016. godine	2017-11	SN Općine Kostrena
MALI LOŠINJ	Izvješće o stanju u prostoru Grada Malog Lošinja za razdoblje 2014. – 2018. godine	2019-26	SN PGŽ
Malinska-Dubašnica	Izvješće o stanju u prostoru Općine Malinska-Dubašnica 2016. – 2020. godine	2017-10	SN PGŽ
Mošćenička Draga	Izvješće o stanju u prostoru Općine Mošćenička Draga za razdoblje od 2013. do 2016. godine	2017-11	SN Općine Mošćenička Draga
Omišalj	Izvješće o stanju u prostoru Općine Omišalj za razdoblje 2004. – 2018. godine	2020-31	SN PGŽ
OPATIJA	Izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2015. – 2018. godine	2020-21	SN PGŽ
RAB	Izvješće o stanju u prostoru Grada Raba za razdoblje 2007. – 2016. godine	2018-10	SN PGŽ
RIJEKA	Izvješće o stanju u prostoru Grada Rijeke za razdoblje 2007. – 2018. godine	2020-02	SN Grada Rijeke
Viškovo	Izvješće o stanju u prostoru Općine Viškovo za razdoblje od 2012. do 2016. godine	2017-04	SN Općine Viškovo

* SN – Službene novine

Izvor: Registar prostornih planova JU Zavod

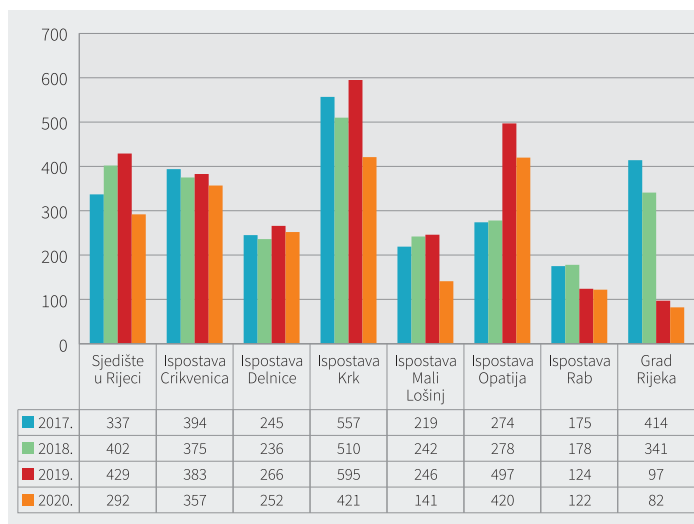
3.3. PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA

ANALIZA PROVEDBE
PROSTORNIH PLANOVA
I OSTALIH DOKUMENATA

3.3.1. Izdavanje akata za provedbu prostornih planova na županijskoj i lokalnoj razini

Za područje Županije, izuzev za područje Grada Rijeke, akte za provedbu prostornih planova i građevinske dozvole izdaje Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša u svom sjedištu u Rijeci i u šest ispostava: Crikvenici, Delnicama (s izdvojenim mjestima rada u Čabru i Vrbovskom), Krku, Malom Lošinj, Opatiji i Rabu. Za područje Grada Rijeke akte za provedbu prostornih planova i građevinske dozvole izdaje gradski Odjel za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje.

U izvještajnom je razdoblju nastavljena provedba prostornih planova izdavanjem lokacijske dozvole, dozvole za promjenu namjene i uporabu građevine, rješenja o utvrđivanju građevne čestice, potvrde parcelacijskog elaborata. Izdavani su i akti za građenje: građevinske dozvole, uporabne dozvole, dozvole za uklanjanje, potvrde samostalnih uporabnih cjelina te velik broj različitih uvjerenja i obavijesti, odnosno izvoda iz dokumenata prostornog uređenja i ostalih akata te rješenja o izvedenom stanju kojima se ozakonjuju nezakonito izgrađene zgrade (Grafikon 49.).

Grafikon 49.

Prikaz izdanih akata prostornog uređenja i gradnje po godinama u sjedištu u Rijeci, ispostavama Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije, te Odjelu gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje Grada Rijeke

Napomena: Podaci za Grad Rijeku za 2019. i 2020. godinu odnose se samo na lokacijske i građevinske dozvole

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije i Grad Rijeka – Odjel za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje; obrada autora

Tijekom izvještajnog razdoblja u Upravnom odjelu za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša u obradi je bilo ukupno 53.410 predmeta iz područja prostornog uređenja i gradnje. Riješeno je 45.166 predmeta, što je gotovo 85 %. Za usporedbu s prošlim izvještajnim razdobljem, bitno je smanjen ukupni broj lokacijskih dozvola izdanih za cijelo područje Primorsko-goranske županije i

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grada Rijeke s 1.323 na 507, a značajno je povećan broj građevinskih dozvola s 1.893 na 4.273, što je rezultat izmjene propisa. Evidentno je smanjenje broja izdanih akata u 2020. godini zbog pandemije.

U travnju 2019. godine stupile su na snagu izmjene i dopune *Zakona o prostornom uređenju* te izmjene i dopune *Zakona o gradnji* radi unaprjeđenja sustava izdavanja dozvola za gradnju. Osnovne promjene koje donose novi zakoni su smanjenje trajanja postupka i troškova ishođenja dozvola i ograničavanje rokova javnim službama za očitovanje. Postupak se provodi u elektroničkom sustavu e-dozvole Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Odjel gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i gradnje Grada Rijeke započeo je radom u informatičkom sustavu e-dozvole 1. lipnja 2019. godine, a Odsjek za prostorno uređenje, graditeljstvo i procjenu vrijednosti nekretnina Primorsko-goranske županije 1. siječnja 2020. godine.

Radi lakšeg snalaženja za investitore i projektante pripremljen je *Novi vodič za gradnju* u kojem su detaljnije opisani postupci izdavanja dozvola za gradnju i drugih akata.

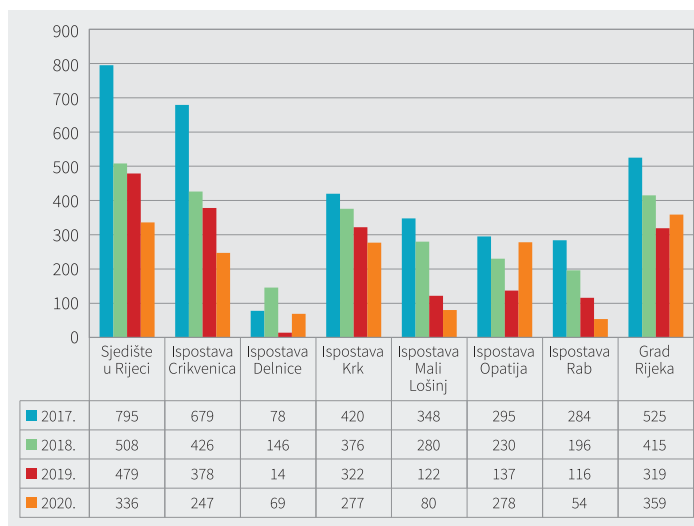
I dalje je dostupna mrežna stranica koja omogućava investitorima uvid u stanje rješavanja predmeta prostornog uređenja i gradnje za koje su zahtjevi podneseni do kraja 2019. godine. Sadrži podatke o javnopravnim tijelima koji utvrđuju posebne uvjete i različite obrasce. Informacije se mogu dobiti i SMS porukom i/ili elektroničkom poštom.

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša u suradnji s JU Zavod u svom poslovnom procesu koristi aplikaciju Urbanistička identifikacija za predmete koji nisu u e-dozvoli. U sustav je u izvještajnom razdoblju uvedena nova funkcija brzog unosa GML-formata položaja građevne čestice i građevine u prostoru.

3.3.2. Legalizacija bespravno sagrađenih objekata

Primorsko-goranska županija spada u vrh po ukupnom broju riješenih predmeta ozakonjenja zgrada u Hrvatskoj, gotovo 80 %. U Županiji je izdano 9.588 rješenja o izvedenom stanju.

ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I OSTALIH DOKUMENATA

Grafikon 50.

Prikaz broja izdanih rješenja o izvedenom stanju po godinama u sjedištu u Rijeci, ispostavama Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije te Odjelu gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje Grada Rijeke

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije i Grad Rijeka – Odjel za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje; obrada autora

U Odsjeku za prostorno uređenje, graditeljstvo i procjenu vrijednosti nekretnina zaprimljeno je 5.665 novih zahtjeva. Ukupno je od početka procesa legalizacije zaprimljeno 52.000 predmeta, a u izvještajnom razdoblju u obradi je bilo njih 10.230. U izvještajnom razdoblju doneseno je 7.970 rješenja o izvedenom stanju. U Gradu Rijeci je u promatranom razdoblju izdano 1.618 rješenja o izvedenom stanju. Broj izdanih rješenja o izvedenom stanju iz godine u godinu sve je manji s obzirom da je 2018. godine zaključen rok za predaju zahtjeva (Grafikon 50.).

3.4. PROSTORNI PLANOVI U ODNOSU NA OSTALE DOKUMENTE KOJI UTJEČU NA PROSTOR

3.4.1. Dokumentacija bitna za prostor Primorsko-goranske županije izrađena u razdoblju 2017. – 2020.

U proteklom razdoblju izrađeni su brojni strateški, razvojni i programski dokumenti.

Na državnoj razini:

- *Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske* (NN 106/17)
- *Strategija prometnog razvoja RH 2017. – 2030.*, kolovoz 2017.
- *Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine*, prosinac 2019.
- *Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. godine s pogledom na 2050. godinu* (NN 25/20)
- *Nacionalni plan razvoja luka od osobitoga (međunarodnoga) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku*, 2017.
- *Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. – 2021.* (NN 66/16), koji sadrži i *Plan upravljanja rizicima od poplava za razdoblje 2016. – 2021.*
- *Ažurirani Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije*, 2018.
- *Glavni provedbeni plan obrane od poplava*, ožujak 2018.
- *Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu* (NN 46/20)
- *Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022.* (NN 3/17)
- *Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem*, 2017.
- *Strategija niskouglijnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. s pogledom do 2050.*, ožujak 2020.
- *Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje do kraja 2020.*, lipanj 2017.
- *Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za programsko razdoblje 2014. – 2020.*
- *Nacionalni strateški plan razvoja akvakulture 2014. – 2020.*, veljača 2015.
- *Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020.*

Na županijskoj razini:

- *Prostorni plan Primorsko-goranske županije* (SN PGŽ 32/13, 07/17 – ispravak, 41/18, 04/19 – pročišćeni tekst)
- *Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016. – 2020.*, Rijeka listopad 2015.
- *Strategija razvoja tehničke kulture Primorsko-goranske županije 2017. – 2020.*, Rijeka 2017.
- *Izvešće o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje 2013. – 2016. godine* (SN PGŽ 4/19)
- *Glavni plan razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran*, veljača 2019.
- *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari – područje postrojenja Terminal Omišalj, operatora JANAF d. d. (u okviru zajedničkog vanjskog plana za lokacije Terminal Omišalj, operatora JANAF d. d. i DINA – Petrokemija d. d., proizvodnja, terminali i servisi izrađenog u ožujku 2014.)*, kolovoz 2019.
- *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju nesreća koje uključuju opasne tvari – pogon tvrtki INA – Industrija nafte d. d., Rafinerija nafte Rijeka i HEP – Proizvodnja d. o. o., Termoelektrana Rijeka*, siječanj 2019.
- *Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2019. – 2022. godine*, srpanj 2019.
- *Program provedbe mjera ruralnog razvoja Primorsko-goranske županije za razdoblje 2017. – 2020.* (SN 34/16)
- *Smjernice za organizaciju i razvoj sustava civilne zaštite na području Primorsko-goranske županije od 2017. do 2020. godine* (ŽS, 27. 7. 2017.)
- *Strateški plan Primorsko-goranske županije za realizaciju projekta Županija – prijatelj djece, za razdoblje od 2018. do 2020. godine* (ŽS, 16. 4. 2018.)
- *Strategija upravljanja i raspolaganja nekretninama u vlasništvu PGŽ za razdoblje od 2018. do 2022.* (ŽS, 18. 6. 2018.)

3.4.2. Studije o utjecaju na okoliš za zahvate na području Primorsko-goranske županije izrađene u razdoblju 2017. – 2020.

Zakonom o zaštiti okoliša¹³⁴ usvojene su direktive Europske unije te je u državni zakonodavni sustav uvedena potreba izrade *Strateške procjene utjecaja na okoliš* (SPUO) i *Procjene utjecaja zahvata na okoliš* (PUO).

¹³⁴ NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se ocjenjuju mogući utjecaji na okoliš strategija, planova i programa i njihovih izmjena, predlažu mjera za suzbijanje negativnih utjecaja, kao i program praćenja utjecaja. To je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa.

Za strategije, planove i programe kojima se određuje uporaba malih površina na lokalnoj razini te za manje izmjene i dopune strategija, planova i programa za koje je Zakonom određena obveza strateške procjene, provodi se postupak *Ocjene o potrebi strateške procjene*. Cijeli postupak izrade strateške studije, ocjene o potrebi procjene, donošenja rješenja i slično uređen je *Uredbom o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš*¹³⁵.

Procjena utjecaja zahvata na okoliš (PUO) koristi se za konkretne zahvate u prostoru. Tijekom postupka ocjenjuje se prihvatljivost zahvata s obzirom na okoliš i određivanje potrebnih mjera zaštite okoliša kako bi se utjecaji sveli na najmanju mjeru i postigla najveća moguća očuvanost kakvoće okoliša. Postupak procjene provodi se već u ranoj fazi planiranja zahvata, prije izdavanja lokacijske dozvole ili drugog odobrenja za zahvat za koji izdavanje lokacijske dozvole nije obvezno.

Ocjena o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš – OPUO (screening), postupak je koji prethodi PUO-u kojim se utvrđuje može li planirani zahvat imati značajne utjecaje na okoliš i odlučuje o potrebi provedbe procjene. Postupci PUO i OPUO uređeni su *Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš*¹³⁶, koja sadrži i priloge kojima su određene vrste zahvata za koje je obavezna izrada PUO-a, odnosno zahvate za koje je obavezna izrada prethodnog OPUO-a u nadležnosti Ministarstava ili za koje je nadležno tijelo u Županiji.

Ukoliko određeni zahvat ili plan, program ili strategija uključuje i područje ekološke mreže, potrebno je provesti i **Ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu – OPEM**, odnosno postupak kojim se ocjenjuje utjecaj strategije, plana, programa ili zahvata, na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže. Ovaj je postupak reguliran *Zakonom o zaštiti prirode*¹³⁷ te *Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže*¹³⁸.

Za planove, programe i zahvate za koje se provodi Procjena utjecaja na okoliš (PUO) i Strateška procjena utjecaja zahvata na okoliš (SPUO), objedinjuje se postupak OPEM-a s postupkom PUO-a, odnosno SPUO-a. Prema podacima Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, postupci strateške procjene utjecaja na okoliš provedeni su za sljedeće dokumente:

¹³⁵ NN 3/17

¹³⁶ NN 61/14 i 3/17

¹³⁷ NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19

¹³⁸ NN 80/19

- Izmjene i dopune Prostornog plana Primorsko-goranske županije
- Glavni plan razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran
- Urbanistički plan uređenja UPU-21 Poslovna zona Jelenje (K4)
- Strategija razvoja prometa na području Općine Vrbnik za razdoblje 2018. – 2023.

Postupci Ocjene o potrebi strateške procjene utjecaja na okoliš provedeni su za sljedeće dokumente:

- II. izmjene i dopune Prostornog plana Primorsko-goranske županije.
- Plan gospodarenja otpadom Grada Kastva za razdoblje 2017. – 2022. godine
- Urbanistički plan uređenja dijela područja Krnjevo
- II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja Matulji
- III. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Punat
- IV. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Vrbnik
- Urbanistički plan uređenja „Artatore (UPU 5)“
- V. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Vrbovsko
- VII. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Malog Lošinja
- Urbanistički plan uređenja Sunčana uvala (UPU 32)
- II. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Delnice
- Urbanistički plan uređenja ugostiteljsko-turističke zone „V ždrelu“ T2z (UPU 11)
- Urbanistički plan uređenja naselja Fužine NA1-1 (UPU 1)
- II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja Mali Lošinj (UPU 9)
- IV. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Punat
- Strategija razvoja turizma Grada Raba do 2030. godine
- Urbanistički plan uređenja (UPU 5) za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-2a, N1-2b i N1-2d, Pavletići – Žegoti – Bani
- Urbanistički plan uređenja (UPU 6) za dio građevinskog područja naselja Kastav, oznake N1-2c –Klesarija
- Strateški razvojni program Općine Viškovo 2015. – 2020. godine
- II. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Viškovo
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja Radne zone Mariščina K-2 (UPU-3)
- Urbanistički plan uređenja sportsko-rekreacijske zone i dijela naselja u Ronjgima

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja zone ugostiteljsko-turističke namjene, Nazor – Antič
- Urbanistički plan uređenja „Baldarin“ (UPU 22) – smanjeni obuhvat
- Urbanistički plan uređenja „Ustrine“ (UPU 26)
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja UPU 1 – UPU naselja Vrbovsko
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja UPU 6 – gospodarske zone poslovne namjene K1 – Vrbovsko
- II. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Mrkopalj
- Urbanistički plan uređenja „Preslop“ (UPU 34)
- Urbanistički plan uređenja 41 – sportsko-rekreacijski centar (motokros staza i streljana) u Barbatu (R61)
- Urbanistički plan uređenja turističkog naselja „Uvala Melska“ (Risika) – površine za izdvojenu ugostiteljsko-turističku namjenu T25 zajedno s R12 (UPU 4)
- Urbanistički plan uređenja zone ugostiteljsko-turističke namjene T36 u Lubenicama
- Ciljana izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja Mali Lošinj (UPU 9)
- Urbanistički plan uređenja ZAGORI 1 (UPU 20, T16)
- VIII. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Čavle
- III. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Cresa
- UPU 6 – građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene T3a s pripadajućim građevinskim područjima sportsko-rekreacijske namjene R6b
- II. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Skrad
- Urbanistički plani uređenja stambenog područja Rujevica
- II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja UPU 3 Sveti Ivan
- Urbanistički plan uređenja sportsko-rekreacijskog centra R1-3 (UPU 6)
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja Čikat (UPU –13)
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja 24 poslovne zone Permani (K12)
- Urbanistički plan uređenja naselja Cres NA7 (UPU 1)
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja zone poslovne namjene Selce (K5)
- VI. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Crikvenice
- Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Mošćenička Draga
- V. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Novi Vinodolski

- Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Bakra
- Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Novi Vinodolski
- Strategija razvoja urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016. – 2020.
- Urbanistički plan uređenja dijela stambenog područja Pavlovac
- Izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja zone poslovne namjene K-3 Barušići
- Urbanistički plan uređenja dijela građevinskog područja naselja Šmrika (NA9) – Barbina Draga, (dio UPU-a 23)

U izvještajnom je razdoblju (2017. – 2020.) Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja provelo osam postupaka procjene utjecaja na okoliš (PUO) za područje Županije (Prilog 3.).

3.5. PROVEDBA ZAKLJUČAKA, SMJERNICA, PRIJEDLOGA ZA UNAPRJEĐENJE, PREPORUKA, AKTIVNOSTI, ODNOSNO MJERA IZ PRETHODNOG IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE

3.5.1. Ostvarenje smjernica, prijedloga i mjera iz prethodnog *Izvešća o stanju u prostoru*

Prethodnim *Izvešćem o stanju u prostoru* dane su sljedeće smjernice:

1. S obzirom na značenje demografskih pokazatelja za prostorno planiranje, potrebno je trajno pratiti promjene broja stanovnika i funkcionalnih skupina (školoobvezatna, srednjoškolska, radnoaktivna populacija) važnih za potrebe prostornog planiranja.

U Zavodu je tijekom 2020. godine započeo projekt neprekidnog praćenja podataka potrebnih za izradu *Izvešća o stanju u prostoru*. U sklopu toga prikupljaju se o stanovništvu statistički podaci koji su informatički strukturirani i povezani te pogodni za daljnje analitičke postupke, odnosno jednostavnije izračunavanje relativnih demografskih pokazatelja.

2. Izraditi analizu gospodarstva s projekcijama i scenarijima gospodarskog razvoja Županije do 2030. godine.

Izrađena je *Analiza gospodarstva s projekcijama i scenarijima gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije do 2030. godine*. Ova analiza bit će podloga za izradu razvojnih projekata i prostorno-planske dokumentacije.

3. Učiniti analizu izdvojenih građevinskih područja izvan naselja turističke namjene s obzirom na promjenu zakonske regulative, protok vremena i promjene u prostoru. Pritom je od osobitog interesa utvrditi elemente za planiranje površina turističke namjene izdvojenih iz naselja.

U 2019. godini započele su aktivnosti na izradi stručne podloge pod nazivom *Razvoj održivog turizma u Primorsko-goranskoj županiji: Metodološki okvir procjene prihvatnog kapaciteta prostora*. Izrađena je 1. faza dokumenta koja obuhvaća interdisciplinarno razumijevanje ključnih odrednica prihvatnog kapaciteta. Aktivnosti na izradi 2. faze dokumenta *Održivi turistički prihvatni kapacitet: Procjena na primjeru jedne pilot – prostorne cjeline Primorsko-goranske županije*, planirane u 2020. godini, zbog pandemije su odgođene za 2021. godinu.

4. Izraditi stručnu podlogu za normiranje planiranja površina namijenjenih za marikulturu u *Prostornom planu Primorsko-goranske županije*.

Studija *Prostorni potencijali za marikulturu u Primorsko-goranskoj županiji* izrađena je 2016./2017. godine kao stručna podloga za normiranje planiranja

površina namijenjenih marikulturi u županijskom *Prostornom planu*. Studijom su utvrđeni osnovni pravci razvoja djelatnosti marikulture u Županiji te je dana ocjena na koncepciju razvoja marikulture temeljem koje je izrađen važeći županijski *Plan*. Utvrđene su osnovne smjernice i kriteriji za određivanje/planiranje (pozicioniranje i normiranje) zahvata marikulture u prostornim planovima uređenja gradova i općina.

5. Aktivno se uključiti u izradu *Državnog plana prostornog razvoja*.

Za potrebe izrade *Državnog plana prostornog razvoja*, Zavod, sukladno Sporazumu o poslovanju ažuriranja podataka PP PGŽ-a i PPUG/O-a na području Primorsko-goranske županije, dostavlja Zavodu za prostorni razvoj Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine obrađene GIS podatke za sve PPUO/G-e. U razdoblju od 2017. do 2019. godine dostavljeni su obrađeni GIS podaci za 33 prostorna plana uređenja gradova i općina koji su doživjeli izmjene i dopune. Dostava podataka za 2020. godinu odgođena je zbog pandemije bolesti COVID-19.

6. Učiniti analizu i usklađenje županijskog *Plana* u odnosu na novi zakonski okvir i postavke *Državnog plana prostornog razvoja* nakon njegovog donošenja.

Državni plan prostornog razvoja još nije donesen. Postupak analize županijskog *Plana* kao i izrada novog *Prostornog plana Primorsko-goranske županije* odvijat će se ovisno o dinamici izrade i donošenja *Državnog plana prostornog razvoja* i dinamici donošenja *Pravilnika o prostornim planovima*

7. Izraditi programske smjernice za izradu *Prostornog plana područja posebnih obilježja doline Kupe (PPPO doline Kupe)* koje će biti temelj za donošenje odluke o izradi plana i programska osnova. Temeljem nje će se u planu odrediti organizacija i namjena prostora, uvjeti i mjere korištenja prostora, te zaštita prirodnih i kulturnih vrijednosti.

U Planu rada Zavoda za 2020. godinu bilo je planirano započeti s tim zadatkom kao preduvjetom izrade *Plana*. S obzirom na okolnosti koje su nastupile zbog pandemije bolesti COVID-19, planirane su aktivnosti odgođene.

8. Nastaviti s aktivnostima na izradi projektne dokumentacije potrebne za realizaciju građevina od županijskog interesa. To su sljedeće građevine:

Sunčana elektrana Orlec Trinket – Istok jedna je od građevina od županijskog interesa. U 2018. godini ishoda je lokacijska dozvola i potpisan Sporazum o suradnji na projektu SE Orlec Trinket kojim se utvrđuje zajednički interes Županije, HEP-a d. d. i Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca – Samostana sv. Frane Cres. Sukladno Sporazumu, HEP-u je ustupljena lokacijska dozvola za SE Orlec Trinket – Istok s pripadajućom projektnom dokumentacijom. HEP je 2019. godine ishodio građevinsku dozvolu te je u 2020. godini započela gradnja. Prikjučna snaga elektrane je 6,5 MW, a očekivana proizvodnja od oko 8,5 milijuna kWh električne energije godišnje odgovara potrošnji oko 2.500 kućanstava.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

U 2019. godini Zavod je nastavio s aktivnostima na izradi dokumentacije za potrebe ishođenja lokacijske dozvole za **SE Orlec Trinket – Zapad**. U skladu s mjerama zaštite iz *Studije utjecaja zahvata na kulturne i krajobrazne vrijednosti lokacije*, obavljeno je zaštitno arheološko istraživanje gradine na lokaciji SE Orlec Trinket – Zapad. Provedena su i terenska istraživanja gniježđenja travnjačkih vrsta ptica, dovršena je *Studija glavne ocjene prihvatljivosti zahvata SE Orlec Trinket – Zapad za ekološku mrežu* i pokrenut je postupak glavne ocjene prihvatljivosti zahvata. U 2020. godini dovršen je postupak glavne ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, započela je izrada *Elaborata optimalnoga tehničkog rješenja priključenja sunčane elektrane* i dopunjen je idejni projekt sukladno rješenju Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Sunčana elektrana Ustrine je jedna od šest sunčanih elektrana koje su u *Prostornom planu* Županije određene građevinama od županijskog interesa i za koje su propisani uvjeti za neposrednu provedbu. Na poticaj Grada Malog Lošinja te iskazanog interesa HEP-a, Zavod i Grad Mali Lošinj započeli su aktivnostima na pripremi tehničke dokumentacije za ishođenje lokacijske dozvole. U 2019. godini izrađeni su *Geodetski situacijski nacrt stvarnog stanja, Idejno rješenje SE Ustrine, Elaborat zaštite okoliša za potrebe postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, Studija utjecaja zahvata na kulturnu baštinu te krajobrazne vrijednosti*. Obavljeno je i istraživanje faune ptica na široj lokaciji zahvata SE Ustrine. Sporazum o suradnji na projektu SE Ustrine između Grada Malog Lošinja, HEP-a i Zavoda potpisan je 2020. godine. Pokrenut je i postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, izrađen je videozapis 3D vizualizacije SE Ustrine i pokrenuta je izrada studije za glavnu ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu i izrada idejnog projekta.

9. Pružati stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi dokumenta praćenja stanja u prostoru i prostornih planova (savjetodavno ili izradom).

Zavod je u razmatranom razdoblju izradio više izmjena i dopuna prostornih planova uređenja: usklađenje prostornih planova uređenja gradova Čabra i Kastva sa *Zakonom o prostornom uređenju* te izmjene i dopune prostornih planova uređenja Grada Cresa i općina Viškovo, Fužine i Čavle. Zavod je izradio i izmjene i dopune UPU 11 – Sportskog centra Platak.

Izrađeno je i nekoliko izvješća o stanju u prostoru za općine Viškovo, Čavle i Jelenje te gradove Opatiju i Cres.

10. Trajno surađivati s jedinicama lokalne samouprave na izobrazbi službenika nadležnih za poslove prostornog uređenja i ISPU-a (predavanja, prezentacije, radionice i sl.) te se nastaviti uključivati u javne rasprave kako bi postupak davanja mišljenja bio jednostavniji, kraći i prihvatljiviji za jedinice lokalne samouprave.

Zavod trajno surađuje s predstavnicima lokalne samouprave, osobito u izradi i donošenju prostornih planova, ali i u svim ostalim pitanjima u vezi prostornog uređenja. Suradnjom se osigurava osposobljavanje stručnih djelatnika

ANALIZA PROVEDBE
PROSTORNIH PLANOVA
I OSTALIH DOKUMENATA

upravnih tijela općina i gradova, stvaraju se pretpostavke za kvalitetno planiranje i uređenje prostora te se uspostavlja ujednačena razina kvalitete izrade dokumenata prostornog uređenja u Primorsko-goranskoj županiji. Jačaju se i uloga i značenje lokalne samouprave u planiranju, korištenju i zaštiti prostora. Suradnja se ostvaruje po potrebi i s ostalim državnim i lokalnim tijelima.

U povodu Svjetskog dana prostornog planiranja, Zavod je 8. studenoga 2019. godine organizirao konferenciju *Dan prostornog planiranja*, namijenjenu predstavnicima lokalne samouprave. Na konferenciji su istaknuti stručnjaci održali predavanja o planerskom okviru za razvoj određenog područja, iskustvima prostornih planera u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, ulozi Zavoda u sustavu prostornog uređenja te mogućnosti uspostavljanja ravnoteže između pozitivnih i negativnih učinaka turizma na prostor.

Zavod se uključuje u postupak javne rasprave dostavom pisanog očitovanja koje sadrži ocjenu usklađenosti s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*, ali i ocjenu usklađenosti s propisima i pravilima struke. U razdoblju 2017. – 2020. Zavod je dao ukupno 40 mišljenja na prijedloge prostornih planova.

11. Trajno raditi na senzibilizaciji javnosti o važnosti prostornih planova izobrazbom i održavanjem prezentacija, izložaba, radionica i sl.

U povodu 25. obljetnice konstituiranja Primorsko-goranske županije, Zavod je osmislio izložbu *Kako čitati prostorni plan*. Cilj je bio približiti prostorno planiranje građanima i informirati ih o ulozi Županije, odnosno njezinih stručnih službi u sustavu prostornog uređenja. Izložbom je objašnjen način na koji se planira prostor i prikazan je sustav prostornog uređenja. Izložba je bila postavljena na izložbenim panelima na središnjem dijelu riječkog Korza od 3. do 12. listopada 2018. godine, a trajno je postavljena na mrežnoj stranici Zavoda. Izložba *Kako čitati prostorni plan* nagrađena je medaljom za konceptualni pothvat HKA za 2018. godinu.

U prosincu 2018. godine, u organizaciji Zavoda održana je radionica *Čitanje prostornog plana* za predstavnike JU Regionalna razvojna agencija PGŽ i Ureda za reviziju Grada Rijeke. Cilj je radionice bila izobrazba o načinu na koji se koriste i provode prostorni planovi, sve kako bi se razvojni projekti i gospodarske aktivnosti učinkovito ostvarivali. Polaznici su upoznati sa sustavom prostornog uređenja, razinama prostornih planova i načinom dobivanja informacije o uvjetima gradnje za pojedine zahvate u prostoru iz prostornih planova.

12. Za infrastrukturne građevine od županijskog je interesa izraditi stručne podloge (prostorno-prometna rješenja) kao podloge za izradu prostornih planova.

Valbiska je luka otvorena za javni promet županijskog značenja na važnom državnom prometnom pravcu. Za potrebe definiranja sadržaja, tehnologije i funkcioniranja terminala, Zavod je izradio *Programsko prostorno rješenje luke otvorene za javni promet Valbiska*. Predloženo je rješenje koje omogućuje od-

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

vijanje osnovne lučke djelatnosti u okolnostima povećanog prometa. Planirano je proširenje lučkog područja i izmještanje postojećih 50-ak komunalnih vezova i benzinske crpke na novu lokaciju. Potencijalna lokacija za preseljenje je luka Sv. Fuska koja nije prostorno definirana te je 2019. godine izrađeno *Idejno rješenje luke Sv. Fuska* i detaljna analiza hidrodinamike mora.

U 2019. godini izrađena je *Prostorno-prometna studija povezivanja općina Jelenje i Čavle na vanjsku autocestu Permani – Grobničko polje*. Cilj je izrade *Studije* osigurati koridor za izgradnju cestovne infrastrukture za bolje prometno povezivanje na mrežu autocesta i državnih cesta te poboljšati međusobnu povezanost širega gravitacijskog područja. *Studija* će biti stručna podloga za potrebe izrade prostornih planova uređenja općina Jelenje i Čavle.

13. Preispitati koncepciju razvoja sustava odvodnje komunalnih otpadnih voda s obzirom na protok vremena i zakonske obveze iz *Plana provedbe vodno-komunalnih direktiva*, koji se odnosi na razdoblje od 2010. do 2023. godine.

Dosadašnja planska rješenja sustava za odvodnju otpadnih voda temeljena su na podacima iz 2007. godine. S obzirom na protok vremena, intenzivnije ulaganje u izgradnju cjelovitih sustava i zakonsku obvezu provedbe iz *Plana vodno-komunalnih direktiva*, postojala je potreba za ažuriranjem podataka o postojećem stanju sustava, ali i za preispitivanjem postavljenih koncepcija razvoja. Zbog navedenih razloga, u 2018. godine izrađena je novelacija elaborata *Sustavi prikupljanja otpadnih voda na području Primorsko-goranske županije*.

14. Pokrenuti provedbu istražnih radova radi redefiniranja zona sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na područjima otoka Krka i Gorskog kotara u skladu s *Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta*. Nakon usklađenja zona sanitarne zaštite, bit će ih potrebno ugraditi u prostorne planove čime će se omogućiti redefiniranje korištenja toga osjetljivog prostora.

Za područje Županije na snazi je 7 odluka o vodozaštiti: za područja Rijeke, Liburnije, Novog Vinodolskog, Gorskog kotara, otoka Krka, Cresa i Raba. Donošenju odluka prethode hidrogeološka istraživanja, novelacije postojećih elaborata o ranije provedenim istraživanjima i određivanje mjera zaštite izvorišta. U izvještajnom je razdoblju donesena *Odluka o zaštiti izvorišta Zdiška, Zagorska Mrežnica, Vrelo i Krakar*¹³⁹.

15. Izraditi krajobraznu osnovu za potrebe prostornog planiranja Županije te poticati izradu stručnih krajobraznih podloga za svaku jedinicu lokalne samouprave (kao podloge za izradu PPUO/G-a) radi zaštite i valorizacije prirodnog i kulturnog krajobraza i njegovoga racionalnog korištenja.

Izrađena je stručna podloga *Krajobrazna osnova Primorsko-goranske županije* temeljem koje će se izmijeniti i dopuniti tematska cjelina *Krajobraz* prilikom cjelovite izmjene i dopune PP PGŽ-a.

¹³⁹ SN PGŽ 19/18

16. Trajno pratiti stanje u prostoru po pojedinim pokazateljima te redovito donositi izvješća o stanju u prostoru radi unaprjeđenja prostornih planova i kvalitetnog gospodarenja prostorom.

Jedinice lokalne samouprave počele su pravodobno izrađivati izvješća o stanju u prostoru (vidi točku 3.2.4.) shvaćajući da time mogu unaprijediti svoje prostorne planove, a sâm Zavod je izradio nekoliko izvješća o stanju u prostoru za pojedine jedinice lokalne samouprave.

17. Nastaviti suradnjom s Državnom geodetskom upravom radi korištenja ažurnih geodetskih podloga i podataka (katastar, topografske karte, ortofoto karte, registar prostornih jedinica) za potrebe izrade prostornih planova. Omogućiti korištenje navedenih podloga i podataka putem mrežnih servisa DGU-a (WMS i WFS).

Suradnja je nastavljena temeljem ugovora s Državnom geodetskom upravom za razdoblje od 2019. do 2023. godine kojim Zavod dobiva na korištenje ažurne podatke katastra nekretnina i registra prostornih jedinica putem WFS servisa. Ti se podaci implementiraju u ISPU PGŽ i stavljaju na raspolaganje svim registriranim korisnicima sustava.

18. Poticati gradove i općine, posebno one u mikroregijama Priobalje i Otoci, da u suradnji s Državnom geodetskom upravom učine nove katastarske izmjere kao preduvjet kvalitetnog planiranja, vođenja komunalne infrastrukture i dr.

Zavod je u svakoj prilici ukazivao na potrebu izrade novih izmjera za građevinska područja gdje su katastarski planovi loši i zastarjeli, gradovima i općinama u Županiji, te Državnoj geodetskoj upravi u čijoj je nadležnosti postupanje s katastarskim podacima. Rezultat toga dugogodišnjeg poticanja izrade novih izmjera za građevinska područja jest prijedlog Državne geodetske uprave, temeljem kojeg je Vlada RH u svibnju 2021. godine usvojila *Nacrt prijedloga višegodišnjeg programa katastarskih izmjera građevinskog područja za razdoblje 2021. – 2030. godine*. U sklopu tog projekta izvršila bi se obnova katastra i zemljišne knjige za građevinska područja i područja oko njih od najvećeg interesa za gradove i općine.

19. Poticati jedinice lokalne samouprave da odluke o izradi, donošenju i stavljanju izvan snage prostornih planova koje objavljuju u svojim glasilima, pravodobno dostavljaju Zavodu u digitalnom obliku, zbog održivosti Informatijskog sustava prostornog uređenja.

Odluke objavljene u službenim glasilima gradova i općina preuzimaju se lokalno, kako bi se osigurala njihova trajna dostupnost i dohvat putem aplikacija u ISPU PGŽ-u. Jedinice lokalne samouprave redovito se kontaktiraju i potiču na pravodobnu objavu odluka o izradi/donošenju prostorno-planske dokumentacije.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

20. Informacijski sustav prostornog uređenja nadograditi prostornim pokazateljima radi praćenja stanja u prostoru.

Izrađen je novi mrežni GIS portal pod nazivom Praćenje podataka o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije, putem kojeg se pristupa podacima vezanim uz teritorijalni ustroj, demografska obilježja te korištenje i namjenu površina.

21. Informacijski sustav prostornog uređenja potrebno je prilagoditi novim tehnološkim standardima, pazeći na sigurnost cjelokupnog sustava koji bi trebao biti dostupan širem krugu korisnika te utvrditi načine kako povezati državni i županijski informacijski sustav.

U razdoblju ovog *Izvešća* Informacijski je sustav tehnološki unaprijeđen i prilagođen novoj informatičkoj okolini. Dovršeno je i novo aplikativno rješenje (JavaScript API) za dio sustava koji se odnosi na Urbanističku identifikaciju, čime je postala dostupna širem krugu korisnika jer je izrađena kao mrežna aplikacija s integriranim rješenjem za dodavanje i autentikaciju korisnika.

S obzirom na to da Republika Hrvatska preko nadležnog Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine održava vlastiti informacijski sustav, do kraja 2020. godine nije ostvareno povezivanje, odnosno dvosmjerna komunikacija između dvaju sustava. Podaci iz županijskog sustava jednosmjerno se unose i dostavljaju putem modula koji sačinjavaju Informacijski sustav prostornog uređenja Republike Hrvatske.

22. Trajno nastaviti s radom na izradi GIS baza prostornih planova te vođenju Registra prostorne dokumentacije, digitalne arhive i Kataloga meta-podataka prostornih planova.

U razdoblju ovog *Izvešća*, u Registar prostornih planova unesene su 462 odluke. Od tog broja, 217 je odluka o izradi, 205 odluka o donošenju, 28 odluka o stavljanju izvan snage prostornog plana, 4 odluke o stavljanju izvan snage odluke o izradi, te 8 odluka o provedbi postupka stavljanja izvan snage.

Digitalna arhiva upotpunjena je s 146 donesenih prostornih planova, od kojih su 134 plana imala kartografski dio koji je skeniran, georeferenciran i obrađen. U središnju GIS bazu podataka ubačena su 1.143 rastera s pripadajućim legendama i sastavnicama, kako bi se karte usvojenih planova koristile unutar svih sastavnica ISPU PGŽ-a.

Također, obrađeni su podaci te je izrađena GIS baza vektorskih podataka za 36 prostornih planova uređenja gradova/općina koji su doživjeli izmjene i dopune kartografskog dijela.

23. Mrežne stranice Zavoda za prostorno uređenje s geoportalom, kao središnjom točkom informiranja o podacima u prostoru, treba razvijati i prilagoditi očekivanom broju korisnika.

Zavod na svojim mrežnim stranicama omogućuje javnosti uvid u svoje aktivnosti. Sadržaj se redovito ažurira s raznim informacijama i dokumentima što

uključuje novosti, godišnji i financijski plan rada, plan nabave, registar ugovora, godišnja izvješća o radu, financijska izvješća, informacije o sjednicama Upravnog vijeća i sl. Ažurirane su informacije o projektima i o izrađenim mišljenjima na prostorne planove. Otvorene su dvije nove podstranice: 3D vizualizacije projekata i Otvorena vrata Zavoda.

U skladu sa zakonskim obvezama, učinjena je prilagodba za pristupačnost osobama s invaliditetom (promjena veličine/vrste slova, veličine ikona, kontrasta boje, naglašenosti poveznica). Dio sadržaja objavljen je na engleskom jeziku. Korisnicima je dostupan izvadak iz važećega *Prostornog plana* Županije. Najposjećeniji sadržaj je i dalje Registar prostornih planova koji se ažurira dnevno. Stranica geoportala redizajnirana je u skladu s novim sadržajima.

24. Povezati zainteresirane jedinice lokalne samouprave na Informacijski sustav prostornog uređenja Županije te omogućiti nesmetan pristup do dijela informacijskog sustava i podataka od koristi za rad jedinicama lokalne samouprave.

Informacijski sustav uspostavljen u Zavodu 2017. godine stavljen je na raspolaganje općinama i gradovima. Na sustav su povezane 33 jedinice lokalne samouprave s ukupno 148 registriranih korisnika, kojima je omogućeno standardno i napredno korištenje sustava. Za napredni način povezivanja jedinica lokalne samouprave na ISPU PGŽ u Zavodu su potkraj 2020. godine aktivna 34 mrežna GIS servisa (WMS specifikacija) sa 6.740 rasterskih karata prostornih planova i ostalim ugovorenim podacima. Podaci u servisima se redovito ažuriraju, sukladno dinamici unosa novih planova u ISPU PGŽ.

3.5.2. Provedba mjera kojima se utvrđuju obveze Zavoda u procesu praćenja stanja u prostoru

Zavod prati provedbu *Prostornog plana Primorsko-goranske županije* radi učinkovitog korištenja, gospodarenja i zaštite prostora Županije te sudjeluje u izradi prostornih planova i izvještajnih dokumenata iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave sljedećim aktivnostima:

- pružanjem stručne savjetodavne pomoći pri izradi prostornih planova
- davanjem mišljenja o usklađenosti prostornih planova uređenja s *Prostornim planom* Županije
- izradom prostornih planova uređenja gradova i općina
- pružanjem stručne savjetodavne pomoći pri izradi izvješća o stanju u prostoru gradova i općina
- vođenjem dokumentacije prostora
- vođenjem Informacijskog sustava prostornog uređenja (opisano u poglavlju 3.1 Informacijski sustav prostornog uređenja).

3.5.2.1 Davanje mišljenja o usklađenosti prostornih planova uređenja s *Prostornim planom* Županije

U skladu s člankom 107. *Zakona o prostornom uređenju*, Zavod prije donošenja prostornih planova uređenja gradova i općina daje mišljenje u pogledu usklađenosti konačnih prijedloga tih prostornih planova s *Prostornim planom* Županije.

U 2017. godini postupkom izrade mišljenja ocijenjeno je 8 prostornih planova uređenja (općine Omišalj, Kostrena, Jelenje i Lokve, gradovi Rijeka, Kraljevica, Bakar i Novi Vinodolski) u 10 pregleda. Tijekom 2018. godine postupkom izrade mišljenja ocijenjeno je 8 prostornih planova uređenja za općine Brod Moravice, Baška, Punat, Malinska-Dubašnica, Jelenje, Matulji, Vrbnik i Mošćenička Draga u 9 pregleda. Tijekom 2019. godine ocijenjeno je ukupno 11 prostornih planova uređenja općine odnosno grada (za gradove Bakar, Kraljevicu, Vrbovsko, Crikvenicu i Rijeku te za općine Mošćenička Draga, Malinska-Dubašnica, Lovran, Fužine, Mrkopalj i Baška). Ocijenjen je i *Generalni urbanistički plan Grada Rijeke* (GUP). Tijekom 2020. godine dana su mišljenja na 6 prostornih planova uređenja gradova i općina u 12 izvršenih pregleda.

Zavod je u obvezi izrađivati mišljenja na provedbene planove čija je izrada započela po *Zakonu o prostornom uređenju i gradnji*. Tijekom 2017. godine priljev takvih UPU-a značajno je smanjen te je izdano mišljenje za samo jedan UPU (UPU Mišnjak). U 2018. godini ocijenjena su 4 urbanistička plana uređenja, a tijekom 2019. godine ocijenjena su 4 urbanistička plana uređenja u 8 pregleda.

Od 2016. godine Zavod se počeo uključivati u postupak javne rasprave i dostavom pisanog očitovanja koje sadrži ocjenu usklađenosti s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*, ali i ocjenu usklađenosti s propisima i pravilima struke. Na taj se način temeljiti pregled dovršenog dokumenta prostornog uređenja obavlja u ranijoj fazi, pa je stoga lakše otkloniti eventualno utvrđene nepravilnosti. Time je ujedno i pojednostavljen postupak izrade mišljenja o usklađenosti plana s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije*. Tako je 2017. godine Zavod sudjelovao u javnoj raspravi za 6 prostornih planova uređenja općina (Lokve, Baška, Mošćenička Draga i Brod Moravice), odnosno gradova (Rijeka i Novi Vinodolski). Tijekom 2018. godine Zavod je sudjelovao u javnim raspravama prijedloga 5 prostornih planova uređenja: za općine Punat, Mošćenička Draga, Malinska-Dubašnica, Matulji i Ravna Gora.

Tijekom 2019. godine Zavod je sudjelovao u javnim raspravama za 11 prijedloga prostornih planova uređenja općine, odnosno grada, za: Bakar, Kraljevicu, Vrbovsko, Crikvenicu i Rijeku (gradovi), te Mošćeničku Dragu, Malinsku-Dubašnicu, Lovran, Fužine, Mrkopalj i Bašku (općine). Isto tako, tijekom tog razdoblja Zavod je sudjelovao u javnoj raspravi o prijedlogu izmjena i do-

puna *Generalnoga urbanističkog plana Grada Rijeke* te u javnim raspravama za 11 urbanističkih planova uređenja. Tijekom 2020. godine u okviru postupka javne rasprave dano je 10 mišljenja na prostorne planove uređenja i 16 mišljenja na urbanističke planove uređenja.

ANALIZA PROVEDBE
PROSTORNIH PLANOVA
I OSTALIH DOKUMENATA

3.5.2.2. Izrada prostornih planova regionalne i lokalne razine

Prostorni plan Primorsko-goranske županije donesen je u rujnu 2013. godine, a *I. izmjene i dopune Plana*, kojima su stvoreni uvjeti za provedbu zahvata kombiniranog golf-igrališta na lokaciji Matalda na Punta Križa na otoku Cresu i povećanje proizvodnje uzgajališta plemenite bijele ribe na lokaciji kod otoka Plavnika, donesene su 13. prosinca 2018. godine.

Tijekom izrade *I. izmjena i dopuna Plana* zaprimljeno je više inicijativa za izmjene i dopune županijskog *Plana* koje su dijelom podnesene vezano uz planiranje građevina od državnog značenja (naftni terminal, brodogradilište). Tijekom 2019. godine provjerena je mogućnost planiranja tih građevina putem županijskog *Plana* i izrađene su stručne podloge kao osnova za izradu traženih izmjena i dopuna.

Županijska je skupština na sjednici 12. prosinca 2019. godine prihvatila inicijative tvrtki JANAF d. d., Dalmont d. o. o., Lošinjska plovidba-holding d. d. i Općinskog vijeća Općine Dobrinj za izmjenu i dopunu *Plana* te donijela *Odluku o izradi II. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije*. Nakon donošenja odluke, započela je izrada *Plana*.

Javna rasprava o *Prijedlogu Plana* održana je od 15. srpnja do 13. kolovoza 2020. godine. Od pristiglih očitovanja tijekom javne rasprave, od posebnog je utjecaja na nastavak izrade *Plana* bilo ono Općine Omišalj kojim ona osporava namjeravani zahvat JANAF-a zbog kojeg je i pokrenuta izrada izmjena i dopuna *Plana*. S obzirom na protivljenje Općine Omišalj, potkraj rujna 2020. godine dogovoreno je da se do usuglašavanja stavova između Općine Omišalj i JANAF-a d. d. oko planova razvoja terminala u Omišlju zaustavljaju aktivnosti na donošenju *II. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije*. Radovi na izradi *II. izmjena i dopuna Plana* nastavit će se u 2021. godini, sukladno uputama nositelja izrade.

Osim rada na izradi županijskog *Plana*, Zavod je u izvještajnom razdoblju izradio *II. izmjenu i dopunu PPU Općine Viškovo*¹⁴⁰, *II. izmjenu i dopunu PPU Grada Cresa*¹⁴¹, *V. 142* i *VI. 143* izmjene i dopune PPU Općine Fužine, izmjenu i

¹⁴⁰ SN Općine Viškovo 7/20

¹⁴¹ SN PGŽ 42/18

¹⁴² SN Općine Fužine 2/17

¹⁴³ SN Općine Fužine 8/17

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

dopunu UPU 11 – Sportskog centra Platak (R6₂)¹⁴⁴, V.¹⁴⁵ i VI.¹⁴⁶ izmjene i dopune PPU Općine Čavle, usklađenja PPU Grada Kastva¹⁴⁷ i PPU Grada Čabra¹⁴⁸ po članku 201. *Zakona o prostornom uređenju*.

Tijekom 2019. godine započela je cjelovita izmjena i dopuna *Prostornog plana uređenja Općine Čavle*, a 2020. cjelovita izmjena i dopuna *Prostornog plana uređenja Općine Jelenje*.

3.5.2.3. Vođenje dokumentacije prostora

Nakon donošenja prostornih planova lokalne razine, gradovi i općine dužni su u skladu s člankom 112. ZPU-a, dostaviti Zavodu primjerak svakoga donesenog prostornog plana u analognom i elektroničkom obliku te objavljenu Odluku o njegovom donošenju. Time se provodi još jedna važna zadaća Zavoda, a to je vođenje dokumentacije prostora za područje Županije. Ono obuhvaća, osim zbirke navedenih prostornih planova, još i dokumentaciju praćenja stanja u prostoru, studije, stručne podloge i ostalu prostorno-planSKU dokumentaciju relevantnu za prostor Županije. Od 2017. do 2020. godine Zavod je upotpunio dokumentaciju prostora s 146 donesenih prostornih planova, od kojih su 134 plana imala kartografski dio koji je ubačen u sustav.

¹⁴⁴ SN PGŽ 31/17, 33/17 – pročišćeni tekst

¹⁴⁵ SN Općine Čavle 10/17

¹⁴⁶ SN Općine Čavle 7/19

¹⁴⁷ SN PGŽ 21/18

¹⁴⁸ SN Grada Čabra 4/17

**4 | PRIJEDLOZI ZA
UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG
RAZVOJA S OSNOVNIM
PREPORUKAMA MJERA
ZA IDUĆE RAZDOBLJE**

4.1. POTREBE, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA DALJNJEG RAZVOJA ŽUPANIJE, S OBZIROM NA OKOLNOSTI, SEKTORSKA OPTEREĆENJA I IZAZOVE

Pri utvrđivanju temeljnih pretpostavki za daljnji prostorni razvoj Županije, potrebno je objektivno sagledati potrebe, mogućnosti i ograničenja na temelju provedene analize.

Demografija

- Prostorni razvoj Županije potrebno je planirati sukladno demografskim prilikama, odnosno provedenim analizama i očekivanim demografskim kretanjima. Sve analize i pretpostavke iz ovog *Izvješća* treba preispitati i vrednovati nakon objave rezultata Popisa stanovništva iz 2021. godine.
- Preduvjet gospodarskog razvoja, a time i demografske obnove, podizanje je opće razine komunalnih, društvenih i infrastrukturnih sadržaja u prostoru. Mogućnosti revitalizacije potencijalno leže u razvoju specifičnih e-usluga kojima će se nadomjestiti izostanak pojedinih sadržaja i usluga u depopulacijom pogođenim područjima, uz istodobno osiguranje šireg pristupa informacijsko-komunikacijskoj infrastrukturi.
- Ograničenje daljnjem gospodarskom razvoju predstavlja depopulacija i starosna struktura s velikim udjelom stanovništva izvan radnoaktivne dobi, što na tržištu rada čini problem zbog nedostupnosti radne snage. S druge strane, povećanje udjela starog stanovništva bitan je faktor opterećenja sustava zdravstvene i socijalne skrbi.

Prostorno-planska osnova i stanje u sustavu planiranja

- *Prostorni plan Primorsko-goranske županije* donesen je u rujnu 2013. godine, a *I. izmjene i dopune Plana* donesene su 13. prosinca 2018. godine. U tijeku je izrada *II. izmjena i dopuna Plana*.

Prostorni plan Primorsko-goranske županije dao je stratešku osnovu za prostorni razvoj Županije te utvrdio županijski interes za građevine od važnosti za Županiju, a za dio građevina od županijskog interesa propisao je uvjete za neposrednu provedbu.

Kako je županijski *Plan* strateški dokument, ostvarenje zacrtanih i planskih rješenja u velikoj mjeri ovisi o usklađenosti PPUG/O-a JLS-a s *Prostornim planom* Županije. Nedostatak zakonske obveze da se usklađenje mora provesti u propisanom roku, odnosno ZPU-om dana mogućnost djelomične izmjene i dopune PPUG/O-a, utjecala je da mnoge jedinice lokalne samouprave još nisu cjelovito uskladile svoje prostorne planove sa županijskim *Planom*. U predmetnom razdoblju samo je 10 jedinica lokalne samouprave cjelovito

uskladilo svoje prostorne planove s odredbama županijskog *Plana*. Većina jedinica lokalne samouprave (njih 26) nije uskladila svoje prostorne planove sa županijskim *Planom*, stoga je potrebno njihove prostorne planove uskladiti sa županijskim *Planom*.

- Pojedine jedinice lokalne samouprave ukazuju na problem usklađenja s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* uz norme za građenje izvan građevinskog područja (poglavlje 5.3. PP PGŽ-a) i granične vrijednosti uz gospodarsku namjenu (članak 64. PP PGŽ-a) te bi tu problematiku trebalo sagledati i analizirati prije sljedećih izmjena i dopuna PP PGŽ-a.
- Iako je člankom 113. ZPU-a propisano da je nakon svake izmjene i/ili dopune prostornog plana predstavničko tijelo koje je donijelo prostorni plan dužno objaviti pročišćeni tekst odredbi za provedbu prostornog plana i grafičkog dijela prostornog plana u elektroničkom obliku i analognom obliku u roku od 30 dana od stupanja na snagu odluke o izmjenama i/ili dopunama prostornog plana, to se ne poštuje. Samo za dva prostorna plana uz pročišćeni tekst izrađena je i pročišćena grafika kako ZPU propisuje.
- Uočene su učestale izmjene i dopune PPUO/G-a na način da se izmjenama plana šireg područja mijenjaju uvjeti gradnje pojedinih građevina na području za koja je već donesen UPU, umjesto da se mijenja sâm UPU te bi trebalo izbjegavati takve intervencije u prostorne planove.
- Ograničenje predstavlja izostanak mehanizma kontrole na županijskoj razini za urbanističke planove uređenja (UPU-e) lokalne razine.
- S obzirom na slabu izgrađenost planiranih izdvojenih GP-a izvan naselja (tek 36 %), potrebno je preispitati zadržavanje u prostornim planovima onih namjena koje se u dužem vremenskom razdoblju nisu počele provoditi. Člankom 43. stavak 6. ZPU-a propisano je da takva izdvojena GP-a izvan naselja za koje u roku od 7 godina od njihova određivanja nije donesen UPU ili do kojih nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaju biti GP.
- Dugotrajan proces izrade i donošenja prostornih planova dodatno produkuje zakonom propisana procedura postupka ocjene o potrebi provedbe strateške procjene utjecaja na okoliš i ocjene utjecaja na ekološku mrežu, prema posebnim propisima iz područja zaštite prirode i okoliša.
- Neažurnost i netočnost podloga predstavljaju veliki problem za izradu planova. Digitalni katastar, unatoč tome što ga homogenizira DGU, uvelike odstupa od stanja na terenu.
- Neusklađenost katastra i zemljišnih knjiga otegotna je okolnost u prostornom planiranju i u postupcima uz provedbu planiranoga prostornog razvoja. Potrebno je stoga intenzivirati napore na harmonizaciji katastarskih i zemljišnih podataka.

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Društvena infrastruktura

Javne službe

▪ Bitni element razvoja službi civilne zaštite jest nastavak započelih aktivnosti usmjerenih na realizaciju Centra za obuku vatrogasaca – vatrogasni trenazni centar. Rekonstrukcija postojećeg Centra za obuku u Šapjanama (Općina Matulji) u Centar namijenjen obuci i treningu vatrogasnih postrojbi, postrojbi civilne zaštite, HGSS-a, hitne medicine, policije, Crvenog križa, Stožera civilne zaštite, te međunarodnih postrojbi civilne zaštite, ima značenje za regiju izvan granica Županije i Hrvatske.

Zdravstvena skrb

▪ Razvoj zdravstvene djelatnosti nužno podrazumijeva održavanje i popunjavanje Mreže javnozdravstvene službe, kao minimalni zadani standard. To uključuje i sustavno ulaganje radi postizanja i održanja propisanih i zadovoljavajućih uvjeta za obavljanje djelatnosti. Ulaganje treba također usmjeriti na daljnji razvoj i osobito teritorijalnu dostupnost izvanbolničke specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, uključujući i popunjavanje mreže telemedicine.

▪ KBC Rijeka djeluje na 3 lokacije te zahtijeva poboljšane prostorne i organizacijske uvjete objedinjavanjem na jednoj lokaciji, na Sušaku i integracijom sa Sveučilištem i njegovim planiranim Centrom za translacijska medicinska istraživanja – TransMedRI.

▪ Posebna grana razvoja je zdravstveni turizam, radi čega je i osnovan Klaster zdravstvenog turizma Kvarnera, još u prethodnom razdoblju. Osim poboljšanja turističke ponude, zdravstveni turizam svojom infrastrukturom omogućuje bolju pokrivenost zdravstvenim uslugama i za lokalno stanovništvo, dok istodobno pokreće razvoj i na drugim poljima. Na primjerima Thalassoterapije Crikvenica, Thalassoterapije Opatija i Lječilišta Veli Lošinj, pozitivni učinci u tom smislu već su vidljivi, dok kod drugih ustanova potencijale tek treba ostvariti, npr. razvojem Psihijatrijske bolnice Rab u centar mentalnog zdravlja te realizacijom Lječilišno-turističkog kompleksa Meline.

▪ Pandemija bolesti COVID-19 tijekom 2020. godine duboko je potresla zdravstveni sustav u Županiji, i u cijelome svijetu te ukazala na pozitivne i negativne aspekte dosadašnje organizacije i dostupnosti zdravstvene skrbi. Nastavak pandemije i očekivane pojave novih iziskivat će i trajne prilagodbe i poboljšanja sustava kako bi se u budućnosti umanjili izazovi mogućih kriznih situacija.

Socijalna skrb

▪ Bitni pomak u kvaliteti brige za najranjivije skupine jest provedeni proces deinstucionalizacije i preobrazbe domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, kojim se institucionalizirani

smještaj postupno zamjenjuje oblicima udomiteljskog i samostalnog smještaja uz stručnu podršku. Razvoj podrazumijeva povećanje kapaciteta organiziranog stanovanja, poboljšanje standarda preostalog domskog smještaja i osobito razvoj mreže pružanja usluga u zajednici.

- Uz potrebnu reorganizaciju dijela postojećih domova za stare i nemoćne osobe prema domovima 4. generacije, tj. kućanskim zajednicama, i daljnja ulaganja u općenito poboljšanje kvalitete smještaja, nužno je također i ostvariti nove kapacitete različitim tipovima ustanova, s obzirom na trajno visoku potražnju.
- Štićenici domova za starije bili su posebno pogođeni pandemijom u 2020. godini. U tom smislu prostorna organizacija domova u manje cjeline, kao što su kućanske zajednice, pokazuje dodatne prednosti. Također se pokazuje osobita važnost razvijanja mreže izvaninstitucionalne podrške, na primjeru inače zdravih, pokretnih i samostalnih starijih osoba koje su u ovom razdoblju radi zaštite od zaraze morale izbjegavati izlaske za nabavu namirnica i ostalih osnovnih stvari. Izvaninstitucionalna podrška starijim osobama može ukloniti ili odgoditi potrebu za smještajem u domu.

Ustanove prosvjetnih djelatnosti

- Višegodišnja ulaganja jedinica lokalne samouprave, privatnika i njihova međusobna suradnja dovela je do povećanja kapaciteta dječjih vrtića i poboljšanja uvjeta boravka djece, među ostalim i u skladu s pedagoškim standardom. U narednom razdoblju bit će potrebno i dalje poticati izgradnju i opremanje dječjih vrtića, prije svega u najmanje razvijenim krajevima, kako bi sva djeca bila kvalitetno zbrinuta.
- Ulaganja jedinica lokalne i regionalne samouprave u osnovnoškolsku i srednjoškolsku mrežu, prvenstveno usmjerena na poboljšanje uvjeta nastave i omogućavanje izvođenja nastave u jednoj smjeni, potrebno je nastaviti i u narednom razdoblju. Isto vrijedi i za ulaganja u izgradnju školskih sportskih dvorana koje predstavljaju sportsku infrastrukturu i za širu zajednicu.
- Osnivanjem Sveučilišnog kampusa Sveučilišta u Rijeci zacrtan je budući prostorni razvoj Sveučilišta te se u narednom razdoblju nastavljaju aktivnosti za preseljenje nekih fakulteta na Kampus, izgradnju TransMedRi, dopunu građevina studentskog standarda, čime će se odgovarajuće zadovoljiti velik dio potreba Sveučilišta. Pritom postoje potrebe za proširenjem sastavnica izvan Kampusa, kao što su Pomorski fakultet u Rijeci i Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Iki, koji ih je u većoj mjeri i ostvario.
- Veleučilište u Rijeci prostorno je ograničeno na sadašnjoj lokaciji te je potrebno planirati njegov prostorni razvoj radi postizanja zadovoljavajućih uvjeta nastave i rada.

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

Ustanove za kulturu i umjetnost

▪ Umreženje i povezivanje ustanova u kulturi na teritoriju Županije među sobom, i s obrazovnim ustanovama i gospodarskim subjektima, preduvjet je uspješnijoj koordinaciji provedbe programa u kulturi i tehničkoj kulturi. Nakon u razmatranom razdoblju dovršenih i započetih rekonstrukcija i revitalizacija napuštenih objekata industrijske baštine i drugih, kao kroz program EPK 2020, naglasak je na nužnom održavanju i modernizaciji postojećih objekata te obnovi niza napuštenih ili neodržavanih objekata društvene namjene (domovi kulture, dvorane i slično).

Građevine i površine za sport i rekreaciju

▪ U narednom je razdoblju za razvoj sporta i rekreacije potrebno nastaviti izgradnjom značajne infrastrukture. Opća dostupnost sportske infrastrukture na području cijele Županije mora se povećati, osobito nastavkom izgradnje polivalentnih dvorana, školskih i gradskih, pri čemu je još uvijek izražen manjak prostora za izvedbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim školama. Potrebno je i uspostaviti mrežu infrastrukture namijenjene bazičnim sportovima – atletici, gimnastici i plivanju.

▪ Za razvoj Gorskog kotara bitan je nastavak ulaganja kroz Goranski sportski centar, te dodatna ulaganja u ostale postojeće neopremljene resurse za zimske sportove koje je nužno modernizirati i unaprijediti kako bi se ostvario potencijal mreže nordijske i alpske infrastrukture. Povezivanjem postojećih i planiranih zona i kompleksa sporta i rekreacije u Gorskom kotaru, namijenjenih zimskim sportovima, dvoranskim sadržajima, biciklizmu te različitim tipovima rekreacije u prirodi uspostavlja se, među ostalim, i osnova turističke ponude za zimsko i cjelogodišnje funkcioniranje.

Gospodarstvo

▪ Gospodarska su kretanja u izvještajnom razdoblju 2017. – 2020. u Primorsko-goranskoj županiji uglavnom povoljna. Do kraja 2019. godine, pokazatelji su uglavnom bili pozitivni, no tada je nastupila pandemija bolesti COVID-19, od kada su određeni pokazatelji u padu.

▪ Gospodarski rast treba usmjeriti u sektor novih tehnologija. Potporom inovacijama, poduzetničkim centrima i kreativnim industrijama, osigurat će se raznolikija gospodarska struktura te povećati snaga cjelokupnog gospodarstva.

▪ Primorsko-goranska županija jedna je od najrazvijenijih turističkih regija u Hrvatskoj te je potrebno planirati daljnji razvoj turizma, ali u granicama održivih kapaciteta jer prirodni resursi imaju svoja ograničenja.

▪ Kroz izrađenu 1. fazu projekta *Razvoj održivog turizma: Metodološki okvir procjene prihvatnog kapaciteta prostora* (Institut za turizam, 2019.) koja je rađena na pilot-području Crikveničko-vinodolske rivijere, pokazalo se da se

turizam (broj noćenja i broj smještajnih kapaciteta) na tom području odvija najvećim dijelom u objektima u domaćinstvu te u nekomercijalnom smještaju. Takve vrste smještaja obično se nalaze unutar građevinskih područja naselja. S obzirom na to da je trend razvoja turizma pretežito na području naselja očigledno prisutan i na području cijele Županije, važno je ispitati utjecaj takvog razvoja turizma na naselja. Isto tako i istražiti mogućnosti reguliranja i usmjeravanja daljnjeg rasta kapaciteta unutar građevinskih područja naselja.

- Turistički je promet Primorsko-goranske županije izrazito sezonalan, većinom koncentriran u ljetnim mjesecima. Potrebno je produženje sezone osigurati razvojem selektivnih oblika turizma, primjerice nautičkog, zdravstvenog, kulturnog, ruralnog, rekreativnog turizma. Daljnji razvoj bazirati na projektima koji će na turističko tržište postpandemijskog razdoblja donijeti više zanimljivih sadržaja, poput biciklističkih staza, šetnica, drugih sportskih sadržaja i objekata te kulturnih događanja.
- Posebnu pažnju potrebno je posvetiti razvoju kongresnog, ali i zdravstvenog turizma koji kroz razvoj županijskih ustanova Thalassoterapije u Opatiji i Crikvenici te Lječilišta u Velom Lošinj, donosi viši zdravstveni standard za naše stanovništvo, a sigurnost za turiste.
- Brownfield područja napuštene industrije, zapušteni i zastarjeli industrijski sklopovi koji prestankom proizvodnje ubrzano propadaju veliki je potencijal za razvoj te ih je potrebno analizirati i dati mjere za njihovo oživljavanje.
- Prostorno-planskom dokumentacijom osigurane su površine namijenjene razvoju gospodarskih zona. Veliki broj planiranih gospodarskih zona nije priveden svrsi te su postojeće zone slabo popunjene. Potrebno je dalje poticati razvoj gospodarskih zona i smišljeno upravljati njihovim razvojem, a preispitati zadržavanje u prostornim planovima onih zona koje se u dužem vremenskom razdoblju nisu počele realizirati.

Infrastruktura

Cestovna infrastruktura

- Nužno je nastaviti aktivnostima na poboljšanju prometne mreže radi smanjenja prometnih zastoja u ljetnim mjesecima na području Liburnijske rivijere i Crikveničko-vinodolske rivijere te na području otoka Krka.
- Nastaviti aktivnosti na projektu autoceste A7 Križišće – Žuta Lokva koja bi uz šire prometno značenje osigurala i bolju povezanost crikveničko-vinodolskog kraja s Rijekom. Izgraditi dionicu Selce – Novi Vinodolski koja će u 1. fazi služiti kao obilaznica Novog Vinodolskog.
- Nastaviti aktivnostima na izgradnji druge cijevi tunela Učka te izgradnji punog profila autoceste A8 do Matulja.
- Izgraditi čvor Trinajstići radi prometnog rasterećenja čvora Matulji i središta Općine Matulji.

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- Nastaviti aktivnostima na izgradnji liburnijske obilaznice kojom će se preusmjeriti većina tranzitnog i dio vanjsko-izvorišnog prometa te riješiti problem preopterećenosti postojeće D66.
- Radi smanjenja/rješenja prometnih gužvi na otoku Krku, potrebno je definirati koridor državne ceste u istočnom dijelu otoka Krka.
- Dovršiti izgradnju državne ceste D403 u funkciji povezivanja novog terminala na Zagrebačkoj obali s mrežom primarnih prometnica.
- Započeti aktivnosti na projektiranju čvora Soboli kako bi se prometno rasteretilo središte Općine Čavle i poboljšala prometna povezanost Općine Jelenje na mrežu primarnih prometnica.
- Neprekidno ulagati u sustav prometne infrastrukture radi poboljšanja sigurnosti prometa.
- Ograničenje predstavljaju gužve tijekom turističke sezone na pojedinim dionicama javnih cesta.

Biciklistička infrastruktura

- U budućem razdoblju potrebno je preusmjeriti fokus s planiranja velikog broja staza i putova po kolnicima javnih cesta na izgradnju biciklističkih staza fizički odvojenih od kolnika.

Željeznička infrastruktura

- Kvalitetna željeznička infrastruktura jedan je od bitnih preduvjeta za uspješan razvoj lučko-terminalne infrastrukture; stoga je nužna izgradnja pruge Rijeka – Zagreb.
- Potrebna je izgradnja drugog kolosijeka na postojećoj pruzi Škrljevo – Rijeka – Šapjane te rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih željezničkih kolodvora i stajališta na predmetnoj dionici.

Lučka infrastruktura

- Unatoč povećanju broja vezova posljednjih godina, Županija i dalje oskudijeva u broju nautičkih i komunalnih vezova što se, među ostalim, očituje i u 4.443 postojeća zahtjeva za vez u svim županijskim lučkim upravama.
- Potrebno je i dalje ulagati u proširenje kapaciteta luke Rijeka – luke od osobitog međunarodnog interesa za RH¹⁴⁹:
 - ♦ opremanje i dogradnja bazena Rijeka zapad (Zagrebačka obala)
 - ♦ proširenje riječke luke na sjevernom dijelu otoka Krka (uključujući i potrebnu dogradnju cestovne i željezničke infrastrukture)
 - ♦ razvoj sjevernojadranskoga pomorskog centra Valbiska

¹⁴⁹ Prema Glavnom planu razvoja prometnog sustava funkcionalne regije Sjeverni Jadran

- ◆ dogradnja luka otvorenih za javni promet županijskog i lokalnog značenja za osiguranje primjerenog broja komunalnih, nautičkih i ribarskih vezova te uspostavu bolje prometne povezanosti otoka međusobno i s kopnom.
- Uz županijsku liniju Crikvenica – Šilo potrebno je uspostaviti i nove pomorske linije između otoka Krka i Raba te Cresa/Lošinja i Raba.
- Puštanjem u promet Zagrebačke obale te rekonstrukcijom željezničke infrastrukture za potrebe terminala Brajdica i terminala Zagrebačka obala bit će stvoreni uvjeti za daljnji razvoj riječke luke i „hvatanje koraka“ s konkurentskim lukama sjevernog Jadrana.

Zračni promet

- Potrebno je planirati razvoj zračnog prometa proširenjem i rekonstrukcijom postojećih kapaciteta Zračne luke Rijeka i Zračnog pristaništa Mali Lošinj, koji je iznimno važan za razvoj gospodarstva, posebice turizma i uključivanje Županije u globalne prometne mreže.

Elektroničke komunikacije

- Potrebno je pristupiti modernizaciji, obnovi i dogradnji postojeće, i izgradnji nove elektroničke komunikacijske infrastrukture i mreže kako bi se zadovoljili zahtjevi za sve većim prijenosnim brzinama i kvalitetnijim širokopoljnim uslugama u nepokretnoj i pokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži.
- Uz sufinanciranje iz strukturnih fondova EU-a, potrebno je nastaviti s projektom izgradnje optičke mreže za širokopoljni internet na području cijele Županije.
- Manja naselja Gorskog kotara i otoci lošinjskog arhipelaga još uvijek nemaju isti standard elektroničke komunikacije kao veća naselja u Županiji.

Energetski sustav

- Potrebno je jačati sigurnost opskrbe energijom kroz rast proizvodnje električne energije te ulagati u povezivanje energetske infrastrukture.
- Distribucijsku elektro mrežu prilagoditi za daljnje povećanje broja distribuiranih izvora energije, kupaca s vlastitom proizvodnjom i električnih vozila.
- Treba poboljšati energetska učinkovitost sukladno *Zakonu o energetska učinkovitosti*.
- Neprekidno povećavati proizvodnju električne energije sa smanjenom emisijom stakleničkih plinova – prvenstveno iz obnovljivih izvora energije, sukladno *Strategiji eneretskog razvoja RH do 2030. godine*.¹⁵⁰

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

¹⁵⁰ NN 25/20

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- U narednom razdoblju već izgrađenu plinsku cjevovodnu mrežu staviti u funkciju priključenjem novih korisnika.
- Potrebno je nastaviti s projektom energetske neovisnosti otoka proizvodnjom struje iz obnovljivih izvora, snagom sunca, vjetra i mora.
- Nastaviti s aktivnostima na projektima toplifikacije naselja na području Gorskog kotara uz korištenje drvene biomase kao goriva za decentralizirane kogeneracije radi osiguranja energetske samodostatnosti najudaljenijih naselja.

Vodoopskrba

- Radi osiguranja sigurnog i održivog sustava vodoopskrbe, nužno je razvoj usmjeriti na povezivanje postojećih vodoopskrbnih podsustava Lokve, Novi Vinodolski, Rijeka te zasebnih podsustava otoka Cresa, Lošinja i Raba.
- Potrebno je nastaviti s istraživanjima novih izvorišta i zahvata vode od županijskog značenja te sustavno sanirati vodne gubitke na glavnim objektima i u vodoopskrbnim mrežama.
- Regionalni vodovod Gorski kotar potrebno je opskrbiti novim zahvatima vode, izgradnjom privremenog zahvata Lokvarka te pokrenuti aktivnosti na izgradnji akumulacije Križ.
- Sustav vodoopskrbe otoka Raba potrebno je dodatno osigurati izgradnjom novoga transportnog cjevovoda sa spojem na kopnu.

Sustavi prikupljanja otpadnih voda

- Razvoj sustava odvodnje zaostaje još uvijek u odnosu na sustav vodoopskrbe, stoga je potrebno nastaviti s ulaganjima u izgradnju novih razdjelnih sustava odvodnje s pratećim vodnim građevinama.
- U Priobalju i na Otocima Primorsko-goranske županije još uvijek nisu izgrađeni uređaji s II. stupnjem pročišćavanja, tako veliki stupanj priključenosti potrošača za neke aglomeracije čini dobru osnovu za planiranje implementacije uređaja s konačnim (II.) stupnjem pročišćavanja.
- Pozitivni pomaci u Gorskom kotaru vidljivi su u dijelu izgradnje uređaja s II. stupnjem pročišćavanja u većim naseljima. Međutim, potrebna su dodatna ulaganja u sustav odvodnje kako bi se smanjio utjecaj otpadnih voda na okoliš s obzirom na njegovu osjetljivost.

Gospodarenje otpadom

- Potrebno je nastaviti s aktivnostima na provedbi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom na području Županije (izgradnja preostalih planiranih pretovarnih stanica, sanacija odlagališta komunalnog otpada) te na sanaciji odlagališta opasnog otpada Sovjak.
- Potrebno je poticati primarno odvajanje otpada u gradovima i općinama te provoditi izobrazbu stanovništva.

- Za privremeno skladište otpada faza 0-1 u sklopu CGO Mariščina nastaviti pripreme aktivnosti i započeti sanaciju.

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

Zaštita prirodnih, krajobraznih i kulturno-povijesnih vrijednosti

- Potrebno je izraditi UPU-e urbane obnove za povijesna ruralna naselja i male povijesne gradove. Oni su specifičnost ove Županije, zbog gubitka stanovnika odumiru, a građevna struktura propada. Planu urbane obnove treba prethoditi izrada konzervatorske podloge koju nema gotovo 90 % povijesnih cjelina na području Županije.
- More i obalno područje značajan je prirodni, društveni i gospodarski resurs Županije koji je potrebno kapitalizirati i štititi. Sukladno *Razvojnoj strategiji Primorsko-goranske županije 2016. – 2020. godine*, a za ostvarenje prioriteta održivog upravljanja okolišem, prostorom te prirodnom i kulturno-povijesnom baštinom, potrebno je izraditi *Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Primorsko-goranske županije* jer su područja vrijednoga prirodnog krajolika, obalnog i priobalnog područja mora i otoka djelomično već ugrožena neprihvatljivim oblicima urbanizacije/turistifikacije i načinom korištenja neprimjerenim njihovim osobitostima i vrijednostima.
- Treba poticati izradu stručnih krajobraznih podloga za svaku jedinicu lokalne samouprave, kao podloge za izradu prostornih planova uređenja gradova i općina, radi zaštite i valorizacije prirodnog i kulturnog krajobraza te njegovoga održivog korištenja.
- Potrebno je izraditi stručne podloge za područja krajobraza za koje se predlaže zaštita sa stanovišta *Zakona o zaštiti prirode* ili *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*.
- Predlaže se upis u Registar kulturnih dobara pašnjačkih krajobraza Baške, memorijalnog krajobraza Golog otoka, povijesnog krajobraza Trebišća – Potok, radi očuvanja vrijednosti povijesnih suhozidnih/agrarnih i memorijalnih krajobraza.
- Pojedina građevinska područja naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja gospodarske (ugostiteljsko-turističke, poslovne, proizvodne) i sportske namjene često su predimenzionirana i ne sadrže uvjete za očuvanje krajobraznih obilježja.

Zaštita i očuvanje okoliša

- Potrebno je sustavno provoditi nadzor nad prijavom i kvalitetom podataka koje su onečišćivači okoliša obvezatni prijavljivati u skladu s *Pravilnikom o registru onečišćavanja okoliša*¹⁵¹. S obzirom na to da u ROO-u nema podataka o kapacitetu proizvodnje ili točnoj količini ukupnih ispuštenih otpadnih voda, predlaže se da obveznici upisuju i te podatke u ROO.

¹⁵¹ NN 87/15

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Zaštita zraka

- U izvještajima o stanju kakvoće zraka na području Primorsko-goranske županije prikazati i rezultate ispitivanja na državnim mjernim postajama.

Zaštita izvorišta vode za piće

- Potrebna je zaštita nadzemnih i podzemnih izvorišta vode za piće na otocima, u priobalnom području i u Gorskom kotaru od svih oblika onečišćenja te od zaslanjenja.
- Provesti dodatne istražne radove radi boljeg poznavanja slivova izvorišta na otoku Krku i u Gorskom kotaru te u skladu s rezultatima istraživanja novelirati postojeće odluke, tj. uskladiti ih s *Pravilnikom o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta*.
- Uspostaviti sustav praćenja/kontrole provedbe mjera sanacije u zonama sanitarne zaštite izvorišta u skladu s programima sanacije koji su sastavni dio odluka o zonama zaštite.

Zaštita od štetnog djelovanja mora

- Nužna je znanstvena procjena izloženosti i ranjivosti obala i otoka Primorsko-goranske županije, od očekivanog i vrlo vjerojatnog podizanja morske razine i ugroženosti od djelovanja. U tu svrhu potrebno je izraditi prethodnu analizu izloženosti područja Županije štetnom djelovanju mora. Analizom je potrebno odrediti područja za koja treba izraditi karte ugroženosti od djelovanja valova, kao i podizanja mora u mjerilu 1 : 5.000 i na osnovi koje će se oblikovati strategija umanjivanja i izbjegavanja rizika od štetnog djelovanja mora na području Županije.

Područja posebnih prirodnih i ostalih nesreća

- U izvještajnom razdoblju pojavio se novi soj koronavirusa koji je otkriven u Kini potkraj 2019. godine, nazvan SARS-CoV-2 (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus-2) koji je uzrokovao proglašenje globalne pandemije bolesti COVID-19 (uzrokovane virusom SARS-CoV-2). Pandemija je još uvijek u tijeku te se u ovom *Izvešću* ne mogu dati konkretni podaci o njezinom utjecaju na stanje u prostoru Županije.
- Potrebno je istražiti klizišta na području udoline rijeke Rječine i dijela Vinodolske općine (u slivu rijeke Dubračine) koja uzrokuju česta oštećenja na cestama, ali i na stambenim objektima.

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)

- Nastaviti razvoj ISPU-a neprekidnim praćenjem razvoja tehnologija, nadogradnjom i redizajnom postojećih modula te uključivanjem u ISPU novih skupova podataka ostalih tijela državne i javne uprave od značenja za prostorno uređenje Županije.

4.2. OCJENA POTREBE IZRADE NOVIH I/ILI IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH PROSTORNIH PLANOVA, DRUGIH DOKUMENATA KOJI UTJEČU NA PROSTOR ŽUPANIJE

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

Zakonom o prostornom uređenju utvrđena je obveza izrade prostornih planova „nove generacije“. Osnovni preduvjet za izradu i donošenje novih prostornih planova županija bilo je donošenje *Državnog plana prostornog razvoja*. Izmjenama i dopunama ZPU-a iz travnja 2019. godine te su odredbe brisane te je za realizaciju novih prostornih planova područne (regionalne) razine ostao preduvjet donošenje Pravilnika kojim će se odrediti pobliže njihov sadržaj i standard elaborata. Navedeni pravilnik još nije donesen. Međutim, zbog poštovanja hijerarhije prostorno-planske dokumentacije, donošenje *Državnog plana prostornog razvoja* i dalje će ostati glavni preduvjet za izradu *Prostornog plana* Županije nove generacije.

4.2.1. Izmjene i dopune prostornih planova do uspostave novog sustava

Do uspostave prostornih planova „nove generacije“ potrebno je nastaviti izradom izmjena i dopuna važećih prostornih planova.

4.2.1.1. Izmjene i dopune *Prostornog plana Primorsko-goranske županije*

Nakon dovršetka postupka *II. izmjena i dopuna Prostornog plana Primorsko-goranske županije* svakako treba uzeti u obzir eventualnu potrebu izrade novih izmjena i dopuna važećega *Prostornog plana* Županije, ukoliko se to ocijeni potrebnim.

4.2.1.2. Izmjene i dopune prostornih planova uređenja grada/općine

I u narednom razdoblju potrebno je provoditi izmjene i dopune prostornih planova lokalne razine (PPUO/G, GUP, UPU) radi usklađenja s *Prostornim planom* Županije, propisima i novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom te radi realizacije značajnijih zahtjeva korisnika prostora. Dinamika izrade i donošenja izmjena i dopuna prostornih planova lokalne razine u nadležnosti je jedinica lokalne samouprave. Ipak, ističemo potrebu usklađenja PPUG/O-a s *Prostornim planom* Županije koje mnoge jedinice lokalne samouprave nisu provele, kao i obvezu izrade urbanističkih planova uređenja za GP centralnih naselja o čemu je opširnije navedeno u poglavlju 2.1. ovog Izvješća.

4.2.2. Izrada i donošenje prostornih planova „nove generacije“

Prethodnim *Izvešćem o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije* najavljena je izrada prostornih planova uređenja „nove generacije“. Kako u promatranom razdoblju nije donesen *Državni plan prostornog razvoja*, kao i *Pravilnik o prostornim planovima*, postupak izrade i donošenja planova „nove generacije“ nije proveden.

4.2.2.1. Izrada i donošenje novog *Prostornog plana Primorsko-goranske županije*

U ovisnosti o dinamici postupka izrade i donošenja *Državnog plana prostornog razvoja*, te o dinamici donošenja *Pravilnika o prostornim planovima* odvijat će se i postupak izrade i donošenja novog *Prostornog plana* Županije.

4.2.2.2. Izrada novih prostornih planova uređenja grada/općine

Nakon donošenja novih dokumenata državne i regionalne razine, kao i odgovarajućih pravilnika za izradu planova, bit će moguće pokrenuti izradu nove prostorno-planske dokumentacije na lokalnoj razini. S obzirom na to da se u sljedećem četverogodišnjem razdoblju tek očekuje donošenje navedenih prostornih planova i propisa, treba pretpostaviti da neće biti izrade novih prostornih planova uređenja gradova i općina.

4.3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA ŽUPANIJE

Na temelju prepoznatih potreba, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja prostora u Županiji, u nastavku se navode preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje stanja u prostoru:

- U tijeku je izmjena i dopuna *Odluke o izradi II. izmjena i dopuna Plana* i postupak OSPUO-a te je u narednom razdoblju potrebna izrada i usvajanje II. IiD PP PGŽ-a.
- Kako veliki dio jedinica lokalne samouprave još nije uskladio svoje planske dokumente sa županijskim *Planom*, potrebno je usuglašavanje PPUG/O-a s *Planom* i sa zakonodavnom regulativom.
- Trajno surađivati s jedinicama lokalne samouprave kako bi se, prije svega, poboljšala kvaliteta izrade prostornih planova i održivo planiranje prostornog razvoja te osigurala usklađenost PPUO/G-a sa *Prostornim planom* Županije.
- Pružati stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave u izradi dokumenata praćenja stanja u prostoru i prostornih planova, savjetodavno ili izradom navedenih dokumenata.

PRIJEDLOZI ZA UNAPRJEĐENJE
PROSTORNOG RAZVOJA
S OSNOVNIM PREPORUKAMA
MJERA ZA IDUĆE RAZDOBLJE

- Brownfield područja u građevinskim područjima naselja predstavljaju veliki potencijal za razvoj; stoga ih je potrebno detaljno analizirati i dati mjere za revitalizaciju takvih neiskorištenih područja (temeljem članka 377. PP PGŽ-a).
- Uvažavajući posebnosti Gorskog kotara, kao i drukčiji način života i tradiciju gradnje, ali i ranjivost područja s aspekta zaštite vrijedne prirodne baštine i okoliša, potrebno je izraditi *Smjernice za planiranje u Gorskom kotaru* kako bi se uspostavili standardi za planiranje razvoja naselja i uvjeti za građenje građevina različite namjene.
- Trajno raditi na informiranju stručne i šire javnosti o području urbanizma i prostornog planiranja.
- Posljedica intenzivnog razvoja turizma je značajan rast smještaja turista u naseljima. Uočeni trend potrebno je istražiti s prostorno-planerskog aspekta stručnom podlogom koja će dati osnovne pokazatelje i smjernice za prostorno-planske dokumente na razini regionalne i lokalne samouprave.
- More i obalno područje značajan je prirodni i društveno-gospodarski resurs Županije kojim je potrebno upravljati na cjelovit, tj. integralan način radi njegova održivog razvoja. Potrebno je stoga izraditi *Plan integralnog upravljanja obalnim područjem Primorsko-goranske županije* kako bi zadovoljili sadašnje potrebe, ali i osigurali prirodne resurse za buduće naraštaje.
- Globalne klimatske promjene u obalnom području Kvarnera vidljive su po sve učestalijim ekstremnim klimatskim pojavama koje mogu izazvati štetne posljedice na obalnom području. Potrebno je stoga izraditi znanstvenu *Analižu ugroženosti od obalnog plavljenja ranjivih naselja Primorsko-goranske županije* kao podlogu za detaljnija istraživanja.
- Radi ublažavanja i prevencije rizika od klizanja tla, kao posljedice klimatskih promjena, potrebno je sustavno istražiti klizišta na području udoline rijeke Rječine i dijela Vinodolske općine u slivu rijeke Dubračine i dati mjere za njihovo ublažavanje.
- Radi rješenja prometnih gužvi na otoku Krku potrebno je izraditi stručnu podlogu za potrebe određivanja trase državne ceste na sjevernoj strani otoka Krka. Stručnom podlogom će se predložene varijante ceste provjeriti u odnosu na prirodne i antropogene vrijednosti prostora i sastavnice okoliša. Ona će biti kvalitetna osnova za izmjene PPUG/O-a.
- Nastaviti s aktivnostima na izradi projektne dokumentacije potrebne za realizaciju građevina od županijskog interesa (SE i dr.).
- Izraditi stručnu podlogu o mogućnostima korištenja energije Sunca na krovovima postojećih zgrada i dati smjernice za utvrđivanje fotonaponskog potencijala pojedinog područja (naselja, grada/općine...).
- Za infrastrukturne građevine od županijskog interesa izraditi stručne podloge (prostorno-prometne studije, idejna rješenja i sl.) kao podloge za izradu prostornih planova.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

- Nastaviti trajnu suradnju s jedinicama lokalne samouprave i ostalim institucijama na temu planiranja i izgradnje infrastrukture od značenja za Županiju.
- Sudjelovati u aktivnostima na strateškim projektima infrastrukture (cestovne, željezničke, lučke, energetske i druge infrastrukture).
- Poticati jedinice lokalne samouprave da odluke o izradi, donošenju i stavljanju izvan snage prostornih planova pravodobno objavljuju u svojim glasilima, a usvojenu dokumentaciju dostavljaju Zavodu, zbog održivosti i ažurnosti ISPU-a.
- Nastaviti s aktivnostima vođenja i ažuriranja Registra prostorne dokumentacije te digitalne arhive prostornih planova s izradom GIS baza prostornih planova.
- Razvijati i unaprjeđivati ISPU Primorsko-goranske županije praćenjem razvoja tehnologija, nadogradnjom i redizajnom postojećih dijelova sustava te uključivanjem novih skupova podataka pribavljenih od ostalih tijela državne i javne uprave značajnih za prostorno uređenje Županije.
- ISPU PGŽ redovito ažurirati prostornim pokazateljima radi učinkovitog praćenja stanja u prostoru.
- Mrežne stranice Zavoda za prostorno uređenje s geoportalom Županije, kao središnjom točkom informiranja o stanju u prostoru i prostorno-planskoj dokumentaciji, treba nadograđivati i prilagođavati većem broju i širem krugu korisnika.
- Jedinicama lokalne samouprave i drugim tijelima javne uprave omogućiti nesmetan pristup do svih dijelova Informacijskog sustava prostornog uređenja i podataka koji bi im koristili u radu i poslovima iz vlastite nadležnosti.
- Nastaviti suradnju s Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine na održavanju i ažuriranju dijelova (modula) Informacijskog sustava prostornog uređenja Republike Hrvatske s podacima za područje Županije te ustrajati na informatičkom povezivanju državnog i županijskog sustava.
- Pripremiti i aplicirati projekte za unaprjeđenje prostornog razvoja Županije na fondove EU-a.
- Neusklađenost katastra i zemljišnih knjiga otegotna je okolnost u prostornom planiranju i u postupcima vezanima uz provedbu planiranog prostornog razvoja. Potrebno je, stoga, poticati aktivnosti na harmonizaciji katastarskih i zemljišnih podataka.

LITERATURA

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Knjige

1. Magaš, D.: *Geografija Hrvatske*, Sveučilište u Zadru i Meridijani, Zadar, 2013.
2. *Mandatno izvješće 2017. – 2021.*, Primorsko-goranska županija, 2021.
3. Šegota, T. – Filipčić, A.: *Klimatologija za geografe*, Sveučilište u Zagrebu, Školska knjiga, Zagreb, 1996.

Dokumenti, izvješća, planovi

4. *Akcijski plan poboljšanja kvalitete zraka na području Grada Bakra*, Oikon, Zagreb, 2013.
5. *Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka na području općine Kostrena*, DLS, Rijeka, 2012.
6. *Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za područje Paveki s obzirom na ozon*, DLS, Rijeka, 2014.
7. *Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za područje Urinja s obzirom na vodikov sulfid*, DLS, Rijeka, 2016.
8. *Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka za područje Urinja s obzirom na sumporovodik*, DLS, Rijeka, 2019.
9. *Akcijski plan za smanjenje onečišćenja prizemnim ozonom za Grad Rijeku*, Oikon, Zagreb, 2016.
10. *Državni plan obrane od poplava*, Narodne novine 84/2010
11. *Glavni provedbeni plan obrane od poplava*, ožujak 2018. godine
12. *Godišnje izvješće o rezultatima praćenja kvalitete zraka na postajama državne mreže za praćenje kvalitete zraka za 2017., 2018., 2019. godinu*, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
13. *Godišnje izvješće*, INA d. d., 2019.
14. Herak, M.: *Karta potresnih područja Republike Hrvatske u mjerilu 1 : 800.000 (poredbeno vršno ubrzanje tla tipa A s vjerojatnosti premašaja 10 % u 50 godina za povratno razdoblje 95 godina)*, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Geofizički odsjek, 2012.
15. Herak, M.: *Karta potresnih područja Republike Hrvatske u mjerilu 1 : 800.000 (poredbeno vršno ubrzanje tla tipa A s vjerojatnosti premašaja 10 % u 50 godina za povratno razdoblje 475 godina)*, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Geofizički odsjek, 2012.
16. *Izjava o proglašenju elementarne nepogode za Grad Novi Vinodolski i Općinu Vrbnik*, Primorsko-goranska županija, 2017.
17. *Izvješće o iznenadnim onečišćenjima voda na području Primorsko-goranske županije u razdoblju od 2013. do 2016. godine*, Hrvatske vode (dostavljeni podaci)
18. *Izvješće o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske za 2017., 2018., 2019. godinu*, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
19. *Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom RH na području Primorsko-goranske županije za 2017., 2018., 2019. godinu*

LITERATURA

20. *Izveštje o stanju površinskih voda u 2018. i 2019. godini*, Hrvatske vode, 2020.
21. *Izveštje o stanju sustava civilne zaštite na području Primorsko-goranske županije u 2017., 2018., 2019. godini*, Primorsko-goranska županija
22. *Izveštje o stanju u prostoru Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2013. do 2016. godine*, Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, 2018.
23. *Izveštaj o kakvoći mora na morskim plažama u Primorsko-goranskoj županiji u 2017., 2018., 2019. godini*, Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije Rijeka
24. *Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije – objedinjeni izvještaj za razdoblje 01. 01. – 31. 12. 2017.*, Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ Rijeka, Rijeka, 2018.
25. *Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije – objedinjeni izvještaj za razdoblje 01. 01. – 31. 12. 2018.*, Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ Rijeka, Rijeka, 2019.
26. *Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije – objedinjeni izvještaj za razdoblje 01. 01. – 31. 12. 2019.*, Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ Rijeka, Rijeka, 2020.
27. *Operativni program konkurentnosti i kohezije, Sanacija crne točke Sovjak*, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode:
28. *Plan djelovanja civilne zaštite*, Primorsko-goranska županija, 2019.
29. *Plan upravljanja vodnim područjima 2016.*, Hrvatske vode
30. *Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje od 2013. do 2021. – izvadak iz Registra vodnih tijela*, Hrvatske vode
31. *Podaci o odlaganju i odlagalištima otpada za 2017., 2018., 2019. godinu*, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu
32. *Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od djelovanja katastrofa i velikih nesreća*, Primorsko-goranska županija, 2015.
33. *Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama u Primorsko-goranskoj županiji za razdoblje 2019. – 2022.*, Primorsko-goranska županija
34. *Razvojna strategija Primorsko-goranske županije 2016. – 2020.*, Primorsko-goranska županija, 2015.
35. *Rješenje o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeće postrojenje INA Rafinerija nafte Rijeka*, Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, 2014.
36. *Sadržaj razmatranja uvjeta okolišne dozvole zbog usklađivanja s odlukom o ključcima o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT), u skladu s direktivom 2010/75/EU europskog parlamenta i vijeća o industrijskim emisijama, za rafiniranje mineralnih ulja i plina (2014/738/EU) za postojeće postrojenje INA d. d., Rafinerija nafte Rijeka – ne-tehnički sažetak*, prosinac 2019.
37. *Strategija razvoja sporta Primorsko-goranske županije 2016. – 2020.*, Rijeka, 2016.
38. *Strategija razvoja tehničke kulture Primorsko-goranske županije 2017. – 2020.*, Rijeka, 2017.

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

39. *Strateška karta buke i akcijski plan upravljanja bukom Grada Rijeke*, Grad Rijeka
40. *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju velike nesreće koja uključuje opasne tvari, pogoni tvrtki JANAF d. d. – Terminal Omišalj i DINA-Petrokemija d. d. Omišalj*, Primorsko-goranska županija, 2019.
41. *Vanjski plan zaštite i spašavanja u slučaju velike nesreće koja uključuje opasne tvari, pogoni tvrtki HEP – Proizvodnja d. o. o. – TE Rijeka i INA – Industrija nafte d. d. – Rafinerija nafte Rijeka*, Primorsko-goranska županija, 2019.

Elektronski izvori

42. Narodne novine, 2019. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_12_125_2507.html (posjećeno 7. 4. 2021.)
43. Preglednik registra onečišćavanja okoliša (<http://roo-preglednik.azo.hr>), Hrvatska agencija za zaštitu okoliša i prirode

Dopisi

44. Hrvatske šume d. o. o., Dopis 00-01/05-20-02, Ur.br.: DIR/20-01/5185 od 3. prosinca 2020. – dostava podataka
45. INA – Rafinerija nafte d. d., Dopis RE: 001/50001177/26-11-20/1430 od 25. 11. 2020. – dostava podataka
46. Lučka uprava Rijeka, Dopis klasa 350-04/20-01/4, URBROJ 530-04-5-2-20-2 od 23. studenog 2020. – dostava podataka

Ostalo

47. Baza podataka i pokazatelja stanja morskog okoliša, marikulture i ribarstva, Agencija za zaštitu okoliša i institut za oceanografiju i ribarstvo Split
48. Podaci Državnog zavoda za statistiku

PRILOZI

Prilog 1. Demografska obilježja Primorsko-goranske županije u razdoblju od 2017. do 2020. godine

PODRUČJE/PROSTORNA CJELINA	OPĆINA /GRAD	POVRŠINA (km ²)	BROJ STANOVNIKA 2016.	PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA 2017. - 2020.			STOPE PRIRODNOG KRETANJA STANOVNIŠTVA 2017. - 2020.			MIGRACIJA STANOVNIŠTVA 2017. - 2020.			BROJ STANOVNIKA 2020.	GUSTOĆA (st./km ²) 2020.	INDEKS PROMJENE 2020./2016.
				Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Rođeni (n)	Umrli (m)	Prirodna promjena (pp)	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo			
GORSKI KOTAR	BROD MORAVICE	62,02	773	28	90	-62	28	90	-21,29	71	73	-2	709	11,43	91,72
	ČABAR	279,89	3.388	81	242	-161	81	242	-12,71	300	456	-156	3.071	10,97	90,64
	DELNICE	230,90	5.586	174	343	-169	174	343	-7,76	557	573	-16	5.401	23,39	96,69
	FUŽINE	85,81	1.456	32	106	-74	32	106	-13,20	167	157	10	1.392	16,22	95,60
	LOKVE	41,97	943	28	67	-39	28	67	-10,72	93	117	-24	880	20,97	93,32
	MRKOPALJ	156,33	1.013	15	91	-76	15	91	-20,13	81	104	-23	914	5,85	90,23
	RAVNA GORA	83,61	2.208	63	167	-104	63	167	-12,34	131	179	-48	2.056	24,59	93,12
	SKRAD	52,67	920	21	86	-65	21	86	-18,38	65	61	4	859	16,31	93,37
VRBOVSKO	279,87	4.441	85	357	-272	85	357	-16,47	308	503	-195	3.974	14,20	89,48	
UKUPNO GORSKI KOTAR		1.273,07	20.728	527	1.549	-1.022	527	1.549	-12,96	1.773	2.223	-450	19.256	15,13	92,90
OTOK KRK	BAŠKA	98,91	1.740	53	105	-52	53	105	-7,58	253	248	5	1.693	17,12	97,30
	DOBRINJ	55,10	2.301	64	145	-81	64	145	-8,45	584	359	225	2.445	44,38	106,26
	KRK	107,12	6.748	278	311	-33	278	311	-1,19	1351	945	406	7.121	66,48	105,53
	MALINSKA- DUBAŠNICA	40,92	3.471	129	170	-41	129	170	-2,87	883	719	164	3.594	87,82	103,54
	PUNAT	33,99	2.010	66	113	-47	66	113	-5,91	263	265	-2	1.961	57,70	97,56
	VRBNIK	52,60	1.228	47	96	-49	47	96	-9,92	196	126	70	1.249	23,75	101,71
UKUPNO OTOK KRK		388,64	17.498	637	940	-303	637	940	-4,24	3.530	2.662	868	18.063	46,48	103,23
OTOCI CRES - LOŠINJ	CRES	291,49	2.903	83	157	-74	83	157	-6,37	440	314	126	2.955	10,14	101,79
	MALI LOŠINJ	224,57	8.115	219	376	-157	219	376	-4,95	1.007	1.062	-55	7.903	35,19	97,39
UKUPNO OTOCI CRES - LOŠINJ		516,06	11.018	302	533	-231	302	533	-5,33	1.447	1.376	71	10.858	21,04	98,55
OTOK RAB	LOPAR	26,23	1.288	34	59	-25	34	59	-4,90	90	87	3	1.266	48,26	98,29
	RAB	75,88	8.027	264	442	-178	264	442	-5,63	738	708	30	7.879	103,83	98,16
UKUPNO OTOK RAB		102,12	9.315	298	501	-203	298	501	-5,53	828	795	33	9.145	89,56	98,17
UKUPNO OTOCI		1.006,81	37.831	1.237	1.974	-737	1.237	1.974	-4,86	5.805	4.833	972	38.066	37,81	100,62

PODRUČJE/PROSTORNA CJELINA	OPĆINA /GRAD	POVRŠINA (km ²)	BROJ STANOVNIKA 2016.	PRIRODNO KRETANJE STANOVNIŠTVA 2017. – 2020.			STOPE PRIRODNOG KRETANJA STANOVNIŠTVA 2017. – 2020.			MIGRACIJA STANOVNIŠTVA 2017. – 2020.			BROJ STANOVNIKA 2020.	GUSTOĆA (st./km ²) 2020.	INDEKS PROMJENE 2020./2016.
				Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Rođeni (n)	Umrli (m)	Prirodna promjena (pp)	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo			
PRIOBALJE	BAKAR	125,46	8.173	265	386	-121	265	386	-3,72	1.051	994	57	8.109	64,63	99,22
	CRIKVENICA	28,52	10.905	287	597	-310	287	597	-7,23	1.624	1584	40	10.635	372,92	97,52
	ČAVLE	84,71	7.368	220	332	-112	220	332	-3,83	1.036	942	94	7.350	86,76	99,76
	JELENJE	109,08	5.433	160	264	-104	160	264	-4,90	525	584	-59	5.270	48,31	97,00
	KASTAV	11,41	10.666	326	386	-60	326	386	-1,37	1.727	1.186	541	11.147	976,74	104,51
	KLANA	94,33	1.887	54	109	-55	54	109	-7,25	246	168	78	1.910	20,25	101,22
	KOSTRENA	12,00	4.421	152	181	-29	152	181	-1,60	732	538	194	4.586	382,05	103,73
	KRALJEVICA	17,58	4.485	118	213	-95	118	213	-5,36	568	578	-10	4.380	249,21	97,66
	LOVRAN	20,30	3.925	93	234	-141	93	234	-9,41	383	499	-116	3.668	180,68	93,45
	MATULJI	176,59	11.315	347	524	-177	347	524	-3,95	1.573	1.514	59	11.197	63,41	98,96
	MOŠĆENIČKA DRAGA	46,66	1.448	35	70	-35	35	70	-6,25	115	147	-32	1.381	29,60	95,37
	NOVI VINODOLSKI	261,38	4.925	136	307	-171	136	307	-8,90	569	574	-5	4.749	18,17	96,43
	OMIŠALJ	39,23	3.087	147	129	18	147	129	1,47	507	543	-36	3.069	78,24	99,42
	OPATIJA	67,22	11.145	345	636	-291	345	636	-6,61	1.662	1.510	152	11.006	163,73	98,75
	RIJEKA	43,38	120.855	3.229	6.906	-3.677	3.229	6.906	-7,88	9.874	12.996	-3.122	114.056	2.629,18	94,37
VINODOLSKA OPĆINA	152,93	3.400	101	205	-104	101	205	-7,88	411	450	-39	3.257	21,30	95,79	
VIŠKOVO	18,68	16.331	625	448	177	625	448	2,66	3.301	2.837	464	16.972	908,75	103,93	
UKUPNO PRIOBALJE (bez Grada Rijeke)		1.266,07	108.914	6.640	5.021	-1.610	3.411	5.021	-3,71	16.030	14.648	1.382	108.686	85,85	99,79
ŽUPANIJA UKUPNO		3.589,33	288.328	11.633	15.450	-7.046	8.404	15.450	-6,23	33.482	34.700	-1.218	280.064	78,03	97,13

Prilog 2. Podaci o koncesijama na pomorskom dobru u razdoblju od 2017. do 2020. godine

R. b.	Koncesionar	Predmet koncesije	Jedinica lokalne samouprave	Početak koncesije	Istek koncesije
1.	Liburnia Riviera Hoteli d. d.	Plaža	Opatija	30. 1. 2017.	30. 1. 2029.
2.	F.S.W. d. o. o.	Plaža	Crikvenica	1. 2. 2017.	1. 2. 2024.
3.	Obrt Školjić vl. Željka Komadina	Plaža	Novi Vinodolski	1. 2. 2017.	1. 2. 2027.
4.	Jadran hoteli d. d.	Plaža	Kraljevica	3. 4. 2017.	3. 4. 2024.
5.	Zajednica ponuditelja Dubračina d. o. o. i Nikola 1965 d. o. o.	Plaža	Crikvenica	3. 4. 2017.	3. 4. 2024.
6.	Svijet mora d. o. o.	Ski-lift	Krk	14. 4. 2017.	14. 4. 2037.
7.	Zajednica ponuditelja Sridnja i Lib pom agencija d. o. o.	Sidrište	Mali Lošinj	24. 4. 2017.	24. 4. 2027.
8.	Marikultura "More – Lošinj" d. o. o.	Marikultura	Mali Lošinj	8. 5. 2017.	8. 5. 2037.
9.	Aqua fun, obrt	Šport i rekreacija	Malinska-Dubašnica	12. 6. 2017.	12. 6. 2027.
10.	Jadranka turizam d. o. o.	Plaža	Mali Lošinj	27. 7. 2017.	27. 7. 2027.
11.	Hadria d. o. o.	Plaža	Omišalj	16. 8. 2017.	16. 8. 2037.
12.	Bevanda hoteli d. o. o.	Ugostiteljska terasa	Opatija	1. 9. 2017.	1. 9. 2027.
13.	UO Arta vl. Marino Pirić	Ugostiteljski objekt i terasa	Lopar	15. 9. 2017.	15. 9. 2027.
14.	Jadranka turizam d. o. o.	Sidrište	Mali Lošinj	11. 6. 2018.	11. 6. 2028.
15.	Manora Lošinj d. o. o.	Plaža	Mali Lošinj	19. 6. 2018.	19. 6. 2023.
16.	Jadran d. d.	Plaža	Crikvenica	13. 7. 2018.	13. 7. 2028.
17.	Hrvatski operator prijenosnog sustava d. o. o.	Podmorska instalacija	Crikvenica	20. 7. 2018.	20. 7. 2038.
18.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Kanalizacijski sustav	Cres	27. 7. 2018.	27. 7. 2038.
19.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Kanalizacijski sustav	Cres	27. 7. 2018.	27. 7. 2038.
20.	Liburnia Riviera Hoteli d. d.	Plaža	Opatija	19. 9. 2018.	19. 9. 2038.
21.	Auto Zubak – Zagreb d. o. o.	Plaža	Opatija	1. 10. 2018.	1. 10. 2033.
22.	Stolist d. o. o.	Plaža	Crikvenica	22. 11. 2018.	22. 11. 2025.
23.	Domino Opatija d. o. o.	Plaža	Opatija	11. 12. 2018.	11. 12. 2033.
24.	Domino Opatija d. o. o.	Plaža	Opatija	11. 12. 2018.	11. 12. 2033.
25.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Kanalizacijski sustav	Cres	9. 1. 2019.	9. 1. 2039.
26.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Kanalizacijski sustav	Mali Lošinj	9. 1. 2019.	9. 1. 2039.
27.	Zip-line j. d. o. o.	Šport i rekreacija	Lopar	15. 4. 2019.	15. 4. 2029.
28.	Hrvatski operator prijenosnog sustava d. o. o.	Kabelski priključak	Cres	20. 5. 2019.	20. 5. 2039.
29.	Sportsko pomorko društvo Luben Bakar	Športska luka	Bakar	1. 7. 2019.	1. 7. 2024.
30.	Jadranka turizam d. o. o.	Plaža	Mali Lošinj	22. 7. 2019.	22. 7. 2029.
31.	Društvo za sportove na moru 3. maj Rijeka	Športska luka	Rijeka	22. 8. 2019.	22. 8. 2029.
32.	Ponikve-voda d. o. o.	Kanalizacijski sustav	Dobrinj	20. 9. 2019.	20. 9. 2039.
33.	Ugostiteljski obrt Maris	Ugostiteljski objekt i terasa	Novi Vinodolski	2. 12. 2019.	2. 12. 2024.
34.	Hoteli Njivice d. o. o.	Ugostiteljski objekt i terasa	Omišalj	20. 12. 2019.	20. 12. 2039.
35.	Hoteli Njivice d. o. o.	Ugostiteljski objekt i terasa	Omišalj	20. 12. 2019.	20. 12. 2039.
36.	Hoteli Njivice d. o. o.	Ugostiteljski objekt, terasa i plaža	Omišalj	20. 12. 2019.	20. 12. 2039.
37.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Posebna upotreba	Mali Lošinj	16. 1. 2020.	16. 1. 2040.
38.	Vodoopskrba i odvodnja Cres – Lošinj d. o. o.	Posebna upotreba	Mali Lošinj	16. 1. 2020.	16. 1. 2040.
39.	Hotel Lišanjan d. d.	Plaža	Novi Vinodolski	17. 3. 2020.	17. 3. 2040.
40.	Obrt Sunce	Ugostiteljski objekt i terasa	Omišalj	1. 7. 2020.	1. 7. 2030.
41.	Obrt Insula	Ugostiteljski objekt i terasa	Omišalj	1. 7. 2020.	1. 7. 2030.
42.	Cresanka d. d.	Plaža	Cres	8. 7. 2020.	8. 7. 2035.
43.	Hrvatski operator prijenosnog sustava d. o. o.	Posebna upotreba	Krk	20. 7. 2020.	20. 7. 2040.
44.	Vrelo d. o. o.	Posebna upotreba	Rab	31. 7. 2020.	31. 7. 2040.
45.	Obrt Brodogradnja Z. Pičuljan	Brodogradilište	Rab	4. 9. 2020.	4. 9. 2030.
46.	Lučica d. o. o.	Brodogradilište	Rab	15. 10. 2020.	15. 10. 2030.

Izvor: Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze PGŽ, 2021.

Prilog 3. Provedeni postupci Procjene utjecaja na okoliš za područje Primorsko-goranske županije u nadležnosti Ministarstva u razdoblju 2017. – 2020.

2017.
Izmjena zahvata prihvatnog terminala za UPP na otoku Krku uvođenjem faze plutajućeg terminala za prihvat, skladištenje i uplinjavanje UPP-a
Državna cesta D403 od čvora Škurinje do luke Rijeka
2018.
Izgradnja drugog kolosijeka, obnova i modernizacija pružne dionice Škrljevo – Rijeka – Jurdani
2019.
Uređenje plaže Dumići na otoku Rabu, Grad Rab
Autocesta A7, dionica Selce – Novi Vinodolski, na području gradova Crikvenice i Novog Vinodolskog
2020.
Kombinirano golf igralište Matalda na otoku Cresu, Grad Mali Lošinj
Obilaznica Draga Bašćanska – Jurandvor

Izvor: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
za razdoblje od 2017. do 2020. godine

POPIS SLIKA

Slika 1.	Administrativno-teritorijalni ustroj Primorsko-goranske županije s NUTS 2 klasifikacijom	19
Slika 2.	Gustoća naseljenosti Primorsko-goranske županije 2020. godine	21
Slika 3.	Prosječna godišnja stopa prirodne promjene po jedinicama lokalne samouprave u Primorsko-goranskoj županiji od 2017. do 2020. godine	23
Slika 4.	Jedinice lokalne samouprave prema indeksu razvijenosti	94
Slika 5.	Čvor Orehovica – interregionalni spoj autocesta A6 i A7 s lokalnim priključkom	102
Slika 6.	Trasa državne ceste D403	105
Slika 7.	Državne biciklističke rute	109
Slika 8.	Pogled na novoizgrađeni tunel Sušak	111
Slika 9.	Radovi na željezničkoj infrastrukturi (<i>lijevo</i>), terminal Zagrebačka obala (<i>desno</i>)	112
Slika 10.	Prometna infrastruktura Primorsko-goranske županije	114
Slika 11.	Luke Primorsko-goranske županije	115
Slika 12.	Terminal Zagrebačka obala	116
Slika 13.	Vizualizacija SE Orlec – Istok	127
Slika 14.	Novi spremnici na terminalu Omišalj	128
Slika 15.	Pogled na trasu spojnog magistralnog plinovoda Omišalj – Zlobin	129
Slika 16.	Područja vrijedne prirodne baštine	150
Slika 17.	Centar za posjetitelje na Poklonu	152
Slika 18.	Centar za posjetitelje o velikim zvijerima u Staroj Sušici	153
Slika 19.	Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće	171

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1.	Doseljeno stanovništvo Primorsko-goranske županije po mikroregijama od 2017. do 2020. godine	24
Grafikon 2.	Odseljeno stanovništvo Primorsko-goranske županije po mikroregijama od 2017. do 2020. godine	24
Grafikon 3.	Dobno-spolna struktura Primorsko-goranske županije za 2016. godinu i sredinom 2020. godine	26
Grafikon 4.	Udio građevinskih područja u Primorsko-goranskoj županiji po mikroregijama	34
Grafikon 5.	Ukupna površina građevinskih područja (ha) na području Županije	34
Grafikon 6.	Udio građevinskih područja naselja po mikroregijama	35
Grafikon 7.	Izgrađenost građevinskih područja naselja	35
Grafikon 8.	Građevinska područja naselja obuhvaćena planom užeg područja	36
Grafikon 9.	Usporedba površina (ha) planiranih građevinskih područja izvan naselja 2020. – 2016.	38
Grafikon 10.	Struktura namjene površina (ha) građevinskih područja izvan naselja	38
Grafikon 11.	Građevinska područja izvan naselja obuhvaćena planom užeg područja	40
Grafikon 12.	Ukupne površine (ha) građevinskih područja izvan naselja gospodarske namjene	41
Grafikon 13.	Usporedba strukture građevinskih područja gospodarske namjene izvan naselja 2016. i 2020. godine	41
Grafikon 14.	Prikaz planirane namjene i korištenja površina po općinama i gradovima (samo kopneni dio)	43
Grafikon 15.	Prikaz korištenja površina Županije (samo kopneni dio)	44
Grafikon 16.	Bruto domaći proizvod u tekućim cijenama, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, mlrd. kn, 2014. – 2018.	75
Grafikon 17.	Broj poduzetnika i ukupni prihodi poduzetnika, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	77
Grafikon 18.	Trgovina, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	80
Grafikon 19.	Prerađivačka industrija, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	80
Grafikon 20.	Prijevoz i skladištenje, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	80
Grafikon 21.	Građevinarstvo, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	81
Grafikon 22.	Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	81
Grafikon 23.	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	81
Grafikon 24.	Kretanje nezaposlenosti na području Primorsko-goranske županije prema spolu, 2017. – 2020.	85
Grafikon 25.	Vanjskotrgovinska razmjena Primorsko-goranske županije, 2017. – 2020. (u tisućama kuna)	86
Grafikon 26.	Intenzitet turizma (broj noćenja turista po stanovniku), županije Jadranske Hrvatske, 2019.	89

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Grafikon 27.	Indeksi promjene broja dolazaka i noćenja turista prema mikroregijama Primorsko-goranske županije, 2020. (2017. = 100)	90
Grafikon 28.	Broj obrtnika, Primorsko-goranska županija, 2017. - 2020.	91
Grafikon 29.	Struktura obrtnika po cehovima, Primorsko-goranska županija, 2017. - 2020.	91
Grafikon 30.	Prosječni godišnji i ljetni dnevni promet na riječkoj obilaznici	103
Grafikon 31.	Prosječni godišnji dnevni i ljetni promet na autocestama	104
Grafikon 32.	Stanje kolnika na županijskim i lokalnim cestama Primorsko-goranske županije	106
Grafikon 33.	Broj prevezenih putnika željeznicom	113
Grafikon 34.	Kontejnerski promet luke Rijeka i konkurentskih luka sjevernog Jadrana	117
Grafikon 35.	Ukupni promet luke Rijeka i konkurentnih luka sjevernog Jadrana	118
Grafikon 36.	Broj prevezenih putnika na trajektnim linijama	121
Grafikon 37.	Broj prevezenih putnika u Zračnoj luci Rijeka	123
Grafikon 38.	Postotak priključenosti na širokopojasni internet u Primorsko-goranskoj županiji	124
Grafikon 39.	Pregled broja korisnika mreže i godišnja potrošnja električne energije (MWh) za kategorije kućanstva i poduzetništva u razdoblju od 2017. do 2020. godine	127
Grafikon 40.	Pregled potrošnje plina po kategoriji potrošača od 2017. do 2020. godine (m ³)	131
Grafikon 41.	Odnosi zahvaćene i isporučene količine vode u Županiji od 2012. godine do 2020. godine (milijuni m ³ /godišnje)	136
Grafikon 42.	Emisije NO _x iz nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u razdoblju 2016. - 2019.	160
Grafikon 43.	Emisije SO _x iz nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u razdoblju 2016. - 2019.	160
Grafikon 44.	Emisija u zrak iz prometa i nepokretnih izvora onečišćenja na području Primorsko-goranske županije u 2017. i 2018. godini	161
Grafikon 45.	Opterećenje priobalnih voda spojevima fosfora iz sustava javne odvodnje u razdoblju od 2017. do 2020. godine	167
Grafikon 46.	Opterećenje priobalnih voda spojevima dušika iz sustava javne odvodnje u razdoblju od 2017. do 2020. godine	167
Grafikon 47.	Prikaz broja usvojenih planova po godinama i vrstama planova	207
Grafikon 48.	Prikaz broja usvojenih planova, izmjena i dopuna po područjima u Primorsko-goranskoj županiji	207
Grafikon 49.	Prikaz izdanih akata prostornog uređenja i gradnje po godinama u sjedištu u Rijeci, ispostavama Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije, te Odjelu gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje Grada Rijeke	213
Grafikon 50.	Prikaz broja izdanih rješenja o izvedenom stanju po godinama u sjedištu u Rijeci, ispostavama Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije te Odjelu gradske uprave za provedbu dokumenata prostornog uređenja i građenje Grada Rijeke	215

POPIS TABLICA

Tablica 1.	Broj stanovnika po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2016. do 2020. godine	20
Tablica 2.	Prirodna promjena, stopa prirodne promjene i vitalni indeks po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine	22
Tablica 3.	Migracijska bilanca i stopa migracijske bilance po mikroregijama Primorsko-goranske županije za razdoblje od 2017. do 2020. godine	25
Tablica 4.	Naselja Primorsko-goranske županije prema broju stanovnika 2019. godine	47
Tablica 5.	Primarna zdravstvena djelatnost	53
Tablica 6.	Specijalističko-konzilijarna djelatnost 2019. godine	53
Tablica 7.	Trgovačka društva u zdravstvu i privatne poliklinike 2019. godine	53
Tablica 8.	Bolnička djelatnost i palijativna skrb 2019. godine	54
Tablica 9.	Domovi socijalne skrbi 2020. godine	57
Tablica 10.	Smještaj starijih i nemoćnih osoba	58
Tablica 11.	Broj djece u predškolskom odgoju	60
Tablica 12.	Osnovne škole po osnivačima	62
Tablica 13.	Broj učenika u osnovnim školama	63
Tablica 14.	Broj učenika u srednjim školama	64
Tablica 15.	Kapaciteti učeničkih domova	64
Tablica 16.	Ukupni broj upisanih studenata	66
Tablica 17.	Broj upisanih studenata I. godine	66
Tablica 18.	Kapaciteti studentskih domova	66
Tablica 19.	Muzeji, kazališta, orkestri i kinematografi 2018. godine	68
Tablica 20.	Knjižnice po vrstama 2020. godine	69
Tablica 21.	Članice Zajednice tehničke kulture Primorsko-goranske županije i infrastruktura tehničke kulture	70
Tablica 22.	Sportske građevine – polivalentne dvorane	73
Tablica 23.	Sportske građevine – namjenski	73
Tablica 24.	Sportske građevine – zimski i morski sportovi	73
Tablica 25.	Bruto domaći proizvod po stanovniku, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, 2014. – 2018.	75
Tablica 26.	Struktura bruto dodane vrijednosti po djelatnostima NKD-a 2018.	76
Tablica 27.	Struktura ukupnih prihoda poduzetnika prema područjima djelatnosti NKD-a, 2017. – 2020.	78
Tablica 28.	Ukupni prihodi i broj poduzetnika Primorsko-goranske županije po djelatnostima NKD-a, indeksi 2020. (2017 = 100)	79
Tablica 29.	Zaposleni u poslovnim subjektima, Primorsko-goranska županija i Republika Hrvatska, 31. ožujka 2020. godine	82
Tablica 30.	Zaposleni u poslovnim subjektima, Primorsko-goranska županija, 2017. – 2020.	82
Tablica 31.	Kretanje nezaposlenosti u mikroregijama Primorsko-goranske županije, 2020. (2017. = 100) (u %)	85

IZVJEŠĆE
O STANJU U PROSTORU
PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE
 za razdoblje od 2017. do 2020. godine

Tablica 32.	Vanjskotrgovinska razmjena Primorsko-goranske županije i Republike Hrvatske, 2017. – 2020. (u tisućama kuna)	86
Tablica 33.	Noćenja u Primorsko-goranskoj županiji prema vrsti smještaja, 2017. – 2020.	88
Tablica 34.	Noćenja i dolasci turista na području Primorsko-goranske županije, 2017. – 2020.	88
Tablica 35.	Broj obrtnika na području Primorsko-goranske županije po djelatnostima u razdoblju od 2017. do 2020. godine	91
Tablica 36.	Prosječno kretanje broja zaposlenih prema vrsti zaposlenja, 2017. – 2020.	92
Tablica 37.	Pokazatelji društveno-gospodarskog razvoja na razini odabranih županija Republike Hrvatske, 2014. – 2016.	93
Tablica 38.	Stanje izgrađenosti gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji	95
Tablica 39.	Stanje gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji, namjena gospodarskih zona	96
Tablica 40.	Površina izgrađenih gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji	96
Tablica 41.	Površina neizgrađenih gospodarskih zona u Primorsko-goranskoj županiji	96
Tablica 42.	Aktivne povlastice za uzgoj morske ribe u Primorsko-goranskoj županiji, 2020. godine	97
Tablica 43.	Proizvodnja bijele ribe u Primorsko-goranskoj županiji i Republici Hrvatskoj, 2017. – 2020.	97
Tablica 44.	Popis aktivnih eksploatacijskih polja u Primorsko-goranskoj županiji, 2020. godine	98
Tablica 45.	Biciklističke staze i putovi u Primorsko-goranskoj županiji	110
Tablica 46.	Željezničke pruge na području Primorsko-goranske županije	110
Tablica 47.	Ukupan broj luka, komunalnih, nautičkih i ostalih vezova (31. 12. 2020.)	119
Tablica 48.	Državne i županijske pomorske linije	120
Tablica 49.	Energetska postrojenja u Primorsko-goranskoj županiji s ostvarenom proizvodnjom električne energije	126
Tablica 50.	Magistralni plinovodi na području Primorsko-goranske županije	129
Tablica 51.	Broj korisnika prirodnog plina za područje gradova Rijeke i Bakra te općina Viškovo, Klana, Kostrena i Čavle	131
Tablica 52.	Broj korisnika miješanog plina za područje Grada Kraljevice	131
Tablica 53.	Javni isporučitelji vodne usluge i postotak priključenosti na vodoopskrbnu mrežu	133
Tablica 54.	Javni isporučitelji vodne usluge i postotak priključenosti na sustav odvodnje	139
Tablica 55.	Ukupne emisije iz nepokretnih izvora onečišćenja u zrak na području Primorsko-goranske županije u razdoblju 2016. – 2019. godine	159
Tablica 56.	Postaje za mjerenje kakvoće zraka na području Primorsko-goranske županije na kojima je u razdoblju od 2017. do 2019. godine utvrđena II. kategorija zraka i uzrok svrstavanja u ovu kategoriju	162

Tablica 57.	Stanje priobalnih voda na području Primorsko-goranske županije na osnovi monitoringa provedenog u razdoblju od 2016. do 2020. godine	167
Tablica 58.	Osnovni podaci o tijelima podzemnih voda na području Primorsko-goranske županije	169
Tablica 59.	Stanje tijela podzemnih voda na području Primorsko-goranske županije	170
Tablica 60.	Status operativnosti i sanacije odlagališta komunalnog otpada u Primorsko-goranskoj županiji u 2020. godini	174
Tablica 61.	Granice pomorskog dobra izvanlučkog područja i granice u postupku na dan 31. 12. 2020. godine	176
Tablica 62.	Obvezni prostorni pokazatelji	184
Tablica 63.	Odluke o donošenju i izradi Prostornog plana Primorsko-goranske županije	195
Tablica 64.	Prostorni planovi uređenja grada/općine na snazi 31. 12. 2020. godine	196
Tablica 65.	Odluke o donošenju Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke	201
Tablica 66.	Objavljene odluke za donošenje urbanističkih planova uređenja u razdoblju 2017. – 2020.	202
Tablica 67.	Detaljni planovi uređenja doneseni u razdoblju 2017. – 2020.	205
Tablica 68.	Provedbeni urbanistički planovi na snazi 31. 12. 2020.	206
Tablica 69.	Planovi u izradi na dan 31. 12. 2020. godine	208
Tablica 70.	Izješća o stanju u prostoru objavljena u razdoblju 1. 1. 2017. – 31. 12. 2020.	212
Prilog 1.	Demografska obilježja Primorsko-goranske županije u razdoblju od 2017. do 2020. godine	254
Prilog 2.	Podaci o koncesijama na pomorskom dobru u razdoblju od 2017. do 2020. godine	256
Prilog 3.	Provedeni postupci Procjene utjecaja na okoliš za područje Primorsko-goranske županije u nadležnosti Ministarstva u razdoblju 2017. – 2020.	257